

รายงานผลโครงการ

ประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหา
การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ประจำปี พ.ศ. 2561 ภายใต้พระราชบัญญัติ
การป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559

เสนอต่อ

คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

รายงานผลโครงการประเมินผลการขับเคลื่อน
ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

ประจำปี พ.ศ. 2561

ภายใต้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559

http://rh.anamai.moph.go.th/download/all_file/brochure/act/report1@2019.pdf

บทสรุปผู้บริหาร

นับตั้งแต่มีการตราพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและประสานให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอย่างจริงจังเป็นรูปธรรม โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2559 ให้มีผลบังคับใช้ในวันที่ 29 กรกฎาคม 2559 เป็นต้นมาโดยในมาตรา 17 (1) กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ในฐานะเลขานุการทำหน้าที่ประสานหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ. 2559 ขึ้น ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้ยึดวัยรุ่นเป็นศูนย์กลางโดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของร่วมกันในการดำเนินงานตามแนวทางที่จัดทำขึ้น

ในการดำเนินการตามกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ซึ่งกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข ในฐานะผู้รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ มีหน้าที่ในการจัดทำรายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น จึงต้องมีการติดตามการขับเคลื่อน โดยรวบรวมข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ เพื่อติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ในระยะเวลาตั้งแต่พระราชบัญญัติฯ มีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน ทั้งในด้านการรับรู้กฎหมายของวัยรุ่นและประชาชนกลุ่มต่างๆที่เกี่ยวข้อง การเข้าถึงสิทธิและการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ผลการบังคับใช้กฎหมาย ผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ของภาคส่วนต่างๆ ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งข้อเสนอแนะจากภาคีเครือข่ายองค์กรภาครัฐ ที่มีหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น องค์กรภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ทั้งในระดับประเทศ และในระดับจังหวัด

ในการติดตามผลการขับเคลื่อนตามพระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นใน พ.ศ. 2561 นั้น ผู้ติดตามประเมินผลได้กำหนดแนวทางในการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1) การวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามการรับรู้และการเข้าถึงสิทธิฯ ตามพระราชบัญญัติแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่

(1) กลุ่มผู้ปกครอง สุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 70 คนใน 6 จังหวัดได้แก่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดสงขลา จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดชลบุรี และจังหวัดภูเก็ต จำนวนกลุ่มตัวอย่างจริงรวม 369 ตัวอย่าง

(2) กลุ่มวัยรุ่น สุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 70 คนใน 6 จังหวัดได้แก่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดสงขลา จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดชลบุรี และจังหวัดภูเก็ต จำนวนตัวอย่างจริงรวม 394 ตัวอย่าง

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติฯ ในกลุ่มจังหวัด 6 จังหวัดโดยมีตัวแทนผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับการแต่งตั้ง

ร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติที่ผ่านมา ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะมีผู้เข้าร่วมทั้งหมด 103 ท่าน

3) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารหน่วยงานในระดับพื้นที่ได้แก่สาธารณสุขจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สวัสดิการสังคมจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 16 ท่าน

4) การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารของ 7 กระทรวงหลัก และ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ได้แก่ ผู้บริหารจากกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงแรงงาน และผู้บริหาร กรุงเทพมหานคร หน่วยงานละ 1 ท่าน และผู้บริหารจากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2 ท่าน รวม 9 ท่าน

5) การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ภาคีเครือข่ายในพื้นที่เพื่อให้ทราบถึงความเข้าใจต่อยุทธศาสตร์และการสื่อสารนโยบายและทิศทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในพื้นที่ ประกอบด้วยตัวแทนจากภาคเอกชน ตัวแทนจากองค์กรพัฒนาเอกชน ตัวแทนฝ่ายกฎหมาย ตัวแทนสื่อมวลชน ตัวแทนสภาเด็กฯ ตัวแทนสภาวัฒนธรรม ตัวแทนคณะกรรมการจัดท้าวัด จำนวน 17 คน

ผลการขับเคลื่อนนโยบายตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตที่มีคุณภาพ และมีระบบการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : กระทรวงศึกษาธิการ

(1) เป้าประสงค์ที่ 1 วัยรุ่นสามารถมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยและสอดคล้องกับช่วงวัย

1) ผลการขับเคลื่อนนโยบายตามยุทธศาสตร์ตามเป้าประสงค์ที่ 1

ในระดับนโยบาย ทางกระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดทำคู่มือพัฒนาทักษะชีวิต คู่มือในเรื่องเพศศึกษา คู่มือพัฒนาเยาวชนสู่การเป็นผู้พิทักษ์สิทธิทางเพศวัยรุ่น (ธันวาคม 2560) คู่มือการสื่อสารเรื่องเพศของวัยรุ่น (I-Design) โดยความร่วมมือจากหลายหน่วยงานทั้งกระทรวงศึกษา กรมอนามัย สำนักงานส่งเสริมสุขภาพแห่งชาติ UNICEF ฯลฯ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติให้กับสถานศึกษาในการสอนนักเรียนให้รู้วิธีการเอาตัวรอดที่เพียงพอต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษา

กลไกในการขับเคลื่อนในฐานะคณะทำงานยุทธศาสตร์ที่ 1 มีการจัดประชุมศึกษาธิการจังหวัดในวันที่ 8-10 สิงหาคม 2561 เพื่อทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของพื้นที่ในฐานะคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด รวมทั้งมีการสร้างบุคลากรครูทางด้านครูผู้สอนเพศวิถีศึกษา มีการพัฒนาครูผู้สอนเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นครูสุขศึกษาครูวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและพยาบาล ส่วนในระดับอาชีวศึกษามีหลักสูตรเพศศึกษาเป็นวิชาบังคับโดยที่ไม่มีหน่วยกิต

นอกจากนี้ มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ในระหว่างการจัดทำกฎกระทรวงและกำลังร่างแนวปฏิบัติในปี 2562 สำหรับการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหมด อันได้แก่ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนั้นจะมีการกำหนดแผนปฏิบัติการและตัวชี้วัดที่เหมาะสม

ระดับพื้นที่ในบางจังหวัดมีการบูรณาการหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิต/เพศวิถีศึกษา สอนโดยครูที่ได้รับมอบหมายและเหมาะสมกับช่วงวัย มีกลไก โดยใช้คณะกรรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตและการเรียนรู้ บางจังหวัด มีการบูรณาการแผนงานร่วมกัน เช่น โครงการพัฒนาวิทยากรร่วมกัน มีการจัดทำยุทธศาสตร์ในแผน 10 ปี มีการสร้างอุดมการณ์วิทยากร มีนักสื่อสารสุขภาวะทางเพศ ต่างๆเหล่านี้ ซึ่งทำให้มีผลต่อการรับรู้ของวัยรุ่นว่า มีกิจกรรมดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับมาก-มากที่สุดร้อยละ 67.5 และจากผลการสำรวจพบว่า วัยรุ่นมองว่าการสอนเพศวิถีในสถานศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมากร้อยละ 71 และในด้านการจัดหาครูผู้สอนมีความเหมาะสมในระดับมาก ร้อย 67.5

2) ปัญหาอุปสรรค

- ขาดงบประมาณในการจัดอบรมครูผู้สอนเพศศึกษา ซึ่งจากฐานข้อมูลมีโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง 30,000 โรงเรียน

- ความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาในช่วยเหลือให้เด็กที่ตั้งครรภ์ให้ได้รับการศึกษาต่ออย่างเหมาะสมยังไม่เท่ากัน ควรจัดให้มีระบบการคุ้มครองสิทธิของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ ให้สามารถศึกษาต่อจนจบได้จริง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาต่อในสถานศึกษา หรือการศึกษาต่อในรูปแบบอื่นๆ

3) ข้อเสนอแนะ

- ลดปัญหาการเข้าถึงคู่มือการเรียนการสอนและกิจกรรมฯ จากการประชุมกลุ่มย่อยและสัมภาษณ์ ยังพบว่าในบางพื้นที่ยังไม่สามารถเข้าถึงคู่มือดังกล่าว ข้อเสนอแนะคือจังหวัดที่องค์กรพัฒนาเอกชนมีบทบาทสูง (เช่น เชียงใหม่และชัยภูมิ) จะมีการประยุกต์ใช้แนวทางการสอนเพศวิถีศึกษาอย่างรอบด้านมากกว่า

- ควรส่งเสริมให้วัยรุ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรม

- คณะอนุกรรมการฯจังหวัด ควรจัดทำแผนงานรณรงค์และประชาสัมพันธ์แบบบูรณาการ เพื่อเพิ่มการรับรู้ในสิทธิและป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

- จัดทำกฎกระทรวง ที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในส่วนที่จะดูแลนักเรียนตั้งครรภ์ให้ได้รับการอนามัยเจริญพันธุ์อย่างเหมาะสมและได้รับสิทธิในการศึกษาต่อเนื่อง

(2) เป้าประสงค์ที่ 2 วัยรุ่นได้รับการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองอย่างเป็นระบบเมื่อประสบปัญหา

1) ผลการขับเคลื่อนนโยบายตามยุทธศาสตร์ตามเป้าประสงค์ที่ 2

ระดับนโยบาย มีมาตรการ มีการจัดอบรมครู Counseling จำนวน 200 คน เพื่อปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตการศึกษาในแต่ละพื้นที่ มีการจัดตั้งระบบสายด่วน Call Center 1579

ระดับพื้นที่ มีแนวปฏิบัติที่แตกต่างกัน อาทิจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษา มีการส่งต่อช่วยเหลือนักเรียนจนเรียนจบ โรงเรียนมีการติดตาม ดูแลเด็กในกลุ่มเสี่ยง ครอบครัวมีปัญหา บางแห่งจัดให้มีครูแนะแนว โดยมอบหมายให้ครูสุขศึกษา ครูพลศึกษา ครูแนะแนว และครูประจำชั้นที่ผ่านการอบรมให้ความรู้ มีระบบการดูแลส่งต่อ มีคลินิกวัยรุ่นในโรงพยาบาลประจำอำเภอ ซึ่งผลการสำรวจวัยรุ่น พบว่ามีการรับรู้ว่าการให้คำปรึกษาในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอยู่ในระดับมาก - มากที่สุด ร้อยละ 66.6 และรับรู้ว่ามีระบบการส่งต่อยังสถานพยาบาลให้ได้รับบริการฝากครรภ์เหมาะสมในระดับมาก - มากที่สุด ร้อยละ 58

2) ข้อเสนอแนะ

- พัฒนาข้อมูลเชิงลึกให้เข้าใจปัญหา ในเรื่องการดูแลช่วยเหลือศึกษาต่อ บางพื้นที่วัยรุ่นลาออกจากโรงเรียน เนื่องจากอับอาย หรือ มีแรงกดดันจากสถานศึกษาที่ยังไม่เข้าใจสิทธิของวัยรุ่นตามพระราชบัญญัติฯ
- ประชาสัมพันธ์หรือการใช้สื่อที่ช่วยเหลือวัยรุ่นที่มีปัญหา (เช่น การใช้ Application)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมบทบาทครอบครัว ชุมชนและสถานประกอบการในการเลี้ยงดูสร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น

หน่วยงานรับผิดชอบ : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน

(1) เป้าประสงค์ที่ 1 พ่อแม่/ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจและสามารถสื่อสารเรื่องเพศเพื่อเพิ่มสัมพันธภาพกับบุตรหลานได้

1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามเป้าประสงค์ที่ 1

ระดับนโยบาย มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ให้ทุนสนับสนุนกิจกรรมโดยส่งเสริมให้คนในชุมชนมีบทบาทร่วมกับองค์กรปกครองท้องถิ่น และจดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณะ มีกิจกรรมหลักการให้ความรู้กับผู้ปกครอง ในการพูดคุยกับวัยรุ่นในเรื่องเพศวิถี กระทรวงแรงงานมีช่องทางการเข้าถึงสถานประกอบการ คงใช้กลไกที่มีอยู่ ได้แก่ฝ่ายทรัพยากรบุคคลของสถานประกอบการ คณะกรรมการสวัสดิการฯประจำสถานประกอบการ หรือบางแห่งมีสหภาพแรงงานเป็นตัวแทนของ โดยกลุ่มเป้าหมายคือวัยรุ่นที่เป็นลูกจ้าง และลูกจ้างที่เป็นผู้ปกครองของวัยรุ่นโดยจะสามารถนำความรู้ ไปป้องกันและแก้ไขปัญหาในบุตรหลานของตนเอง และมีการจัดตั้งโรงเรียนครอบครัว โดยให้ศูนย์พัฒนาครอบครัวเป็นศูนย์การเรียนรู้ พัฒนาสตรีและครอบครัว มีการพัฒนาครู ก. เป็นวิทยากรในการให้ความรู้กับศูนย์ ส่วนแม่วัยรุ่นในสถานพินิจ มีการจัดทำโครงการคุณแม่วัยรุ่นในสถานพินิจเด็กและเยาวชน อบรมเด็กทั้งชายและหญิงโดยจัดทำการสอนเพศวิถีศึกษา มีศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเป็นหน่วยงานที่ฝึกอาชีพให้กับเยาวชน ประชาชนที่มีฐานะยากจนขาดแคลน และผู้ว่างงานต้องการ

ฝึกอาชีพ เพื่อเป็นรายได้เสริมให้แก่ครอบครัวให้คำปรึกษาด้านการประกอบอาชีพตามความต้องการและความเหมาะสม

สำหรับพ่อแม่วัยรุ่นในสถานประกอบการมีการประสานงานกับคณะสวัสดิการในสถานประกอบการเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้ในสิทธิตามพระราชบัญญัติแก้ไขและป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

2) ปัญหาอุปสรรค

- ความเข้มข้นในการน่านโยบายไปปฏิบัติ มักจะขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ และความเข้าใจหรือการให้ความสำคัญ ของผู้บริหารท้องถิ่นนั้นๆ บางแห่งอาจมีความเข้าใจว่าหากเน้นเรื่องนี้จะไปกระทบกับภาพลักษณ์ของท้องถิ่น ดังนั้นแนวทางการสร้างโรงเรียนครอบครัว เพื่ออบรมสตรีจะเป็นการขับเคลื่อนในทางบวกมากกว่า
- เนื่องจากสถานประกอบการ ที่กระทรวงแรงงานต้องดูแลมีมากกว่า 300,000 แห่ง ซึ่งการทำความเข้าใจและสื่อสารให้ทั่วถึง อาจต้องใช้เวลานาน ดังนั้นแนวทางคือการกำหนดกลุ่มสถานประกอบการ ให้เน้นที่มีลูกจ้างมากกว่า 200 คน ขึ้นไป ซึ่งจะมีสถานพยาบาล หรือพยาบาลวิชาชีพ โดยจะส่งผ่านพยาบาลเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา

3) ข้อเสนอแนะ

- การให้ความรู้ การสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง ควรจะมีการกำหนดไว้ในการประชุมผู้ปกครองได้ เนื่องจากโรงเรียนไม่ค่อยได้พบปะกับผู้ปกครองมากนัก ควรอาศัยช่องทางนี้เป็นอีกหนึ่งทางเลือก
- ควรมีการบูรณาการยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนเป็นเรื่องเดียวกัน ทั้งการตั้งครรภ์ การป้องกันโรคติดต่อ สื่อสร้างสรรค์ฯ
- การของบประมาณจัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัว ที่ได้รับการจัดตั้งจดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณะ สามารถที่จะเขียนโครงการ ขอสนับสนุนจากกองทุน ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ ซึ่งมีหลายกองทุน อาทิ เช่น กองทุนเด็กกองทุนพัฒนาสตรี

(2) เป้าประสงค์ที่ 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นร่วมกับทุกภาคส่วนในพื้นที่

1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามเป้าประสงค์ที่ 2

ระดับนโยบาย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จัดทำกฎกระทรวง ที่มอบภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีนโยบายสนับสนุนศูนย์พัฒนาครอบครัวในพื้นที่ และกิจกรรมส่งเสริมฯ มีการจัดศูนย์พัฒนาครอบครัวอบอุ่น ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อภารกิจในการป้องกันก็คือครอบครัว เพื่อน สิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดภูมิคุ้มกันทางจิตใจป้องกันไม่ให้ถูกชักจูงได้ง่าย หัวหน้าครอบครัวต้องมีความรู้ในการเฝ้าระวังดูแลบุตรหลาน

อย่างใกล้ชิดให้ความอบอุ่นกับลูก มีการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมในพื้นที่ เช่นอาสาสมัครเป็นเครือข่ายที่สำคัญในการช่วยเหลือหน่วยงานราชการช่วยสอดส่องในจุดพื้นที่ที่มีความเสี่ยง

ระดับพื้นที่ องค์กรปกครองท้องถิ่นที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับเรื่องนี้จะมีจัดอบรมวิทยากรเทศบาล ให้สามารถอบรมสร้างทักษะผู้ปกครอง หรือให้การสนับสนุนงบประมาณในการอบรมพ่อแม่ จัดค่ายเยาวชน จัด MOU กับสถาบันเชิงให้เข้มงวดกวดขันวัยรุ่นไม่ให้เข้าใช้บริการ

2) ปัญหาอุปสรรค

- การตัดสินใจในการทำกิจกรรมในพื้นที่ บางครั้งขึ้นอยู่กับผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบล เป็นผู้จัดลำดับความสำคัญ
- ภารกิจของศูนย์เฝ้าระวังวัฒนธรรมระดับจังหวัด เดิมใช้งบประมาณขององค์กรปกครองท้องถิ่น แต่ภายหลังทางสำนักงานงบประมาณแจ้งว่าไม่ตรงกับภารกิจของการปกครองท้องถิ่นจึงไม่มีงบประมาณในการดำเนินการ ในเรื่องนี้กำลังเสนอให้มีการแก้ไขงบประมาณในส่วนของการสนับสนุนกิจกรรมครอบครัว ให้เป็นภารกิจขององค์กรปกครองท้องถิ่นได้

3) ข้อเสนอแนะ

- ควรมีการประชุมภาคีเครือข่ายอย่างใกล้ชิด และเพิ่มความรู้ให้กับทีมงานโดยในพื้นที่ควรให้ทางสวัสดิการฯและทางสำนักงานสาธารณสุขบูรณาการ การเข้าเยี่ยมสถานประกอบการร่วมกัน เพื่อการชี้แจงการเข้าถึงสิทธิ์ หรือการให้บริการคุ้มครองกำเนิดถึงถาวร โดยไม่มีค่าใช้จ่าย
- ความเข้าใจคลาดเคลื่อนเรื่องการใช้งบประมาณของหน่วยงานหากไม่ตรงกับภารกิจจะไม่สามารถจัดทำโครงการได้ ซึ่งมีบางพื้นที่ สามารถบูรณาการกับส่วนงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขอการสนับสนุนได้
- ภารกิจระดับจังหวัดของศูนย์เฝ้าระวังสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ กลุ่มเป้าหมายคือเยาวชน ควรบูรณาการภารกิจกับคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังตั้งครมในวัยรุ่น ซึ่งมีคณะทำงานส่วนใหญ่คือ 5 กระทรวงหลักเช่นเดียวกัน
- บทบาทของสภาเด็กและเยาวชนมีความเห็นว่ามีสำคัญในการขับเคลื่อน แต่หากที่มาของกรรมการสภาเด็กฯ มาจากการแต่งตั้ง จะทำให้ไม่มีกำลังหรือความตั้งใจเพียงพอในการทำงาน
- หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับครอบครัว เช่น กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว อาจให้มีผู้สูงวัยเข้ามาเป็นที่ปรึกษาในศูนย์ฯ ซึ่งจะมีประสบการณ์ในการบริหารครอบครัว มาช่วยแนะนำให้กับครอบครัวที่มีปัญหา

- ให้มีการกำหนดบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนกิจกรรมถือเป็นภารกิจหนึ่งและมีตัวชี้วัดในแบบประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local performance agreement)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตร

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงสาธารณสุข

(1) เป้าประสงค์ที่ 1 ระบบบริการสุขภาพมีความเป็นมิตรกับวัยรุ่น

1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามเป้าประสงค์ที่ 1

ยังไม่มี การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับเป้าประสงค์นี้ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพื่อหาแนวทางในการผลักดันการดำเนินงานตามเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ต่อไป

ระดับนโยบายสนับสนุนบทบาทของโรงพยาบาล ในการเป็นที่ปรึกษา Counseling ในเรื่องการเลี้ยงดูเด็กหลังคลอด และให้หมายรวมถึง โรงพยาบาลทั้งหมดในระบบประกันสุขภาพ ซึ่งจะต้องประสานงานกับโรงพยาบาลเอกชนด้วย ยังไม่มี การกำหนดมาตรการที่ชัดเจนในการทำอะไรจึงจะจูงใจให้เยาวชนมาใช้บริการ แต่กำลังจะสร้างสื่อสมัยใหม่เพื่อเข้าถึงวัยรุ่น

ระดับพื้นที่ มีการประชาสัมพันธ์ให้เด็กวัยรุ่น นักเรียน พ่อแม่ ให้รู้จักยาฝังคุมกำเนิด การใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธี เป็นต้น ให้มีความทั่วถึงทุกอำเภอและประสานเครือข่ายเพื่อให้เข้าถึง โดยอาศัยหลายหน่วยงานเพื่อให้ได้ทราบข้อมูลข่าวสาร

(2) เป้าประสงค์ที่ 2 วัยรุ่นเข้าถึงบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เป็นมิตร

1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามเป้าประสงค์ที่ 2

ในระดับพื้นที่มีการให้บริการอนามัยเจริญพันธุ์ที่เป็นมิตรผ่านศูนย์ Youth Friendly ในโรงพยาบาลประจำอำเภอ ศูนย์ให้คำปรึกษาเด็กวัยรุ่น มีการประสานงานในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งในและนอกโรงพยาบาล เพื่อการให้ความรู้ คำแนะนำเมื่อเด็กตั้งครรรภ์ว่าควรปฏิบัติตนอย่างไร โดยใช้ นักจิตวิทยาเข้ามาช่วยเหลือ มีศูนย์ให้คำปรึกษาเด็กวัยรุ่น และมีการบูรณาการอำเภออนามัยเจริญพันธุ์กับหน่วยงานต่างๆ จัดให้มีครู/ผู้รับผิดชอบเพื่อคัดกรองและส่งวัยรุ่นกลุ่มเปราะบางเพื่อเข้าระบบป้องกันและดูแล โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลนักเรียน บางจังหวัดจะมีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรวัยรุ่นของจังหวัด มีการกำหนดตัวชี้วัดในระดับอำเภอ

2) ปัญหาอุปสรรค

- ในบางจังหวัดยังมีปัญหาการบูรณาการกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย ต้องให้ต้นสังกัดส่งการมาตามสายงาน

- บทบาทของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในการขับเคลื่อนคณะอนุกรรมการฯ จังหวัดยังมีความเข้มแข็งไม่เท่ากัน

3) ข้อเสนอแนะ

การเข้าถึงการให้บริการควรเน้นเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขในการดูแลเฝ้าระวังและการส่งเสริมการเข้าถึงบริการคลินิกวัยรุ่น การฟื้นฟูและสร้างการยอมรับในสังคม

(3) เป้าประสงค์ที่ 3 สถาบันอุดมศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีการผนวกการสอนเรื่อง การคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ สิทธินามัยการเจริญพันธุ์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบช่วยเหลือ คຸ່ມครองสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์และจัดสวัสดิการทางสังคมในกลุ่มวัยรุ่น

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(1) เป้าประสงค์ที่ 1 วัยรุ่นตั้งครรภ์ได้รับการดูแลช่วยเหลือ และส่งต่ออย่างเป็นระบบและได้รับการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของวัยรุ่นแต่ละราย

1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามเป้าประสงค์ที่ 1

ระดับนโยบายมีกลไกการดูแล นักเรียนโดยการตรวจเยี่ยมบ้านนักเรียน แยกกลุ่มเปราะบาง มาตรการช่วยเหลือ การให้สวัสดิการและความช่วยเหลือ มีการจัดทำคู่มือการช่วยเหลือแม่วัยรุ่นให้กับบ้านพัก เด็กและครอบครัว มีมาตรการการป้องกันการทอดทิ้งเด็ก การช่วยเหลือ ในกรณีที่การตั้งครรภ์โดยไม่พร้อมของแม่ วัยรุ่น มีจัดการตั้งระบบดูแลช่วยเหลือศูนย์เสมารักษ์ กระทรวงศึกษา แผนการให้ความช่วยเหลือเริ่มจากมีแบบ ประเมินความต้องการความช่วยเหลือของบ้านพักมีการจัดทำสมุดบันทึกและแผนพัฒนารายบุคคลโดยมีการติดตาม ผล 3 ปีต่อเนื่อง

ระดับพื้นที่มีการดูแลแม่วัยรุ่นโดยอบรมาสาสมัครพัฒนาสังคมฯ และอาสาสมัครสาธารณสุข เป็นแกนนำ มอบเงินอุดหนุนแม่วัยรุ่น โครงการตรวจเยี่ยมพัฒนาศักยภาพ ช่วยเหลือแม่ซึมเศร้า มีการ จัดตั้งศูนย์ชุมชนคຸ່ມครองเด็กในระดับตำบล มีการเก็บข้อมูลการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและเด็กที่ควรได้รับความช่วยเหลือ ตามพระราชบัญญัติคຸ່ມครองเด็ก มีการให้ความช่วยเหลือในระดับตำบลก่อนหากไม่เพียงพอจึงจัดส่งมาที่บ้านพัก ของเยาวชน มีการดำเนินการโดยทีมสหวิชาชีพ เพื่อให้การช่วยเหลือเด็กครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งมีหน่วยงานภาค NGO ที่เป็นนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา บางจังหวัดมีหลักสูตรวิชาชีพเพื่อให้เด็กมีทักษะวิชาชีพติดตัว

การให้ความช่วยเหลือในบ้านพักเด็กและครอบครัวมีหน่วยงานที่ดูแลเด็กและเยาวชนที่มี ปัญหาตลอด 24 ชั่วโมง เน้นการดูแลร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในด้านปัจจัยพื้นฐานซึ่งจะเป็นศูนย์ย่อยของจังหวัด

2) ปัญหาอุปสรรค

ยังไม่สามารถเข้าถึงวัยรุ่นที่มีปัญหาและต้องการความช่วยเหลือในด้านการจิตสวัสดิการสังคมได้อย่างครอบคลุม การให้เงินสวัสดิการช่วยเหลือในการเลี้ยงดูเด็กแก่แม่วัยรุ่นมีข้อจำกัดและมีระยะเวลาจำกัด การขาดข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการได้รับการช่วยเหลือของแม่วัยรุ่นแต่ละราย

3) ข้อเสนอแนะ

เร่งรัดการประสานงานกับหน่วยงานบ้านพักเด็กและครอบครัวในระดับจังหวัดในการพัฒนาระบบบริการให้ความช่วยเหลือแก่วัยรุ่นตั้งครรภ์/แม่วัยรุ่นที่ประสบปัญหารวมทั้งประสานงานเพื่อบูรณาการแนวทางการดูแลช่วยเหลือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการจัดทำแนวทางปฏิบัติด้านการจิตสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่น

(2) เป้าประสงค์ที่ 2 สภาเด็กและเยาวชนสร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชนในพื้นที่เป็นแกนนำป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวังปัญหาวัยรุ่น

1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามเป้าประสงค์ที่ 2

ระดับนโยบายมีงบประมาณสนับสนุนการป้องกันและเฝ้าระวังผ่านทางแกนนำของสภาเด็ก มีการส่งเสริมประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์ ส่วนแกนนำสนับสนุนให้สภาเด็กทำงานโดยมีมติเจตนา ทำหน้าที่สื่อสารให้ความรู้ผ่านช่องทางของสถานีวิทยุแห่งประเทศไทยและวิทยุชุมชนท้องถิ่น จำนวน 55 จังหวัดร่วมกับประชาสัมพันธ์จังหวัด มีการจัดอบรมสภาเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัด, อำเภอ และตำบลเพื่อให้สามารถสร้างเครือข่ายการทำงาน โดยในเบื้องต้นมีการสนับสนุนงบประมาณ 3 ปี มีกิจกรรมหลักคือการสื่อสารทางวิทยุทุกสัปดาห์ตลอดทั้งปี มีกิจกรรมการรณรงค์ผ่านสื่อทั้งในวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่นการใช้หมอลำแสดงตามตลาดนัดต่างๆ หรือตามเทศกาลประเพณีโดยสอดแทรกความรู้เรื่องของเพศวิถีศึกษา มีการจัดประกวดกิจกรรมของสภาเด็กโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล มีการขยายบทบาทของสภาเด็กโดยสนับสนุนให้จัดทำสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่นสื่อออนไลน์ หนังสือ โดยความท้าทายคือเด็กจะต้องมีองค์ความรู้ในการทำงาน เช่นการเป็นดีเจ การประชาสัมพันธ์การมีเครือข่ายการทำงาน การประสานงานกับหน่วยงานราชการ สภาวัฒนธรรมต่างๆ มีการสนับสนุนบทบาทของสภาเด็กโดยให้ความรู้ให้งบประมาณผ่านบ้านพักเด็กและเยาวชน ให้การสนับสนุนและประสานงานมีการจัดประชุมประจำปีเน้นให้มีการรณรงค์ขยายบทบาทในระดับตำบล

ระดับพื้นที่มีการจัดตั้งสภาเด็กระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล มีการดำเนินงานโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่น (DJ Teen) โดยให้สภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัดเป็นแกนนำ

2) ปัญหาอุปสรรค

- วิธีการได้มาซึ่งสภาเด็กเป็นการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งจะมีผลต่อความกระตือรือร้นของสภาเด็กเอง การขาดการพัฒนาและกลไกในการจัดสรรงบประมาณขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญขององค์กรปกครองท้องถิ่น
- ข้อจำกัดคือความสามารถของเด็กแต่ละคนแตกต่างกันและรวมถึงการที่จะต้องอยู่ในระหว่างการศึกษา
- สภาเด็กยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่เพียงพอต่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

3) ข้อเสนอแนะ

กำหนดให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นในการให้งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมของสภาเด็ก และมีแผนพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง มีรูปแบบโครงการที่ประสบความสำเร็จให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เป็นพื้นฐาน และนำไปต่อยอดภายหลัง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูล งานวิจัย และการจัดการความรู้

(1) เป้าประสงค์ที่ 1 มีศูนย์กลางฐานข้อมูลที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและปรับปรุงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม

1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามเป้าประสงค์ที่ 1

เป้าประสงค์ 1 นับว่ามีการดำเนินงานอย่างชัดเจนมากกว่า เป้าประสงค์ที่ 2 โดยกรมอนามัยมีการรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์จากเจ้าภาพยุทธศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีตัวชี้วัดเพียงตัวเดียวคือระดับความสำเร็จของการมีฐานข้อมูล ซึ่งปัจจุบันมีข้อมูลตัวชี้วัดจากทั้ง 5 ยุทธศาสตร์รวม 46 ตัวชี้วัดสามารถรวบรวมข้อมูลได้ 29 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 63 อย่างไรก็ตามยังมีอีกร้อยละ 37 ที่ไม่มีข้อมูล และยังไม่มีกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัด (Template) กรมอนามัยซึ่งเป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นประสบปัญหาในการติดตามข้อมูล เนื่องจากหลายตัวชี้วัดในยุทธศาสตร์ไม่สามารถหาข้อมูลได้ และขาดหน่วยงานเจ้าภาพในระดับกรม กองที่เป็นผู้รับผิดชอบการรายงานตัวชี้วัด อีกทั้งยังขาดกระบวนการที่จะกำกับติดตามข้อมูลตัวชี้วัด หรือการกำหนดวงจรรอบการรายงาน เพื่อให้สามารถติดตามและปรับปรุงให้ข้อมูลมีความทันสมัยอยู่เสมอ ในด้านการนำเสนอข้อมูลนั้น กรมอนามัยได้มีการจัดทำฐานข้อมูลในเว็บไซต์ “ระบบฐานข้อมูลอนามัยการเจริญพันธุ์ประเทศไทย” (Thailand Reproductive Health Database) ที่ได้บรรจุข้อมูลตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์ รวมทั้งข้อมูลด้านประชากรและข้อมูลด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ รวมทั้งมีการจัดทำเว็บไซต์กลางเพื่อเป็นศูนย์กลางในการนำเสนอสาระความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. และข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน 5 กระทรวงหลัก

ในปี 2561 ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูล งานวิจัย และการจัดการความรู้ ที่มีรองอธิบดีกรมอนามัยเป็นประธาน มีการประชุมคณะกรรมการฯ ไปแล้ว 1 ครั้ง โดยเป็นการพิจารณาผลการดำเนินงานยุทธศาสตร์ที่ 5 นำเสนอความสำเร็จในการมีข้อมูลตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ต่างๆ และติดตามการจัดทำรายละเอียดตัวชี้วัดและข้อมูลให้ครบถ้วน

ในส่วนของการดำเนินงานยุทธศาสตร์ที่ 5 ในระดับจังหวัดนั้น ยังไม่มีความชัดเจนในการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและปรับปรุงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดได้อย่างเหมาะสม โดยยังขาดข้อมูลตัวชี้วัดในระดับจังหวัด ตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์ต่างๆ ส่วนมากมีเพียงข้อมูลในส่วนของภาพรวมของประเทศ และยังไม่มีการวางแผนในการสำรวจ หรือการจัดเก็บข้อมูลในระดับจังหวัดอย่างระบบ

(2) เป้าประสงค์ที่ 2 สนับสนุนการทำวิจัยและการจัดการความรู้ และการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย และข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามเป้าประสงค์ที่ 2

ปัจจุบันมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ในการดำเนินงานในยุทธศาสตร์เรื่องการสนับสนุนการทำวิจัยนั้น ในปี 2560 กรมอนามัยได้มีการรวบรวมและจำแนกงานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงาน ตามยุทธศาสตร์ต่างๆ ไว้แล้ว โดยมีเป้าหมายจะมีการทำวิจัยทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอย่างเป็นระบบ (Systematic review) ภายใน พ.ศ. 2564 ในการดำเนินงานตามเป้าประสงค์นี้ในเรื่องงานวิจัยนั้น กรมอนามัยได้จัดให้มีการประชุมในปี 2560 เพื่อวิเคราะห์ช่องว่างของงานวิจัย และการหาองค์ความรู้ที่จะสามารถมาช่วยส่งเสริมให้การขับเคลื่อนงานของแต่ละยุทธศาสตร์ประสบความสำเร็จ โดยพบว่างานวิจัยที่มีส่วนใหญ่นั้นเป็นการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นการวิจัยกึ่งทดลองเฉพาะในบางพื้นที่ในระยะสั้นๆ มากกว่าจะเป็นงานวิจัยที่มุ่งเป้าเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ แต่อย่างไรก็ตามในปี 2561 นั้นยังไม่ได้มีการนำผลจากการประชุมมาใช้ และโดยส่วนใหญ่กรมอนามัยจะทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตงานวิจัยออกมาเอง ยังไม่ได้มีการทำบทบาทในการสนับสนุนให้หน่วยงานภาคีเครือข่ายอื่นๆ มีการวิจัยเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์อย่างแท้จริงมากนัก

ส่วนในด้านการจัดการความรู้ในปี 2561 นั้นมีการจัดการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียนการดำเนินงานที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อน พ.ร.บ. อาทิจน การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดบริการที่เป็นมิตรกับวัยรุ่น งานอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ การส่งเสริมบทบาทให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในพื้นที่รับผิดชอบ แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีกรอบบทเรียนและศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในทุกยุทธศาสตร์อย่างชัดเจน มีเพียงการดำเนินงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการพัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ และในการดำเนินงานในด้านการวิจัยและการจัดการความรู้ในระดับจังหวัดก็ยังไม่มีการดำเนินงานที่ชัดเจนมากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นการดำเนินงานในระดับ

ภาคที่กรมอนามัยร่วมมือกับศูนย์อนามัยจัดกิจกรรมเรื่องเล่าไร้พลัง (Like Talk) และมีการนำเสนอความสำเร็จในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจากผู้แทนศูนย์อนามัยต่างๆ ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน

2) ปัญหาอุปสรรค

- ยังขาดระบบที่เชื่อมโยงการรายงานข้อมูลตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์จากหน่วยงานเจ้าภาพ ตัวชี้วัด
- หลายตัวชี้วัดยังไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ ไม่มีหน่วยงานเจ้าภาพรับผิดชอบ รวมทั้งยังไม่มีจัดทำ Template กำหนดรายละเอียดตัวชี้วัด
- ยังไม่สามารถดำเนินงานเพื่อสกัด/สังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มาจัดทำเป็นยุทธศาสตร์หรือแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างแท้จริง
- ขาดการถอดบทเรียนและศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในทุกยุทธศาสตร์

3) ข้อเสนอแนะ

- คณะทำงานส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูล งานวิจัย และการจัดการความรู้ เร่งรัดไปยังคณะทำงานในแต่ละยุทธศาสตร์ให้กำหนดแผนงานที่ชัดเจนในการปรับปรุงตัวชี้วัด การจัดทำรายละเอียดตัวชี้วัด และการจัดเก็บตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์
- มียุทธศาสตร์ และกำหนดให้มีแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน ทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่

ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

1) กระบวนการก่อน ระหว่างและหลังการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ (Before Action Review/During Action Review/After Action Review)

ตั้งแต่เริ่มต้นแผนยุทธศาสตร์ ควรให้ประธานและเลขาแต่ละยุทธศาสตร์มาประชุมเพื่อวางแนวทางการทำงานร่วมกัน/การเก็บข้อมูลระหว่างทาง รวมทั้งมีกระบวนการทบทวนเป็นระยะๆ

2) ปัญหาการบูรณาการในพื้นที่

- ปัญหาเรื่องงบประมาณและน้ำหนักของภารกิจเร่งด่วนกว่าในพื้นที่ หน่วยงานภาคีเครือข่ายไม่สามารถของบประมาณที่นอกเหนือจากภารกิจได้
- การสื่อสารองค์กร ควรมีแผนแม่บทในการสื่อสาร ครอบคลุมทั้งประเภทสื่อที่ใช้ ช่องทาง กลุ่มเป้าหมายเพื่อเป็นแนวทางเดียวกันในพื้นที่
- การออกกฎกระทรวงเพื่อให้เกิดการบูรณาการระดับพื้นที่ยังไม่ครบถ้วน

3) Generation Gap

ในระดับนโยบายกับปัญหาในพื้นที่ ซึ่งเป็นเรื่องของวัยรุ่น ควรมีการถอดบทเรียน ครอบครัวยอบอุ่น และสภาเด็กมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและมีการปฏิบัติมาเป็นระยะเวลานาน ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรวบรวมและถอดบทเรียน Best Practice

ข้อเสนอแนะการพัฒนากระบวนการติดตามและรายงานผลการดำเนินงานของยุทธศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ

การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิผลนั้น ผู้ปฏิบัติงานทั้งในระดับบริหารหน่วยงาน รวมทั้งสมาชิกของหน่วยงานทุกหน่วยงาน ต้องมีความเข้าใจในผลและประเด็นสำคัญจากการดำเนินงานร่วมกัน ความเข้าใจในประเด็นสำคัญต่างๆ ในเชิงยุทธศาสตร์ จะเกิดขึ้นได้เมื่อองค์กรและหน่วยงานต่างๆ มีการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ และนำสารสนเทศที่ได้จากการดำเนินงานมาสื่อสารทั้งระดับ เป้าประสงค์ ผลผลิต กลยุทธ์ แผนงาน และกิจกรรมการดำเนินงานหลักภายใต้กระบวนการหรือวงจรการบริหาร 3 วงจรได้แก่

- 1) วงจรการบริหารยุทธศาสตร์ ขั้นตอนของการพัฒนา กำหนดยุทธศาสตร์และกำหนดประเด็นสำคัญเชิงยุทธศาสตร์โดยคำนึงถึงบริบทหรือสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น และแปลงยุทธศาสตร์เป็นภาพแผนที่ยุทธศาสตร์ดัชนีชี้วัด หรือตัวชี้วัดและการจัดทำแผนการดำเนินงาน และจัดสรรงบประมาณหรือทรัพยากรเชิงยุทธศาสตร์
- 2) วงจรการบริหารการดำเนินงาน ซึ่งต้องมีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามแผนงานและแผนปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งเมื่อมีการนำแผนงานและแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติแล้วต้องมีการจัดเก็บเป็นสารสนเทศเกี่ยวกับผลการดำเนินงานซึ่งมักแสดงผลในรูปแบบของค่าดัชนีชี้วัด หรือตัวชี้วัด ซึ่งบุคลากรทั้งผู้บริหารระดับสูงขององค์กร
- 3) วงจรเรียนรู้เชิงยุทธศาสตร์นำมาใช้เมื่อมีการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดซึ่งอาจมีการกำหนดไว้เป็นรายปี รายไตรมาสหรือรายเดือน วงจรการเรียนรู้เป็นวงจรของการสื่อสาร ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	1
ความเป็นมา	1
การติดตามผลการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น	1
ผลการขับเคลื่อนนโยบายตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น	2
ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น	12
ข้อเสนอแนะการพัฒนาระบบการติดตามและรายงานผลการดำเนินงานของยุทธศาสตร์	13
บทที่ 1 ที่มาของกฎหมายและบทบาทผู้ที่เกี่ยวข้อง	19
1.1 ที่มา	19
1.2 วัตถุประสงค์	22
1.3 ขอบเขตการดำเนินงาน	23
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	24
1.5 กรอบแนวคิดการศึกษา	25
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	26
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
2.1 โครงการการดำเนินงานเชิงบูรณาการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น	27
2.2 โครงการวิจัยประเมินผลการบูรณาการงานป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น	30
2.3 รายงานการทบทวนเชิงกลยุทธ์และข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์	32
2.4 รายงานการประเมินผลการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น	35
2.5 รายงานผลการวิจัยเพื่อทบทวนการสอนเพศวิถีในสถานศึกษาไทย	40
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	43
3.1 การวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล	43
3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพโดยรวบรวมข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย	45
3.3 การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (ผู้บริหารหน่วยงานในระดับพื้นที่)	46
3.4 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหาร 7 กระทรวงหลักและกรุงเทพมหานคร	47
3.5 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เครือข่ายภาคีในพื้นที่	48
บทที่ 4 ผลการศึกษา	49
4.1 ผลการวิเคราะห์การรับรู้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นใน กลุ่มผู้ปกครอง	49
4.2 ผลการวิเคราะห์การรับรู้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในกลุ่มวัยรุ่น	55

4.3 ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพการติดตามประเมินผลรายยุทธศาสตร์	62
บทที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ	74
5.1 ปัญหาอุปสรรครายยุทธศาสตร์	74
5.2 ข้อเสนอแนะรายยุทธศาสตร์	76
5.3 ปัญหาอุปสรรคในภาพรวม	79
5.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	79
ภาคผนวก ก : วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	82
1. คู่มือพัฒนาเยาวชนสู่การเป็นผู้พิทักษ์สิทธิทางเพศวัยรุ่น	82
2. แนวคิดและตัวอย่างการทำงานพัฒนาเยาวชนโดยมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย	82
3. แนวทางการยุติการตั้งครรภ์เพื่อป้องกันการแท้งที่ไม่ปลอดภัย	83
4. คู่มือจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.)	84
5. คู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น สำหรับองค์กรปกครองท้องถิ่น	84
6. การทบทวนวรรณกรรมแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม	88
7. การศึกษาเนื้อหาและรูปแบบการพัฒนาทักษะการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างวัยรุ่นกับครอบครัว	93
8. แนวทางการสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับท้องถิ่น	94
9. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากโครงการประเมินผลแผนยุทธศาสตร์	97
ภาคผนวก ข : ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก หน่วยงานภาคีเครือข่ายในพื้นที่	102
1. จังหวัดชัยภูมิ	102
2. จังหวัดชลบุรี	102
3. จังหวัดเชียงใหม่	104
4. จังหวัดภูเก็ต	106
5. จังหวัดกาญจนบุรี	108
ภาคผนวก ค : ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกระดับนโยบาย	110
1) ยุทธศาสตร์ที่ 1	110
2) ยุทธศาสตร์ที่ 2	110
3) ยุทธศาสตร์ที่ 3	114
4) ยุทธศาสตร์ที่ 4	115
5) ยุทธศาสตร์ที่ 5	119
ภาคผนวก ง : ผลการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)	122
1. จังหวัดชลบุรี	122
2. จังหวัดสงขลา	124
3. จังหวัดกาญจนบุรี	127
4. จังหวัดภูเก็ต	129

5. จังหวัดเชียงใหม่	131
6. จังหวัดชัยภูมิ	134
7. กรุงเทพมหานคร (ผู้อำนวยการสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร)	137
รายละเอียด Template ตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ระดับชาติ พ.ศ. 2560-2569 ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559	139
บรรณานุกรม	219

สารบัญรูป

หน้า

รูปที่ 6.1 โครงสร้างเชื่อมโยงของตัวชี้วัดและแผนงาน

98

รูปที่ 6.2 กรอบแนวคิดในการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

99

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินการเก็บข้อมูลในเรื่องการรับรู้และการเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น	43
ตารางที่ 3.2	จำนวนตัวแทนผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติที่ผ่านมาในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติฯ ในกลุ่มจังหวัด 6 จังหวัด	45
ตารางที่ 3.3	จำนวนผู้บริหารหน่วยงานในระดับพื้นที่ ในจังหวัด 6 จังหวัดเป้าหมายที่ให้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)	46
ตารางที่ 3.4	จำนวนผู้บริหาร 7 กระทรวงหลัก และผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ให้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)	47
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ปกครอง	49
ตารางที่ 4.2	ข้อมูลการรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิ ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ และการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นโดยรวมของกลุ่มผู้ปกครอง	51
ตารางที่ 4.3	ข้อมูลการรับรู้ของผู้ปกครองและความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิ ต่างๆ ของวัยรุ่นตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น อันได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้	55
ตารางที่ 4.4	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวัยรุ่น	56
ตารางที่ 4.5	ข้อมูลการรับรู้ของวัยรุ่นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และการรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิ ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและ ความรู้ของกลุ่มวัยรุ่น	58
ตารางที่ 4.6	ระดับการรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิของวัยรุ่นตามมาตรา 5	62
ตารางที่ 6.1	การวิเคราะห์และการจัดทำข้อเสนอแนะแผนงานและกลยุทธ์	100
ตารางที่ 6.2	การวิเคราะห์ความสอดคล้องของผลการดำเนินงาน	101

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการติดตามประเมินผล พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญห การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

องค์การสหประชาชาติ ได้กำหนดวาระการพัฒนาภายหลังปี พ.ศ.2558 (Post-2015 Development Agenda) ตามกระบวนทัศน์ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยประเด็นสำคัญของวาระการพัฒนาภายหลังปี พ.ศ. 2558 คือ การจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) โดยกำหนดเป้าประสงค์ ภายในปี 2030 มีสร้างหลักประกันให้ทั่วโลกเข้าถึงเรื่องบริการด้านสุขภาพเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์และอนามัย การเจริญพันธุ์รวมทั้งข้อมูลและการศึกษาด้านการวางแผนครอบครัว และการบูรณาการข้อมูลด้านอนามัยการ เจริญพันธุ์เข้ากับแผนยุทธศาสตร์ในระดับชาติ และกำหนดให้มีตัวชี้วัดอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (10-14,15-19 ปี) ต่อผู้หญิง 1,000 คน ในแต่ละกลุ่มอายุ สำหรับประเทศไทยถึงแม้ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมาอัตราการคลอดมีชีพของ ประเทศลดลงเรื่อยๆ โดยอัตราการคลอดของวัยรุ่นอายุ 10-14 ปีต่อประชากรหญิงอายุ 10-14 ปี 1,000 คน มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ข้อมูล พ.ศ. 2556-2560 เท่ากับ 1.7, 1.6, 1.5, 1.4 และ 1.3 ตามลำดับ ส่วนอัตรา การคลอดของวัยรุ่นอายุ 15-19 ปีต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปี 1,000 คน พบว่ามีแนวโน้มลดลงเช่นกัน ข้อมูล พ.ศ. 2556-2560 เท่ากับ 51.1, 47.9, 44.8, 42.5 และ 39.6 ตามลำดับ (ข้อมูลการคลอดและจำนวนประชากร กลางปีจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง และกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง สาธารณสุข วิเคราะห์ข้อมูลโดยสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย, 2561) แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับ อัตราการคลอดในวัยรุ่นในระดับอาเซียนแล้วประเทศไทยยังมีการคลอดในวัยรุ่นอยู่ในระดับสูง ใกล้เคียงกับ ประเทศลาว ฟิลิปปินส์ กัมพูชา และอินโดนีเซียที่อัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี สูงเกิน 40 ต่อพัน ในขณะที่ ประเทศพัฒนาแล้วเช่นประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์ มีอัตราการคลอดต่ำกว่า 10 ต่อพัน (World bank, 2016 : เข้าถึงได้จาก <https://data.worldbank.org/indicator/SP.ADO.TFRT>) และประเทศอังกฤษซึ่งประเทศ ไทยได้นำแนวทางมาศึกษาเป็นต้นแบบนั้นมีสถิติการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ณ ปี พ.ศ.2557 เท่ากับ 23 คนต่อวัยรุ่นหญิง 1,000 คน

ผลกระทบทางสุขภาพและสังคมจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีหลายประการ ทั้งการเสียชีวิตของมารดา การเสียชีวิตของทารก เด็กแรกเกิดน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ มีความเสี่ยงต่อการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งอาจเป็น อันตรายต่อชีวิต นอกจากนี้ ยังทำให้เสียโอกาสทางการศึกษา หน้าที่การงาน รวมทั้งรายได้ในอนาคต การขาดความ พร้อมในการเลี้ยงดูบุตร ส่งผลให้เด็กจำนวนหนึ่งถูกทอดทิ้ง หรือเติบโตมาอย่างไม่มีคุณภาพ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงเข้ามาร่วมกันดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายังอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบต่อร่างพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2559 ให้มีผลบังคับใช้ในวันที่ 29 กรกฎาคม 2559 เป็นต้นมา โดยมีหน่วยงานที่ร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงาน ทั้งหน่วยงานของรัฐที่มีผู้แทนเข้าร่วมเป็นกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นโดยตำแหน่ง จำนวน 8 หน่วยงานได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงวัฒนธรรม และกรุงเทพมหานคร ร่วมกับภาคีเครือข่าย ตลอดจนหน่วยงานภาควิชาการที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA- United Nations Population Fund) องค์การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสาธารณสุข องค์การแพทยทูเฮลท์ เป็นต้น ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ ในมาตรา 17 (1) กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา กรณอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ในฐานะเลขานุการทำหน้าที่ประสานหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ. 2559 ขึ้น ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้ยึดวัยรุ่นเป็นศูนย์กลาง โดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของร่วมกันในการดำเนินงานตามแนวทางที่จัดทำขึ้น โดยยึดแนวคิดและหลักการสำคัญ คือ

- 1) คำนึงถึงความสอดคล้องของยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น กับกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) และแผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)
- 2) สอดคล้องกับสนธิสัญญา นโยบาย และคำรับรองในระดับนานาชาติที่ไทยได้ลงนามรับรองไว้
- 3) คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์

โดยยุทธศาสตร์การแก้ไขและป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2560-2569 ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตที่มีคุณภาพ และมีระบบการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม หน่วยงานรับผิดชอบหลักคือกระทรวงศึกษาธิการ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมบทบาทครอบครัว ชุมชน และสถานประกอบการในการเลี้ยงดู สร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงแรงงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพ และเป็นมิตร
หน่วยงานรับผิดชอบหลักคือกระทรวงสาธารณสุข

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ การคุ้มครองสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์ และสวัสดิการทาง
สังคมในกลุ่มวัยรุ่น หน่วยงานรับผิดชอบหลักคือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูล งานวิจัย และการจัดการความรู้ หน่วยงาน
รับผิดชอบหลักคือกระทรวงสาธารณสุข

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในระดับประเทศจะมีคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
ทำหน้าที่ ดังนี้

- 1) เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นต่อคณะรัฐมนตรี
เพื่อพิจารณา
- 2) เสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
ต่อคณะรัฐมนตรี รวมทั้งเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้
- 3) เสนอรายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
- 4) กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนเพื่อป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข
และเยียวยาปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ปัญหาอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น การใช้ความรุนแรงทาง
เพศและการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ
- 5) ให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญห
การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชน
- 6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรี
มอบหมาย

โดยมีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัดและ
กรุงเทพมหานคร ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ทำหน้าที่บูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานทั้ง
ภาครัฐ ภาคประชาสังคม ผู้แทนเด็กและเยาวชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุน การดำเนินงานตาม
ยุทธศาสตร์ในทุกระดับ โดยมีแผนงานและงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์
ในวัยรุ่นเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการระดับท้องถิ่น และคณะกรรมการที่ปรึกษาอิสระการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

ในการดำเนินการตามกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ซึ่งกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขในฐานะผู้รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการมีหน้าที่ในการจัดทำรายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น จึงต้องมีการติดตามการขับเคลื่อน โดยรวบรวมข้อมูลอย่างรอบด้าน และเป็นระบบเพื่อติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ในระยะเวลาตั้งแต่พระราชบัญญัติฯ มีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน

การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนฯ ครอบคลุมทั้งในด้านการรับรู้กฎหมายของวัยรุ่น และกลุ่มผู้ปกครอง การเข้าถึงสิทธิและการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ผลการบังคับใช้กฎหมาย ผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของภาคส่วนต่างๆ ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งข้อเสนอแนะจากภาคีเครือข่ายองค์กรภาครัฐที่มีหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น องค์กรภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ทั้งในระดับประเทศและในระดับจังหวัด ทั้งนี้เพื่อจัดทำรายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2561 ที่มีความเที่ยงตรง มีคุณภาพน่าเชื่อถือสำหรับนำเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และคณะรัฐมนตรี ซึ่งนับเป็นการสนับสนุนความเข้มแข็งของกลไกการควบคุม กำกับติดตามและประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย จากการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติฯ ที่มีการรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานอย่างรอบด้านและเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ฯ แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ฯ รวมถึงการจัดทำแนวทางปฏิบัติสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งของรัฐและเอกชน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ผลการดำเนินงานปัจจุบัน และตอบสนองต่อปัญหาอุปสรรคที่มีอยู่ เพื่อให้การป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข และเยียวยาปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ตลอดจนปัญหาด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น การใช้ความรุนแรงทางเพศ และการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อวัยรุ่น ครอบครัว และสังคมอย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อรวบรวมข้อมูล ติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และจัดทำรายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น พ.ศ.2559 สำหรับนำเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และคณะรัฐมนตรี ในประเด็นต่อไปนี้

1. การรับรู้ ความเข้าใจ และการเข้าถึงสิทธิของวัยรุ่นตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559

2. การรับรู้ ความเข้าใจและการส่งเสริมให้วัยรุ่นได้รับสิทธิตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559 ของกลุ่มตัวแทนครอบครัวของวัยรุ่น

3. แนวทาง และผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฯ และแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2560 - 2569 ของหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่สำคัญในระดับส่วนกลาง ประกอบด้วย 7 กระทรวงที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงวัฒนธรรม และกรุงเทพมหานคร

4. แนวทาง และผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในระดับจังหวัด ของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด และหน่วยงาน ภาคีเครือข่ายในระดับจังหวัด

5. ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับกลยุทธ์ หรือมาตรการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในอนาคตให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น จากกลุ่มภาคีเครือข่ายทั้งในระดับส่วนกลาง และระดับจังหวัด

1.3 ขอบเขตการดำเนินงาน

ดำเนินการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานของกระทรวง หน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และจัดทำเป็นรายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยดำเนินการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง อาทิ

1.1) แนวคิดและทฤษฎีการประเมินผล

1.2) แนวคิดและทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ

1.3) พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559

1.4) ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและแผนงานโครงการของ 5 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย

ขั้นตอนที่ 2 : การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาประเมินผล โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

- 2.1) แบบวัดการรับรู้ ความเข้าใจ และการเข้าถึงสิทธิของวัยรุ่น ตามมาตรา 5 ของ พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 สำหรับสำรวจข้อมูลในระดับจังหวัด
- 2.2) แบบติดตามผลการดำเนินงานขับเคลื่อนพระราชบัญญัติฯ ตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของ 7 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงวัฒนธรรม และคณะกรรมการการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในระดับจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อน พ.ร.บ. และยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
- 2.3) แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วยผู้แทนจากกลุ่มต่างๆ ดังต่อไปนี้
  - 1) กลุ่มผู้บริหารตัวแทนของหน่วยงานใน 7 กระทรวง
  - 2) กลุ่มตัวแทนของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 3 : การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

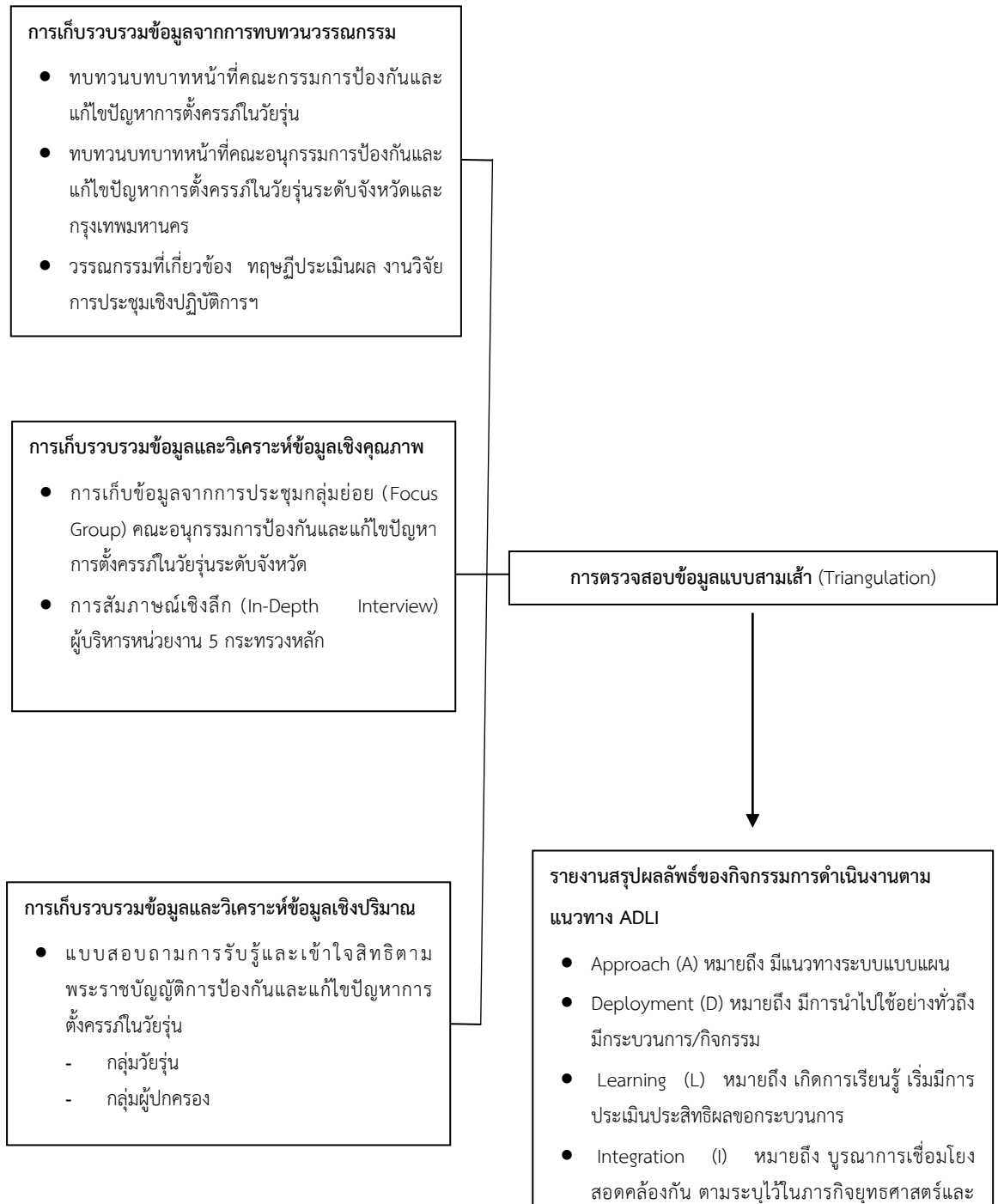
- 1) กลุ่มวัยรุ่นและผู้ปกครองของวัยรุ่น
- 2) ตัวแทนของคณะกรรมการฯ และภาคีเครือข่ายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในระดับจังหวัด
- 3) กลุ่มตัวแทนของ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงวัฒนธรรม และกรุงเทพมหานคร

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนฯ สามารถสรุปรายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2561 ที่มีเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ สำหรับนำเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนการ

ดำเนินงานที่เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน สามารถจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 กรอบแนวคิดการศึกษา

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ศธ.	หมายถึง กระทรวงศึกษาธิการ
สธ.	หมายถึง กระทรวงสาธารณสุข
พม.	หมายถึง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
มท.	หมายถึง กระทรวงมหาดไทย
รง.	หมายถึง กระทรวงแรงงาน
วธ.	หมายถึง กระทรวงวัฒนธรรม
พมจ.	หมายถึง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
พ.ร.บ.	หมายถึง พระราชบัญญัติ
สสส.	หมายถึง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
อบต.	หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล
อปท.	หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
อพม.	หมายถึง อาสาสมัครพัฒนาสังคม
สวท.	หมายถึง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
สวณ.	หมายถึง มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนานโยบาย
NGO	หมายถึง Non-Government Organization องค์กรเอกชน
P2H	หมายถึง Path to Health มูลนิธิแพธทูเฮลท์
UNFPA	หมายถึง United Nations Population Fund กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ
UNICEF	หมายถึง United Nations Children's Fund องค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการติดตามผลการขับเคลื่อนตามพระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ผู้ติดตามประเมินผลได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. โครงการการดำเนินงานเชิงบูรณาการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (An Integration Approach for Prevention and Dealing with Teenage Pregnancy)
2. โครงการวิจัยประเมินผลการบูรณาการงานป้องกัน และแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด
3. รายงานการทบทวนเชิงกลยุทธ์และข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นภายใต้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559
4. รายงานการประเมินผลการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ปี 2560 ตาม พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559
5. รายงานผลการวิจัยเพื่อทบทวนการสอนเพศวิถีในสถานศึกษาไทย

2.1 โครงการการดำเนินงานเชิงบูรณาการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

ในประเทศไทยไม่มีสถิติการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี) เนื่องจากไม่สามารถมีตัวเลขการแท้ง และการเกิดไร้ชีพที่แท้จริงได้ มีแต่ตัวเลขการเกิดมีชีพ และการเกิดไร้ชีพที่แจ้งในทะเบียนราษฎรเท่านั้น จึงใช้สถิติ อัตราการคลอดนี้เป็นตัวชี้วัดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น แม้ว่าจำนวนการเกิดในภาพรวมของประเทศมีปริมาณ น้อยลงทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2556 มีจำนวน 782,129 คน เป็นผู้ชาย 403,022 คน ผู้หญิง 379,107 คน ลดลงจากปี พ.ศ. 2555 ซึ่งมีจำนวน 801,737 คน และในจำนวนนี้ ร้อยละ 16.59 เป็นการเกิดจากแม่วัยรุ่น โดยเพิ่มจากปี พ.ศ. 2503 ซึ่งมีเพียงร้อยละ 5.44 ขณะที่อายุของแม่วัยรุ่นก็น้อยลง เช่น จากการศึกษาของศิริพร จิรวัดน์กุล และคณะ ในปี พ.ศ. 2554 พบแม่วัยรุ่นมีอายุน้อยที่สุด 11 ปี และจากรายงานของเทวินทร์ วาริศรี ในปี พ.ศ. 2555 พบแม่วัยรุ่นอายุต่ำสุด 10 ปี โดยมีประเด็นสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1.1) สาเหตุการเกิดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

การที่วัยรุ่นตั้งครรภ์มีสาเหตุหลายประการที่เชื่อมโยงกับกระบวนการทัศนเรื่องเพศในสังคมไทย เช่น วัยรุ่นหญิงไม่กล้าขอให้ผู้ชายใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ การถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ การขาดโอกาสได้ เรียนรู้เพื่อให้มีความฉลาดรู้เรื่องเพศของวัยรุ่น (sexuality literacy) เนื่องจากไม่ได้รับความรู้ที่ถูกต้องเรื่องเพศและ ความสัมพันธ์ทางเพศ การไม่สามารถเข้าถึงบริการคุมกำเนิด เนื่องจากกลัวถูกตำหนิ ตีตรา การสื่อสารสาธารณะ เรื่องเพศกำกวม ขัดแย้ง เป็นต้น

สถานการณ์เช่นนี้สะท้อนว่าชุดแนวความคิดเรื่องเพศในสังคมไทยเห็นเรื่องเพศเป็นเรื่องต้องปกปิด “ผู้หญิงดี” ต้องไม่แสดงความสนใจเรื่องเพศ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และเพศสัมพันธ์เป็นอำนาจนำของผู้ชาย เหล่านี้เป็นกระบวนทัศน์ที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ตัวอย่างจากผลการวิจัยของ ศิริพร จิรวัฒน์กุล และคณะ เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (แม่วัยใส) เมื่อปี พ.ศ. 2554 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นตามการรับรู้เกี่ยวกับเพศวิถี และการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นหญิง ชาย การวิจัยดังกล่าวใช้วิธีการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed methods) โดยการศึกษาเชิงพรรณนาร่วมกับการศึกษาเชิงคุณภาพใน 7 จังหวัดที่มีสถิติจำนวนแม่วัยรุ่นมากใน 4 ภาคคือ ภาคเหนือ จังหวัดกำแพงเพชร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมา ภาคกลาง จังหวัดสมุทรสงคราม สมุทรสาคร และ ประจวบคีรีขันธ์ ภาคใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี และนราธิวาส

ส่วนการวิจัยเชิงพรรณนา ใช้วิธีการสำรวจภาคตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 3,114 คน เป็นหญิงตั้งครรภ์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี นับถึงกำหนดคลอด ที่มาฝากครรภ์หรือ คลอดบุตรและผู้หญิงทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ที่มาขอรับบริการด้านสูติรีเวชที่โรงพยาบาลชุมชน หรือโรงพยาบาลศูนย์ของจังหวัดที่เลือก ใช้วิธีการสุ่มตามช่วงเวลาในช่วงเดือน เมษายน - สิงหาคม พ.ศ. 2554 ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ผลการศึกษาพบว่าอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมากที่สุดคือ 15 ปี โอกาสที่จะไม่คุมกำเนิดเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก พบได้ตั้งแต่ร้อยละ 22.9-44.9 ส่วนการคุมกำเนิดที่ใช้มากที่สุดเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคือถุงยางอนามัย พบได้ตั้งแต่ร้อยละ 21.8-33.3 รองลงมาคือยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉิน ที่ตั้งแต่ร้อยละ 12.3-24.8

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพมีผู้ให้ข้อมูลหลักคือวัยรุ่นหญิง ชาย อายุ 9-19 ปี ที่อยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และกลุ่มเด็กนอกระบบโรงเรียน ข้อมูลอ้อมตัวที่ 451 คน เก็บข้อมูลโดยการใช้การสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และแก่นสาระ ควบคุมคุณภาพของการวิจัยด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้า มีข้อค้นพบสำคัญเกี่ยวกับการรับรู้การมีเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ 5 ประเด็น คือ การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นเป็นเรื่องธรรมดา ห้ามไม่ได้ เมื่อจะมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกนั้นมักจะคิดไม่ทันและไม่ทันคิดเรื่องคุมกำเนิด เมื่อรู้ว่าตั้งครรภ์ปรึกษาเพื่อนก่อน คนสุดท้ายคือพ่อแม่ ส่วนคุณครูกลัวเสียชื่อเสียง และเมื่อตั้งท้องผู้หญิงเสียหาย ผู้ชายลอยตัว

จากการศึกษาของกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ ประเทศไทย (UNFPA) และ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ทำการศึกษาสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในประเทศไทย ได้ทบทวนและวิเคราะห์เอกสารรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นก็มีข้อค้นพบคล้ายคลึงกันว่า เป็นการยากที่จะห้ามวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์เพราะมีปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นทั้งสิ่งเร้า และให้โอกาสมากมายที่ทำให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์

จึงมีข้อเสนอว่าสังคมไทยต้องเปิดใจต่อทัศนคติทางเพศของวัยรุ่น ต้องทำให้วัยรุ่นมีความฉลาดรู้เรื่องเพศ (Sexuality literacy) เพียงพอที่จะตัดสินใจป้องกันตัวเองจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย สามารถ

เข้าถึงบริการคุมกำเนิดได้อย่างสะดวก เป็นมิตร และเพียงพอ และต้องได้รับการอย่างเหมาะสมกับปัญหาและความต้องการของวัยรุ่น

2.1.2) ปัญหาจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นนำมาซึ่งปัญหาทั้งด้านสุขภาพของแม่และทารก ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม โดยสรุปได้ดังนี้

จากรายงานขององค์การอนามัยโลกในปี ค.ศ. 2010 ซึ่งได้มาจากสรุปผลการศึกษเกี่ยวกับผลของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นต่อสุขภาพของแม่ และทารกมีข้อสรุปว่าการตั้งครรภ์วัยรุ่นเพิ่มความเสี่ยง ดังนี้

- 1) ต่อสุขภาพแม่วัยรุ่น คือภาวะซีด หรือโลหิตจาง การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ เอชไอวี เอดส์ ภาวะแทรกซ้อนจากการแท้ง ตกเลือดหลังคลอด และมีปัญหาสุขภาพจิต
- 2) ต่อสุขภาพทารก คือ ทารกเสียชีวิตหลังคลอดภายใน 7 วัน ทารกเสียชีวิตหลังคลอดภายใน 42 วัน ทารกคลอดก่อนกำหนด ทารกแรกคลอดน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ และทารกมีความผิดปกติแต่กำเนิด
- 3) ต่อปัญหาด้านเศรษฐกิจ และสังคมจากการที่แม่วัยรุ่นขาดโอกาสในการเรียนต่อและทำงาน

จากรายงานของกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) เมื่อปี ค.ศ. 2010 พบว่า แม่วัยรุ่น (อายุ 15 - 19 ปี) ที่คลอดลูกคนแรกจบการศึกษามัธยมศึกษา เพียงร้อยละ 51 ขณะที่แม่ที่คลอดลูกคนแรกหลังอายุ 20 ปี จบการศึกษาน้อยระดับมัธยมศึกษาถึงร้อยละ 89.9 นอกจากนั้นจากการศึกษาในประเทศที่ร่ำรวย พบว่า แม่วัยรุ่นร้อยละ 59 ไม่มีงานทำ และร้อยละ 45 มีรายได้เฉลี่ยอยู่ในกลุ่มที่มีรายได้ต่ำที่สุดของประเทศ

การที่แม่วัยรุ่นส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย ไม่มียาได้หรือมียาได้น้อยก็ต้องพึ่งพิงครอบครัวสังคมต้องอุมชู นอกจากนั้นจึงมีการศึกษาพบว่าแม่วัยรุ่นร้อยละ 50 - 60 เคยถูกกระทำรุนแรงทางเพศ และทางร่างกาย เด็กที่เกิดจากแม่วัยรุ่นเสี่ยงต่อการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และความรุนแรงต่าง ๆ

ในประเทศไทยยังไม่มีข้อมูลปัญหาที่เกิดจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่เป็นภาพรวมของทั้งประเทศ แต่มีการศึกษาเฉพาะในบางพื้นที่ เช่น การศึกษาของกมลรัตน์ สังขรัตน์ ในปี พ.ศ. 2555 โดยการเก็บข้อมูลการคลอดของผู้หญิงจำนวน 2,900 คน ใน 14 จังหวัด พบว่า เมื่อเปรียบเทียบภาวะแทรกซ้อนจากการคลอดของแม่วัยรุ่นกับแม่ผู้ใหญ่ ภาวะที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ซีด ติดเชื้อเอชไอวี ความดันโลหิตสูง มีภาวะน้ำเดินก่อนกำหนด คลอดก่อนกำหนด มดลูกอักเสบ ทางเดินปัสสาวะอักเสบ และทารกน้ำหนักแรกเกิดน้อยกว่า 2,500 กรัม ผลการศึกษานี้ตรงกับการศึกษาก่อนหน้านี้ของ บรรพจน์ สุวรรณชาติ และประภัสสร เอื้อลิตชวงศ์ ซึ่งศึกษาในปี พ.ศ. 2554 และสอดคล้องกับการศึกษาของ บัณฑิต ลวรัตนกร ซึ่งศึกษาอายุมารดา กับผลการคลอดของมารดาที่มาคลอดที่โรงพยาบาลกันทรารักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ในช่วงปี พ.ศ. 2554 - 2555 จำนวน 2,591 คน โดยร้อยละ 18 เป็นแม่วัยรุ่น พบว่าแม่วัยรุ่นมีโอกาสเสี่ยงสูงกว่าต่อการเกิดภาวะโลหิตจาง การคลอดก่อนกำหนด และภาวะน้ำหนักทารกแรกคลอดน้อยกว่า 2,500 กรัม เหล่านี้เป็นต้น

2.1.3) การป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

องค์การอนามัยโลกได้ให้คำแนะนำ เมื่อปี ค.ศ. 2010 แก่ประเทศกำลังพัฒนาว่าในการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นนั้นควรปฏิบัติดังนี้

- 1) ลดการแต่งงานก่อนอายุ 18 ปี
- 2) สร้างความเข้าใจ และให้การดูแลช่วยเหลือเพื่อลดการตั้งครรภ์ก่อนอายุ 20 ปี
- 3) เพิ่มการคุมกำเนิดของกลุ่มวัยรุ่นที่มีความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์
- 4) ลดการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่เต็มใจ/การข่มขืนในกลุ่มวัยรุ่น
- 5) ลดการแท้งที่ไม่ปลอดภัย
- 6) ให้วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์เข้าถึงบริการฝากครรภ์ การคลอดและการดูแลหลังคลอด

ในประเทศที่ประสบความสำเร็จ เช่น ในประเทศอังกฤษ เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น เกาหลี สามารถลดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นได้ ล้วนระบุว่ากระบวนการทัศนเรื่องเพศในสังคมส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น การสอนเพศศึกษาในโรงเรียน การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวและในสังคม ตลอดจนพฤติกรรมบริการทางสังคมและสุขภาพของบุคลากรต่อวัยรุ่น จึงถือว่ากระบวนการทัศนเรื่องเพศเป็นต้นธารของการดำเนินงาน

2.2 โครงการวิจัยประเมินผลการบูรณาการงานป้องกัน และแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด

ผลจากการวิจัยพบว่าบริบทการปฏิบัติการของพื้นที่มีปัจจัยนำเข้าภายนอกที่เหมือนกัน ได้แก่ แนวคิดภารกิจ 9 ด้าน การสนับสนุนของ สสส. ในเรื่องงบประมาณ พี่เลี้ยงทางวิชาการ ทีมประเมินภายนอก ส่วนปัจจัยนำเข้าภายในที่แตกต่างกันคือการให้ความสำคัญของนโยบายในระดับจังหวัด การมีทีมงานที่มีประสบการณ์ในงานป้องกันเอชไอวี/เอดส์ และงานสอนเพศศึกษาในโรงเรียน

ผลจากการวิจัยพบว่าการทำงานเชิงบูรณาการที่แท้จริงคือ การเปิดใจ เรียนรู้กัน ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม การมีเป้าหมายเน้นวัยรุ่นเป็นศูนย์กลาง มีทีมงานที่เข้มแข็งที่ทำงานในเชิงบูรณาการ 4 รูปแบบ คือรูปแบบประชุมร่วมและแยกกันรับผิดชอบ / รูปแบบรับทราบแผนและแยกกันปฏิบัติ/รูปแบบร่วมคิด รวมงานรวมคนรวมเงิน/รูปแบบร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ โดยที่รูปแบบรูปแบบร่วมคิด รวมงาน รวมคน รวมเงิน และรูปแบบร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ เน้นการเอาวัยรุ่นเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้วัยรุ่นมีส่วนร่วม การทำงานเป็นการทำงานร่วมกันในแนวราบและร่วมเรียนรู้จากกันและกัน

ผลการวิจัยพบว่าการทำงานขับเคลื่อนระบบการทำงานเชิงบูรณาการเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นใช้การขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด และระดับอำเภอ การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพจะขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของผู้จัดการโครงการและผู้ประสานงานและความสัมพันธ์กับบุคลากรหน่วยงานและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ในส่วน of ความรู้ที่จำเป็นเกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เป็นตัวอย่างส่วนใหญ่ในทุกชั้นเรียนเห็นว่าควรเรียนเพศศึกษาโดยการได้รับความรู้เรื่องเพศจากครู/โรงเรียนมากที่สุด และต้องการได้รับความรู้เรื่องเพศจากแม่อุ้มลงมา ทั้งนี้ นักเรียนที่เป็นตัวอย่างส่วนใหญ่ในทุกชั้นเรียนเห็นว่าควรมีการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนโดยให้เป็นการสอนวิชาเฉพาะและจัดกิจกรรมพิเศษมากกว่าการแทรกในกลุ่มวิชา นักเรียนตัวอย่างทุกชั้นเรียนส่วนใหญ่ระบุว่าไม่รู้จักสถานที่/เว็บไซต์/ออนไลน์/อื่นๆสำหรับให้ความรู้และ/หรือให้คำปรึกษาเรื่องเพศ และนักเรียนตัวอย่างเกือบทั้งหมดระบุว่าไม่รู้จักแหล่งที่ให้บริการสำหรับให้บริการยุติการตั้งครรภ์

สำหรับผลการดำเนินงานเชิงบูรณาการของผู้เกี่ยวข้องที่สำคัญ คือวัยรุ่น ผู้ปกครอง ครู บุคลากรสาธารณสุข แกนนำในชุมชน และเจ้าหน้าที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าผู้เกี่ยวข้องที่สำคัญเห็นตรงกันว่า การดำเนินโครงการในระดับตำบลที่เข้มข้นโดยมีเป้าหมายร่วมกันว่าเพื่อให้บุตรหลานมีความปลอดภัยจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย และให้วัยรุ่นเข้ามามีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน โดยต้องเริ่มที่การปรับกระบวนการทางความคิดเรื่องเพศในวัยรุ่น เช่น การอบรม เข้าค่าย เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการปรับกระบวนการทางความคิดดังกล่าวให้เป็นไปในทางบวกต้องมีความเข้มข้น ต่อเนื่องและเน้นการให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างมีความหมายมากกว่าการเข้ารับความรู้จากการร่วมกิจกรรม

การวิจัยพบชุดองค์ความรู้ที่ทำให้การบูรณาการการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นขับเคลื่อนไปได้ อย่างดีประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 เรื่อง คือการใช้ข้อมูลในพื้นที่ในการวางแผนปฏิบัติงาน การติดตามประเมินผล นำไปสู่การกำหนดนโยบาย การปรับเปลี่ยนกระบวนการทางความคิดที่ส่งผลถึงพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น ผู้ประสานงาน และการมีพี่เลี้ยงทางวิชาการ นอกจากนี้ในการวิจัยยังพบชุดองค์ความรู้ตัวแบบและรูปแบบการดำเนินงานที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ต่อสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น 4 เรื่อง คือการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นโดยมีชุมชนเป็นเจ้าภาพ ระบบบริการส่งเสริมสุขภาวะทางเพศของนักเรียนในโรงเรียนอย่างครบวงจร รูปแบบบริการสุขภาพทางเพศที่เป็นมิตรทั้งในและนอกสถานบริการสุขภาพ และการผนวกรวมงานป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเข้ากับงานป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เอชไอวี เอดส์ และยาเสพติด ผ่านการทำงานขององค์กรสาธารณสุขประโยชน์ในชุมชน

จากข้อค้นพบนำไปสู่ข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ สนับสนุนทางนโยบายทั้งจากคณะกรรมการระดับชาติที่กำกับกำกับการดำเนินงาน และคณะกรรมการทั้ง 4 คณะ ที่สนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การดำเนินงานในการถ่ายทอดชุดความรู้ทั้งชุดความรู้การบูรณาการการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และชุดความรู้ตัวแบบและรูปแบบการดำเนินงานที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ต่อสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น รวมทั้งการตั้งคณะทำงานภายใต้คณะกรรมการเพื่อพัฒนา เชื่อมโยง และบูรณาการระบบข้อมูลตั้งแต่ต้นทาง (ข้อมูลซึ่งอยู่ในชุมชน โรงเรียน และสถานประกอบการ) ถึงปลายทาง (ข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข) ในพื้นที่ ที่สามารถนำมาใช้ในการวางแผน ปฏิบัติการ และกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและบริบท ทั้งนี้รวมถึงการที่คณะกรรมการระดับชาติ และอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องต้องเปิดช่องทางให้หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งภาคประชาสังคมได้สร้างสรรค์กิจกรรมและ

สื่อสารแนวคิดเชิงบวกเรื่องเพศในวัยรุ่น ผ่านช่องทางการสื่อสารทั้งของรัฐและเอกชน ทั้งที่เป็น on line และ off line ให้กว้างขวาง

นอกจากนี้ควรเร่งรัดให้มีการจัดระบบการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในโรงเรียนอย่างครบวงจร ทั้งในระดับต้นน้ำ (เพศวิถีศึกษาที่ครบถ้วน มากพอ ต่อเนื่อง) ส่งต่อ (ให้คำปรึกษา ส่งต่อถูกต้อง ทันเวลา) และ ปลายน้ำ (เยียวยา สร้างเสริมคุณภาพชีวิตโดยการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ไม่มีการตีตรา) ทั้งนี้รวมถึงการพัฒนา กลไกสร้างเสริมพลัง และเอื้ออำนวยให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทั้งที่อยู่ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ และ โรงเรียนภายใต้หน่วยงานอื่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และเอกชน ได้เข้าถึงกระบวนการปรับ ความคิดให้เกิดศรัทธาต่อการเคารพในสิทธิเด็กและเยาวชน และเสริมสร้างสมรรถนะในการถ่ายทอดความรู้และ ทักษะเรื่องสุขภาวะทางเพศ

ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้นำไปสู่ข้อเสนอในการผนวกการป้องกันการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ เอชไอวี เอดส์ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของงานการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

ในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในพื้นที่ควรมีการเพิ่มเรื่องความเข้มข้นใน เรื่องการใช้ถุงยางอนามัยในวัยรุ่น โดยสร้างความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องวัยรุ่นที่สุด คือกลุ่มเพื่อน ผู้ปกครอง และ ครู รวมถึงส่งเสริมภาคประชาสังคมทำงานร่วมกับวัยรุ่นในพื้นที่ สร้างสรรค์กิจกรรมที่ทำให้วัยรุ่นชายปรับเปลี่ยน ทักษะที่ไม่ดีเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย

นอกจากนี้จากผลการวิจัยนำไปสู่ข้อเสนอว่าจะต้องให้ความสำคัญกับมิติทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตของวัยรุ่น ในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆที่มีอยู่จำนวนมากในประเทศไทย โดยหน่วยงานทั้งหน่วยงานที่สนับสนุนโครงการวิจัย สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา หน่วยงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ที่มีประชาชนหลากหลายชาติพันธุ์ ควรมี การศึกษา วิจัย หาข้อมูลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านวิถีชีวิตของวัยรุ่นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานใน การกำหนดเป้าหมาย กิจกรรม และการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นได้อย่างละเอียดทั้งในเชิงวัฒนธรรมและเพศภาวะ

สำหรับวัยรุ่นเฉพาะกลุ่ม หรือวัยรุ่นที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น ตาบอด หูหนวก เป็นใบ้ พิการทางการ เคลื่อนไหว มีความบกพร่องทางสมองและ/หรือสติปัญญา มีอาการทางจิต รวมทั้งวัยรุ่นที่อยู่ในสถานประกอบการ และอื่นๆ ที่ต้องได้รับสิทธิประโยชน์จาก พรบ.ป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 แต่ตัวแบบ การดำเนินงานสำหรับวัยรุ่นเฉพาะกลุ่ม หรือวัยรุ่นที่มีลักษณะเฉพาะมีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริม สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลวัยรุ่นกลุ่มเฉพาะนี้ได้พัฒนาตัวแบบการดำเนินงานที่เหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชีวิต และมีผลลัพธ์ตามเป้าหมาย

2.3 รายงานการทบทวนเชิงกลยุทธ์และข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหา การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นภายใต้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 โดยการประยุกต์ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และประสบการณ์จากประเทศอังกฤษ

ประเทศไทยอยู่ในฐานะผู้นำทางให้แก่ประเทศอื่นๆที่กำลังเผชิญหน้ากับความท้าทายเกี่ยวกับวัยรุ่นในลักษณะ ที่คล้ายคลึงกัน ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในด้านสังคมและด้านที่เกี่ยวกับเพศ

ประเด็นสำคัญของประเทศไทย คือ การเน้นย้ำถึงสิทธิของวัยรุ่นในการได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนผ่านการเรียนการสอนเรื่องเพศที่เหมาะสม และการจัดให้มีบริการที่เข้าถึงได้และดึงดูดใจวัยรุ่น

รายงานการทบทวนเชิงกลยุทธ์และข้อเสนอแนะฯ ฉบับนี้เป็นผลสืบเนื่องจากการประชุมความร่วมมือทางวิชาการ ซึ่งจัดโดยกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) ร่วมกับกรมอนามัย โดยนำเสนอข้อคิดเห็นจากมุมมองและประสบการณ์ของ ศาสตราจารย์ โรเจอร์ อิงแฮม ผู้เชี่ยวชาญจากประเทศอังกฤษ ซึ่งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลไกในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ และสรุปความรู้เกี่ยวกับวิธีการพัฒนาและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในประเทศอังกฤษ เพื่อสามารถนำไปพิจารณาประยุกต์ใช้กับประเทศไทยตามความเหมาะสม โดยมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สำคัญในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะด้านกลไกการจัดการและการสร้างการเปลี่ยนแปลงเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ

- มีโครงสร้างการบริหารจัดการและการทำงานแบบข้ามกระทรวง
- จัดให้มีคณะที่ปรึกษาอิสระด้านการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
- จัดสรรงบประมาณ บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์
- จัดให้มีคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการและการนำรูปแบบกลไกการขับเคลื่อนของส่วนกลางไปใช้กับระดับจังหวัดและท้องถิ่น
- จัดให้มีกลไกการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นและเยาวชน
- มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมเพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ
- มีแนวทางเกี่ยวกับการรับการสนับสนุนจากภาคธุรกิจ

ทั้งนี้ได้มีการนำเสนอข้อเสนอแนะต่อองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านของยุทธศาสตร์ฯ ดังนี้

- 1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตที่มีคุณภาพ และมีระบบการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม
  - 1.1) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านเพื่อระบุอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาในระบบการศึกษา
  - 1.2) ทบทวนและปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรเพศวิถีศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มุ่งเน้นเรื่องสิทธิมนุษยชน ที่คำนึงถึงการสร้างสัมพันธภาพและความเท่าเทียมทางเพศ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า เป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพสูงสุด
  - 1.3) จัดการฝึกหัดและอบรมการสอนเพศวิถีศึกษาแก่นักศึกษาวิชาชีพครูในระดับมหาวิทยาลัย และแก่ผู้สอนวิชาเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาหรือผู้สอนที่เป็นบุคลากรสาธารณสุขที่มีความมุ่งมั่นต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

- 1.4) จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง (รวมถึงการให้ความเห็นอย่างต่อเนื่องจากตัววัยรุ่นเอง)
- 1.5) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ความฉลาดรู้เรื่องเพศ และความตระหนักเรื่องการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในทุกระดับและสังกัดที่เกี่ยวข้อง
- 2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมบทบาทครอบครัว ชุมชนและสถานประกอบการในการเลี้ยงดูสร้างสัมพันธ์ภาพ และการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น
  - 2.1) จัดทำการสำรวจความกังวลใจและความกลัวของพ่อแม่ผู้ปกครองต่อการพูดคุยเรื่องเพศกับบุตรหลาน และนำข้อค้นพบมาพัฒนารูปแบบการส่งเสริมที่จำเป็นให้แก่พ่อแม่และผู้ปกครอง
  - 2.2) ส่งเสริมให้มีการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างโรงเรียนและพ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาในโรงเรียน
  - 2.3) รวบรวมรูปแบบและวิธีการต่างๆที่มีการดำเนินงานได้ผลดีในระดับพื้นที่ ในด้านการส่งเสริมบทบาทครอบครัว ชุมชน และสถานประกอบการในการเลี้ยงดู สร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น เพื่อให้พื้นที่อื่นๆสามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามบริบทของตนเอง
- 3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตร
  - 3.1) ทำวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณกับวัยรุ่น เพื่อศึกษารูปแบบ วิธีการจัดบริการ และการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่วัยรุ่นต้องการ และจัดทำการประเมินการให้บริการโดยให้วัยรุ่นเป็นผู้ประเมินด้วยตนเอง
  - 3.2) ค้นหาและทำงานกับภาคีด้านสื่อ โดยเฉพาะสื่อสมัยใหม่ เพื่อกระตุ้นให้วัยรุ่นเข้าถึงบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตรเพิ่มมากขึ้น
- 4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ การคุ้มครองสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์และการจัดสวัสดิการสังคมในกลุ่มวัยรุ่น
  - 4.1) จัดระบบการดูแลช่วยเหลือที่จำเป็นแก่พ่อแม่วัยรุ่น ทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ โดยใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่
  - 4.2) จัดให้มีระบบการคุ้มครองสิทธิของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ให้สามารถศึกษาต่อจนจบได้จริง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาต่อในสถานศึกษา หรือการศึกษาต่อในรูปแบบอื่นๆ
- 5) ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูล งานวิจัย และการจัดการความรู้

- 5.1) จัดตั้งศูนย์กลางในการเก็บและรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งในปัจจุบันนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศอังกฤษประสบความสำเร็จในการลดอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นลงครึ่งหนึ่งในระยะเวลาสิบปีได้ คือการมีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือจึงทำให้สามารถปรับกลยุทธ์ในการดำเนินงานได้ทันทั่วทั้งที่ และมีการถอดบทเรียนจากพื้นที่ที่มีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อให้พื้นที่อื่นๆ นำไปประยุกต์ใช้
- 5.2) จัดให้มีคณะทำงานด้านข้อมูล งานวิจัย และการจัดการความรู้ เป็นการเฉพาะ เพื่อส่งเสริมการจัดการข้อมูล ความรู้และงานวิจัย ดังนี้
  - (1) มีระบบบันทึกความก้าวหน้าในการดำเนินงานของทุกยุทธศาสตร์ย่อย โดยอาจพิจารณาประยุกต์ใช้เครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าจากประเทศอังกฤษ
  - (2) ศึกษาความคุ้มค่าของการลงทุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในวันนี้ เพื่อยืนยันผลดีที่ภาครัฐและสังคมจะได้รับในอนาคต
  - (3) นำข้อมูลงานวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่มีอยู่แล้ว รวมถึงงานวิจัยของนักศึกษาในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ตลอดจนสนับสนุนการวิจัยใหม่ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการกำหนดกลยุทธ์ต่างๆ ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ทั้งนี้ควรพิจารณาจัดเวทีการประชุมนักวิจัยจากสถาบันและมหาวิทยาลัยต่างๆ เป็นประจำ เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมอง ประสบการณ์ ผลงานวิจัย และเพื่อจุดประกายความคิดเกี่ยวกับการวิจัยต่อไป

2.4 รายงานการประเมินผลการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ปี 2560 ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559

ข้อค้นพบจากการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มีการดำเนินการในประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

- 2.4.1) ประเด็นการสอนเพศวิถีศึกษา มีสาระสำคัญดังนี้
  - ให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งร่วมเป็นคณะทำงานระดับอำเภอ/ตำบล
  - ให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพศศึกษา อย่างต่อเนื่องในชั่วโมงเรียนตลอดภาคการศึกษา และให้มีการเรียนรู้รูปแบบอื่นๆ
  - นำเรื่องเอดส์ เพศ และยาเสพติดพูดคุยกับนักเรียนหน้าเสาธงทุกเช้า
  - ประชุมผู้ปกครอง และให้มีกิจกรรมร่วมกับนักเรียน
  - ให้บรรณารักษ์/อาจารย์ทุกคนให้ตระหนักในปัญหาทางเพศของวัยรุ่นและร่วมกันขับเคลื่อนงานวัยรุ่น

- มอบกองบังคับการตำรวจภูธรนาการ (เอตส์ เพศ ยา) โดยครูแดร์ (DARE; Drug Abuse Resistance Education)

ทั้งนี้จากการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่าการดำเนินงานในส่วนนี้ยังพบประเด็นเกี่ยวกับความไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย การขาดครูผู้สอนที่มีทักษะในการสอนที่เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน ทักษะคติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

2.4.2) ส่งเสริมบทบาทครอบครัว ชุมชนและสถานประกอบการ และการบรรลุเป้าหมายเพราะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางเศรษฐกิจของครอบครัว โดยมีสาระสำคัญดังนี้

- ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทหลักในการสนับสนุนการดำเนินงาน
- ส่งเสริมให้ครอบครัวมีบทบาทในการเฝ้าระวังปัญหา และให้สถานศึกษา จัดประชุม/อบรมพ่อแม่พร้อมกับลูกทุกครั้งเพื่อปรับทัศนคติพ่อแม่
- สำรวจสถานประกอบการที่มีผู้ใช้แรงงานวัยรุ่น และให้มีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ รวมถึงการให้ความรู้ผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ ผ่านโทรศัพท์มือถือ และให้มีบริการครอบคลุมสิทธิของวัยรุ่นตามพระราชบัญญัติฯ
- ให้แรงงานจังหวัดกำหนดแนวทางการส่งเสริมความรู้แก่ลูกจ้างในสถานประกอบการ และสนับสนุนลูกจ้างที่ตั้งครรภ์ให้ได้รับบริการฝากครรภ์อย่างครบถ้วนตามมาตรฐานได้โดยสะดวก ซึ่งสถานประกอบการได้จัดให้มีสวัสดิการตามภารกิจในพระราชบัญญัติฯ แต่พบว่ายังมีช่องว่างในสถานประกอบการมีผู้ใช้แรงงานจำนวนต่ำกว่า 50 คน ซึ่งผู้ปฏิบัติต้องรอ ความชัดเจนจากกฎกระทรวง
- บูรณาการกิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนในโครงการ To Be Number 1 ให้เชื่อมโยงและครอบคลุมทุกประเด็นปัญหาวัยรุ่น (เอตส์ เพศ ยา)
- ให้มีการติดตาม ประเมินผลโครงการที่ดำเนินการโดยกลุ่มแกนนำวัยรุ่น ว่ามีการขยายผลในลักษณะที่สอนน้องหรือไม่อย่างไร
- ให้สรุปสถานการณ์และประชาสัมพันธ์ทุกหน่วยงาน และแจ้งในการประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อส่งต่อในระดับชุมชน/ครอบครัวให้มีการดูแลพฤติกรรมของบุตรหลาน
- ให้วัฒนธรรมจังหวัดมีส่วนร่วมในการวางกลยุทธ์ปรับพฤติกรรมวัยรุ่นชายและหญิงให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม

ทั้งนี้จากการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่าการดำเนินงานในส่วนนี้ยังไม่เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติโดยเฉพาะการส่งเสริมบทบาทครอบครัว รวมถึงวัยรุ่นเข้าถึงสื่อที่ไม่เหมาะสมได้ง่าย

2.4.3) ระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตร และอาสาสมัครเพื่อยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยมีจำนวนไม่เพียงพอ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

- เพิ่มบริการช่องทางสายด่วนให้คาปรึกษา 1663 ให้ครอบคลุมเป้าหมายและง่ายต่อการเข้าถึงบริการ
- ประชาสัมพันธ์ช่องทางการให้บริการ
- ขยายความครอบคลุมโครงการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ และเครือข่ายแพทย์พยาบาลอาสาส่งต่อเพื่อยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย
- ปรับแก้กฎหมายให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันในประเด็นการจำหน่าย ยาทำแท้งผิดกฎหมายผ่านสื่อออนไลน์
- ชี้แจงให้สถานบริการให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติการลงนามยินยอมของพ่อแม่ก่อนเข้ารับบริการของวัยรุ่นที่อายุต่ำกว่า 18 ปี
- พัฒนาระบบการเชื่อมโยงบริการระหว่างครอบครัว/ชุมชน สถานศึกษา และสถานบริการในพื้นที่
- ประชาสัมพันธ์ช่องทางสายด่วน 1663

ทั้งนี้จากการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่า วัยรุ่นไม่สนใจเข้ารับบริการในคลินิกให้คาปรึกษาในสถานบริการซึ่งไม่ใช่กลุ่มเฉพาะเหมือนสถานศึกษา นอกจากนี้ยังพบประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความต่อเนื่องและทัศนคติของผู้ให้บริการ การเชื่อมต่อการให้ความช่วยเหลือระหว่างโรงเรียนและโรงพยาบาล เครือข่ายแพทย์พยาบาล รวมทั้งการแพร่หลายของยาทำแท้งที่มีการจำหน่ายผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นช่องทางที่วัยรุ่นเข้าถึงได้ง่ายและไม่ต้องเปิดเผยตัวตน

2.4.4) การดูแลช่วยเหลือการคุ้มครองสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์ และการจัดสวัสดิการสังคม (การดำเนินงานตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 พ.ร.บ.ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550 และฉบับแก้ไข พ.ศ.2560 พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550)

- มีทีมจัดการปัญหาสุขภาพวัยรุ่นโดยทีมสหสาขาวิชาชีพ (หน่วยงานด้านสาธารณสุข ตำรวจ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน ฯลฯ)
- เผื่อระวังปัญหาโดยแกนนำวัยรุ่น โดยสภาเด็กและเยาวชนที่คัดเลือก จากระดับตำบล สุ่อำเภอ และจังหวัด ตามลำดับ และมีการกระจายตามกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน
- จัดตั้งศูนย์รักษเด็ก ในบ้านพักเด็ก 76 จังหวัด
- จัดตั้งศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก (ระดับตำบล)
- จัดทำแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้กับแม่วัยรุ่น โดยการมีส่วนร่วม ของภาครัฐและเอกชน
- มีระบบการช่วยเหลือคุ้มครองเด็กที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ช่วยเหลือวัยรุ่น ที่ตั้งครรภ์ให้เป็นการตั้งครรภ์ที่มีคุณภาพและเลี้ยงลูกอย่างมีคุณภาพ
- ส่งเสริมให้ผู้นำทางศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากขึ้น
- ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหลักในการดำเนินงานในพื้นที่

2.4.5) การบูรณาการการจัดการฐานข้อมูล งานวิจัยและการจัดการความรู้ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- อยู่ระหว่างการจัดทำระบบเว็บไซต์ฐานข้อมูลกลาง

- มีแผนการจัดประชุมการวิจัย ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2560 เพื่อทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการนำใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ 5 ข้อ

ทั้งนี้จากการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่าหน่วยงานมีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อติดตามสถานการณ์ภายในยังไม่มีฐานข้อมูลกลาง/การนำไปใช้ประโยชน์จากงานวิจัยยังปรากฏไม่ชัดเจน

สำหรับปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินงานที่ผ่านมา มีสาระสำคัญดังนี้

- (1) มีช่องว่างของการสื่อสารระหว่างส่วนกลางและผู้ปฏิบัติ ในการสร้างความเข้าใจเพื่อการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฯ และการสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดฯ ส่งผลให้เกิดความล่าช้า ในการดำเนินการเชิงกระบวนการระดับจังหวัด
- (2) มีข้อจำกัดของการจัดการเรียนการสอนด้านเพศวิถีในสถานศึกษา เกี่ยวข้องกับทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษา ทัศนคติและทักษะในการสอนของครู ทำให้ยังไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย
- (3) การส่งเสริมบทบาทครอบครัวและชุมชน ยังไม่เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติที่ชัดเจน
- (4) สวัสดิการและการคุ้มครองแรงงานยังไม่ครอบคลุมสถานประกอบการที่มีลูกจ้างงานน้อยกว่า 50 คน และการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมอาชีพให้พ่อแม่วัยรุ่นเมื่อไม่สมัครใจเรียนต่อ
- (5) ตัวชี้วัดที่กำหนดในยุทธศาสตร์หลายตัวยังไม่มีข้อมูลรองรับ และมีหลายแหล่งข้อมูลซึ่งยังไม่มีให้เห็นพ้องกันว่าจะใช้ข้อมูลจากแหล่งใด
- (6) งานวิจัยที่มีอยู่ยังไม่ได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงานเท่าที่ควร ด้วยมีหลายประเด็นปัญหาที่ต้องการงานวิจัยมาสนับสนุน เช่น อัตราการคลอดในกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มอพยพ กลุ่มด้อยโอกาส กลุ่มยากจน และกลุ่มชายขอบ
- (7) ยังไม่มีการจัดการความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอย่างเป็นระบบ

จากข้อค้นพบนำไปสู่ข้อเสนอแนะซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่

(7.1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายระดับกระทรวง

- ควรมีมาตรการหนุนเสริมในการสนับสนุนนโยบาย (Policy Advocacy) จากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ให้นำไปปฏิบัติให้เป็นผล (Implementation) โดยมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งเป้าหมาย ตัวชี้วัดและการดำเนินงาน
- ควรชี้แจงหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องร่วมกัน (5 กระทรวงหลัก) ให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฯและ/หรือกฎกระทรวง

- ควรพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน (อิสระ) ในการวิเคราะห์แผนปฏิบัติการ และจัดทำข้อเสนอชุดความคิดทางยุทธศาสตร์และประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนต่อ คณะกรรมการ
- ปัจจัยสำคัญ (Critical factors) ของพระราชบัญญัติฯ ในระยะแรกควรมีการประเมินโดย คณะทำงานร่วมเพื่อการประเมินผลตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ หากตัวชี้วัดใดไม่บรรลุหรือมี แนวโน้มไม่เป็นไปตามเป้าหมายควรมีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน และหาก ตัวชี้วัดใดบรรลุเป้าหมายควรจัดให้มีการเรียนรู้ร่วมกัน และระยะต่อไปควรมีการประเมิน จากคณะประเมินภายนอก
- การสร้างระบบและบริหารฐานข้อมูลกลางควรเป็นข้อมูลที่สะท้อนการดำเนินงานของพื้นที่ ได้และคำนึงถึงกระบวนการจัดเก็บซึ่งต้องไม่เป็นภาระของผู้ปฏิบัติ
- ควรมีการศึกษาวัยใน 2 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 การศึกษาวัยรุ่นชายที่มีแนวโน้มหรือความเสี่ยง ที่อาจก่อให้เกิดปัญหาต่อวัยรุ่นหญิง การให้ความรู้ในเรื่องความรับผิดชอบของวัยรุ่นชายต่อ เพศวิถี การให้ความรู้เรื่องกฎหมาย และมิติที่ 2 การศึกษาวัยถึงการล่อลวงของวัยรุ่นที่มี ความเจนจัด เพื่อการป้องกันปัญหา

(7.2) ข้อเสนอแนะระดับจังหวัด

- การเรียนการสอนเพศวิถีศึกษา นอกจากจะคำนึงถึงหลักสูตรและผู้สอนแล้ว วิธีการสอน และสื่อ การสอนควรประยุกต์ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้ครอบคลุมวัยรุ่นในแต่ละช่วงวัยทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา
- ควรพัฒนาศักยภาพของพ่อแม่เพื่อการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรหลานและสร้างสัมพันธภาพ ในครอบครัว และการเชื่อมโยงครอบครัววัยรุ่นกับสถานศึกษา
- ประชาสัมพันธ์แหล่งข้อมูลและแหล่งบริการสุขภาพทางเพศสำหรับวัยรุ่น เช่น สายด่วน 1663 เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน และเครือข่ายแพทย์พยาบาลอาสาส่งต่อเพื่อยุติการตั้งครรภ์ที่ ปลอดภัย
- ส่งเสริมให้วัยรุ่นมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผลการดำเนินงาน
- ควรนำข้อมูลในพื้นที่มาใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาเฉพาะกลุ่ม ที่ส่งผลต่อการลดอัตรา การตั้งครรภ์และการคลอด
- ควรให้บรรจุเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นไว้ในแผนบริหารความ เสี่ยง ในสถานศึกษา และบรรจุตัวชี้วัดในการประเมินคุณภาพสถานศึกษา แผนพัฒนา จังหวัดและสมัชชาสุขภาพ

- ควรมีการสำรวจและเยี่ยมประเมินเพื่อค้นหา Best practice/Good practice โดยมีเป้าหมาย อย่างน้อย 1 ตำบล/1 อำเภอ เพื่อเป็นทำเนียบแห่งการเรียนรู้และมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และนิเทศติดตามแบบเสริมพลัง
- ควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เต็มศักยภาพเพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการและการปฏิบัติ ส่งผลให้มีการเฝ้าระวังปัญหาและประสานการดำเนินงานที่รวดเร็ว เช่น โต๊ะข่าว และต่อยอดการพัฒนาเครื่องมือที่ช่วยในการบริหารจัดการในระดับอำเภอและจังหวัด

ในส่วน of ข้อค้นพบที่ประเด็นท้าทาย ได้แก่

- 1) สร้างภูมิทัศน์ทางให้เด็กที่เกิดและเติบโตในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital native) โดย
  - ปฏิรูประบบการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างเสริมทักษะชีวิตให้กับเด็กควบคู่กับการดำเนินนโยบายมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อให้เด็กสามารถดูแลตนเองได้อย่างเหมาะสมในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล
  - ส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว ในสถานะเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพของคนในครอบครัว และเด็กเข้าถึงสื่อผ่านอินเทอร์เน็ตได้ง่ายกว่าการสื่อสารกับพ่อแม่
- 2) สนับสนุนให้วัยรุ่นเป็นผู้ผลักดันนโยบาย ให้เป็นนโยบายสาธารณะที่สอดคล้องกับค่านิยมและความต้องการของวัยรุ่น

2.5 รายงานผลการวิจัยเพื่อทบทวนการสอนเพศวิถีในสถานศึกษาไทย

รายงานผลการวิจัยฉบับนี้จัดทำโดยศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข สวัสดิการและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล สนับสนุน โดยองค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย ซึ่งผลการสำรวจพบว่าสถานศึกษาเกือบทั้งหมดมีการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาโดยครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาร้อยละ 99 และครูอาชีวศึกษาร้อยละ 93 กล่าวว่าในสถานศึกษามีการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษา ส่วนวิธีที่ใช้ในการสอนพบว่านักเรียนและครูเกินร้อยละ 80 ระบุว่าใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย

ในส่วน of ความสำเร็จ และความท้าทายในการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษา พบประเด็นสำคัญ ดังนี้

- 1) ปัญหาของการประเมินผลการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการวัดความรู้ของนักเรียนในรูปแบบการตอบข้อสอบปรนัยและอัตนัยซึ่งไม่สามารถชี้วัดได้ว่านักเรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ และนักเรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการจัดการความเสี่ยงในชีวิตทางเพศหรือสามารถคิดวิเคราะห์อย่างรอบด้านได้หรือไม่
- 2) จุดอ่อนของวิธีการสอนแบบบรรยายและแบบกิจกรรมพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและกิจกรรมที่ยังไม่ช่วยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายและขาดความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในชั้นเรียนน้อย

- 3) ครูไม่ได้รับการอบรมและเวลาสอนที่ไม่เพียงพอ พบว่า ผู้ที่สอนเพศวิถีศึกษาจำนวนหนึ่งไม่มีโอกาสได้รับการอบรมการสอนเพศวิถีศึกษา
- 4) เพศวิถีศึกษากับการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน เมื่อมีการประเมินความรู้เกี่ยวกับเพศวิถีศึกษาและการคุมกำเนิดพบว่านักเรียนยังไม่สามารถทำความเข้าใจเนื้อหาเพศวิถีศึกษาได้เป็นอย่างดีและไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนใหญ่มักหาข้อมูลเพิ่มเติมจากภายนอกหรือเพื่อนฝูง

ในส่วนของพลังอำนาจของนักเรียนในการเลือกเพศวิถีศึกษา นักเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการคุมกำเนิดได้จากหลายแหล่งทั้งในการเรียนการสอนตำราเรียน อินเทอร์เน็ต กับเพื่อนหรือรุ่นพี่ แต่มีข้อสงสัยว่ากระบวนการเรียนรู้จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้องหรือไม่และสามารถนำไปประยุกต์ในสถานการณ์จริงได้หรือไม่รวมทั้งสามารถอธิบายข้อดีข้อเสียของวิธีการคุมกำเนิดแต่ละวิธีหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่าหัวข้อที่เกี่ยวกับภาวะสัทธิและอำนาจได้รับการเน้นย้ำน้อยกว่าประเด็นในเชิงการป้องกันการตั้งครรภ์โดยตรง จึงกล่าวได้ว่าเพศวิถีศึกษาของไทยคือการเรียนการสอนเพื่อการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งไม่ตรงกับหลักการของเพศวิถีศึกษารอบด้านที่ว่าจะต้องตั้งบนพื้นฐานของสิทธิ และให้ความสำคัญกับภาวะซึ่งมีการควบคุมความมุ่งมั่นป้องกันการตั้งครรภ์

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่านักเรียนเลือกที่จะไม่ปรึกษาพ่อแม่ เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องเพศแต่จะสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และสอบถามจากเพื่อน ข้อเสนอแนะคือทางโรงเรียนควรสื่อสารกับผู้ปกครอง ซึ่งนอกจากจะช่วยลดความกังวลของพ่อแม่ต่อการต่อเพศวิถีศึกษาได้แล้ว สถานศึกษาจะได้รับความร่วมมือ คือให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม จากการวิจัยพบว่ากิจกรรมลักษณะนี้พบน้อยมากในสถานศึกษาภูมิภาคที่สำรวจ อาจทำให้ได้ไม่เต็มที่ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง

รายงานผลการวิจัยได้นำเสนอถึงบทบาทของนโยบายกลไกระดับกระทรวงและพื้นที่ต่อการสอนเพศวิถีศึกษา ในประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

- 1) การสนับสนุนการสอนอ่านนโยบายกฎหมายและแผนพัฒนาต่างๆ ในระดับชาติ มีกฎหมายนโยบายและแผนที่สนับสนุนการสอนอย่างชัดเจน อาทิ สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 3 พ. ศ. 2553 ระเบียบให้กระทรวงศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาและมีระบบรองรับการแก้ปัญหาเด็กนักเรียนตั้งครรภ์ แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 รวมถึงกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนทุกคนได้รับความรู้และมีทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศวิถีศึกษารวมถึงล่าสุดมีพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ. ศ. 2559 ซึ่งระบุให้สถานศึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยจัดให้มีการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาให้เหมาะสมกับช่วงวัย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับภาคีเครือข่ายมีการสร้างคู่มือการพัฒนาเพศวิถีศึกษา โดยระบุเนื้อหาที่ชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับช่วงวัย รวมทั้งวิธีการจัดการเรียนการสอนและวิธีการประเมินด้วย

- 2) ข้อจำกัดของกลไกต่างๆในระดับกระทรวงและระดับพื้นที่การศึกษา ที่ยังขาดกลไกการติดตามและสนับสนุนเพื่อกระตุ้นให้สถานศึกษาสอนเพศวิถีศึกษาอย่างจริงจังจากทั่วประเทศ เนื่องจากเป็นวิชาที่ไม่ได้รับความสำคัญมากเท่ากับวิชาอื่น ทำให้การประสานงานระหว่างหน่วยงานทั้งในระดับกระทรวง ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับจังหวัด ยังขาดความชัดเจน นอกจากนี้ยังขาดงบประมาณเพื่อสนับสนุนการสอนโดยตรงในคู่มือปฏิบัติการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ 2559 ไม่มีการระบุรูปแบบการประเมินการเรียนรู้การสอนเพศวิถีศึกษาของครูและนักเรียนที่ชัดเจน

รายละเอียดจากวรรณกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องดูเพิ่มเติมในภาคผนวก ทั้งนี้ผลจากการทบทวนวรรณกรรมจะนำไปใช้ในการวิเคราะห์และตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลตามรายละเอียดในระเบียบวิธีวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการติดตามผลการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ประจำปี พ.ศ. 2561 ภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 กำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

- 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามในสำหรับกลุ่มวัยรุ่นและผู้ปกครองวัยรุ่น
- 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ
  - 2.1) การสนทนากลุ่ม (Focus group) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติฯ ในกลุ่มจังหวัด 6 จังหวัด
  - 2.2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้บริหารหน่วยงานในระดับพื้นที่ ในจังหวัด 6 จังหวัดเป้าหมาย
  - 2.3) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหาร 7 กระทรวงหลัก และผู้บริหาร กรุงเทพมหานคร

3.1 การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลในเรื่องการรับรู้และการเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติฯ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การรับรู้ และการเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติฯ การดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มวัยรุ่น ใน 6 จังหวัดได้แก่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดสงขลา จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดชลบุรี จังหวัดภูเก็ต ดังนี้

- 1) กลุ่มวัยรุ่น จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม 394 คน
- 2) กลุ่มผู้ปกครอง จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม 369 คน

รายละเอียดจำนวนการเก็บข้อมูลในเรื่องการรับรู้และการเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติฯ กลุ่มตัวอย่างแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินการเก็บข้อมูลในเรื่องการรับรู้และการเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

กลุ่ม	เพศ	เชียงใหม่	ชัยภูมิ	ภูเก็ต	กาญจนบุรี	ชลบุรี	สงขลา	รวม
วัยรุ่น	ชาย	36	40	25	29	24	24	178
	หญิง	34	30	25	41	40	46	216
	รวม	70	70	50	70	64	70	394
ผู้ปกครอง	ชาย	14	22	25	35	35	9	140
	หญิง	25	48	25	35	35	61	229

	รวม	39	70	50	70	70	70	369

การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้จำนวนตามต้องการในพื้นที่จังหวัดที่กำหนด

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

กลุ่มวัยรุ่น ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานะสมรส ระดับการศึกษา ปัจจุบัน รายได้ อาชีพ (กรณีวัยรุ่นทำงาน)

กลุ่มผู้ปกครอง ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองประกอบด้วย เพศ อายุ สถานะสมรส การศึกษา รายได้ อาชีพ

ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็นข้อความให้แสดงความคิดเห็นต่อ การรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิของวัยรุ่นตาม พ.ร.บ.ฯ ในประเด็นต่อไปนี้

1. วัยรุ่นมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลการให้บริการอนามัยการเจริญพันธุ์
2. วัยรุ่นมีสิทธิได้รับการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัว
3. วัยรุ่นมีสิทธิได้รับการจัด สวัสดิการสังคม อย่างเสมอภาคและไม่ถูกเลือกปฏิบัติ
4. วัยรุ่นมีสิทธิได้รับสิทธิอื่นใดที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ ตามพระราชบัญญัตินี้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนและเพียงพอ
5. วัยรุ่นมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและเพียงพอ

ในส่วนของการให้คะแนนในแบบสอบถามใช้มาตรวัดแบบประมาณค่า (Rating Scale) ให้คะแนนแบบ 4 ระดับ จากระดับที่ 1-4 โดยมีระดับคะแนนจากน้อยที่สุด น้อย มาก มากที่สุดและการแปลผลโดยคำนวณค่าความถี่ในแต่ละลำดับออกมาเป็นร้อยละ

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ส่วน โดยส่วนแบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มวัยรุ่น ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานะสมรส ระดับการศึกษาปัจจุบัน รายได้ อาชีพ (กรณีวัยรุ่นทำงาน)

แบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ปกครอง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานะสมรส การศึกษา รายได้ อาชีพ

สำหรับแบบสอบถามส่วนที่ 2 และ ส่วนที่ 3 กำหนดให้เป็นข้อคำถามสำหรับการแสดงความคิดเห็นต่อการรับรู้ ความเข้าใจ และการเข้าถึงสิทธิฯ

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติฯ ในกลุ่มจังหวัด 6 จังหวัดโดยมีตัวแทนผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับการแต่งตั้ง ร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติที่ผ่านมา ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ โดยใช้แนวคำถามที่เตรียมไว้ล่วงหน้าซึ่งมีรูปแบบของคำถามที่ต้องการข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Questions) เพื่อจับความหมาย เก็บรายละเอียดเชิงลึก

รายละเอียดจำนวนการเก็บข้อมูลจากในเรื่องการรับรู้และการเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติฯ กลุ่มตัวอย่าง แสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนตัวแทนผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติที่ผ่านมาในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติฯ ในกลุ่มจังหวัด 6 จังหวัด

จังหวัด	ผู้เข้าประชุม
กาญจนบุรี	9
ชลบุรี	26
สงขลา	15
เชียงใหม่	20
ภูเก็ต	18
ชัยภูมิ	15
รวม	103

3.3 การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหารหน่วยงานในระดับพื้นที่ ในจังหวัด 6 จังหวัดเป้าหมาย โดยใช้แนวคำถามที่เตรียมไว้ล่วงหน้าซึ่งมีรูปแบบของคำถามที่ต้องการข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Questions) เพื่อจับความหมาย เก็บรายละเอียดเชิงลึก โดยมีผู้บริหาร และผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด (สสค.) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (ศธจ.) เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

รายละเอียดจำนวนผู้บริหารหน่วยงานในระดับพื้นที่ ในจังหวัด 6 จังหวัดเป้าหมาย ที่ให้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แสดงในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 จำนวนผู้บริหารหน่วยงานในระดับพื้นที่ ในจังหวัด 6 จังหวัดเป้าหมาย ที่ให้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

จังหวัด	หน่วยงานที่สัมภาษณ์	จำนวน (คน)
เชียงใหม่	พมจ. ศธจ. สสค. สสจ. อปท.	4
ชัยภูมิ	สสจ. ศธจ.	2
ภูเก็ต	พมจ. สสค. ศธจ.	3
สงขลา	สสจ. สสค. อปท. ศธจ.	4
กาญจนบุรี	ศธจ. พมจ.	2
รวม		15

ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหารหน่วยงานในระดับพื้นที่ จะนำไปใช้ประกอบการตรวจสอบข้อสรุปด้วยการวิเคราะห์จากมุมมองที่ต่างกันแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของผลจากการทบทวนวรรณกรรมและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

3.4 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหาร 7 กระทรวงหลัก และผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ประกอบด้วยผู้บริหาร และผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารของหน่วยงานในสังกัด ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และกรุงเทพมหานคร

รายละเอียดจำนวนผู้บริหาร 7 กระทรวงหลัก และผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ที่ให้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แสดงในตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 จำนวนผู้บริหาร 7 กระทรวงหลัก และผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ที่ให้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

กระทรวง	หน่วยงาน	จำนวน (คน)
กระทรวงศึกษาธิการ	สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา	1
	สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	
กระทรวงมหาดไทย	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	1
กระทรวงสาธารณสุข	กรมอนามัย	1
กระทรวงยุติธรรม	กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	1
กระทรวงแรงงาน	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	1
กระทรวงวัฒนธรรม	สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม	1
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กรมกิจการสตรีและครอบครัว	1
	กองกิจการเด็กและเยาวชน	1
กรุงเทพมหานคร	สำนักอนามัย	1
รวม		9

ข้อมูลที่ได้รับจากการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหาร 7 กระทรวงหลัก และผู้บริหารกรุงเทพมหานคร จะนำไปใช้ประกอบการตรวจสอบข้อสรุปด้วยการวิเคราะห์จากมุมมองที่ต่างกันแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของผลจากการทบทวนวรรณกรรมและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

3.5 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เครือข่ายภาคีในพื้นที่เพื่อให้ทราบถึงความเข้าใจต่อยุทธศาสตร์และการสื่อสารนโยบายและทิศทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในพื้นที่

ดำเนินการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และใช้การวิเคราะห์และประเมินข้อมูลแบบอุปนัย ซึ่งเป็นการพิจารณาลักษณะร่วมกันของข้อมูลรูปธรรมเพื่อสรุปรวมลักษณะดังกล่าว ซึ่งเป็นไปตามหลัก ของคำว่า “อุปนัย” (Induction) ซึ่งหมายถึงการหาความจริงจากข้อเท็จจริง (Fact) ส่วนย่อยหลายๆ ส่วนจากการสัมภาษณ์ในหลายหน่วยงาน ให้ได้ที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมแล้วสรุปความจริงชุดใหญ่ที่มีลักษณะเป็นนามธรรมครอบคลุมข้อเท็จจริงส่วนย่อยเหล่านั้น

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เพื่อจัดทำรายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2561 ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ได้แบ่งผลการศึกษาออกเป็น ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพโดยมีรายละเอียดผลการศึกษา ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์การรับรู้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นฯ ในกลุ่มผู้ปกครอง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 369 คน จาก 6 จังหวัด ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 29) รองลงมาอายุระหว่าง 26 - 35 ปี (ร้อยละ 26.60) และตั้งแต่อายุ 25 ปีลงมา (ร้อยละ 25.20) ตามลำดับ ส่วนสถานภาพสมรส สมรสแล้วมากที่สุด (ร้อยละ 50.10) และโสดรองลงมา (ร้อยละ 44.40) ระดับการศึกษาของผู้ตอบส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา/ปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 52) รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 13.30) ระดับรายได้ส่วนใหญ่ที่มีการให้ข้อมูลอยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 20.10) และมีเพียงร้อยละ 19.5 ที่ตอบว่ามีรายได้เกิน 20,000 บาท และมีส่วนใหญ่ที่ไม่ให้ข้อมูล (ร้อยละ 39)

เมื่อสอบถามถึงอาชีพพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 29.5 เป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจรองลงมาคือลูกจ้างและพนักงานเอกชน และร้อยละ 20.9 และเป็นแม่บ้านหรือว่างงาน ร้อยละ 17

รายละเอียดข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง แสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกรายจังหวัด		
จังหวัดชลบุรี	70	19.00
จังหวัดเชียงใหม่	39	10.60
จังหวัดกาญจนบุรี	70	19.00
จังหวัดชัยภูมิ	70	19.00
จังหวัดสงขลา	70	19.00
จังหวัดภูเก็ต	50	13.60
รวม	369	100

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง (ต่อ)

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
≤ 25 ปี	93	25.20
26 - 35 ปี	98	26.60
36 - 45 ปี	107	29.00
ตั้งแต่อายุ 46 ปีขึ้นไป	71	19.20
รวม	369	100.00
สถานภาพสมรส		
โสด	164	44.40
สมรส	185	50.10
หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่	20	5.50
รวม	369	100.00
ระดับการศึกษา		
ไม่ตอบ	10	2.70
ประถมศึกษา	25	6.80
มัธยมศึกษาตอนต้น	25	6.80
มัธยมศึกษาตอนปลาย	49	13.30
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	42	11.40
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	20	5.40
อนุปริญญา/ปริญญาตรี	192	52.00
การศึกษานอกโรงเรียน	6	1.60
รวม	369	100.00
สถานภาพการทำงาน		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	105	28.50
พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน	77	20.90
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	54	14.60
เกษตรกร	50	13.60
รับจ้างทั่วไป/กรรมกร	17	4.60
แม่บ้าน/ว่างงาน/อื่นๆ	66	17.90
รวม	369	100.00
รายได้ต่อเดือน		

ไม่ตอบ	144	39.00
รายได้ตั้งแต่ 5,000 บาทลงมา	49	13.30
5,001 – 10,000 บาท	30	8.10
10,001 – 20,000 บาท	74	20.10
รายได้ตั้งแต่ 20,001 บาทขึ้นไป	72	19.50
รวม	369	100.00

ส่วนที่ 2 การรับรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

กลุ่มผู้ปกครองส่วนใหญ่มองว่า ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศ ในระดับมากถึงมากที่สุดรวมกัน ร้อยละ 77.5 และการออกกฎหมายมีส่วนช่วยให้การแก้ไขปัญหานี้ได้เพื่อให้หน่วยงาน องค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินงานอย่างชัดเจนและมีความจริงจัง ร้อยละ 78.9 ในขณะเดียวกันผู้ปกครอง (ต่างจังหวัด) ไม่ทราบว่ามีประกาศใช้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ถึงร้อยละ 58.30 พอมีความรู้เกี่ยวกับตัวพระราชบัญญัติฯ บ้างร้อยละ 59.6 ผู้ปกครองส่วนน้อย (ร้อยละ 41.4) ตอบว่ารู้แต่ยังไม่เข้าใจเนื้อหาดีพอในเรื่องสิทธิต่างๆ ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้รับการบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ ได้รับการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัว ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเสมอภาค และไม่ถูกเลือกปฏิบัติของประชาชนและมีจำนวนร้อยละ 35 ที่ไม่รู้และไม่เข้าใจสิทธิดังกล่าวข้างต้น

ช่องทางการรับรู้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ที่มากที่สุดจากการสอบถามคือโทรทัศน์ร้อยละ 30.6 รองลงมาคือเว็บไซต์ ร้อยละ 21.4 และสื่อวิทยุ ร้อยละ 14.4

ผู้ปกครองเห็นประโยชน์ของพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ว่ามีประโยชน์ต่อการแก้ไขและป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในระดับมากถึงมากที่สุดรวมกันร้อยละ 62.1 เมื่อสอบถามเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ที่กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข จัดขึ้น หรือไม่ (เช่น การจัดสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจใน พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 เป็นต้น) ส่วนใหญ่ ร้อยละ 87 ตอบว่าไม่เคยเข้าร่วม

รายละเอียดข้อมูลการรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิ ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ และการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง แสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4. 2 ข้อมูลการรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิ ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ และการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง

ส่วนที่ 2 การรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิ ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การรับรู้ต่อปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นปัญหาของประเทศมากน้อยเพียงใด		
มากที่สุด	118	32.00
มาก	168	45.50
น้อย	57	15.50
น้อยที่สุด	26	7.00
รวม	369	100.00

ตารางที่ 4. 2 ข้อมูลการรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิ ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ และการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง (ต่อ)

ส่วนที่ 2 การรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิ ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความคิดเห็นต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ว่าจะสำเร็จด้วยการออกกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงาน องค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินงานอย่างชัดเจนและมีความจริงจัง		
มากที่สุด	66	17.90
มาก	225	61.00
น้อย	72	19.50
น้อยที่สุด	6	1.60
รวม	369	100.00
การรับรู้ต่อการมีพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559 มีผลบังคับใช้แล้วในปัจจุบันของประชาชน		
รู้	154	41.70
ไม่รู้	215	58.30
รวม	369	100.00
ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในพระราชบัญญัติการป้องกันและ		

แก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559		
มากที่สุด	69	18.70
มาก	151	40.90
น้อย	116	31.50
น้อยที่สุด	33	8.90
รวม	369	100.00
ส่วนที่ 2 การรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง		
การรับรู้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 มีเพื่อคุ้มครองสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์ในกลุ่มวัยรุ่น ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารได้รับการบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ได้รับการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัว ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเสมอภาคและไม่ถูกเลือกปฏิบัติของประชาชน		
รู้และเข้าใจดี	87	23.60
รู้แต่ไม่เข้าใจ	153	41.40
ไม่รู้และไม่เข้าใจ	129	35.00
รวม	369	100.00

ตารางที่ 4. 2 ข้อมูลการรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิ ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ และการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง (ต่อ)

ส่วนที่ 2 การรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิ ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง		
ช่องทางการรับรู้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559จากสื่อไหนของประชาชน		
หนังสือพิมพ์	7	15.40
โทรทัศน์	113	30.60
วิทยุ	53	14.40
คู่มือ/แผ่นพับ/เอกสารเผยแพร่	36	9.80
เว็บไซต์	79	21.40
ป้ายโฆษณา	5	1.40

อื่นๆ	26	7.00
รวม	369	100.00
พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ให้ประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม		
มากที่สุด	35	9.50
มาก	194	52.60
น้อย	84	22.80
น้อยที่สุด	56	15.10
รวม	369	100.00
การเคยเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ที่ กรมอนามัย กระทรวง สาธารณสุข จัดขึ้น หรือไม่ (เช่น การจัดสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความ เข้าใจใน พรบ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 เป็นต้น)ของประชาชน		
เคย	48	13.00
ไม่เคย	321	87.00
รวม	369	100.00

ส่วนที่ 3 การรับรู้ของผู้ปกครองและความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิฯ ต่างๆของวัยรุ่นตาม พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น อันได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับ ข้อมูลข่าวสารและความรู้

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 60.7 ไม่ทราบว่าวัยรุ่นควรมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารการให้บริการอนามัย การเจริญพันธุ์ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 76.2 มีความเข้าใจว่าวัยรุ่นควรได้รับการรับการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัว ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 68.5 มีความเข้าใจว่าวัยรุ่นควรได้รับสวัสดิการสังคมอย่างเสมอภาคและไม่ ถูกเลือกปฏิบัติและร้อยละ 65.6 เห็นว่าวัยรุ่นควรมีสิทธิได้รับสิทธิอื่นใดที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ ตามพระราชบัญญัติ นี้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนและเพียงพอ นอกจากนี้ผู้ปกครองร้อยละ 65.1 มีความเข้าใจว่าวัยรุ่นควรมีสิทธิได้รับข้อมูล ข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์

รายละเอียดข้อมูลการรับรู้ของผู้ปกครองและความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิฯ ต่างๆ ของวัยรุ่นตาม พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น อันได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับ ข้อมูลข่าวสารและความรู้ แสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลการรับรู้ของผู้ปกครองและความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิฯ ต่างๆ ของวัยรุ่นตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น อันได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้

ส่วนที่ 3 ความเข้าใจของผู้ปกครองต่อสิทธิ ของวัยรุ่นตามตามพระราชบัญญัติการ ป้องกันและแก้ไข้ปัญหาการตั้งครรภ์ใน วัยรุ่น	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	รวม
1. วัยรุ่นมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลการให้บริการ อนามัยการเจริญพันธุ์	8.1	52.6	22.2	17.1	100
2. วัยรุ่นจะได้รับการรักษาความลับและความ เป็นส่วนตัว	6.2	17.6	49.4	26.8	100
3. วัยรุ่นมีสิทธิได้รับการจัด สวัสดิการสังคม อย่างเสมอภาคและไม่ถูกเลือกปฏิบัติ	5.2	26.3	46.3	22.2	100
4. วัยรุ่นมีสิทธิได้รับสิทธิอื่นใดที่เป็นไปเพื่อ ประโยชน์ ตามพระราชบัญญัตินี้ อย่าง ถูกต้อง ครบถ้วน และเพียงพอ	7	27.4	45	20.6	100
5. วัยรุ่นมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาการ ตั้งครรภ์	8.7	26.3	39.6	25.5	100

4.2 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ในพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นฯ ในกลุ่มวัยรุ่น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มวัยรุ่นที่ตอบแบบสอบถามเป็นวัยรุ่นเพศหญิงมากกว่าเพศชายเล็กน้อย ร้อยละ 56.9 และอยู่ช่วงอายุระหว่าง 16 –19 ปีมากที่สุด ร้อยละ 54.1 ส่วนใหญ่โสด ร้อยละ 96.7 และกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุดร้อยละ 41.60 รองลงมาคือปริญญาตรี ร้อยละ 19.5 เมื่อสอบถามสภาพการทำงาน วัยรุ่นที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.10 ยังไม่ได้ทำงาน

รายละเอียดข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่น แสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่น

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จังหวัด		
จังหวัดชลบุรี	64	16.20
จังหวัดเชียงใหม่	70	17.80
จังหวัดกาญจนบุรี	70	17.80
จังหวัดชัยภูมิ	70	17.80
จังหวัดสงขลา	70	17.80
จังหวัดภูเก็ต	50	12.70
รวม	394	100.00
เพศ		
ชาย	170	43.10
หญิง	224	56.90
รวม	394	100.00
อายุ		
≤15 ปี	98	24.90
16 – 19 ปี	213	54.10
≥ 20 ปี	83	21.00
รวม	394	100.00
สถานภาพสมรส		
โสด	381	96.70
สมรส	6	1.50
สมรสไม่จดทะเบียน	7	1.80
รวม	394	100.00

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่น (ต่อ)

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
ไม่ตอบ	69	17.50
ประถมศึกษา	5	1.30
มัธยมศึกษาตอนต้น	14	3.60
มัธยมศึกษาตอนปลาย	164	41.60
ปวช.	21	5.30
ปวส.	44	11.20
อนุปริญญา/ปริญญาตรี	77	19.50
รวม	394	100.00
การทำงาน		
ไม่ได้ทำงาน		
ทำงานส่วนตัว	343	87.10
ทำงานกับครอบครัว	1	0.30
รับจ้าง	8	2.00
พนักงานบริษัท /ห้างร้าน	22	5.60
ลูกจ้างเอกชน	20	5.10
รวม	394	100.00
รายได้		
ไม่ได้ทำงาน	345	87.60
รายได้ต่ำกว่า 10000 บาท	23	5.80
รายได้ 10000 – 20000 บาท	22	5.60
รายได้ตั้งแต่ 20001 บาทขึ้นไป	4	1.10
รวม	394	100.00
ลักษณะการทำงาน		
ไม่ได้ทำงานประจำ	346	87.80
พนักงานประจำรายเดือน	29	7.40
พนักงานประจำรายวัน	9	2.30
พนักงานจ้างโดยกำหนดเวลา	8	2.00
พนักงาน Part time	2	0.50
รวม	394	100.00

ลักษณะงานของวัยรุ่นที่ไม่ได้ทำงานประจำ		
ไม่ได้ทำงาน	341	86.50
ช่วยทำงานทางครอบครัว	53	13.50
รวม	394	100.00

ส่วนที่ 2 การรับรู้ของวัยรุ่นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

จากการสอบถามวัยรุ่นส่วนใหญ่รับรู้ว่ามีปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นปัญหาของประเทศในระดับมากถึงมากที่สุดร้อยละ 89.1 แต่ก็มีมองว่าปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ทางกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงาน องค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินงานอย่างชัดเจนและมีความจริงจัง ได้ไม่มากนัก ร้อยละ 68.5 และส่วนใหญ่ร้อยละ 62.2 ไม่ทราบว่ามีหรือการออกพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 มีผลบังคับใช้แล้วในปัจจุบัน

เมื่อสอบถามความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความเข้าใจในระดับน้อยถึงน้อยที่สุดร้อยละ 62.7 ส่วนความเข้าใจต่อสิทธิตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 เพื่อคุ้มครองสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์ในกลุ่มวัยรุ่น ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ ได้รับการบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ได้รับการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัว ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเสมอภาคและไม่ถูกเลือกปฏิบัติ มีวัยรุ่นเพียงร้อยละ 31 ที่มีความรู้และเข้าใจเป็นอย่างดี และสื่อที่เข้าถึงได้ดีคือเว็บไซต์ร้อยละ 39.1 รองลงมาคือโทรทัศน์ร้อยละ 36.5

เมื่อสอบถามความเห็นว่าเป็นพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ให้ประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวมอย่างไร วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นประโยชน์ในระดับมากถึงมากที่สุดร้อยละ 77.7

วัยรุ่นส่วนใหญ่ร้อยละ 93.9 ยังไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ที่ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข จัดขึ้น (เช่น การจัดสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจใน พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 เป็นต้น)

รายละเอียดข้อมูลการรับรู้ของวัยรุ่นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและการรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิ ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่น แสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลการรับรู้ของวัยรุ่นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และการรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิ ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและ ความรู้ของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่น

ส่วนที่ 2 การรับรู้ของวัยรุ่นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การรับรู้ต่อปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นว่าเป็นปัญหาของประเทศมากน้อย เพียงใด		
มากที่สุด	142	36.00
มาก	209	53.10
น้อย	31	7.90
น้อยที่สุด	12	3.00
รวม	394	100.00

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลการรับรู้ของวัยรุ่นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และการรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิ ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูล ข่าวสารและ ความรู้ของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่น (ต่อ)

ส่วนที่ 2 การรับรู้ของวัยรุ่นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นได้สำเร็จด้วยการออก กฎหมาย เพื่อให้หน่วยงาน องค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินงานอย่าง ชัดเจนและมีความจริงจัง ได้มากน้อยเพียงใด		
มากที่สุด	76	19.30
มาก	194	49.20
น้อย	116	29.40
น้อยที่สุด	8	2.10
รวม	394	100.00
ทราบว่ามีกรออกพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น พ.ศ.2559 มีผลบังคับใช้แล้วในปัจจุบัน		
รู้	149	37.80
ไม่รู้	245	62.20
รวม	394	100.00
ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 มากน้อยเพียงใด		
มากที่สุด	23	5.80

มาก	124	31.50
น้อย	174	44.20
น้อยที่สุด	73	18.50
รวม	394	100.00
การรับรู้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 มีเพื่อคุ้มครองสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์ในกลุ่มวัยรุ่น ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ ได้รับการบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ได้รับการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัว ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเสมอภาคและไม่ถูกเลือกปฏิบัติ		
รู้และเข้าใจ	122	31.00
รู้แต่ไม่เข้าใจ	164	41.60
ไม่รู้ไม่เข้าใจ	108	27.40
รวม	394	100.00

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลการรับรู้ของวัยรุ่นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และการรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิฯ ได้แก่ สิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารและ ความรู้ของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่น (ต่อ)

ส่วนที่ 2 การรับรู้ของวัยรุ่นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การรับรู้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ผ่านสื่อใด		
หนังสือพิมพ์		
โทรทัศน์	144	36.50
วิทยุ	6	1.50
คู่มือ/แผ่นพับ/เอกสารเผยแพร่	38	9.60
เว็บไซต์	154	39.10
ป้ายโฆษณา	6	1.50
อื่นๆ	40	10.20
รวม	394	100.00
พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ให้ประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม		

มากที่สุด	72	18.30
มาก	234	59.40
น้อย	62	15.70
น้อยที่สุด	26	6.60
รวม	394	100.00
การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหา การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ที่ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขจัด ขึ้น หรือไม่ (เช่น การจัดสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจใน พรบ. การ ป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 เป็นต้น)		
เคย	24	6.10
ไม่เคย	370	93.90
รวม	394	100.00

ส่วนที่ 3 ระดับการรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิของวัยรุ่นตามมาตรา 5

วัยรุ่นส่วนใหญ่ร้อยละ 82.2 ทราบดีว่ามีการจัดกิจกรรมดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น รวมทั้งวัยรุ่นส่วนใหญ่ร้อยละ 86.3 ทราบดีว่ามีการจัดให้มีการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับช่วงวัย เมื่อสอบถามถึงครูผู้สอนวัยรุ่นส่วนใหญ่ร้อยละ 80.9 ทราบว่ามีการจัดหาและพัฒนาครูให้สามารถสอนวิชาเพศศึกษาแก่นักเรียนหรือนักศึกษา

การรับรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา วัยรุ่นส่วนใหญ่ร้อยละ 81.7 ทราบว่ามีการให้คำปรึกษาในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่นักเรียนหรือนักศึกษา และวัยรุ่นส่วนใหญ่ร้อยละ 80.9 ทราบดีว่ามีระบบการส่งต่อไปยังสถานพยาบาลเพื่อฝากครรภ์อย่างเหมาะสม

อย่างไรก็ตามเมื่อสอบถามถึง มีการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม เช่น หาคอบครัวทดแทน มีวัยรุ่นเพียงร้อยละ 66.5 ที่ทราบว่ามีสวัสดิการเรื่องนี้

โดยภาพรวมแล้ว วัยรุ่นที่มีความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิของวัยรุ่นตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 อยู่ที่ร้อยละ 66.6

สรุป ลำดับที่วัยรุ่นมีความรับรู้มากที่สุดคือเรื่องของหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษาในระดับมาก-มากที่สุดร้อยละ 86.3 ส่วนเรื่องที่วัยรุ่นมีการรับรู้่น้อยที่สุดคือเรื่องสวัสดิการสังคมอื่นๆที่ดูแลช่วยเหลือ

รายละเอียดข้อมูลระดับการรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิของวัยรุ่นตามมาตรา 5 แสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ระดับการรับรู้ ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิของวัยรุ่นตามมาตรา 5

ส่วนที่ 3 ระดับการรับรู้ ความเข้าใจและ การเข้าถึงสิทธิของวัยรุ่นตามมาตรา 5	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	รวม
1. มีกิจกรรมดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น	3.0	14.8	63.3	18.9	100
2. มีการจัดให้มีการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถี ศึกษาให้เหมาะสมกับช่วงวัย	1.2	12.4	61.4	24.9	100
3. มีการจัดหาและพัฒนาครูให้สามารถสอน วิชาเพศศึกษาแก่นักเรียนหรือนักศึกษา	1.8	17.3	56.4	24.5	100
4. มีการให้คำปรึกษาในเรื่องการป้องกันและ แก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่ นักเรียนหรือนักศึกษา	1.8	16.4	51.8	29.9	100
5. มีระบบการส่งต่อยังสถานพยาบาลให้ได้รับ บริการฝากครรภ์เหมาะสม	1.2	17.9	57.2	23.7	100
6. มีการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม เช่น หาคูครอบครัวทดแทน	3.6	29.9	47.0	19.5	100
7. โดยรวม ความเข้าใจและการเข้าถึงสิทธิ ของวัยรุ่นตามมาตรา 5 ของ พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญห การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559	8.9	24.5	48.4	18.2	100

4.3 ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพการติดตามประเมินผลรายยุทธศาสตร์

ในการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีต่างๆ ดังนี้

- การสนทนากลุ่ม (Focus group) ร่วมกับผู้แทนจากหน่วยงานคณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในระดับจังหวัด จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดชัยภูมิ
จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดสงขลา จังหวัดกาญจนบุรี และ กรุงเทพมหานคร
- การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์
ในวัยรุ่นในระดับจังหวัด จากหน่วยงาน 5 กระทรวงหลัก ที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ ในระดับจังหวัด
- การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้บริหารจากหน่วยงาน 7 กระทรวง ที่ร่วมกันขับเคลื่อน
ยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และผู้บริหารกรุงเทพมหานคร

รายละเอียดผลการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพแสดงในภาคผนวก ในส่วนของสาระสำคัญที่แสดงถึงผลการติดตามประเมินผลรายยุทธศาสตร์มีดังต่อไปนี้

- 1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตที่มีคุณภาพ และมีระบบการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : กระทรวงศึกษาธิการ

- 1.1) เป้าประสงค์ที่ 1 วัยรุ่นสามารถมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยและสอดคล้องกับช่วงวัย

- 1.1.1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

ในระดับนโยบาย ทางกระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดทำคู่มือพัฒนาทักษะชีวิต คู่มือในเรื่องเพศศึกษา คู่มือพัฒนาเยาวชนสู่การเป็นผู้พิทักษ์สิทธิทางเพศวัยรุ่น (ธันวาคม 2560) คู่มือการสื่อสารเรื่องเพศของวัยรุ่น (I-design) โดยความร่วมมือจากหลายหน่วยงานทั้งกระทรวงศึกษา กรมอนามัย สำนักงานส่งเสริมสุขภาพแห่งชาติ UNICEF ฯลฯ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติให้กับสถานศึกษาในการสอนนักเรียนให้รู้วิธีการเอาตัวรอด ที่เพียงพอต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษา นอกเหนือจากในบทเรียนของกระทรวงศึกษาและในเชิงป้องกันมีการส่งเสริมด้านจริยธรรมควบคู่กันไปโดยมี แผนการเรียนการสอนการสอนธรรมศึกษาในเรื่องของการป้องกันมีการจัดสอบพุทธธรรมะในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษาอาชีวศึกษาอุดมศึกษา

กลไกในการขับเคลื่อน ในฐานะคณะทำงานยุทธศาสตร์ที่ 1 มีการจัดประชุมศึกษาธิการจังหวัดในวันที่ 8-10 สิงหาคม พ.ศ.2561 เพื่อทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของพื้นที่ในฐานะคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด รวมทั้งมีการสร้างบุคลากรครู ทางด้านครูผู้สอนเพศวิถีมีการพัฒนาครูผู้สอนเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นครูสุขศึกษา ครูวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และพยาบาล ส่วนในระดับอาชีวศึกษา มีหลักสูตรเพศศึกษาเป็นวิชาบังคับโดยที่ไม่มีหน่วยกิต

นอกจากนี้ มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ในระหว่างการจัดทำกฎกระทรวง และกำลังร่างแนวปฏิบัติในปี พ.ศ.2562 สำหรับการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหมด อันได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนั้นจะมีการกำหนดแผนปฏิบัติการและตัวชี้วัดที่เหมาะสม

ในระดับระดับพื้นที่ ในบางจังหวัดมีการบูรณาการหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิต/เพศวิถีสอนโดยครูที่ได้รับมอบหมายและเหมาะสมกับช่วงวัย มีกลไก โดยใช้คณะกรรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตและการเรียนรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มวัยรุ่น (สภาเด็ก) การจัดกิจกรรม ออกค่าย Friendly Corner บางจังหวัดมีหลักสูตรวิชาชีพเพื่อให้เด็กมีทักษะวิชาชีพติดตัว มีการกำหนดแผนปฏิบัติการ แยกตามยุทธศาสตร์ระดับชาติและ

กำหนดผู้รับผิดชอบตามยุทธศาสตร์ (บางจังหวัด) มีการบูรณาการแผนงานร่วมกัน เช่น โครงการพัฒนาวิทยากรร่วมกัน มีการจัดทำยุทธศาสตร์ ในแผน 10 ปี มีการสร้างอุดมการณ์วิทยากร มีนักสื่อสารสุขภาวะทางเพศ ต่างๆ เหล่านี้ ซึ่งทำให้มีผลต่อการรับรู้ของวัยรุ่นว่า มีกิจกรรมดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับมาก-มาก ที่สุดร้อยละ 67.5 และจากผลการสำรวจพบว่า วัยรุ่นมองว่าการสอนเพศวิถีในสถานศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมากร้อยละ 71 และในระดับการจัดหาครูผู้สอนมีความเหมาะสมในระดับมาก ร้อย 67.5

ช่องทางสื่อสารที่คณะกรรมการฯประจำจังหวัดใช้มีหลากหลายช่องทาง เช่น DJ teen สถานีวิทยุท้องถิ่น การใช้ Net Idol การจัดทำเพจของสภาเด็ก โครงการจัดทำและส่งเสริมสื่อสร้างสรรค์และปลอดภัยของกระทรวงวัฒนธรรมมีคณะกรรมการสื่อสร้างสรรค์ฯประจำจังหวัด เสี่ยงตามสายในพื้นที่ การใช้กิจกรรมวัฒนธรรมเช่นหนังตะลุง หมอรำ เป็นต้น

1.1.2) ปัญหาอุปสรรค

ขาดงบประมาณในการจัดอบรมครูผู้สอนเพศศึกษา ซึ่งจากฐานข้อมูลมีโรงเรียนที่เกี่ยวข้องจำนวน 30,000 โรงเรียน

1.1.3) ข้อเสนอแนะ

- (1) ลดปัญหาการเข้าถึงคู่มือการเรียนการสอนและกิจกรรมฯ จากการประชุมกลุ่มย่อยและสัมภาษณ์ ยังพบว่าในบางพื้นที่ยังไม่สามารถเข้าถึงคู่มือดังกล่าว ข้อเสนอแนะคือจังหวัดที่องค์กรพัฒนาเอกชนมีบทบาทสูง (เช่น เชียงใหม่และชัยภูมิ) จะมีการประยุกต์ใช้แนวทางการสอนเพศวิถีอย่างรอบด้านมากกว่า
- (2) ควรส่งเสริมให้วัยรุ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรม
- (3) คณะกรรมการฯ จังหวัด ควรจัดทำแผนงานรณรงค์และประชาสัมพันธ์แบบบูรณาการ เพื่อเพิ่มการรับรู้ในสิทธิและป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

1.2) เป้าประสงค์ที่ 2 วัยรุ่นได้รับการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองอย่าง เป็นระบบเมื่อประสบปัญหา

1.2.1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

ระดับนโยบาย มีมาตรการมีการจัดอบรมครู Counseling จำนวน 200 อัตรา เพื่อปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตการศึกษาในแต่ละพื้นที่ มีการจัดตั้งระบบสายด่วน Call Center 1579

ในระดับพื้นที่ มีแนวปฏิบัติที่แตกต่างกัน อาทิ จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษา มีการส่งต่อ ช่วยเหลือนักเรียนจนเรียนจบ โรงเรียนมีการติดตาม ดูแลเด็กในกลุ่มเสี่ยง ครอบครัวมีปัญหาในบางแห่งจัดให้มีครูแนะแนว โดยมอบหมายให้ครูสุขศึกษา ครูพลศึกษา ครูแนะแนว และครูประจำชั้นที่ผ่านการอบรมให้ความรู้ มีระบบการดูแลส่งต่อ มีคลินิกวัยรุ่นเป็นมิตรในโรงพยาบาลประจำอำเภอ ซึ่งผลการสำรวจวัยรุ่น พบว่ามีการรับรู้ว่าการให้คำปรึกษา

ในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์อยู่ในระดับมาก-มากที่สุด ร้อยละ 66.6 และรับรู้ว่ามีระบบการส่งต่อยังสถานพยาบาลให้ได้รับบริการฝากครรภ์เหมาะสมในระดับมาก-มากที่สุด ร้อยละ 58

1.2.2) ข้อเสนอแนะ

- (1) พัฒนาข้อมูลเชิงลึกให้เข้าใจปัญหา ในเรื่องการดูแลช่วยเหลือศึกษาต่อ บางพื้นที่วัยรุ่นลาออกเอง เนื่องจากอับอายหรือมีแรงกดดันจากสถานศึกษาที่ยังไม่เข้าใจสิทธิของวัยรุ่นตามพระราชบัญญัติฯ
- (2) ประชาสัมพันธ์หรือการใช้สื่อที่ช่วยเหลือวัยรุ่นที่มีปัญหา (เช่นการใช้ Application)

2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมบทบาทครอบครัวและชุมชนในการเลี้ยงดูสร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2.1) เป้าประสงค์ที่ 1 พ่อแม่/ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจและสามารถสื่อสารเรื่องเพศเพื่อเพิ่มสัมพันธภาพกับบุตรหลานได้

2.1.1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

ระดับนโยบาย มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ให้ทุนสนับสนุนกิจกรรมโดยส่งเสริมให้คนในชุมชนมีบทบาทร่วมกับองค์กรปกครองท้องถิ่นและจดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณะ มีกิจกรรมหลักการให้ความรู้กับผู้ปกครอง ในการพูดคุยกับวัยรุ่นในเรื่องเพศวิถี กระทรวงแรงงานมีช่องทางการเข้าถึงสถานประกอบการ คงใช้กลไกที่มีอยู่ ได้แก่ ฝ่ายทรัพยากรบุคคลของสถานประกอบการ คณะกรรมการสวัสดิการฯ ประจำสถานประกอบการ หรือบางแห่งมีสหภาพแรงงานเป็นตัวแทนของ โดยกลุ่มเป้าหมายคือวัยรุ่นที่เป็นลูกจ้าง และลูกจ้างที่เป็นผู้ปกครองของวัยรุ่นโดยจะสามารถนำความรู้ ไปป้องกันและแก้ไขปัญหในบุตรหลานของตนเอง

นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งโรงเรียนครอบครัว โดยให้ศูนย์พัฒนาครอบครัวเป็นศูนย์การเรียนรู้ พัฒนาสตรีและครอบครัว มีการพัฒนาครู ก. เป็นวิทยากรในการให้ความรู้กับศูนย์ ส่วนแม่วัยรุ่นในสถานพินิจ มีการจัดทำโครงการคุณแม่วัยใสในสถานพินิจเด็กและเยาวชน อบรมเด็กทั้งชายและหญิงโดยจัดทำการสอนเพศวิถีศึกษา มีศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรี และครอบครัวเป็นหน่วยงานที่ฝึกอบรมให้กับเยาวชน ประชาชนที่มีฐานะยากจนขาดแคลนและผู้ว่างงานต้องการฝึกอบรม เพื่อเป็นรายได้เสริมให้แก่ครอบครัวให้คำปรึกษาด้านการประกอบอาชีพตามความต้องการและความเหมาะสม

สำหรับพ่อแม่วัยรุ่นในสถานประกอบการมีการประสานงานกับคณะสวัสดิการในสถานประกอบการเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้ในสิทธิตามพระราชบัญญัติแก้ไขและป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

2.1.2) ปัญหาอุปสรรค

- (1) การฝึกอบรมผู้ปกครอง ควรจะมีการกำหนดไว้ในการประชุมผู้ปกครองได้ จากโรงเรียนไม่ค่อยได้พบปะกับผู้ปกครองมากนักควรอาศัยช่องทางนี้เป็นหลัก
- (2) ความเข้มข้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มักจะขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ และความเข้าใจหรือการให้ความสำคัญของผู้บริหารท้องถิ่นนั้นๆ บางแห่งอาจมีความเข้าใจว่าหากเน้นเรื่องนี้จะไปกระทบกับภาพลักษณ์ของท้องถิ่น ดังนั้นแนวทางการสร้างโรงเรียนครอบครัว เพื่ออบรมสตรีจะเป็นการขับเคลื่อนในทางบวกมากกว่า
- (3) เนื่องจากสถานประกอบการ ที่กระทรวงแรงงานต้องดูแลมีมากกว่า 300,000 แห่ง ซึ่งการทำความเข้าใจและสื่อสารให้ทั่วถึง อาจต้องใช้เวลาานาน ดังนั้นแนวทางคือการกำหนดกลุ่มสถานประกอบการ ให้เน้นที่มีลูกจ้างมากกว่า 200 คนขึ้นไป ซึ่งจะมีสถานพยาบาล หรือพยาบาลวิชาชีพ โดยจะส่งผ่านพยาบาลเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา

2.1.3) ข้อเสนอแนะ

- (1) ควรมีการบูรณาการยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนเป็นเรื่องเดียวกัน ทั้งการตั้งครุฑ การป้องกันโรคติดต่อสื่อสารสร้างสรรค์ฯ
- (2) การของบประมาณจัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวที่ได้รับการจัดตั้งจดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณะ สามารถที่จะเขียนโครงการขอสนับสนุนจากกองทุนของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ ซึ่งมีหลายกองทุน อาทิเช่น กองทุนเด็กกองทุนพัฒนาสตรี
- (3) หน่วยงานพัฒนาสังคมจังหวัดมีบทบาทในการแนะนำท้องถิ่นในการเขียนโครงการขอทุนการผลักดันให้สร้างภาคีเครือข่ายในท้องถิ่น ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับความเข้มแข็งของภาคีในพื้นที่

2.2) เป้าประสงค์ที่ 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุฑ ในวัยรุ่นร่วมกับทุกภาคส่วนในพื้นที่

2.2.1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

ระดับนโยบายกรมการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จัดทำกฎกระทรวง ที่มอบภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีนโยบายสนับสนุนศูนย์พัฒนาครอบครัวในพื้นที่ และกิจกรรมส่งเสริมฯ มีการจัดศูนย์พัฒนาครอบครัวอบอุ่นในร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อภารกิจในการป้องกันก็คือครอบครัว เพื่อน

สิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดภูมิคุ้มกันทางจิตใจป้องกันไม่ให้ถูกชักจูงได้ง่าย หัวหน้าครอบครัวต้องมีความรู้ในการเฝ้าระวังดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิดให้ความอบอุ่นกับลูก มีการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมในพื้นที่เช่นอาสาสมัครเป็นเครือข่ายที่สำคัญในการช่วยเหลือหน่วยงานราชการช่วยสอดส่องในจุดพื้นที่ที่มีความเสี่ยง

ระดับพื้นที่องค์กรปกครองท้องถิ่นที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับเรื่องนี้จะมีจัดอบรมวิทยากรเทศบาล ให้สามารถอบรมสร้างทักษะผู้ปกครอง หรือให้การสนับสนุนงบประมาณในการอบรมพ่อแม่จัดค่ายเยาวชนจัด MOU กับสถานบันเทิงให้เข้มงวดกวดขันวัยรุ่นไม่ให้เข้าใช้บริการ

2.2.2) ปัญหาอุปสรรค

- (1) การตัดสินใจขึ้นในการทำกิจกรรมในพื้นที่บางครั้งขึ้นอยู่กับผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดลำดับความสำคัญ
- (2) ภารกิจของศูนย์เฝ้าระวังวัฒนธรรมระดับจังหวัด เดิมใช้งบประมาณขององค์กรปกครองท้องถิ่น แต่ภายหลังทางสำนักงบประมาณแจ้งว่าไม่ตรงกับภารกิจของการปกครองท้องถิ่น จึงไม่มีงบประมาณในการดำเนินการในเรื่องนี้กำลังเสนอให้มีการแก้ไขว่างบประมาณในส่วนของการสนับสนุนกิจกรรมครอบครัว ให้เป็นภารกิจขององค์กรปกครองท้องถิ่นได้

2.2.3) ข้อเสนอแนะ

- (1) ควรมีการประชุมภาคีเครือข่ายอย่างใกล้ชิด และเพิ่มความรู้ให้กับทีมงานโดยในพื้นที่ ควรให้ทางสวัสดิการฯและทางสำนักงานสาธารณสุขบูรณาการ การเข้าเยี่ยมสถานประกอบการร่วมกัน เช่นการชี้แจงการเข้าถึงสิทธิ์ หรือการให้บริการคุ้มครองกึ่งถาวร โดยไม่มีค่าใช้จ่าย
- (2) ความเข้าใจคลาดเคลื่อน เรื่องการใช้งบประมาณของหน่วยงานหากไม่ตรงกับภารกิจจะไม่สามารถจัดทำโครงการได้ ซึ่งมีบางพื้นที่สามารถบูรณาการกับส่วนงานองค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อขอการสนับสนุนได้
- (3) ภารกิจระดับจังหวัดของศูนย์เฝ้าระวังสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ กลุ่มเป้าหมายคือเยาวชนก็ควรบูรณาการภารกิจกับคณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ซึ่งมีคณะทำงานส่วนใหญ่คือ 5 กระทรวงหลักเช่นเดียวกัน
- (4) บทบาทของสภาเด็กก็มีความเห็นว่ามีสำคัญในการขับเคลื่อน แต่หากที่มาของกรรมการมาจากการแต่งตั้ง จะทำให้ไม่มีกำลังหรือความตั้งใจเพียงพอในการทำงาน

- (5) หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับครอบครัว เช่น กรมกิจการสตรีและครอบครัว อาจให้มีผู้สูงวัยเข้ามาเป็นที่ปรึกษาในศูนย์ฯ ซึ่งจะมีประสบการณ์ในการบริหารครอบครัวมาช่วยแนะนำให้กับครอบครัวที่มีปัญหา
  - (6) ให้มีการกำหนดบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการสนับสนุนกิจกรรมถือเป็นภารกิจหนึ่งและมีตัวชี้วัดในแบบประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองท้องถิ่น (Local Performance Agreement)
- 3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตร

หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก : กระทรวงสาธารณสุข

3.1) เป้าประสงค์ที่ 1 ระบบบริการสุขภาพมีความเป็นมิตรกับวัยรุ่น

3.1.1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

ระดับนโยบาย สนับสนุนบทบาทของโรงพยาบาล ในการเป็นที่ปรึกษา Counseling ในเรื่องการเลี้ยงดูเด็กหลังคลอด และให้หมายรวมถึงโรงพยาบาลทั้งหมดในระบบประกันสุขภาพ ซึ่งจะต้องประสานงานกับโรงพยาบาลเอกชนด้วย ยังไม่มีการกำหนดมาตรการที่ชัดเจนในการทำอะไรจึงจะพอใจให้เยาวชนมาใช้บริการ แต่กำลังจะสร้างสื่อสมัยใหม่เพื่อเข้าถึงวัยรุ่น

ระดับพื้นที่มีการประชาสัมพันธ์ให้เด็กวัยรุ่น นักเรียน พ่อแม่ ให้รู้จักยาฝังการใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธีเป็นต้น ให้มีความทั่วถึงทุกอำเภอและประสานเครือข่ายเพื่อให้เข้าถึง โดยอาศัยหลายหน่วยงานเพื่อให้ได้ทราบข้อมูลข่าวสาร

3.2) เป้าประสงค์ที่ 2 วัยรุ่นเข้าถึงบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เป็นมิตร

3.2.1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

ในระดับพื้นที่มีการให้บริการอนามัยเจริญพันธุ์ที่เป็นมิตรผ่านศูนย์ Youth Friendly ในโรงพยาบาลประจำอำเภอ นอกจากนี้ยังมีศูนย์ให้คำปรึกษาเด็กวัยรุ่น และมีการบูรณาการอำเภออนามัยเจริญพันธุ์กับหน่วยงานต่างๆ ร่วมกับคณะกรรมการทำงานมีการประสานงานในการทำงานร่วมกันและโรงพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อการให้ความรู้คำแนะนำเมื่อเด็กตั้งครรภ์ว่าควรปฏิบัติตนอย่างไร โดยใช้การนักจิตวิทยาเข้ามาช่วยเหลือ มีศูนย์ให้คำปรึกษาเด็กวัยรุ่น และมีการบูรณาการอำเภออนามัยเจริญพันธุ์กับหน่วยงานต่างๆ จัดให้มีครู/ผู้รับผิดชอบเพื่อคัดกรองและส่งวัยรุ่นไปบางเพื่อเข้าระบบป้องกันและดูแล โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลนักเรียนบางจังหวัดจะมีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรวัยรุ่นของจังหวัด มีการกำหนดตัวชี้วัดในระดับอำเภอ

3.3) ปัญหาอุปสรรค

3.3.1) ในบางจังหวัด ยังมีปัญหาการบูรณาการกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย ต้องให้ต้นสังกัดส่งการมาตามสายงาน

3.3.2) บทบาทของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในการขับเคลื่อนคณะกรรมการฯ จังหวัดยังมีความเข้มแข็งไม่เท่ากัน

3.4) ข้อเสนอแนะ

การเข้าถึงการให้บริการ ควรเน้นเสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้หน่วยงานอาสาสมัครสาธารณสุข (ชุมชนเข้มแข็ง) ในการดูแลเฝ้าระวัง และการส่งเสริมการเข้าถึงบริการคลินิกวัยใส การฟื้นฟูและสร้างการยอมรับในสังคม

4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบช่วยเหลือคุ้มครองสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์และจัดสวัสดิการทางสังคมในกลุ่มวัยรุ่น

หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

4.1) เป้าประสงค์ที่ 1 วัยรุ่นตั้งครรภ์ได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งต่ออย่างเป็นระบบและได้รับการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของวัยรุ่นแต่ละราย

4.1.1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

ระดับนโยบายมีกลไกการดูแลนักเรียนโดยการตรวจเยี่ยมบ้านนักเรียน แยกกลุ่มเปราะบาง มาตรการช่วยเหลือการให้สวัสดิการและความช่วยเหลือมีการจัดทำคู่มือการช่วยเหลือแม่วัยรุ่นให้กับบ้านพักเด็กและครอบครัว โดยเริ่มจากมาตรการการป้องกันการทอดทิ้งเด็กภารกิจก็คือการตั้งครรภ์โดยไม่พร้อมของแม่วัยรุ่นส่วนใหญ่ ผลงานที่ผ่านมาจากการสำรวจพบว่าไม่มีปัญหาในเรื่องการทอดทิ้งเด็ก นอกจากนี้ยังมีจัดการตั้งระบบดูแลช่วยเหลือศูนย์เสมารักษ์ กระทรวงศึกษาธิการมีแผนการให้ความช่วยเหลือ เริ่มจากมีแบบประเมินความต้องการความช่วยเหลือของบ้านพักมีการจัดทำสมุดบันทึกและแผนพัฒนารายบุคคลโดยมีการติดตามผล 3 ปีต่อเนื่อง

ระดับพื้นที่มีการดูแลแม่วัยรุ่นโดยอบรมาอาสาสมัครพัฒนาสังคมฯ และอาสาสมัครสาธารณสุข เป็นแกนนำมอบเงินอุดหนุนแม่วัยรุ่น โครงการตรวจเยี่ยมพัฒนาศักยภาพช่วยเหลือแม่ซึมเศร้า มีการจัดตั้งศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็กในระดับตำบล มีการเก็บข้อมูลการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและเด็กที่ควรได้รับความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก มีการให้ความช่วยเหลือในระดับตำบลก่อนหากไม่เพียงพอจึงจัดส่งมาที่บ้านพักของเยาวชน มีการดำเนินการโดยทีมสหวิชาชีพเพื่อการช่วยเหลือเด็กครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งมีหน่วยงานภาค NGO ที่เป็นนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา บางจังหวัดมีหลักสูตรวิชาชีพเพื่อให้เด็กมีทักษะวิชาชีพติดตัว

อีกทั้งมีการให้ความช่วยเหลือในบ้านพักเด็กและครอบครัวมีหน่วยงานที่ดูแลเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาตลอด 24 ชั่วโมงเน้นการดูแลร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในด้านปัจจัย 4 ซึ่งจะเป็นศูนย์ย่อยของจังหวัด

4.1.2) ปัญหาอุปสรรค

ความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาในช่วยเหลือให้เด็กที่ตั้งครรภ์ให้ได้รับการศึกษาต่ออย่างเหมาะสมยังไม่เท่ากัน ควรจัดให้มีระบบการคุ้มครองสิทธิของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ ให้สามารถศึกษาต่อจนจบได้จริง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาต่อในสถานศึกษา หรือการศึกษาต่อในรูปแบบอื่นๆ

4.1.3) ข้อเสนอแนะ

จัดทำกฎกระทรวง ที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในส่วนที่จะดูแลนักเรียนตั้งครรภ์ให้ได้รับการอนามัยเจริญพันธุ์อย่างเหมาะสมและได้รับสิทธิในการศึกษาต่อเนื่อง

4.2) เป้าประสงค์ที่ 2 สภาเด็กและเยาวชนสร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชนในพื้นที่เป็นแกนนำป้องกันแก้ไขและเฝ้าระวังปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

4.2.1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

ระดับนโยบายมีงบประมาณสนับสนุนการป้องกันและเฝ้าระวังผ่านทางแกนนำของสภาเด็กมีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์ส่วนแกนนำสนับสนุนให้สภาเด็กทำงานร่วมกับตำบลมีดีเจทิน (DJ Teen) ทำหน้าที่ในการสื่อสารในช่องทางของสถานีวิทย์แห่งประเทศไทยและวิทยุชุมชนท้องถิ่นใน 55 จังหวัดร่วมกับทางประชาสัมพันธ์จังหวัด นอกจากนี้ยังมีการจัดอบรมสภาเด็กและเยาวชนในจังหวัดและตำบลเพื่อให้สามารถสร้างเครือข่ายในเบื้องต้นมีการสนับสนุนงบประมาณ 3 ปีกิจกรรมหลักคือการสื่อสารวิทยุทุกสัปดาห์ตลอดทั้งปี อีกทั้งยังมีกิจกรรมการรณรงค์ผ่านวัฒนธรรมท้องถิ่นเช่นการใช้หมอลำแสดงตามตลาดนัดต่างๆ หรือตามเทศกาลประเพณีโดยสอดแทรกในเรื่องของเพศวิถี รวมถึงมีการจัดประกวดกิจกรรมของสภาเด็กโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และขยายบทบาทของสภาเด็กโดยสนับสนุนให้มีการจัดทำสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายเช่นสื่อออนไลน์หนึ่งสัปดาห์ความท้าทายคือเด็กจะต้องมีองค์ความรู้ในการทำงานเช่นการเป็นดีเจการประชาสัมพันธ์การมีเครือข่ายการทำงานการประสานงานกับหน่วยงานราชการสภาวัฒนธรรมต่างๆ

นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนบทบาทของสภาเด็กโดยให้ความรู้ให้งบประมาณผ่านบ้านพักเด็กและเยาวชนให้การสนับสนุนและประสานงานมีการจัดประชุมประจำปีเน้นให้มีการรณรงค์ขยายบทบาทในระดับตำบล

ระดับพื้นที่มีการจัดตั้งสภาเด็กระดับจังหวัด ระดับอำเภอและระดับตำบลมีการดำเนินการโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (DJ Teen) โดยให้สภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัดเป็นแกนนำ

4.2.2) ปัญหาอุปสรรค

- (1) วิธีการได้มาซึ่งสภาเด็กเป็นการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งจะมีผลต่อความกระตือรือร้นของสภาเด็กเอง การขาดการพัฒนาและกลไกในการจัดสรรงบประมาณขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญขององค์กรปกครองท้องถิ่น

(2) ข้อจำกัดคือความสามารถของเด็กแต่ละคนแตกต่างกันและรวมถึงการที่จะต้องอยู่ในระหว่างการศึกษา

(3) สภาคณะยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่เพียงพอต่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

4.2.3) ข้อเสนอแนะ

กำหนดให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นในการให้งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมของสภาเด็ก และมีแผนพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง มีรูปแบบโครงการที่ประสบความสำเร็จให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เป็นพื้นฐาน และนำไปต่อยอดภายหลัง

5) ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูล งานวิจัย และการจัดการความรู้ ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก : กระทรวงสาธารณสุข

5.1) เป้าประสงค์ที่ 1 มีศูนย์กลางฐานข้อมูลที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและปรับปรุงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม

5.1.1) ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

เป้าประสงค์ 1 นับว่ามีการดำเนินงานอย่างชัดเจนมากกว่าเป้าประสงค์ที่ 2 โดยกรมอนามัยมีการรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์จากเจ้าภาพยุทธศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีตัวชี้วัดเพียงตัวเดียวคือระดับความสำเร็จของการมีฐานข้อมูล ซึ่งปัจจุบันมีข้อมูลตัวชี้วัดจากทั้ง 5 ยุทธศาสตร์รวม 46 ตัวชี้วัดสามารถรวบรวมข้อมูลได้ 29 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 63 อย่างไรก็ตามยังมีอีกร้อยละ 37 ที่ไม่มีข้อมูล และยังไม่มีการกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัด (Template) ซึ่งกรมอนามัยซึ่งเป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นประสบปัญหาในการติดตามข้อมูล เนื่องจากหลายตัวชี้วัดในยุทธศาสตร์ไม่สามารถหาข้อมูลได้ และขาดหน่วยงานเจ้าภาพในระดับกรม กองที่เป็นผู้รับผิดชอบการรายงานตัวชี้วัด อีกทั้งยังขาดกระบวนการที่จะกำกับติดตามข้อมูลตัวชี้วัด หรือการกำหนดวงรอบการรายงาน เพื่อให้สามารถติดตามและปรับปรุงให้ข้อมูลมีความทันสมัยอยู่เสมอ ในด้านการนำเสนอข้อมูลนั้น กรมอนามัยได้มีการจัดทำฐานข้อมูลในเว็บไซต์ “ระบบฐานข้อมูลอนามัยการเจริญพันธุ์ประเทศไทย” (Thailand Reproductive Health Database) ที่ได้บรรจุข้อมูลตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์ รวมทั้งข้อมูลด้านประชากรและข้อมูลด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ รวมทั้งมีการจัดทำเว็บไซต์กลางเพื่อเป็นศูนย์กลางในการนำเสนอสาระความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. และข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน 5 กระทรวงหลัก

ในปี พ.ศ.2561 ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูลงานวิจัย และการจัดการความรู้ ที่มีรองอธิบดีกรมอนามัยเป็นประธาน มีการประชุมคณะทำงานฯ ไปแล้ว 1 ครั้ง โดยเป็นการพิจารณาผลการดำเนินงานยุทธศาสตร์ที่ 5 ความสำเร็จในการมีข้อมูลตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ต่างๆ และติดตามการจัดทำรายละเอียดตัวชี้วัดและข้อมูลให้ครบถ้วน

ในส่วนของการดำเนินงานยุทธศาสตร์ที่ 5 ในระดับจังหวัดนั้น ยังไม่มีความชัดเจนในการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและปรับปรุงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดได้อย่างเหมาะสม โดยยังขาดข้อตัวชี้วัดในระดับจังหวัด ตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์ต่างๆ ส่วนมากมีเพียงข้อมูลในส่วนของภาพรวมของประเทศ และยังไม่มีการวางแผนในการสำรวจ หรือการจัดเก็บข้อมูลในระดับจังหวัดอย่างระบบ

5.2) เป้าประสงค์ที่ 2 สนับสนุนการทำวิจัยและการจัดการความรู้ และการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย และข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

ปัจจุบันมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ในการดำเนินงานในยุทธศาสตร์เรื่องการสนับสนุนการทำวิจัยนั้น ในปี พ.ศ.2560 กรมอนามัยได้มีการรวบรวมและจำแนกงานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานตามยุทธศาสตร์ต่างๆ ไว้แล้ว โดยมีเป้าหมายจะมีการทำวิจัยทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอย่างเป็นระบบ (Systematic review) ภายใน พ.ศ. 2564 ในการดำเนินงานตามเป้าประสงค์นี้ ในเรื่องงานวิจัยนั้น กรมอนามัยได้จัดให้มีการประชุมในปี 2560 เพื่อวิเคราะห์ช่องว่างของงานวิจัย และการหาองค์ความรู้ที่จะสามารถมาช่วยส่งเสริมให้การขับเคลื่อนงานของแต่ละยุทธศาสตร์ประสบความสำเร็จ โดยพบว่างานวิจัยที่มีส่วนใหญ่เป็นการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นการวิจัยกึ่งทดลองเฉพาะในบางพื้นที่ในระยะสั้นๆ มากกว่าจะเป็นงานวิจัยที่มุ่งเป้าเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ แต่อย่างไรก็ตามในปี 2561 นั้นยังไม่ได้มีการนำผลจากการประชุมมาใช้ และโดยส่วนใหญ่กรมอนามัยจะทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตงานวิจัยออกมาเอง ยังไม่ได้มีการทำบทบาทในการสนับสนุนให้หน่วยงานภาคีเครือข่ายอื่นๆ มีการวิจัยเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์อย่างแท้จริงมากนัก

ส่วนในด้านการจัดการความรู้ในปี 2561 นั้นมีการจัดการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียนการดำเนินงานที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อน พ.ร.บ. อาทิสัน การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดบริการที่เป็นมิตรกับวัยรุ่น งานอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ ตลอดจนการส่งเสริมบทบาทให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในพื้นที่รับผิดชอบ แต่อย่างไรก็ตามยังไม่ได้มีการถอดบทเรียนและศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในทุกยุทธศาสตร์อย่างชัดเจน มีเพียงการดำเนินงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการพัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ และในการดำเนินงานในด้านการวิจัยและการจัดการความรู้ในระดับจังหวัดก็ยังไม่มีการดำเนินงานที่ชัดเจนมากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นการดำเนินงานในระดับภาคที่กรมอนามัยร่วมมือกับศูนย์อนามัยจัดกิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง (Like Talk) และมีการนำเสนอความสำเร็จในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจากผู้แทนศูนย์อนามัยต่างๆ ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน

ปัญหาอุปสรรค

- (1) ยังขาดระบบที่เชื่อมโยงการรายงานข้อมูลตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์จากหน่วยงานเจ้าภาพตัวชี้วัด
- (2) หลายตัวชี้วัดยังไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ ไม่มีหน่วยงานเจ้าภาพรับผิดชอบ รวมทั้งยังไม่มีการจัดทำ Template กำหนดรายละเอียดตัวชี้วัด
- (3) ยังไม่สามารถดำเนินงานเพื่อสกัด/สังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับการตั้งครุฑในวัยรุ่น มาจัดทำเป็นยุทธศาสตร์หรือแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างแท้จริง
- (4) ขาดการถอดบทเรียนและศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในทุกยุทธศาสตร์

5.3) ข้อเสนอแนะ

- (1) คณะทำงานส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูลงานวิจัย และการจัดการความรู้เร่งรัดไปยังคณะทำงานในแต่ละยุทธศาสตร์ให้กำหนดแผนงานที่ชัดเจนในการปรับปรุงตัวชี้วัด การจัดทำรายละเอียดตัวชี้วัด และการจัดเก็บตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์
- (2) มียุทธศาสตร์และกำหนดให้มีแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน ทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่

บทที่ 5

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

5.1 ปัญหาอุปสรรครายยุทธศาสตร์

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพดังรายละเอียดในบทที่ 4 และภาคผนวก สามารถประมวลปัญหาอุปสรรครายยุทธศาสตร์ได้ดังนี้

5.1.1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตที่มีคุณภาพและมีระบบการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม หน่วยงานที่รับผิดชอบ : กระทรวงศึกษาธิการ

(1) เป้าประสงค์ที่ 1 วัยรุ่นสามารถมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยและสอดคล้องกับช่วงวัย

ขาดงบประมาณในการจัดอบรมครูผู้สอนเพศศึกษา ซึ่งจากฐานข้อมูลมีโรงเรียนที่เกี่ยวข้องจำนวน 30,000 โรงเรียน

5.1.2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมบทบาทครอบครัวและชุมชนในการเลี้ยงดูสร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น หน่วยงานที่รับผิดชอบ : กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(1) เป้าประสงค์ที่ 1 พ่อแม่/ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจและสามารถสื่อสารเรื่องเพศเพื่อเพิ่มสัมพันธภาพกับบุตรหลานได้

- การฝึกอบรมผู้ปกครอง ควรจะมีการกำหนดไว้ในการประชุมผู้ปกครองได้ เนื่องจากโรงเรียนไม่ค่อยได้พบปะกับผู้ปกครองมากนัก ควรอาศัยช่องทางนี้เป็นหลัก
- ความเข้มข้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มักจะขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ และความเข้าใจหรือการให้ความสำคัญของผู้บริหารท้องถิ่นนั้นๆ บางแห่งอาจมีความเข้าใจว่า หากเน้นเรื่องนี้จะไปกระทบกับภาพลักษณ์ของท้องถิ่น ดังนั้นแนวทางการสร้างโรงเรียนครอบครัว เพื่ออบรมสตรีจะเป็นการขับเคลื่อนในทางบวกมากกว่า
- เนื่องจากสถานประกอบกิจการ ที่กระทรวงแรงงานต้องดูแลมีมากกว่า 300,000 แห่ง ซึ่งการทำความเข้าใจและสื่อสารให้ทั่วถึง อาจต้องใช้เวลาานาน ดังนั้นแนวทางคือการกำหนดกลุ่มสถานประกอบการ ให้เน้นที่มีลูกจ้างมากกว่า 200 คนขึ้นไป ซึ่งจะมีสถานพยาบาลหรือพยาบาลวิชาชีพ โดยจะส่งผ่านพยาบาลเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา

(2) เป้าประสงค์ที่ 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่นร่วมกับทุกภาคส่วนในพื้นที่

- การตัดสินใจขึ้นในการทำกิจกรรมในพื้นที่บางครั้งขึ้นอยู่กับผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดลำดับความสำคัญ

- การกิจของศูนย์เฝ้าระวังวัฒนธรรมระดับจังหวัด เดิมใช้งบประมาณขององค์กรปกครองท้องถิ่น แต่ภายหลังทางสำนักงบประมาณแจ้งว่าไม่ตรงกับภารกิจของการปกครองท้องถิ่น จึงไม่มีงบประมาณในการดำเนินการในเรื่องนี้กำลังเสนอให้มีการแก้ไขว่า งบประมาณในส่วนของการสนับสนุนกิจกรรมครอบครัว ให้เป็นภารกิจขององค์กรปกครองท้องถิ่นได้

5.1.3) ที่ 3 พัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตร หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก : กระทรวงสาธารณสุข

- (1) เป้าประสงค์ที่ 1 ระบบบริการสุขภาพมีความเป็นมิตรกับวัยรุ่น และเป้าประสงค์ที่ 2 วัยรุ่นเข้าถึงบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เป็นมิตร

- ในบางจังหวัดยังมีปัญหาการบูรณาการกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย ต้องให้ต้นสังกัดส่งการมาตามสายงาน
- บทบาทของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในการขับเคลื่อนคณะอนุกรรมการฯ จังหวัดยังมีความเข้มแข็งไม่เท่ากัน

5.1.4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบช่วยเหลือคุ้มครองและสวัสดิการทางสังคมเพื่อรองรับปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- (1) เป้าประสงค์ที่ 1 วัยรุ่นตั้งครรภ์ได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งต่ออย่างเป็นระบบและได้รับการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของวัยรุ่นแต่ละราย

ความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาในช่วยเหลือให้เด็กที่ตั้งครรภ์ให้ได้รับการศึกษาต่ออย่างเหมาะสมยังไม่เท่ากัน ควรจัดให้มีระบบการคุ้มครองสิทธิของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ ให้สามารถศึกษาต่อจนจบได้จริง ไม่ที่จะเป็นการศึกษาต่อในสถานศึกษา หรือการศึกษาต่อในรูปแบบอื่นๆ

- (2) เป้าประสงค์ที่ 2 สภาเด็กและเยาวชนสร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชนในพื้นที่เป็นแกนนำป้องกัน แก่ไขและเฝ้าระวังปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

- วิธีการได้มาซึ่งสภาเด็กเป็นการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งจะมีผลต่อความกระตือรือร้นของสภาเด็กเอง การขาดการพัฒนาและกลไกในการจัดสรรงบประมาณขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญขององค์กรปกครองท้องถิ่น
- ข้อจำกัดคือความสามารถของเด็กแต่ละคนแตกต่างกันและรวมถึงการที่จะต้องอยู่ในระหว่างการศึกษา
- สภาเด็กยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่เพียงพอต่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

5.1.5) ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูล งานวิจัย และการจัดการความรู้ ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก : กระทรวงสาธารณสุข

- (1) เป้าประสงค์ที่ 1 มีศูนย์กลางฐานข้อมูลที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและปรับปรุงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม และ 5.2) เป้าประสงค์ที่ 2 สนับสนุนการทำวิจัยและการจัดการความรู้ และการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยและข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์
  - ยังขาดระบบที่เชื่อมโยงการรายงานข้อมูลตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์จากหน่วยงานเจ้าภาพตัวชี้วัด
  - หลายตัวชี้วัดยังไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ ไม่มีหน่วยงานเจ้าภาพรับผิดชอบ รวมทั้งยังไม่มีกรจัดทำ Template กำหนดรายละเอียดตัวชี้วัด
  - ยังไม่สามารถดำเนินงานเพื่อสกัด/สังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มาจัดทำเป็นยุทธศาสตร์หรือแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างแท้จริง
  - ขาดการถอดบทเรียนและศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในทุกยุทธศาสตร์

5.2 ข้อเสนอแนะรายยุทธศาสตร์

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพดังรายละเอียดในบทที่ 4 และภาคผนวก สามารถประมวลข้อเสนอแนะรายยุทธศาสตร์ได้ดังนี้

5.2.1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตที่มีคุณภาพ และมีระบบการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม หน่วยงานที่รับผิดชอบ : กระทรวงศึกษาธิการ

- (1) เป้าประสงค์ที่ 1 วัยรุ่นสามารถมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยและสอดคล้องกับช่วงวัย
  - ลดปัญหาการเข้าถึงคู่มือการเรียนการสอนและกิจกรรมฯ จากการประชุมกลุ่มย่อยและสัมภาษณ์ ยังพบว่าในบางพื้นที่ยังไม่สามารถเข้าถึงคู่มือดังกล่าว ข้อสังเกตคือจังหวัดที่องค์กรพัฒนาเอกชนมีบทบาทสูง (เช่น เชียงใหม่และชัยภูมิ) จะมีการประยุกต์ใช้แนวทางการสอนเพศวิถีอย่างรอบด้านมากกว่า
  - ควรส่งเสริมให้วัยรุ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรม
  - คณะอนุกรรมการฯ จังหวัด ควรจัดทำแผนงานรณรงค์และประชาสัมพันธ์แบบบูรณาการ เพื่อเพิ่มการรับรู้ในสิทธิและป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
- (2) เป้าประสงค์ที่ 2 วัยรุ่นได้รับการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองอย่าง เป็นระบบเมื่อประสบปัญหา
  - พัฒนาข้อมูลเชิงลึกให้เข้าใจปัญหา ในเรื่องการดูแลช่วยเหลือศึกษาต่อ บางพื้นที่วัยรุ่นลาออกเอง เนื่องจากอับอายหรือมีแรงกดดันจากสถานศึกษาที่ยังไม่เข้าใจสิทธิของวัยรุ่นตามพระราชบัญญัติฯ
  - ประชาสัมพันธ์หรือการใช้สื่อที่ช่วยเหลือวัยรุ่นที่มีปัญหา (เช่น การใช้ Application)

5.2.2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมบทบาทครอบครัวและชุมชนในการเลี้ยงดูสร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น หน่วยงานที่รับผิดชอบ : กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(1) เป้าประสงค์ที่ 1 พ่อแม่/ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจและสามารถสื่อสารเรื่องเพศเพื่อเพิ่มสัมพันธภาพกับบุตรหลานได้

- ควรมีการบูรณาการยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนเป็นเรื่องเดียวกัน ทั้งการตั้งครรภ์ การป้องกันโรคติดต่อสื่อสารสร้างสรรค์
- การของบประมาณจัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวที่ได้รับการจัดตั้งจดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณะ สามารถที่จะเขียนโครงการขอสนับสนุนจากกองทุนของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ ซึ่งมีหลายกองทุนอาทิเช่น กองทุนเด็กกองทุนพัฒนาสตรี
- หน่วยงานพัฒนาสังคมจังหวัดมีบทบาทในการแนะนำท้องถิ่นในการเขียนโครงการขอทุน การผลักดันให้สร้างภาคีเครือข่ายในท้องถิ่น ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับความเข้มแข็งของภาคีในพื้นที่

(2) เป้าประสงค์ที่ 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่นร่วมกับทุกภาคส่วนในพื้นที่

- ควรมีการประชุมภาคีเครือข่ายอย่างใกล้ชิด และเพิ่มความรู้ให้กับทีมงานโดยในพื้นที่ควรให้ทางสวัสดิการฯและทางสำนักงานสาธารณสุขบูรณาการ การเข้าเยี่ยมสถานประกอบการร่วมกัน เช่นการชี้แจงการเข้าถึงสิทธิ์ หรือการให้บริการคุมกำเนิดกึ่งถาวร โดยไม่มีค่าใช้จ่าย
- ความเข้าใจคลาดเคลื่อน เรื่องการใช้งบประมาณของหน่วยงานหากไม่ตรงกับภารกิจจะไม่สามารถจัดทำโครงการได้ ซึ่งมีบางพื้นที่สามารถบูรณาการกับส่วนงานองค์การปกครองท้องถิ่น เพื่อขอการสนับสนุนได้
- ภารกิจระดับจังหวัดของศูนย์เฝ้าระวังสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ กลุ่มเป้าหมายคือเยาวชนก็ควรบูรณาการภารกิจกับคณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ซึ่งมีคณะทำงานส่วนใหญ่คือ 5 กระทรวงหลักเช่นเดียวกัน
- บทบาทของสภาเด็กก็มีความเห็นว่ามีสำคัญในการขับเคลื่อน แต่หากที่มาของกรรมการมาจากการแต่งตั้ง จะทำให้ไม่มีกำลังหรือความตั้งใจเพียงพอในการทำงาน
- หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับครอบครัว เช่น กรมกิจการสตรีและครอบครัว อาจให้ผู้สูงวัยเข้ามาเป็นที่ปรึกษาในศูนย์ฯ ซึ่งจะมีประสบการณ์ในการบริหารครอบครัวมาช่วยแนะนำให้กับครอบครัวที่มีปัญหา

- ให้มีการกำหนดบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการสนับสนุนกิจกรรมถือเป็นภารกิจหนึ่ง และมีตัวชี้วัดในแบบประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองท้องถิ่น (Local Performance Agreement)

5.2.3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตร หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก : กระทรวงสาธารณสุข

- (1) เป้าประสงค์ที่ 1 ระบบบริการสุขภาพมีความเป็นมิตรกับวัยรุ่น และเป้าประสงค์ที่ 2 วัยรุ่นเข้าถึงบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เป็นมิตร

การเข้าถึงการให้บริการ ควรเน้นเสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้น้องเยาวชนอาสาสมัครสาธารณสุข (ชุมชนเข้มแข็ง) ในการดูแลเฝ้าระวัง และการส่งเสริมการเข้าถึงบริการคลินิกวัยใส การฟื้นฟูและสร้างการยอมรับในสังคม

5.2.4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบช่วยเหลือคุ้มครองและสวัสดิการทางสังคมเพื่อรองรับปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- (1) เป้าประสงค์ที่ 1 วัยรุ่นตั้งครรภ์ได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งต่ออย่างเป็นระบบและได้รับการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของวัยรุ่นแต่ละราย

- จัดทำกฎกระทรวง ที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในส่วนที่จะดูแลนักเรียนตั้งครรภ์ให้ได้รับการอนามัยเจริญพันธุ์อย่างเหมาะสมและได้รับสิทธิในการศึกษาต่อเนื่อง

- (2) เป้าประสงค์ที่ 2 สภาเด็กและเยาวชนสร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชนในพื้นที่เป็นแกนนำป้องกัน แก่ไขและเฝ้าระวังปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

- กำหนดให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นในการให้งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมของสภาเด็ก และมีแผนพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง มีรูปแบบโครงการที่ประสบความสำเร็จให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เป็นพื้นฐาน และนำไปต่อยอดภายหลัง

5.2.5) ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูล งานวิจัย และการจัดการความรู้ ผลการติดตามข้อมูลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก : กระทรวงสาธารณสุข

- (1) เป้าประสงค์ที่ 1 มีศูนย์กลางฐานข้อมูลที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและปรับปรุงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ได้อย่างเหมาะสมและ 5.2) เป้าประสงค์ที่ 2 สนับสนุนการทำวิจัยและการจัดการความรู้ และการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยและข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์
- (2) คณะทำงานส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูลงานวิจัย และการจัดการความรู้ เร่งรัดไปยังคณะทำงานในแต่ละยุทธศาสตร์ให้กำหนดแผนงานที่ชัดเจนในการปรับปรุงตัวชี้วัด การจัดทำรายละเอียดตัวชี้วัด และการจัดเก็บตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์

- (3) มียุทธศาสตร์และกำหนดให้มีแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน ทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่

5.3 ปัญหาอุปสรรคในภาพรวม

จากประมวลปัญหาอุปสรรครายยุทธศาสตร์ สามารถสรุปประเด็นปัญหาอุปสรรคในภาพรวมได้ดังนี้

5.3.1) การวางแผนและการทบทวนทั้งช่วงก่อนระหว่างและหลังการดำเนินงาน (Before Action Review /During Action Review/After Action Review) อันเนื่องจากหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่ร่วมรับผิดชอบการดำเนินงาน แต่ละยุทธศาสตร์ยังไม่มี ความชัดเจนในการร่วมบูรณาการแนวทางการทำงาน การเก็บข้อมูล และการสรุปผลการดำเนินงานร่วมกัน

5.3.2) การบูรณาการในพื้นที่ ปัญหาเรื่องงบประมาณและน้ำหนักของภารกิจเร่งด่วนกว่าในพื้นที่ หน่วยงานภาคีเครือข่ายไม่สามารถของบประมาณที่นอกเหนือจากภารกิจจากสำนักงานได้ นอกจากนี้ในการดำเนินการเชิงบูรณาการยังขาดแผนแม่บทในการสื่อสารที่ครอบคลุมทั้งประเภทสื่อที่ใช้ช่องทาง กลุ่มเป้าหมาย เพื่อเป็นแนวทางเดียวกันในพื้นที่ อีกทั้งยังไม่มี การออกกฎกระทรวงให้เกิดการบูรณาการการทำงานในระดับพื้นที่

5.3.3) ช่องว่างระหว่างช่วงอายุหรือ Generation Gap ในระดับนโยบายกับปัญหาในพื้นที่ ซึ่งเป็นเรื่องของวัยรุ่นควรมีการถอดบทเรียน ครอบครัวอบอุ่นและสภาเด็กมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและมีการปฏิบัติมาเป็นระยะเวลานาน ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรวบรวมและถอดบทเรียนเป็นวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices)

5.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการติดตามผลการดำเนินงานดังรายละเอียดในบทที่ 4 จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่ากลไกในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ยังไม่มี ความชัดเจน เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับข้อเสนอแนะรายยุทธศาสตร์ สามารถสรุปประเด็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายซึ่งจะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีรายละเอียดดังนี้

ควรมีการพัฒนากระบวนการติดตามและรายงานผลการดำเนินงานของยุทธศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อได้ทำการเก็บข้อมูลจะพบข้อเท็จจริงในประเด็นที่สำคัญซึ่งเป็นโอกาสในการปรับปรุงร่วมของทุกยุทธศาสตร์ คือกระบวนการในการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน ทั้งระดับ เป้าประสงค์ ผลผลิต กลยุทธ์ แผนงานและกิจกรรมการดำเนินงานหลัก ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

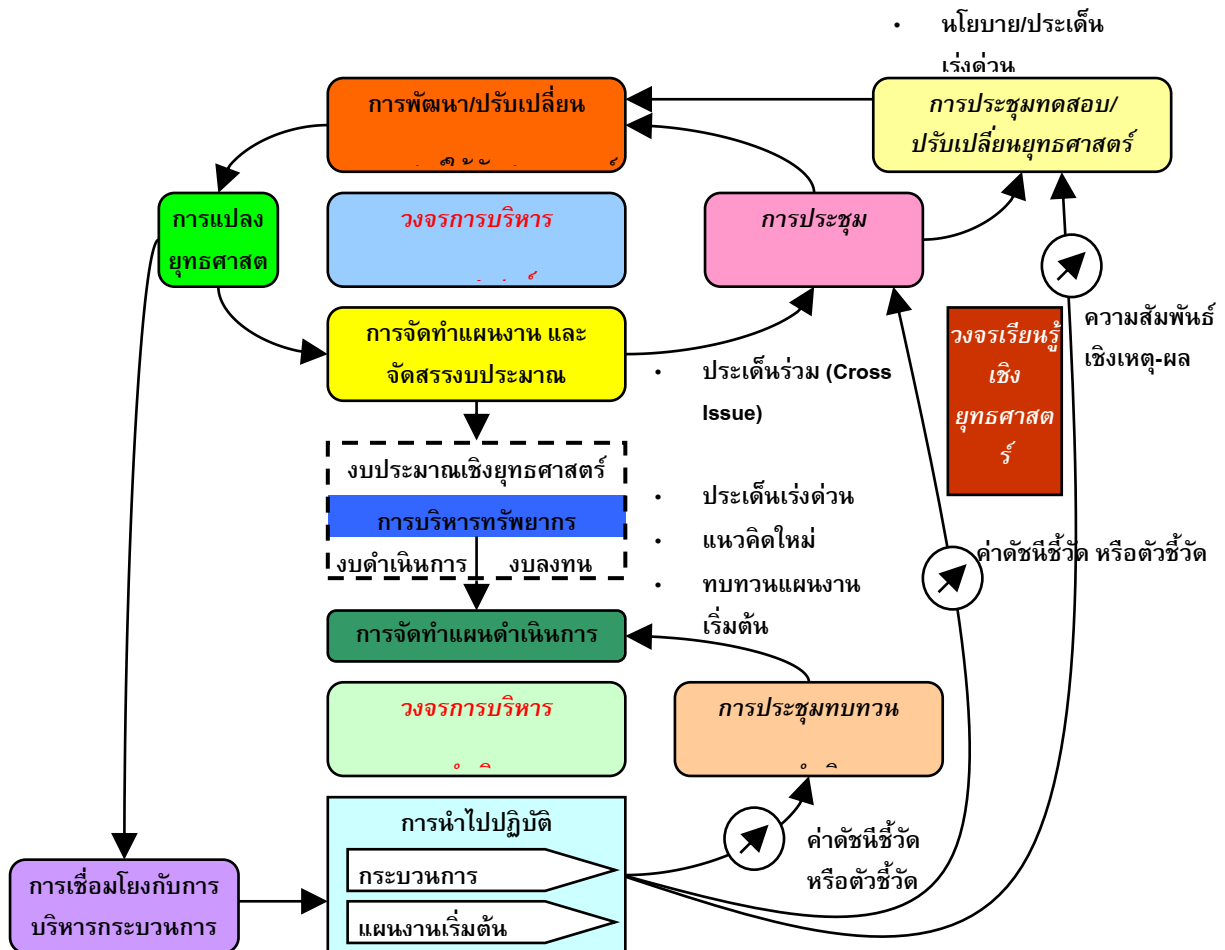
การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิผลนั้น ผู้ปฏิบัติงานทั้งในระดับบริหารหน่วยงาน รวมทั้งสมาชิกของหน่วยงานทุกหน่วยงานต้องมีความเข้าใจในผลและประเด็นสำคัญจากการดำเนินงานร่วมกัน ความเข้าใจในประเด็นสำคัญต่างๆ ในเชิงยุทธศาสตร์จะเกิดขึ้นได้เมื่อองค์กรและหน่วยงานต่างๆ มีการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ และนำเสนอสารสนเทศที่ได้จากการดำเนินงานมาสื่อสารทั้งระดับเป้าประสงค์ ผลผลิต กลยุทธ์ แผนงานและกิจกรรมการดำเนินงานหลักภายใต้กระบวนการหรือวงจรการบริหาร 3 วงจร ได้แก่

- (1) วงจรการบริหารยุทธศาสตร์

(2) วงจรวงจรการบริหารการดำเนินงาน

(3) วงจรเรียนรู้เชิงยุทธศาสตร์

แนวทางในการดำเนินการของวงจรทั้ง 3 วงจร มีรายละเอียดดังนี้

ทั้งนี้กระบวนการการดำเนินการของวงจรทั้ง 3 วงจรข้างต้นจะทำให้ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งข้อเสนอแนะที่ได้กล่าวถึงในสาระสำคัญที่แสดงถึงผลการติดตามประเมินผลรายยุทธศาสตร์เกิดผลลัพธ์ในเชิงประจักษ์และเกิดการดำเนินการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุณในวัยรุ่นเกิดการบูรณาการอย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก : วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก ข : ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานภาคีเครือข่ายในพื้นที่

ภาคผนวก ค : ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกระดับนโยบาย

ภาคผนวก ง : ผลการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด

ภาคผนวก ก : วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์เพื่อทบทวนการดำเนินการที่ผ่านมาที่มีความเกี่ยวข้องกับต่อยุทธศาสตร์และการสื่อสารนโยบายและทิศทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

1. คู่มือพัฒนาเยาวชนสู่การเป็นผู้พิทักษ์สิทธิทางเพศวัยรุ่น (ธันวาคม 2560) จัดทำโดยกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ กรมอนามัย มูลนิธิริักซ์ไทย

เป็นคู่มือสำหรับการอบรมผู้แทนเยาวชน ให้มีศักยภาพในการเชื่อมโยงการทำงานของตนคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ รวมทั้งรับรู้และเข้าใจเนื้อหาและกลไกที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติฯ เพื่อสามารถทำหน้าที่ “เยาวชนพิทักษ์สิทธิวัยรุ่น” ได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการที่เน้นการสร้างภาคีความร่วมมือเพื่อผลักดันให้ถึงเป้าหมาย โดยส่งเสริมความร่วมมือทุกภาคส่วนยกระดับศักยภาพของส่วนราชการ และองค์กรสาธารณประโยชน์และความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมกัน

องค์ประกอบของคู่มือ มีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

- กิจกรรมที่ 1 เตรียมความพร้อมก่อนเป็นผู้พิทักษ์สิทธิทางเพศของวัยรุ่น

เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจแก่ผู้ที่ได้รับคัดเลือกมอบหมายให้มาร่วมอบรมในฐานะแกนนำ หรือผู้แทนเยาวชน ได้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะพื้นฐานในการสร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและสามารถนำไปปรับใช้ตามความต้องการของตนเองได้

- กิจกรรมที่ 2 ความรู้พื้นฐานสู่การเป็นผู้พิทักษ์สิทธิทางเพศของวัยรุ่น

เพื่อพัฒนาเยาวชนที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมอบรมให้มีความรู้เรื่องความหมาย ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิมนุษยชนและสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์กับเรื่องเพศในสังคมและมีความรู้ความเข้าใจถึงเนื้อหาสำคัญที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559

- กิจกรรมที่ 3 ทักษะเพิ่มเติมสู่การเป็นผู้พิทักษ์สิทธิทางเพศของวัยรุ่น

เพื่อพัฒนาศักยภาพของเยาวชนที่ผ่านการอบรมจากชุดกิจกรรมที่ 2 ให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานกำกับติดตามนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติฯ เห็นถึงความสำคัญของการทำหน้าที่ “เป็นปากเป็นเสียง” ให้กับเยาวชนด้วยกันด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ในการนำเสนอปัญหาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในฐานะ “ผู้พิทักษ์สิทธิทางเพศของวัยรุ่น”

2. แนวคิดและตัวอย่างการทำงานพัฒนาเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย จัดทำโดย Website 3 Cteen.org ภายใต้กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติประเทศไทย (UNFPA Thailand)

แนวคิดการทำงานส่งเสริมสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์วัยรุ่น โดยสหพันธ์วางแผนครอบครัวระหว่างประเทศ (IPPF) เน้นการทำงานเสริมพลังเยาวชน เพื่อให้สามารถตระหนักถึงสิทธิทางเพศของตน และมีบทบาทที่เข้มแข็งใน

ฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยทำงานผ่านคลินิกที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่น การสอนเพศศึกษารอบด้าน และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองโดยหลักสำคัญในการทำงานดังนี้

- สร้างความไว้วางใจ

เยาวชนต้องเป็นศูนย์กลางของการตัดสินใจและการดำเนินโครงการซึ่งการทำเช่นนี้ให้ได้ผล ผู้ใหญ่ต้องสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับเยาวชนและแสดงออกให้ชัดเจนว่าเกี่ยวกับผลประโยชน์และมุ่งเป้าไปที่เยาวชนในการคัดเลือกคนเพื่อมาทำงานกับเยาวชน ผู้ใหญ่ต้องพยายามดึงคนที่เผชิญกับอุปสรรคให้เข้ามามีส่วนร่วม

- มีกลไก/ยุทธศาสตร์ในการดำเนินโครงการและการจัดบริการ

การทำงานต้องตั้งอยู่บนฐานและแนวทางที่มาจากประสบการณ์และความเข้าใจของตัวเยาวชนเองในเรื่องสิทธิทางเพศ การทำให้โครงการบรรลุเป้าหมาย ต้องส่งเสริมให้มีผู้นำเยาวชนในทุกะดับของโครงการ ต้องสร้างความมั่นใจว่าทุกบริการที่จัดให้นั้นต้อนรับเยาวชนทุกคน มีความเป็นมิตรอย่างแท้จริง ปราศจากการตีตราและเป็นวิธีการเสริมพลัง ต้องจัดบริการในสถานที่ที่เยาวชนใช้ชีวิตอยู่จริง โครงการต้องมีการดำเนินงานผ่านการทำงานเชิงยุทธศาสตร์กับภาคีและหุ้นส่วนที่มีทั้งเยาวชนและผู้ใหญ่รวมถึงภาคประชาสังคม หน่วยงานของรัฐและเอกชน รวมทั้งผู้กำหนดนโยบายทุกระดับ

- มีการพัฒนาศักยภาพขององค์กร การเป็นหน่วยงานที่ทำงานโดยเยาวชนเป็นศูนย์กลาง

ต้องสร้างข้อตกลงร่วมกันระดับสถาบันซึ่งรวมเยาวชนไว้ในการกำกับดูแลตลอดการทำงาน เริ่มตั้งแต่การวางแผน ไปจนถึงกิจกรรมการติดตามและประเมินผล

โครงการที่ให้เยาวชนเป็นศูนย์กลาง ต้องส่งเสริมคนทำงานที่เป็นผู้ใหญ่ให้หุ้ยมองเยาวชนผ่านเลนส์ที่วิเคราะห์ว่าเยาวชนเป็น ‘ลูกค้า’ แต่ต้องมองว่าคือการทำงานร่วมกันระหว่างเยาวชนกับผู้ใหญ่ โดยผู้ใหญ่เข้าใจความซับซ้อนในชีวิตและสนับสนุนให้เยาวชนตัดสินใจ คิด ถาม สำรวจ ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

3. แนวทางการยุติการตั้งครรภ์เพื่อป้องกันการแท้งที่ไม่ปลอดภัย โดยราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทยและข้อบังคับแพทยสภา

การยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์เป็นการรักษาพยาบาล เพื่อให้เกิดการยุติการตั้งครรภ์อย่างปลอดภัย มีมาตรฐาน ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 305 และข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ ตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2548 ดังนี้

ควรพิจารณายุติการตั้งครรภ์ในกรณีต่อไปนี้

- 1) ปัญหาสุขภาพทางกายของหญิงมีครรภ์ ซึ่งการตั้งครรภ์อาจก่อให้เกิดอันตราย
- 2) ปัญหาสุขภาพทางจิตของหญิงมีครรภ์ ซึ่งจะต้องได้รับการรับรองหรือเห็นชอบจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่มีใช้กระทำการยุติการตั้งครรภ์ อย่างน้อย 1 คน
- 3) การตั้งครรภ์ที่เกิดจากความผิดอาญาทางเพศอีก 3 กรณีคือ

- ขั้นตอนที่ 1 สร้างและรักษาภาคีเครือข่าย

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินงานเนื่องจากปัญหาการตั้งครุฑในวัยรุ่นเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายการสร้างภาคีเครือข่ายที่มีเป้าหมายเดียวกันร่วมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการทำงาน

หัวใจของการทำงานแบบภาคีเครือข่ายมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการได้แก่

- (1) ความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ
- (2) การทำงานร่วมกันของสมาชิกเครือข่ายต้องมีลักษณะเท่าเทียมกัน
- (3) การเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายต้องไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระของบุคคลหรือภารกิจรักขององค์กรที่สมาชิกเครือข่ายสังกัดอยู่

การรักษาภาคีเครือข่าย ซึ่งมีประเด็นสำคัญ คือ

- สร้างกระบวนการเพื่อทำให้เป็นวาระของชุมชนท้องถิ่น
- การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
- การรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิก
- การจัดหาทรัพยากรสนับสนุนการทำงาน
- การสนับสนุนและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

- ขั้นตอนที่ 2 ทำให้ผู้นำเข้าใจและสนับสนุนการทำงาน

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุฑในวัยรุ่นจะมีกฎหมายเฉพาะคือพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุฑในวัยรุ่น พ.ศ.2559 ยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาระดับชาติแต่กลไกการขับเคลื่อนยังคงอยู่ในระดับท้องถิ่นเป็นสำคัญดังนั้นผู้นำจึงมิใช่เพียงผู้บริหารหน่วยรวมถึงผู้นำชุมชนผู้นำทางธรรมชาติแกนนำเยาวชนเข้าใจและให้การสนับสนุนในการทำงานจำเป็นจะต้องมีการเตรียมการ ดังนี้

- นำเสนอข้อมูลข้อเท็จจริงอย่างรอบด้านและเพียงพอต่อการตัดสินใจ
- ชี้ให้เห็นถึงผลดีและผลเสียของการตัดสินใจ
- สร้างแรงบันดาลใจโดยชุมชน เป็นสำคัญ
- นำเสนอโครงการแผนงานที่จะต้องดำเนินการหากได้รับการสนับสนุน
- คำนึงข้อมูลให้ชุมชนเพื่อสร้างพลังชุมชน

- ขั้นตอนที่ 3 จัดเตรียมข้อมูลที่เป็นต่อการตัดสินใจ

เก็บและรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ปัญหาเรื่องเพศของวัยรุ่นในชุมชนข้อมูลเหล่านี้อาจเก็บได้หลายวิธีอาทิเช่นการรวบรวมข้อมูลสถิติหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างระบบการสำรวจข้อมูลชุมชนและการคืนข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศสำหรับการริเริ่มและการตัดสินใจเชิงนโยบายร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่ายการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาการกำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกัน ในการจัดทำแผนงานโครงการ ผู้รับผิดชอบควรมีการเตรียมการศึกษารายละเอียดของแผนชาติแผนยุทธศาสตร์แผนกลยุทธ์องค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบทิศทางการดำเนินการซึ่งสำหรับเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเฉพาะการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ.2560-2569 ตามพระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่เขียนขึ้นมาและความจำเป็นในการจัดทำโครงการ

- ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลเพื่อปรับปรุงงานสู่ความยั่งยืน ประกอบไปด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ ได้แก่
  - 1) แผนปฏิบัติที่วางไว้นำไปสู่การปฏิบัติครบถ้วนหรือไม่
  - 2) กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมมากน้อยเพียงใด
  - 3) กลุ่มเป้าหมายมีการเข้าร่วมกิจกรรมต่อเนื่องตามระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่
  - 4) กิจกรรมใดได้รับความนิยมมากที่สุด
  - 5) กิจกรรมต่างๆ ตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายและคนในชุมชน
  - 6) กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในกิจกรรมในโครงการหรือไม่
  - 7) กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจรูปแบบของการจัดกิจกรรมหรือไม่

สำหรับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในทางปฏิบัตินั้น อปท. มีหน้าที่กว้างขวางแต่มีงบประมาณและบุคลากรที่จำกัดและบางเรื่องขาดอำนาจตัดสินใจเพราะทุกวันนี้ได้รับแรงกดดันและความคาดหวังสูงใช้ในการแก้ปัญหาในระดับชุมชนท้องถิ่นให้สำเร็จลุล่วงและสังคมเรียกร้องให้ อปท.เพิ่มบทบาททางสังคมมากขึ้น

อปท. ร้อยละ 50 ถึง 60 ได้ปรับทิศทางการดำเนินนโยบายการพัฒนาในช่วง 7-8 ปีที่ผ่านมาโดยเน้นการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตเพิ่มขึ้นทางด้านเด็กสตรีผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส

ข้อมูลจากการวิจัยและมีโครงการเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหาท้องถิ่นวัยรุ่นอันควรและได้สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินการอย่างเข้มข้นระดับความใส่ใจต่อปัญหาของ อปท. เพิ่มสูงในชุมชนหรือเขต

ในการผลักดันยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหในระดับท้องถิ่นให้สำเร็จในงานที่เกี่ยวข้องในระดับประเทศควรดำเนินการดังนี้

- 1) สร้างตัวแบบการถอดบทเรียนหรือการสร้างแนวทางการดำเนินงานในเรื่องนี้สำหรับ อปท.ในวงกว้าง ให้เข้าสู่ระบบงานหรือโครงสร้างการจัดการหลักของ อปท. สร้างความตื่นตัวของชุมชนผ่านกระบวนการ

ประชาคมท้องถิ่นกลับด้านให้เข้าสู่วาระการพัฒนาของ อปท. จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีแผนงานงบประมาณรายจ่ายประจำปีผลักดันให้มีโครงสร้างการจัดการหรือระบบงานรองรับผ่านกระทรวงมหาดไทยสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาครัฐภาคประชาคมสถานศึกษาสื่อมวลชนและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

2) กำหนดโจทย์และแนวทางรับมือแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมทั้งในเชิงป้องกันการจัดการปัญหาและการเยียวยาฟื้นฟูโดยจะต้องสอดคล้องกับบริบทการทำงานของ อปท.

ซึ่งนอกจากมีมาตรการจัดการปัญหาที่ต้นเหตุแล้วจะต้องมีการจัดการสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม อาทิ การดูแลโรงเรียนสถานศึกษาสถานที่สำคัญที่เป็นแหล่งกิจกรรมด้านสังคมของเด็กและเยาวชน มีการจัดการสถานประกอบการสถานบริการให้มีความปลอดภัยมิดชิดหรือแม้แต่การทำโซนนิ่ง มีการจัดการหอพักรวมหอพักเชื่อนให้มีสภาพเหมาะสมและปลอดภัยต่อเด็ก และมีการสร้างมาตรการเชิงสังคมในการเฝ้าระวังปัญหาเครือข่ายอสม. เครือข่ายครูเด็กผู้ปกครองสื่อมวลชนและผู้ประกอบการ

3) สร้างระบบประสานงานการทำงานระหว่าง อบต. เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการปัญหาระดับพื้นที่ผ่านระบบการประสานแผนพัฒนาระดับจังหวัดเพื่อสร้างเครือข่ายแนวดิ่งและแนวนอนให้สมบูรณ์รอบด้านเครื่องมือในการวิเคราะห์ชุมชนในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครกในวัยรุนระดับท้องถิ่น

ในส่วนของระดับข้อมูลที่เป็นต่อการดำเนินงาน ควรประกอบด้วย

1) ข้อมูลการวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชนในระดับประเทศ (ทุติยภูมิ) ได้แก่ สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุนและเยาวชนของสำนักงานการเจริญพันธุ์ ระบบการติดตามสถานการณ์ของประเทศ ระบบเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อ HIV ใน 24 จังหวัด

สำหรับข้อมูลระดับท้องถิ่นได้แก่ ข้อมูลอนามัยเจริญพันธุ์ในระดับพื้นที่เช่นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ข้อมูลอนามัยในโรงเรียน ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2) ข้อมูลที่ดำเนินการเก็บเอง (ปฐมภูมิ) ข้อมูลนี้ตรงกับความต้องการในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครกในวัยรุนระดับท้องถิ่นมากที่สุดเพราะเป็นข้อมูลของชุมชนเองและดำเนินการโดยผู้ที่เห็นปัญหา กับปัญหาและดำเนินการเก็บตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโดยวิธีการต่อไปนี้

- ทำการสำรวจข้อมูลโดยชุมชนเอง
- การประยุกต์ข้อคำถามหรือหมวดหมู่ของข้อคำถามจากฐานข้อมูลในระดับประเทศที่มี

กระบวนการเก็บข้อมูลปฐมภูมินี้เองยังมีประโยชน์ในการช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหในระดับท้องถิ่นกับกลุ่มวัยรุนในชุมชนอีกทั้งเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

6. การทบทวนวรรณกรรม แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมตามแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)

กรมอนามัยได้กำหนดกระบวนการทำงานหลักเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการออกแบบระบบและกระบวนการงาน 5 กลุ่มวัยและภาวะอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดีเป้าหมายสำคัญคือการผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสนองต่อความต้องการของภาคีเครือข่ายและประชาชน ปรับองค์ความรู้และชุดความรู้ที่จะแก้ไขปัญหาสุขภาพนโยบายยุทธศาสตร์กฎหมายแผนงานหลักของประเทศรูปแบบการดำเนินการรวมถึงนวัตกรรมใหม่ๆซึ่งผลิตโดยหน่วยงานในสังกัดกรมอนามัยทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนา วิเคราะห์สังเคราะห์เฝ้าระวังติดตามประเมินผล สร้างความร่วมมือและพัฒนาศักยภาพบุคลากรนำเสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านวิชาการและพัฒนาองค์ความรู้ 6 กลุ่มประกอบด้วย กลุ่มสตรีและเด็กปฐมวัย กลุ่มวัยเรียน กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยสูงอายุ กลุ่มอนามัยสิ่งแวดล้อมและคณะกรรมการสนับสนุนการบริหารการเปลี่ยนแปลง 3 กลุ่มประกอบด้วย ยุทธศาสตร์กำลังคนการจัดการความรู้ ข้อมูล/การเฝ้าระวัง การคลังและงบประมาณ พิจารณาคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมก่อนส่งต่อให้คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมโดยมีอธิบดีกรมอนามัยเป็นประธานพิจารณารับหรือไม่รับผลิตภัณฑ์ดังกล่าวหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้รับคัดเลือกจะถูกส่งให้ศูนย์อนามัยซึ่งเปรียบเสมือนผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ไปดำเนินการ และเรียนรู้กับหน่วยปฏิบัติในระดับพื้นที่ ต่อยอดเป็นการดำเนินงานในระดับนโยบายโดยมีการให้นโยบายชี้นำสนับสนุน กำกับติดตามผล และมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตลอดจนมอบอำนาจสร้างเสริมสุขภาพให้ประชาชนระดับบุคคลระดับครอบครัวระดับชุมชน

ในส่วนของระบบและการจัดการด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ระบบและการจัดการด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมหมายถึงระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย การประเมินการเป็นปากเป็นเสียงการปฏิบัติส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการด้วยการอภิบาลระบบมีรายละเอียด ดังนี้

การประเมินประกอบด้วย การสืบค้นเพื่อหาข้อมูลหลักฐานการวินิจฉัยสถานะหรือสถานะของบุคคลชุมชนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการแบ่งกลุ่มและกำหนดหรือหามาตรการดูแลรักษาโดยแบ่งสถานะของบุคคลชุมชนและสิ่งแวดล้อมออกเป็น 3 ระดับ คือ

- 1) กลุ่มปกติมีสถานะสุขภาพของบุคคลหรือสถานะของชุมชนและสิ่งแวดล้อมที่ปกติยังไม่พบความเสี่ยงต่างๆ
- 2) กลุ่มเสี่ยงตรวจพบความเสี่ยงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนทั้งรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มหรือพบแนวโน้มที่จะเกิดผลเสียต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
- 3) กลุ่มป่วยเป็นบุคคลที่เจ็บป่วยเกิดโรคหรือชุมชนและสิ่งแวดล้อมที่มีสภาพอันตรายชัดเจน

การเป็นปากเป็นเสียงคือการที่จะต้องตั้งข้อร้องปาวเป็นปากเป็นเสียงให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจเข้ามาให้ความร่วมมือเพราะแม้จะเป็นเรื่องสุขภาพแต่ให้กระทรวงสาธารณสุขทำงานเพียงกระทรวงเดียวคงไม่สำเร็จจำเป็นต้องใช้

ความร่วมมือจากหลายๆส่วนมาเป็นหุ้นส่วนร่วมมือกันช่วยกัน สร้างกระแสให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่เป็น ปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัยสิ่งแวดล้อม ทั้งการระบุปัญหาที่มาจากการรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการ กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ กำหนดกลุ่มเป้าหมายพัฒนาข้อความที่ต้องการสื่อช่องทางการสื่อสาร พัฒนา แนวร่วมหากกลุ่มสนับสนุนระดมทุน จนถึงดำเนินการและการติดตามประเมินผล

ในส่วนของการปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (Intervention) หมายถึงการนำองค์ความรู้ เครื่องมือเทคโนโลยีด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมขับเคลื่อนให้เกิดนโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อการมี สุขภาพดีทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติและนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มีระดับของการปฏิบัติการแบ่ง ออกเป็น 3 ระดับคือ

- 1) กลุ่มปกติ ใช้มาตรการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ใช้องค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมกลุ่มวัยเพื่อให้ประชาชนกลุ่มปกติมีศักยภาพในการดูแลสุขภาพตนเองและชุมชนให้อยู่ใน ระดับสูงสุด
- 2) กลุ่มเสี่ยง ใช้มาตรการกำจัดและลดความเสี่ยงเป็นมาตรการที่ร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการกำจัดหรือลดความรุนแรงของปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพการเกิดโรคและสิ่งแวดล้อม
- 3) กลุ่มป่วย ใช้มาตรการเพื่อดูแลประคับประคองให้สถานะและสถานการณ์สุขภาพและสิ่งแวดล้อมไม่ เรื้อรังหรือดีขึ้น

มาตรการปกป้องคุ้มครองในการเข้าถึงบริการอย่างเท่าเทียมตามข้อกำหนดทางกฎหมายให้ได้รับบริการ ตามมาตรฐานและถูกต้องตามหลักวิชาการการช่วยเหลือให้ประชาชนชุมชนมีทักษะและความรู้ที่เหมาะสมตาม บริบท

การจัดการหมายถึงการบริหารและการอภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในระดับต่างๆ คือ

- 1) ระดับประเทศกระทรวงสาธารณสุขพัฒนาขึ้นนโยบายและออกกฎหมายโดยร่วมมือกับเครือข่ายและ ภาคส่วนอื่นๆ เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบ
- 2) ระดับจังหวัดและอำเภอดำเนินการให้เกิดรูปแบบและมาตรฐานที่เหมาะสมด้านการส่งเสริมสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัดและอำเภอ
- 3) ระดับท้องถิ่นและชุมชนกำหนดลักษณะมาตรฐานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับ พื้นที่หรือชุมชนและผลักดันให้เกิดการดำเนินงานและการจัดการให้เกิดการประเมินรับรองคุณภาพและบริการด้าน อนามัยสิ่งแวดล้อม

ในการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของ กรมอนามัย กรมอนามัยได้ทบทวนและประเมินสถานะขององค์กรทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อ การดำเนินงานของกรมอนามัยเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

พบว่าปัจจัยที่เป็นจุดแข็งของกรมอนามัย คือการเป็นผู้ดูแลพระราชบัญญัติการสาธารณสุขซึ่งเป็นกฎหมายที่เอื้อต่อการสนับสนุนบทบาทองค์กรปกครองท้องถิ่นให้ดำเนินงานสาธารณสุขตามที่กฎหมายกำหนดและดำเนินการร่วมกับภาคีเครือข่ายประชารัฐในทุกระดับซึ่งปัจจุบันมีการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติ 3 ฉบับได้แก่พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559 เป็นต้น

มุมมองเชิงระบบ กรมอนามัยได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดูแลปกป้องและคุ้มครองระบบงาน 2 ระบบได้แก่ 1 ระบบส่งเสริมสุขภาพ 2 ระบบอนามัยสิ่งแวดล้อมทำให้เอื้อต่อการทำงานส่งเสริมสุขภาพตามกรอบแนวคิดขององค์การอนามัยโลกและกฎบัตรอตตาวา

จุดแข็งในด้านบุคลากรกรมอนามัย คือกำลังสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จเนื่องจากกรมอนามัยมีบุคลากรที่มีความรู้ทักษะและความสามารถที่หลากหลาย มีสหวิชาชีพที่เอื้อต่อการทำงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างครบวงจร กระจายอยู่ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ นักวิทยาศาสตร์ พยาบาล นักวิชาการและวิทยาศาสตร์สุขภาพ สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข เป็นต้น

อย่างไรก็ตามพบว่ากรมอนามัยยังมีจุดอ่อน ที่อาจทำให้การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด เนื่องมาจากการพัฒนานโยบายสาธารณะทั้งสายส่งเสริมสุขภาพและสิ่งแวดล้อมยังมีน้อย รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายผ่านภาคีเครือข่ายและพันธมิตรยังต้องพัฒนาและผลักดันให้ครอบคลุมอย่างต่อเนื่อง ขาดการวิเคราะห์ภาระงานและการพัฒนากำลังคนอย่างเป็นระบบ และไม่สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง และการปฏิรูประบบสุขภาพระบบ กำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานยังไม่เข้มแข็ง สำหรับระบบสื่อสารและการส่งต่อข้อมูลยังต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น รวมถึงการบูรณาการการทำงานร่วมกับหลายภาคส่วนในพื้นที่ยังไม่เต็มที่ และยังมีการทำงานแบบแยกส่วน (Silo) นอกจากนี้ยังพบว่าผลงานวิจัย ผลงานวิชาการและนวัตกรรมที่จะช่วยสนับสนุนการดำเนินงานยังมีน้อย

ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของกรมอนามัย สิ่งที่เป็นโอกาสของกรมอนามัยมีทั้งส่วนที่เป็นผลกระทบทางการเมืองการปกครองและกฎหมายต่างๆ คือแนวทางการบริหารราชการของรัฐบาลปัจจุบันพลเอกประยุทธ์จันทร์โอชา ประชารัฐและการบูรณาการที่เอื้อต่อการทำงาน มีข้อตกลงพันธสัญญาบัตร ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม เช่นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายโลก ด้านโภชนาการเป็นต้นแบบก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ทำให้มีนโยบายในการร่วมพัฒนาการสาธารณสุขระหว่างกัน ตลอดจนมีแหล่งความรู้และองค์กร ทั้งในและต่างประเทศ ภาคีเครือข่ายหลากหลายระดับ ทั้งระดับนโยบายและพื้นที่ระดับจังหวัดและตำบล นอกจากนี้ยังมีระบบสารสนเทศที่ทันสมัยเอื้อต่อการทำงาน ทำให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและช่องทางในการส่งเสริมสุขภาพ กระแสสังคมที่มีความตื่นตัวเรื่องสุขภาพ ทำให้ประชาชนเปิดรับข้อมูล และความรู้หรือ แนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้มีสุขภาพดีและอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้สุขภาพดีมากกว่าในอดีต

สิ่งที่เป็นอุปสรรคที่เป็นผลกระทบทางการเมืองการปกครองและกฎหมายต่างๆ การทำงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศยังขาดเอกภาพ การแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติยังไม่บรรลุผลสำเร็จ ผลกระทบทางเศรษฐกิจคือ ระบบงบประมาณและ การเงินการคลังของประเทศ ที่สนับสนุนงานส่งเสริมสุขภาพ อย่างน้อย และไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนงาน สังคมไทยมีลักษณะโน้มแนวด้านล่าง ประกอบกับได้รับข่าวสาร หลากหลายช่องทาง การวิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องการในการตัดสินใจทำให้ความรวดเร็วของ Social Media ทำให้ ประชาชนหลงเชื่อข้อมูลที่มิถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงมีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่ถูกต้องรวมทั้งการเปลี่ยนแปลง สังคมโลกโครงสร้างประชากรสิ่งแวดล้อมล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน

กรมอนามัย ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ของกรมอนามัย ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มวัย
  - 1.1 ส่งเสริมการเกิดและเติบโตคุณภาพ
  - 1.2 ส่งเสริมเด็กวัยเรียนให้แข็งแรงและฉลาด
  - 1.3 ส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น
  - 1.4 ส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพวัยทำงานที่พึงประสงค์
  - 1.5 ส่งเสริมผู้สูงอายุไทยเพื่อเป็นหลักชัยของสังคม
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างความเข้มแข็งระบบอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชนอย่างยั่งยืน
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 อภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ปฏิรูประบบงานหรือองค์กรที่มีสมรรถนะสูงและมีธรรมาภิบาล

แนวคิดของกระบวนการนำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติมีดังนี้

1) กระบวนการนำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ เริ่มจากการสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด และสาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์และมาตรการที่สำคัญงานคณะกรรมการขับเคลื่อนการบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านวิชาการซึ่งจะสื่อสารต่อไปยังบุคลากรกรมอนามัย ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเพื่อให้ทราบบทบาท ความรับผิดชอบของตนที่จะสนับสนุนการดำเนินงานตามแผน และมีส่วนร่วมในกระบวนการแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ

2) หน่วยงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงกัน และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแผนยุทธศาสตร์

3) ทุกหน่วยงานดำเนินงานบริหารความเสี่ยงของแผนงานโครงการที่สำคัญในแผนปฏิบัติการตามแนวทางมาตรฐานที่กรมอนามัยกำหนด เพื่อป้องกันและควบคุมความเสี่ยงในด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และมีผลกระทบต่อความสำเร็จของกรมอนามัย

นอกจากนี้ยังมีการถ่ายระดับหรือการมอบหมายงานแก่บุคลากร เพื่อให้บุคลากรรับรู้และเข้าใจบทบาทของตนเองในการทำให้งานบรรลุผลสำเร็จ โดยกำหนดกรอบแนวทางการถ่ายทอดตัวชี้วัดและเป้าหมายกรมอนามัย สู่ระดับ Cluster ระดับหน่วยงานและระดับบุคคล

กรมอนามัย ได้มีการติดตามประเมินผล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการ ให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัยเพื่อประโยชน์ในการควบคุมกำกับติดตาม และประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน รวมทั้งใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนต่อไป แบ่งออกเป็น 3 ระบบใหญ่คือการรายงาน การประชุมและการตรวจราชการการนิเทศงานดังนี้

1) การรายงานผลการดำเนินงาน ประกอบไปด้วยการรายงานผลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ การรายงานผ่านระบบศูนย์ติดตามผลการปฏิบัติงาน การรายงานผ่านระบบฐานข้อมูลการกรมอนามัย การรายงานผ่านระบบบริหารงานการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ การรายงานด้วยการกรอกข้อมูลได้แก่การรายงานความก้าวหน้าโครงการสำคัญตามแบบฟอร์มที่กองแผนงานกำหนด

2) การเฝ้าระวังประกอบด้วย 5 มิติ โดยแบ่งตามกลุ่มวัยและอนามัยสิ่งแวดล้อมแยกออกเป็น 3 ระดับ กลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยง ทั้งนี้การเฝ้าระวังมี 2 ประเภทคือ การเฝ้าระวังเชิงรุกเป็นการเก็บข้อมูลด้วยการสำรวจเอง และการเฝ้าระวังเชิงรับเป็นการจัดเก็บและใช้ข้อมูลจากแรงงานที่มีผู้จัดทำไว้แล้ว

3) การประชุมแบ่งเป็นการประชุมกรมอนามัยซึ่งอธิบดีกรมอนามัยเป็นประธาน และการประชุมติดตามผลการดำเนินงานรอบ 6 เดือนและ 12 เดือน

4) การตรวจราชการและนิเทศงานทั้งในระดับกระทรวงและระดับกรมจำนวน 4 ครั้งโดยจัดไตรมาสละ 1 ครั้ง

ในส่วนของการประเมินผลการดำเนินงาน มีการดำเนินงานดังนี้

1) เปรียบเทียบผลที่ได้จากการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ โดยรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากระบบรายงานและเชิงคุณภาพ จากการศึกษาวิจัยการสำรวจ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประเมินตนเองการประเมินโดยหน่วยงานภายนอก การประเมินความพึงพอใจต่างๆ และการประเมินโครงการสำคัญของกรมอนามัย

2) ประเมินผลสำเร็จและผลกระทบของการพัฒนางาน ตามกรอบทิศทางแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นระยะ ดังนี้

ประเมินผลประจำปีโดยจัดทำรายงานความก้าวหน้าและรายงานผลดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์เผยแพร่ในระยะ 6 เดือนและ 1 ปี

ประเมินผลระยะกลางแผน โดยประสานการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับรวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการจากหน่วยงานภายนอกเพื่อประเมินผลภาพรวมของการพัฒนางานตามกรอบทิศทางการพัฒนาและแผนยุทธศาสตร์

ประเมินระยะสิ้นสุดของแผน โดยผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการจากหน่วยงานภายนอก เพื่อประเมินผลสำเร็จ ผลลัพธ์และผลกระทบของแผนยุทธศาสตร์ระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม สำหรับเป็นปัจจัยนำเข้าในการกำหนดทิศทางการนโยบายและยุทธศาสตร์ในอนาคต

7. การศึกษาเนื้อหาและรูปแบบการพัฒนาทักษะการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างวัยรุ่นกับครอบครัวเพื่อพัฒนาคู่มือการสื่อสารเรื่องเพศของวัยรุ่น

สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ได้ทำการศึกษาคู่มือการสื่อสารเรื่องเพศของวัยรุ่น โดยมีการทบทวนศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ รวบรวม และสังเคราะห์ข้อมูลและเนื้อหาวิชาการ และงานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ระหว่างวัยรุ่นกับครอบครัว เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นอันจะนำไปสู่พฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม และปลอดภัย โดยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งนักวิชาการจากหน่วยงานภายนอก ร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมพิจารณารายละเอียดเนื้อหาความรู้และกิจกรรมการสื่อสาร ของคู่มือโดยเน้นการพัฒนาทักษะเรื่องเพศและวัยรุ่นในครอบครัวจำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ดังนี้

- หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 วัยรุ่นกับการสื่อสาร ประกอบด้วย
  - กิจกรรมเรียนรู้ที่ 1 รู้จักเรียนรู้และเข้าใจคนในครอบครัว
  - กิจกรรมเรียนรู้ที่ 2 เทคนิคการสื่อสารอย่างเข้าใจและเข้าถึงคนในครอบครัว
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 รู้จักวัยรุ่น ประกอบด้วย
  - กิจกรรมเรียนรู้ที่ 1 เข้าใจความต้องการการสื่อสารเรื่องเพศของตนเอง
  - กิจกรรมเรียนรู้ที่ 2 ทำอย่างไรเมื่อเป็นหนุ่มเป็นสาว
- กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 ทาง Love กับ ทาง Sex
- การเรียนรู้ที่ 3 รู้เท่าทันป้องกันไว้ก่อน ประกอบด้วย
  - กิจกรรมเรียนรู้ที่ 1 เสี่ยงไม่เสี่ยงเดี๋ยวก็รู้
  - กิจกรรมเรียนรู้ที่ 2 แค่ “ไม่” ก็หมดเรื่อง
  - กิจกรรมเรียนรู้ที่ 3 วอล์คแรลลี่

การศึกษาได้มีการจัดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาทักษะการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในครอบครัวสำหรับวัยรุ่นในเดือนมีนาคม 2558 จำนวน 50 คนจาก

โรงเรียนทั้ง 2 แห่ง จากนั้นมีการทำแบบทดสอบแบบสอบถามและการประเมินทั้งการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมและสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารกับพ่อแม่และผู้ปกครอง นอกจากนี้มีการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมในหลักสูตร

ข้อค้นพบ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารกับพ่อแม่ผู้ปกครองผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างการสื่อสารคือ การพูดคุยกันการมีส่วนร่วมในครอบครัว หรือกับเพื่อนภายในกลุ่ม รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกภายในครอบครัว โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีวิธีการสื่อสารกับพ่อแม่ผู้ปกครองหลายช่องทางเช่นการคุยตรงๆการโทรศัพท์ LINE Facebook การเขียนใส่กระดาษโน้ต เรื่องที่พูดคุยส่วนใหญ่เป็นการเล่าเรื่องราวในโรงเรียน

ความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในรูปแบบ ของกิจกรรมในระดับมากที่สุดถึงร้อยละ 80.9 และมีความพึงพอใจต่อสื่อที่ใช้ในการสอนในระดับมากที่สุดร้อยละ 72.4

ในส่วนของการนำไปใช้ประโยชน์ ผลการศึกษา สามารถนำไปพัฒนาเนื้อหาและกิจกรรมของคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมในวัยรุ่น พบว่ารายละเอียดเนื้อหา ควรเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตโดยเฉพาะด้านความเข้าใจและทัศนคติที่ดีในการสื่อสารเรื่องเพศ ทักษะการคิด ทักษะการเสริมสร้าง ทักษะการตัดสินใจ เนื่องจากก่อนเข้าร่วมกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติที่ดีในการสื่อสารเรื่องเพศในระดับน้อย เมื่อได้เข้ากิจกรรมและเรียนรู้เนื้อหาที่ใช้ในหลักสูตร สามารถช่วยให้กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีในการสื่อสารระดับมากได้ และความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ และความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่ใช้ในหลักสูตรนั้น สามารถสร้างเสริมให้กลุ่มตัวอย่างมีทักษะชีวิตที่สำคัญ มีความรู้และเข้าใจและมีทักษะในการแสดงออกและการสื่อสารที่เหมาะสม และช่วยให้ตนเองปลอดภัยจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และให้อาจารย์บุคลากรสาธารณสุขและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง นำเนื้อหาและรูปแบบกิจกรรมในหลักสูตรไปใช้พัฒนาทักษะให้กับวัยรุ่นเพิ่มเติมจากการเรียนการสอนในห้องเรียน

8. แนวทางการสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับท้องถิ่นสนับสนุนโดยสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์กรมอนามัยและสำนักสนับสนุนการควบคุมปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ

1) มีแนวคิดในการกิจ 9 ด้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัดแบบบูรณาการโดยความร่วมมือ 5 กระทรวงหลัก พัฒนากลไกการประสานการทำงานในระดับจังหวัดที่เข้มแข็ง ทำงานร่วมกับผู้ปกครองให้มีทักษะคุยเรื่องเพศกับวัยรุ่น มีกลไกสนับสนุนให้ทุกโรงเรียนมีการเรียนการสอนพัฒนาทักษะชีวิตและพิชิตรอบด้าน รณรงค์สื่อสารให้วัยรุ่นถึงความรับผิดชอบ ทำงานร่วมกับกลุ่ม มีบริการสุขภาพพิเศษ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรทุกพื้นที่พัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเยาวชน ศักยภาพผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งภารกิจดังกล่าวมีการดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2557

2) โครงการร่อยชุมชนสุขภาวะทางเพศสนับสนุนโดยสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์

3) การจัดทำโปสเตอร์เป็นความร่วมมือโดย สสส. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ มูลนิธิแพธทูเฮลท์ สายด่วน 1663

4) ชุดเครื่องมือพัฒนาคณะกรรมการเรื่องเพศในชุมชน

5) App บนมือถือ teen's mind ให้คำแนะนำผู้ปกครองเพื่อเข้าใจและดูแลพูดคุยกับลูกหลานวัยรุ่น

กระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับท้องถิ่นปี 2557 ถึง 2561 ได้แก่

- ทบทวนข้อมูลสถานการณ์และถอดบทเรียนในพื้นที่
- พัฒนาแนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
- รับสมัครเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่าย
- จัดอบรมพัฒนาศักยภาพในประเด็นที่ตรงกับความต้องการของอปท
- จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- การมอบรางวัลเชิดชูเกียรติ

6) การประชุมเชิงปฏิบัติการเรียนรู้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับ 5 ปี 2561 วันที่ 3-4 กรกฎาคม 2560 ภาคเหนือ อบต.แม่वंก เชียงใหม่ มีกิจกรรมที่ดำเนินการ ดังนี้

- (1) ประสานงานในพื้นที่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีการประชุมกัน
- (2) มีการบูรณาการร่วมกับศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน
- (3) โครงการพัฒนาศักยภาพแกนนำเครือข่ายดูแลและส่งต่อ
- (4) มีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆจากตำบลสู่อำเภอ

(5) คณะทำงานเข้าร่วมพัฒนาความรู้ทักษะในการดำเนินงานภาคีเครือข่ายแม่น้ำ 5 สายได้แก่ท้องถิ่นศูนย์พัฒนาเด็กและครอบครัวสภาเด็กและเยาวชนสถานบริการสถานสาธารณสุขสถานศึกษา

- (6) คนสร้างคนสร้างความยั่งยืนได้แก่ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการฝึกอบรม
- (7) โครงการน่องรักษาใจเจ้าตัวน้อยร้อยสายใยร่วมดูแลจำนวน 3 รุ่น
- (8) โครงการครอบครัวแม่वंกเข้มแข็งไร้ความรุนแรงอย่างยั่งยืนมีการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านและติดตามผลหลัง

อบรม

สำหรับปัจจัยสู่ความสำเร็จที่สำคัญได้แก่

- (1) ผู้บริหารท้องถิ่นให้การสนับสนุนมีความสนใจและเห็นความสำคัญ
- (2) พัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่บริหารและผู้ปฏิบัติงานให้นำนโยบายไปปฏิบัติพร้อมกับเพื่อน
- (3) ภาคีเครือข่ายใช้หลักแม่น้ำ 5 สายเพื่อการขับเคลื่อนมีคณะกรรมการในพื้นที่

(4) การบริหารจัดการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการวางแผน

นวัตกรรม ได้แก่

- (1) เราคุยกับประชาชนเรื่องเพศ ในทุกโอกาสเพื่อให้ชุมชนเกิดการตื่นตัวและเห็นว่าเป็นเรื่องปกติ
- (2) แม่น้ำ 5 สาย
- (3) เริ่มต้นก่อนมีชัยไปกว่าครึ่งโดยมีการทำงานร่วมกับผู้ปกครองและโรงเรียนเพื่อป้องกันปัญหาดังแต่เด็กปฐมวัย

7) การประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาคใต้

มีการถอดบทเรียนกิจกรรมที่แต่องค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่ง ได้ดำเนินการและประสบความสำเร็จดังนี้

- (1) มีการคัดเลือกแกนนำนักเรียนปรับทัศนคติผู้ปกครองและทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่
- (2) มีการจัดทำโครงการร่วมกับโรงเรียนชุมชนมีการฝึกอาชีพและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- (3) การสื่อสารเรื่องเพศจากแม่สู่ลูก จัดตั้งเครือข่ายเยาวชน พัฒนาศักยภาพผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
- (4) บางองค์การบริหารส่วนตำบลมีการลงพื้นที่อย่างจริงจังทำให้ทราบจำนวนประชากร หมู่บ้านและนำปัญหาเป็นที่ตั้งซึ่งพบปัญหาหลายๆด้าน ช่วยเหลือทำให้โอกาสการได้รับการสนับสนุนงบประมาณและจัดซื้อที่ดิน

8) การประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภาคกลางและภาคตะวันออก
สามารถถอดบทเรียนการดำเนินงาน จากเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ดังนี้

- (1) มีเป้าหมายเดียวกัน
- (2) มีเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน
- (3) ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ และหาแนวทางการแก้ไขปัญหา
- (4) ดำเนินงานแบบบูรณาการ
- (5) สร้างทีมในระดับพื้นที่

ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- (1) การดำเนินงานต้องต่อยอดได้
- (2) สามารถเชื่อมโยงได้กับทุกกิจกรรมในพื้นที่อ่าวน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- (3) บูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วน

(4) ทำให้เกิดความยั่งยืน

9) การประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการถอดบทเรียนกิจกรรมที่แต่ละองค์กรบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการและประสบความสำเร็จดังนี้

- (1) มีนโยบายการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
- (2) สำรวจปัญหาวิจัยชุมชนในแต่ละพื้นที่ที่มีสภาพปัญหาแบบต่างๆ และวิเคราะห์ในมุมมองของผู้ปกครองและวัยรุ่น
- (3) วางแผนและจัดทำแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
- (4) มีโครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับเพศวิถีศึกษาโครงการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นกิจกรรมคลินิกวัยรุ่นในโรงพยาบาลตามก่อนคลอดและหลังคลอด
- (5) การติดตามประเมินผล
- (6) มีสภาเด็กและเทศบาลตำบลจัดทำพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น

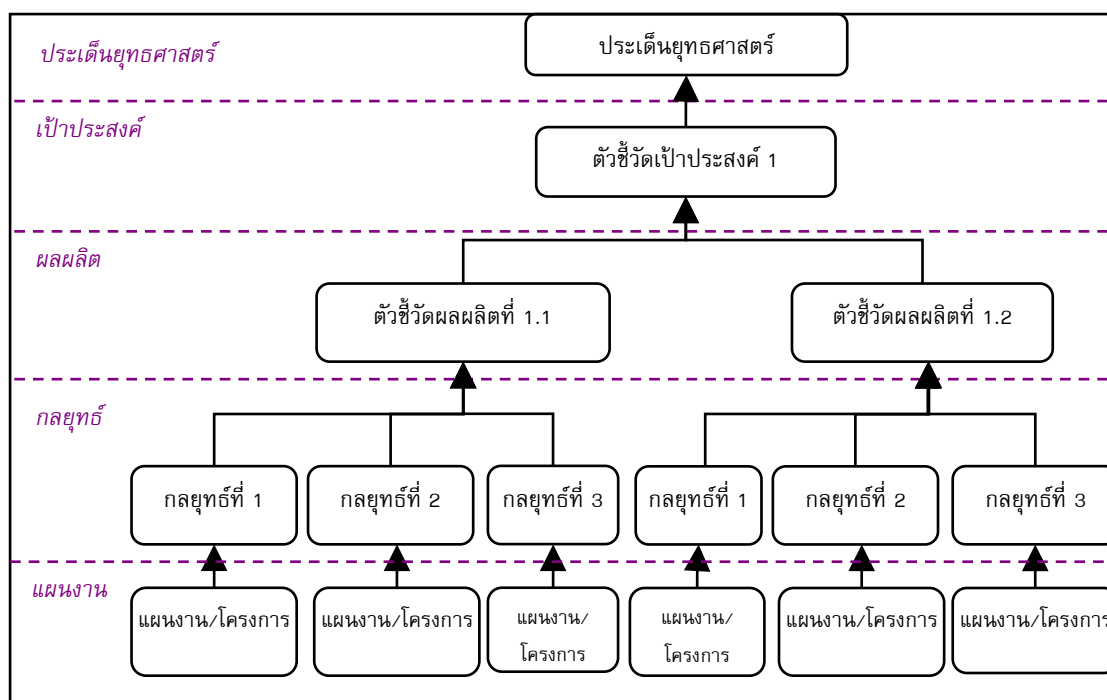
10) ความคิดเห็นจากภาคีเครือข่ายและ นักวิชาการ ในการขับเคลื่อน พรบ.ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

จุดแข็งของ อปท. จากมุมมองของนักวิชาการคือการมีศักยภาพและความทุ่มเทของ อปท. รวมทั้งมีการใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด หากสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคและสิ่งท้าทายในการดำเนินการได้แก่

- (1) ทำการวิเคราะห์ปัญหาที่มีความแตกต่างกันในด้านสังคมวัฒนธรรมไปสู่พื้นฐานการทำงานของข้อมูลจริงและใช้ข้อมูลในการทำงานในพื้นที่
- (2) มีทีมงาน มีทีมงานในพื้นที่หรือขอความช่วยเหลือจากเครือข่ายเพิ่มเติม
- (3) ต้องจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแต่ละพื้นที่สามารถเป็นพี่เลี้ยงให้กับจังหวัดใกล้เคียง มีการระดมความคิดเห็น ร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ เพื่อจัดทำแผนงาน นอกจากนี้ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยเพิ่มกำลังใจ และเป็นแรงผลักดันในการขับเคลื่อนงานต่อไป
- (4) การให้พื้นที่แก่ปัญหาระดับชุมชนโดยชุมชนเอง โดยเฉพาะปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ทำให้เกิดการสร้างกระบวนการออกแบบ ในการแก้ไขปัญหาของชุมชนร่วมกัน โดย อปท.จะเป็นผู้บูรณาการในระดับท้องถิ่น

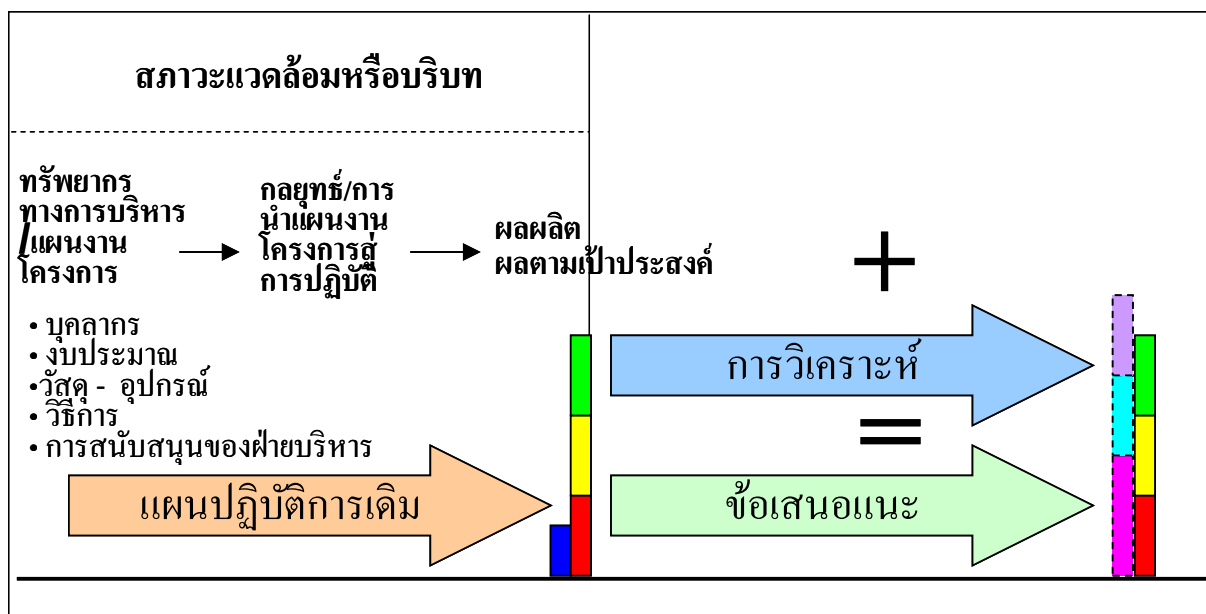
9. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากโครงการประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ โดยสำนักบริหารการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ในการออกแบบการประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ในโครงการประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ โดยสำนักบริหารการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พิจารณาถึงประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับแผนยุทธศาสตร์ตามโครงสร้างเชื่อมโยงของตัวชี้วัดและแผนงาน (รูปที่ 6.1)

รูปที่ 6.1 โครงสร้างเชื่อมโยงของตัวชี้วัดและแผนงาน

สำหรับประเด็นสำคัญที่นำมาออกแบบกรอบแนวคิดในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวม ประยุกต์แนวคิดและโมเดลการประเมินของสเตก (Stake's Concepts and Model of Evaluation) ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์ สภาพแวดล้อมหรือบริบทในภาพรวมของแผนยุทธศาสตร์ รวมทั้งสภาพแวดล้อมหรือบริบทของแผนงาน/โครงการ (Environment/Context Evaluation) ทรัพยากรทางการบริหารในแผนยุทธศาสตร์และแผนงาน/โครงการที่กำหนดไว้และได้รับการอนุมัติ (Input Evaluation) กลยุทธ์ และการนำแผนงาน/โครงการสู่การปฏิบัติ (Process Evaluation) รวมถึงผลผลิต-ผลตามเป้าประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์และแผนงาน/โครงการ (Output - Outcome/Goal Evaluation) ดังแสดงในรูปที่ 6.2

รูปที่ 6.2 กรอบแนวคิดในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

สำหรับผลจากการศึกษา นำไปสู่การวิเคราะห์กลุ่มของผลงานที่พิจารณาถึงสภาพแวดล้อมหรือบริบทของแผนงาน/โครงการ (Environment/Context Evaluation) ทรัพยากรทางการบริหารในแผนยุทธศาสตร์และแผนงาน/โครงการที่ได้กำหนดไว้และได้รับการอนุมัติ (Input Evaluation) กลยุทธ์และการนำแผนงาน/โครงการสู่การปฏิบัติ (Process Evaluation) รวมถึงผลผลิต - ผลตามเป้าประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์และแผนงาน/โครงการ (Output - Outcome/Goal Evaluation) ของแผนงานและกลยุทธ์ (ตารางที่ 6.1) รวมทั้งวิเคราะห์กลุ่มผลการดำเนินงานออกเป็น 4 กลุ่ม (4 - Student Model) โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องของผลการดำเนินงาน (ตารางที่ 6.2) เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 6.1 การวิเคราะห์และการจัดทำข้อเสนอแนะแผนงานและกลยุทธ์

กลุ่มของ ผลงาน	กลยุทธ์	แผนงาน	คำอธิบาย
A	กลยุทธ์ บรรลุตาม เป้าหมาย	ได้ตาม แผนงาน	มีการวางแผน-จัดการกลยุทธ์และแผนงานให้บรรลุ เป้าหมายอย่างเหมาะสม
B	กลยุทธ์ บรรลุตาม เป้าหมาย	ไม่ได้ตาม แผนงาน	- เป้าหมายง่ายเกินไป หรือเป็นงานประจำที่สามารถบรรลุ ได้อยู่แล้วแม้ว่าจะไม่มีแผนงานสนับสนุนก็ตาม - มีแผนงานจำนวนมาก ทำเพียงบางแผนก็สามารถบรรลุ เป้าหมายได้ - มีความโชคดีจากบริบทหรือสภาพแวดล้อมภายนอก
C	กลยุทธ์ไม่ บรรลุตาม เป้าหมาย	ได้ตาม แผนงาน	- มีความไม่สอดคล้องระหว่าง กลยุทธ์ เป้าหมายกับ แผนงาน - แผนงานที่กำหนดยังไม่สามารถส่งเสริมการปรับปรุง/ พัฒนาให้เกิดผลตามกลยุทธ์ได้ - มีปัญหา/อุปสรรคในการบริหารงานประจำ ทำให้การ ปรับปรุง/พัฒนาไม่เกิดผล
D	กลยุทธ์ไม่ บรรลุตาม เป้าหมาย	ไม่ได้ตาม แผนงาน	การที่ไม่บรรลุตามเป้าหมายเกิดจากการจัดการที่ไม่ เหมาะสม

ตารางที่ 6.2 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของผลการดำเนินงาน

กลุ่มของ ผลงาน	เป้าประสงค์	ผลผลิต-กล ยุทธ์	คำอธิบาย
A	เป้าประสงค์ บรรลุตาม เป้าหมาย	ผลผลิต-กล ยุทธ์บรรลุตาม เป้าหมาย	มีการวางแผนและการจัดการเป้าประสงค์ กลยุทธ์และผลผลิต ให้บรรลุเป้าหมายอย่างเหมาะสม
B	เป้าประสงค์ บรรลุตาม เป้าหมาย	ผลผลิต-กล ยุทธ์ไม่บรรลุ ตามเป้าหมาย	- เป้าหมายง่ายเกินไป หรือเป็นเป้าหมายที่สามารถบรรลุ ได้อยู่แล้ว - มีกลยุทธ์-ผลผลิตจำนวนมาก ทำเพียงบางผลผลิต-กล ยุทธ์ก็สามารถบรรลุเป้าหมายได้ - มีความโชคดีจากบริบทหรือสภาพแวดล้อมภายนอก
C	เป้าประสงค์ ไม่บรรลุ ตาม เป้าหมาย	ผลผลิต-กล ยุทธ์บรรลุตาม เป้าหมาย	- มีความไม่สอดคล้องระหว่างผลผลิต-กลยุทธ์และ เป้าประสงค์ - ผลผลิต-กลยุทธ์ที่กำหนดยังไม่สามารถส่งเสริมการ ปรับปรุง/พัฒนาให้เกิดผลตามเป้าประสงค์ได้
D	เป้าประสงค์ ไม่บรรลุ ตาม เป้าหมาย	ผลผลิต-กล ยุทธ์ไม่บรรลุ ตามเป้าหมาย	การไม่บรรลุตามเป้าหมายเกิดจากการจัดการที่ไม่ เหมาะสม

ภาคผนวก ข : ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก หน่วยงานภาคีเครือข่ายในพื้นที่

วัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงความเข้าใจต่อยุทธศาสตร์และการสื่อสารนโยบายและทิศทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในพื้นที่

1. จังหวัดชัยภูมิ

1.1 ตัวแทนองค์กรพัฒนาเอกชน

เดิมงานที่รับผิดชอบคือการรณรงค์โรคติดต่อทางเพศ จากข้อมูลมีโรคการติดต่อทางเพศมากขึ้น มีแนวทางในการสร้างแกนนำพื้ดูแลน้อง การแจกจ่ายอุปกรณ์ป้องกัน หลังจากที่มีพระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นประกาศใช้ ในปี พ.ศ.2559 จึงได้มีการหารือร่วมกับทางทีมงาน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่เป็นเจ้าภาพ โดยใช้กลไกเดิมที่มีอยู่ จัดทำแผนงานชัดเจนมีประชุมคณะทำงานอย่างสม่ำเสมอ มีการทำหลักสูตรเพศวิถี นำร่องในระดับประถม รวมทั้งของบประมาณจากท้องถิ่นและ สสส.เพื่อนำมาใช้ในการทำกิจกรรมได้สำเร็จ มีการรณรงค์ร่วมกับโครงการยาเสพติด สร้างพื้นที่สร้างสรรค์ ฯลฯ

1.2 ตัวแทนจากสภาเยาวชน

มีบทบาทหลักในการมีส่วนร่วมคิดสื่อ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ เช่น จัดทำสื่อสติ๊กเกอร์ไลน์ สื่อผ่าน QR Code และมีกิจกรรมส่งเสริมตามแผนงาน เช่น กิจกรรมวัยรุ่นวัยใส การประกวด Cover Dance เป็นต้น

2. จังหวัดชลบุรี

2.1 ตัวแทนจากสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดชลบุรี

มีบทบาทในการให้ความรู้ และทำให้เข้าใจ รู้แหล่งที่ให้บริการ ที่พึ่งพา การเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่างๆ เช่น ครู ภาคีเครือข่ายนอกระบบ มองว่าการกระเพื่อมจากหลายจุดพร้อมๆ กันจะได้ผลมากกว่า ฝังเข้าไปในตัวเด็ก ทักษะชีวิต การสอนให้เยาวชนรู้จักหลีกเลี่ยงความเสี่ยงจะต้อง ทำอย่างไร การสอนวิธีใช้ถุงยางอนามัยผลดี-ผลเสีย ให้คำแนะนำ สร้างเพจ ร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์ต่างๆ ของสำนักงานพัฒนาสังคมฯ

สภาเด็กทำงานกับเครือข่ายหลายส่วน แต่ส่วนใหญ่ก็จะทำงานกับเด็กในสถานศึกษา แต่เด็กนอกระบบ การศึกษา ติดในเรื่องของเวลาการทำเรื่องเข้าไปจึงไม่ค่อยได้เข้า มองว่าเด็กในชุมชนที่อยู่นอกระบบ จะมีปัญหาการตั้งครุณน้อยกว่าเด็กที่เป็นเด็กดี เรียนดีมากกว่า เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้เรียนดีแต่ไม่มีประสบการณ์ ตอนนี้กำลังคิดจะทำเรื่องการสอนประสบการณ์ เช่นการจำลองสถานการณ์ เช่น การสอนเรื่องเพศ โดยการให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการคิดได้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมต่างๆ การสอนแบบสอดแทรกทางอ้อมได้ผลดีกว่า การสอนแบบตรงๆ ที่ตอกย้ำในเรื่องการตั้งครุณในวัยรุ่น รวมทั้งการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนมุมมองที่ผู้ใหญ่มองเด็กต้องปรับ มีการเรียนรู้และเข้าใจ ไม่ผ่านการบังคับเพราะยังบังคับเด็กยิ่งจะดื้อ

2.2 ตัวแทนเทศบาลนครแหลมฉบัง

เมื่อสอบถามความเข้าใจเกี่ยวกับพระบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ทราบว่ารับรู้ข้อมูลพระราชบัญญัติฯจาก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี และศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี และมีการดำเนินการมาก่อนที่จะมี พระราชบัญญัติฯมาแล้ว จุดเริ่มจากการดูศักยภาพของตัวเอง มีการประสานกับโรงเรียนในเขตเทศบาล 21 โรงเรียน (17 ประถม มัธยม 3 อาชีวศึกษา และ 1 มหาวิทยาลัย) ในพื้นที่โดยเชิญคุณครูมาเข้าร่วม พบปัญหาว่าครูไม่รู้จะสอนเพศศึกษาอย่างไร เทศบาลก็ช่วยในการจัดอบรมวิทยากรจากแพธ และ Access อบรม 4 วัน มีการจัดประกวดโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนได้ครบ 16 คาบ

ผลงานมาจากภาคีเครือข่ายร่วมมือกันทำ เพราะเทศบาลต้องการทำเพื่อประชาชนแต่ไม่รู้จะทำอะไร

มีการประสานกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อทำงานร่วมกันโดยได้รับงบประมาณจากกองทุนโลก เพื่อที่จะมีหน้าที่มารับผิดชอบ

จังหวัดร่วมมือกับเทศบาลเป็นจุดเริ่มต้น หลังจากนั้นเทศบาลเห็นความสำคัญเลยมีการดำเนินงานต่อเนื่องเข้าไปคุยให้เห็นปัญหา การเข้าไปคุยกับโรงเรียนผู้อำนวยการก็มองเห็นความสำคัญ

การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาก็ต้องให้ก่อนจะเข้าสู่วัยรุ่น ยิ่งปัจจุบันเด็กชอบออกมามั่วสุม มาเที่ยวกลางคืน ซึ่งพ่อแม่ก็ยอมให้ลูกออกมา เพราะพ่อแม่มองว่าถ้ายังห้ามเด็กยิ่งหนี ยิ่งจะไม่เรียน

พบปัญหาว่าเด็กยังใช้ยาคุมกำเนิดไม่เป็น ยาคุมฉุกเฉิน การขอฝังยาคุมกำเนิด เด็กก็ยังไม่รู้ว่าเป็นอย่างไร

เรื่องความร่วมมือในการตั้งครรภ์มี 2 แบบ คือท้องแล้วเข้าสู่ระบบสาธารณสุข และเด็กที่ไม่ได้เข้าสู่ระบบ เช่น การไปหา ข้อมูลเองในอินเทอร์เน็ตเพื่อทำแท้ง ซึ่งมองว่าเด็กส่วนนี้น่าจะให้ความสำคัญมากกว่าเด็กที่เข้ามาในระบบดังนั้นเทศบาลได้จัดตั้ง Lamp Teen Center เป็นคลินิกวัยรุ่น ในอาคารฟิตเนสเพื่อรับคำปรึกษา ตรวจการตั้งครรภ์ ให้ความรู้ เป็นศูนย์ที่มีการจัดกิจกรรมบริการถุงยางอนามัย มีการจัดตั้งแกนนำเยาวชนเพื่อพัฒนาศักยภาพตนเองและเผยแพร่ความรู้ให้ การให้คำปรึกษาเพื่อนไปสอนเด็กนักเรียน ป.5-6, ม.2 เป็นแกนนำไปสอนแกนนำ เด็กๆ ไปสอนกันเอง มีเพจของ Lamp teen center ตั้งแต่ปี 56 มีเจ้าหน้าที่ให้บริการ 1 คน ปิดให้บริการทุกวันจันทร์-อังคาร เปิดให้บริการ 13.00 -20.00 น และเปิดเสาร์-อาทิตย์ผู้รับบริการปีละประมาณ 2,500-3,000 ราย (ครั้ง/ต่อปี)

หลังจากมีพระราชบัญญัติประกาศใช้แล้วสิ่งที่เพิ่มเติม ที่ชัดเจนก็คือเรื่องการรักษาความลับ การสอนทักษะชีวิต ทักษะการปฏิเสธ ซึ่งพระราชบัญญัติเปิดโอกาสให้หน่วยงานได้ทำงานได้มากขึ้น แต่ปัจจุบันยังไม่มีมีการฝึกอาชีพหรือจัดหาทุนปี 2562 มีแผนจะทำ Facebook Live เพื่อตอบปัญหาและการลงทำกิจกรรมในโรงเรียน มี Net Idol เป็นต้น

2.3 ตัวแทนจาก โรงพยาบาลเกาะสีชัง

ในพื้นที่มีโรงเรียนเดียวการรู้จักคุ้นเคยกันดี ให้อาสาสมัครสาธารณสุข ช่วยสอดส่องดูแล และให้ทางสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ติดต่อกับครูอนามัยในโรงเรียน ให้พูดคุยกับเด็กนักเรียนมีเจ้าหน้าที่ 2 คนในการให้

คำปรึกษา โดยเด็กจะถูกจัดให้คุยกับ จนท.สาธารณสุขคนเดิมตลอด เป็นความลับ เน้นการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การวางแผนครอบครัว การให้ยาฝังคุมกำเนิดหลังคลอดอายุต่ำกว่า 20 ปีทุกราย

2.4 ตัวแทนจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบางละมุง

หลังจากมีพระราชบัญญัติฯ มีการจัดทำแผนงานของบตองถิ่นเพื่อไปจัดกิจกรรมในโรงเรียน มีโครงการคุยเปิดใจ ลูกหลานปลอดภัย เริ่มจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขก่อน แล้วขยายไปในโรงเรียน และมีการเปิดเพจ Facebook มีเด็กวัยรุ่นเข้ามาสอบถามบ้าง

การฝากครรภ์ รพ.สต. มีการให้บริการอยู่แล้วฟรีทุกสิทธิ ให้บริการทุกวัน รพ.สต.ก็ให้บริการรับฝากครรภ์ แม่วัยรุ่นในกรณีที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อน ตอนนี้อย่างไม่มีแม่วัยรุ่นมาฝากครรภ์ตัวแทนศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี

รับนโยบายจากกระทรวงและกรม เพื่อถ่ายทอดต่อไปถึงพื้นที่ผ่านกลไก MCH Board รวมเรื่องของงานวัยรุ่น เน้นการให้บริการคุมกำเนิดกึ่งถาวร ยาฝังคุมกำเนิด และร่วมการดำเนินงานอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ คลินิกวัยรุ่น การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

3. จังหวัดเชียงใหม่

3.1 ตัวแทนอนุกรรมการจังหวัด

พบว่าคณะอนุกรรมการระดับจังหวัดยังมีการประชุมเพื่อทำการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเมื่อปีที่ผ่านมายังมีน้อย เพราะมีการประชุมแค่ 2 ครั้งต่อปี จึงทำให้ผลการทำของการทำงานร่วมกันใน 5 กระทรวงจึงยังไม่ก่อให้เกิดเป็นรูปธรรมได้ เนื่องจากยังไม่มี ความชัดเจนในการทำความเข้าใจกันของกระทรวงตั้งสังกัดว่าได้กำหนดให้ทำงานในส่วนใด หน้าที่หลักๆ ต้องทำอะไรบ้างก็ยังไม่มีความชัดเจนมาให้ และการมอบหมายภารกิจก็ยังไม่มาจากรัฐธรรมนูญต้นสังกัด จึงทำให้การดำเนินงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในปีที่ผ่านมาจึงเป็นการทำงานตามที่กระทรวงต้นสังกัดของแต่ละหน่วยงานที่ได้มอบหมายให้ทำหน้าที่ตามที่สั่งการมาเท่านั้น

3.2 ตัวแทนตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่

มีความเข้าใจในพระราชบัญญัติฯ ในแง่ของกฎหมาย โดยทางกฎหมายมีความแตกต่างกัน ซึ่งกฎหมายของตำรวจอายุต่ำกว่า 18 ปี แต่อายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นการกระทำชำเราในทางกฎหมายอาญา ซึ่งการตั้งครรภ์ที่ยังไม่พร้อมที่แม่เป็นเด็กวัยรุ่นเป็นปัญหาทางกฎหมายระหว่างทางการแพทย์กับกฎหมายของตำรวจ ปัญหาการท้องโดยไม่พร้อมซึ่งทางการแพทย์สามารถวินิจฉัยแล้วเอาออกได้ภายใต้กฎหมายแพทยสภาได้ที่มีเอกสิทธิ์ในการคุมครอง แต่ต้องผลต่อสภาวะทางจิตใจที่รุนแรง หรือการถูกกระทำชำเรา มา หรือแม่เป็นโรคหัวใจ เป็นต้น

3.3 ตัวแทนจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

ทางสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับเยาวชนในเรื่อง “การตั้งครรภ์ไม่พร้อม” ดังนี้

- 1) โครงการค่ายเยาวชน 5 ศาสนาโดยได้มีการสอนเพศศึกษาเพศวิถีให้กับเยาวชนที่มาทำกิจกรรมเข้าค่าย
- 2) โครงการค่ายเยาวชนพัฒนาตนเอง ซึ่งก็ได้มีการสอนเพศศึกษา เพศวิถี ให้กับเยาวชนด้วย
- 3) โครงการค่ายเยาวชนน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้มีการสอนเพศศึกษา เพศวิถี ให้กับเยาวชนที่มาทำกิจกรรม

3.4 ตัวแทนมูลนิธิรักไทย

เป็นมูลนิธิที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานส่งเสริมสุขภาพฯ สสส. และสำนักงานพัฒนาสังคมฯ ให้มูลนิธิดำเนินการประชาสัมพันธ์ ดังนี้

- 1) โครงการรณรงค์ในโรงเรียน เช่น ให้มีการจัดแสดงละคร จัดกิจกรรมในโรงเรียนเกี่ยวกับความรู้วิชาเพศศึกษา เพศวิถี จัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
- 2) โครงการรณรงค์ผ่านถนนคนเดินในวันเสาร์ และวันอาทิตย์ ในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดเชียงใหม่
- 3) โครงการรณรงค์โดยใช้การแจกแผ่นพับ
- 4) โครงการรณรงค์ผ่านเฟสบุ๊ค มีการให้คำปรึกษาตลอดเวลา (เมื่อเกิดเหตุการณ์เด็กมาขอความช่วยเหลือจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจะให้คำปรึกษาว่าจะเอาตัวรอดอย่างไร)
- 5) โครงการรณรงค์ผ่านจากการดำเนินวิถีชีวิตของชาวบ้านวิฑูรย์ชน สังคม วัฒนธรรม ประเพณี เช่น งานประเพณีลอยกระทง งานประเพณีสงกรานต์ งานประเพณีชนทวายเข้าวัด งานประเพณีตานก๋วยสลาก งานวันวาเลนไทน์ และวันแกลงชาวประจำเดือนที่ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น
- 6) โครงการรณรงค์โดยผ่านสื่อมวลชน วิฑูรย์ชน

เนื่องจากได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานส่งเสริมสุขภาพฯ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มีการทำกิจกรรมรณรงค์ 3 ส่วน

6.1) แบบที่ 1 กิจกรรมรณรงค์กับเด็กนักเรียน แยกเป็น

- (1) ทำกิจกรรมในโรงเรียน อ.เมือง สันทราย แม่อน สารภี ผ่านโรงเรียนประจำอำเภอ เช่น การแสดงละคร (หอพระ) มีการสอดแทรกในกิจกรรมภาคบ่ายตามนโยบาย (ลดเวลาเรียน) สารภี แม่อน มีการใส่ไปในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น สารภีวิทยาคม โดยมีเจ้าหน้าที่จากมูลนิธิรักไทย สำนักงานสาธารณสุข มาช่วยสอน
- (2) องค์กรที่รับผิดชอบในระดับอำเภอ ดำเนินการ ใน 4 อำเภอ ไปทำกิจกรรมในถนนคนเดิน แจกแผ่นพับ ปชส. การทำกิจกรรมผ่าน facebook live เช่น สารภี แม่อน

6.2) แบบที่ 2 การรณรงค์ตามวันสำคัญต่าง เช่น ปีใหม่ วาเลนไทน์ ปีใหม่เมือง ลอยกระทง ซึ่งจัดเป็นรลลอยกระทงของมูลนิธิ

6.3) แบบที่ 3 ทำสื่อรณรงค์ ผ่านการเป็นนักร้องรายการ ผ่าน NBT FM 100 ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงพัฒนาสังคมฯ

มีการจัดกิจกรรมในวันแกลงข้าว ในวาระสำคัญที่ศาลากลาง เพื่อให้ข้อมูลกับสื่อมวลชนของจังหวัด ปี 60 ทำมา 2 ครั้ง

การทำกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่ใช่ช่วงการรณรงค์ โดยเฉพาะที่อำเภอแม่อน ที่มีการทำกิจกรรมให้เข้าถึงเด็กในอำเภอ มีเพจเฟซบุ๊ก มีกิจกรรมการถามตอบในเฟซบุ๊ก มีหมอมาร่วมตอบคำถามจากเด็กที่ถามเข้ามา

เด็กบนดอยได้ทำการสะท้อนให้เห็นว่าเป็นเพราะวัฒนธรรม ประเพณี ที่เด็กเรียนจบแค่ ม.3 แล้วต้องออกมาเพื่อให้มาช่วยกันทำมาหากิน และให้แต่งงานกับชายหนุ่มในหมู่บ้านตามวิถีของคนบนดอย

3.5 ตัวแทนจากภาคธุรกิจ (ผู้ประกอบการเอกชน)

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ ในส่วนของภาคเอกชน จะยึดตามระเบียบกฎหมายถ้าอายุต่ำกว่า 18 ปีจะไม่ค่อยรับเข้าทำงาน แต่ก็มีบ้างเป็นส่วนน้อยที่มีการรับเด็กช่วงอายุ 14-19 ปีมาทำงาน แต่ไม่ได้มีปัญหาเรื่องการท้องในวันนี้ และมีการรณรงค์เรื่องเอดส์ ในการที่นักเรียน นักศึกษา เข้ามาทำงานนอกเวลาจะทำการอบรมให้รู้จักวิธีในการดูแลตัวเองไม่ให้เกิดปัญหาการท้อง แต่ในทางกลับกันเด็กที่มีปัญหาการท้องเป็นเด็กที่เป็นเด็กเรียนมากกว่า

ในเรื่องของแรงงานนั้น ก็จะมีแรงงานต่างด้าวที่มีลูกในวันเด็กเป็นจำนวนมากอยู่ และก็อ่านหนังสือไทยไม่ออกก็มีปัญหาน้อยอยู่ ทางมูลนิธิจึงได้ขอความช่วยเหลือให้เด็กเหล่านี้ได้เรียนหนังสือในชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียน ซึ่งกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นชาวไทใหญ่ และคนไร้สัญชาติที่อาศัยอยู่บนดอย

เข้าใจว่าพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้ควบคุมเด็กทุกคน และรวมถึงแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียน ไว้กับสำนักงานพัฒนาสังคมฯ ให้เด็กไร้สัญชาติไปที่อำเภอออกใบที่มีเลข 13 หลัก ก็ให้เป็นใบสีชมพู สีเหลือง แล้วสำนักงานพัฒนาสังคมฯ จะออกใบที่เป็นหลักฐาน “คนไร้รากเหง้า” แล้วให้ได้รับการดูแลทางการแพทย์ได้

4. จังหวัดภูเก็ต

4.1 ตัวแทนสภาเด็กเยาวชน

ในจังหวัดภูเก็ตมีเด็กทำงานหารายได้เป็นจำนวนมากที่มาจากต่างจังหวัดที่หมุนเวียนกันมาจึงทำให้มีการควบคุมได้ยาก และเด็กวัยรุ่นมีความหลากหลายจึงมีความแตกต่างกัน

โดยสภาเด็กและเยาวชนได้มีการโครงการ ดีเจวัยทีน โดยมีการออกอากาศจัดที่สถานีวิทยุ โดยมีรายการวัยรุ่นวัยใส การตั้งครรภในวัยรุ่น เพื่อนใจวัยรุ่น และมีโครงการค่ายละครสะท้อนเพศวัยรุ่นเพศศึกษาในวัยรุ่น และการสร้างแอปพลิเคชันต้องสร้างให้มีความสนใจและไม่ได้เน้นวิชาการมากซึ่งเด็กจะไม่อ่าน ต้องสร้างสิ่งที่ดึงดูดใจให้เด็กดู ในส่วนของโรงเรียนควรให้โอกาสกับเด็กที่ท้องบ้าง และทำความเข้าใจเด็กด้วย

ปัญหาส่วนหนึ่งจากมีวัยรุ่นหนุ่มเรียนสลับเปลี่ยนการเยาะ การสร้างแกนนำเด็กจึงต้องทำอย่างต่อเนื่อง และทำในเด็กหลายๆ กลุ่มทั้งในโรงเรียนระดับต่างๆ

การใช้บริการคลินิกวัยรุ่น คิดว่าไม่ตรงกับความต้องการของวัยรุ่น การทำ Application ถ้ามีเนื้อหาวิชาการมากเกินไปเด็กก็ไม่ชอบอ่าน อย่างหนังสือราชการตราครุฑมาเด็กก็ไม่อยากอ่าน การให้โอกาสเด็กที่เคยต้องได้เรียนต่อก็เป็นสิ่งสำคัญที่อยากจะฝากไว้

มีกิจกรรม 3 ส่วน คือ ดีเจทีน/พื้นที่สร้างสรรค์ตามบริบทของพื้นที่ เช่นหนังตะลุง/การทำสื่อประชาสัมพันธ์ (ดีเจทีน จัดเวลาให้เด็กมาพูดทางสถานีวิทยุของ สวท. อาทิตย์ละ 1 วันๆ ละ 15-20 นาที) เนื้อหาที่มี เช่น วัยรุ่นวัยใสรู้เท่าทันป้องกันการตั้งครรภ์ สนทนาเพื่อคนวัยใส ค่ายละคร

4.2 ตัวแทนองค์กรพัฒนาเอกชน (มูลนิธิศุภนิมิต)

ได้มีการดำเนินโครงการเรื่องนี้ไปได้ดี เพราะเด็กที่ในโรงเรียนมีทักษะชีวิตน้อยเป็นกลุ่มเด็กเรียน ในส่วนของเด็กที่ครอบครัวมีปัญหาจึงมีโอกาสดูที่ห้องน้อย ควรมีห้องสำหรับเด็กไว้แสดงออก “ห้องสร้างความสุขใจ”

การเข้าไปโรงเรียน โรงเรียนจะบอกว่าไม่มีปัญหา ผู้นำหรือผู้บริหารไม่รับเรื่องของการสอนเพศศึกษา ขนาด มหาวิทยาลัยราชภัฏ ปีละ 3,000 คน ได้สอนเรื่องเพศศึกษาแค่ 100 คน ขนาดที่สอนก็มีห้อง มีการผูกคอตายเนื่องจากการท้องก็มี และผู้บริหารก็ไม่ต้องการให้สอนเพศศึกษา เพราะมองว่าเป็นการชี้โพรงให้กระรอก

อย่างไรก็ดี ทางมูลนิธิศุภนิมิต ก็มีการติดต่อให้ไปสอนมีการอบรมครู แต่ปัญหาก็มีว่าครูมีการโยกย้ายไปโรงเรียนวัดเทพนิมิต จะรับนักเรียนที่ท้องมาเรียนเพราะโรงเรียนไม่มีปัญหาเรื่องการรับเด็กที่ตั้งครรภ์มาเรียน

นอกจากทักษะชีวิตแล้ว คิดว่าหลักสูตรต้นทุนชีวิต (นพ.สุริยเดว ทรีปาตี) เป็นสิ่งที่จะทำให้เด็กรู้จักคิดวิเคราะห์ได้ถ้าหากพบปัญหา

การสร้างให้มีสถานที่ พักใจ ให้เด็กได้มาปลดปล่อยอารมณ์ ความรู้สึก เช่น มูลนิธิเรียกว่า ห้องพักใจ เพื่อให้เด็กวัยรุ่นเข้าไปปลดปล่อยอารมณ์ ให้เด็กให้ระบายออกได้การให้โอกาสเด็กที่พลาดไปแล้ว คิดว่าทัศนคติของพ่อแม่เป็นสิ่งสำคัญ การไม่ชุดค้ำยปัญหาของเด็กมาซ้ำเติมเด็ก ที่ โรงเรียนของมูลนิธิ ก็จะมีครูที่คอยสอนและเข้าใจเด็ก การมีผู้ใหญ่ใจดีที่จะสามารถให้คำปรึกษาและสร้างความไว้วางใจให้เด็กเป็นสิ่งสำคัญที่จะคอยช่วยให้เด็กผ่านพ้นปัญหาไปได้

ผลการสำรวจพบว่าต้นทุนชีวิตของเด็กในโรงเรียนต่างๆ ของภูเก็ตนั้นต่ำ เด็กไม่ได้มีความสุขกับการอยู่โรงเรียนที่ต่างๆ ปัจจุบันเด็กจะมีภาพจำครูแบบไหน (เมื่อก่อนเราจะมองครูที่ดุ) แต่ปัจจุบันเด็กมีมุมมองเปลี่ยนไป คิดว่าครูต้องมีเทคนิคการสอน การมีนักจิตวิทยาในโรงเรียนก็สำคัญ การประชุมผู้ปกครองต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้ปกครอง ประเด็นการแก้ไขปัญหาคือต้องแก้ที่ตัวผู้ปกครองด้วย เด็กที่ออกนอกระบบไปแล้ว ก็สำคัญเพราะอาจจะมาติ่งเด็กดีในระบบให้ตามออกไป ส่วนกลุ่มเด็กชายขอบและเด็กชาติพันธุ์ (ชาวเล) การที่เด็กจะตั้งครุฑก็ไม่ได้มีปัญหาเกี่ยวกับเค้า ดังนั้นจึงควรจะแยกเป้าหมายเด็กกลุ่มนี้ออก

4.3 ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัด

จริงๆ เรื่องท้องในวัยรุ่นทำมาเป็น 10 ปี แล้ว แต่คิดว่าจังหวัดภูเก็ตทำยากเพราะประชากรหมุนเวียนเข้าออกมาก ส่วนตัวดีใจกับการมีพระราชบัญญัติฯ นี้ ในส่วนตัวมองว่าการทำงานเรื่องนี้เป็นดาบสองคม คือ ต้องทำงานให้ได้ทั้งเชิงรุก และ”เชิงลับ” บางเรื่องในยุทธศาสตร์นี้จึงคิดว่าไม่ควรจะเปิดเผยมาก ในการสอนเรื่องเพศ น่าจะให้แกนนำเด็กวัยรุ่นไปคนไปสอน มากกว่าการให้ครูมาสอน การให้โอกาส เมื่อเด็กทำผิดพลาดไปแล้วก็ต้องให้โอกาสเด็ก อย่ากดดันจนเด็กต้องฆ่าตัวตาย การเฝ้าระวังความเสี่ยงทางเพศ ก็ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ในเด็กหลากหลายกลุ่ม ควรมีการสร้างให้มีพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็ก เช่น เปิดในห้าง ให้เด็กมาเต้น B-Boy

การขับเคลื่อนงานควรทำภายใต้บทบาทหน้าที่ของคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด เอาจบประมาณมาบูรณาการกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของจังหวัด

4.4 ตัวแทนสื่อมวลชน (หัวหน้าสถานีวิทยุ)

ให้ความสำคัญกับการป้องกันมากกว่าการมาแก้ไขปัญหาล่าช้า ทอนนี้คิดว่าสิ่งที่เราทำตอนนี้เป็นมุมมองของคนที่ไม่มีปัญหา แต่เราไม่ได้ไปคุยกับคนที่มีความเสี่ยงจริงๆ ก่อนหน้านี้มีการทำละครสั้นที่สะท้อนว่าการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น แล้วทำให้หมดอนาคต และมองว่าสื่อวิทยุในปัจจุบันเป็นสื่อที่ตายแล้ว คนที่จะฟังคือคนที่อยู่ในรถ หรืออยู่ในเรือ คนที่มีทางเลือกจะไม่ฟังวิทยุ ปัจจุบันคนที่เสี่ยงๆ มักจะไม่ท้อง เด็กที่ดี เด็กที่เสียๆ นี่แหละที่น่ากลัวต่อการเกิดการตั้งครรภ์ และพบว่าเด็กวัยรุ่นไม่มีเพศสัมพันธ์กันในส่วนสาธารณะกันมาก เพราะเค้าไม่มีที่ไป

เสนอให้มีการทำละครสั้น นำเสนอในเรื่องปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

การรณรงค์ และการส่งเสริม จะมีเส้นบางๆ กัน ดังนั้นในมุมมองของตนเองต้องเน้นการชี้แจงทำความเข้าใจต่อโรงเรียนและผู้ปกครอง ผู้ใหญ่ต้องเปิดใจ ยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของวัยรุ่นที่มีการมีเพศสัมพันธ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแม้แต่ในกลุ่มเด็กกลุ่มต่ำกว่ามัธยม

สื่อที่ออกมาแนะนำให้เป็นการทำรูปแบบ ละครสั้น ที่ให้เด็กคิด และทำกันเอง ผู้ใหญ่อย่าเข้าไปยุ่ง ทางสถานีวิทยุยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการจัดรายการหรือทำเทปรายการมาให้สถานีช่วยเผยแพร่

5. จังหวัดกาญจนบุรี

5.1 ตัวแทนจากกระทรวงยุติธรรม (สำนักงานอัยการจังหวัด)

มองว่าการใช้กฎหมายเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ จากประสบการณ์พบว่ามีคดีเกี่ยวกับการพรากผู้เยาว์จำนวนมาก ประมาณลำดับที่ 2 ในส่วนตัวคิดว่ามาตรการทางกฎหมายแก้ไขปัญหาล่าช้า ส่วนต้นเหตุมันอยู่ที่การดูแลเลี้ยงดู โดยพ่อแม่ผู้ปกครองของฝ่ายชายต้องดูแลรับผิดชอบถ้าเกิดกรณีพรากผู้เยาว์

คิดว่าบทลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้เพียงพอหรือไม่

แต่เดิมก็มีบทลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญาอยู่แล้ว แต่ตามกฎหมายนี้ก็ไม่แน่ใจว่าบทลงโทษเพียงพอหรือไม่คงต้องถามคณะกรรมการฯ

ทุกคดีที่ได้จัดทำผิดจะต้องส่งไปสถานพินิจ ก็จะพบว่าเด็กมีประวัติเคยมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่เด็ก เนื่องจากมีการใช้ยาเสพติดแล้วมีเพศสัมพันธ์

5.2 ตัวแทนจากสภาวัฒนธรรม

มีปัญหาเรื่องขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน ยังไม่มีการประสานงานจากกระทรวงวัฒนธรรมในการดำเนิน

ป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจริงๆ สภาวัฒนธรรมมีเครือข่ายการดำเนินงานถึงระดับตำบล แต่ลักษณะงานเป็นงานจิตอาสา ไม่มีงบประมาณสนับสนุน

ภาคผนวก ค : ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก ระดับนโยบาย

วัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารนโยบายการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ตามยุทธศาสตร์หลัก 5 ด้าน จากผู้บริหาร 5 กระทรวงหลัก

1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตที่มีคุณภาพ และมีระบบการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม

1.1) หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงศึกษาธิการ

1.1.1) สัมภาษณ์เชิงลึก ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมกิจการการศึกษา

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก มีการดำเนินงาน ดังนี้

(1) การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาศูนย์ดูแลนักเรียนของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดทำคู่มือพัฒนาทักษะชีวิต คู่มือในเรื่องเพศศึกษามีความช่วยเหลือคอลเซ็นเตอร์ 1579

(2) แผนการเรียนการสอนการสอนธรรมศึกษาในเรื่องของการป้องกันมีการจัดสอบพุทธธรรมะในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษาอาชีวศึกษาอุดมศึกษา

(3) การขับเคลื่อนในฐานะประกาศคณะทำงานยุทธศาสตร์ที่ 1 มีการจัดประชุมศึกษาธิการจังหวัดในวันที่ 8-10 สิงหาคม เพื่อทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของพื้นที่ในฐานะคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด มีการจัดอบรมครู Counseling จำนวน 200 อัตรา เพื่อปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตการศึกษา

(4) การออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ในระหว่างการจัดทำกฎกระทรวงและ กำลังร่างแนวปฏิบัติในปี 2562 สำหรับการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหมด อันได้แก่ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนั้นจะมีการกำหนดแผนปฏิบัติการและตัวชี้วัดที่เหมาะสม

(5) ทางด้านครูผู้สอนเพศวิถีมีการพัฒนาครูผู้สอนเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นครูสุศึกษา ครูวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และพยาบาล ส่วนในระดับอาชีวศึกษา มีหลักสูตรเพศศึกษาเป็นวิชาบังคับโดยที่ไม่มีหน่วยกิต

1.2) ปัญหาอุปสรรค

ขาดงบประมาณในการจัดอบรมครูผู้สอนเพศศึกษา ซึ่งจากฐานข้อมูลมีโรงเรียนที่เกี่ยวข้องจำนวน 30,000 โรงเรียน

2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมบทบาทครอบครัวและชุมชนในการเลี้ยงดูสร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น

หน่วยงานรับผิดชอบ : กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2.1) กรมกิจการสตรีและครอบครัว (รองอธิบดีกรมกิจการสตรีและครอบครัว)

2.1.1) กรมกิจการสตรีและครอบครัวมีการดำเนินงานดังนี้

(1) จัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน โดยกรมมีคณะกรรมการวางกรอบในการพิจารณาให้ทุนสนับสนุนกิจกรรมโดยส่งเสริมให้คนในชุมชนมีบทบาท ร่วมกับองค์กรปกครองท้องถิ่นซึ่งมีประมาณ 7,000 แห่งและจดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณะ มีกิจกรรมหลักการให้ความรู้กับผู้ปกครอง ในการพูดคุยกับวัยรุ่นในเรื่องเพศวิถีให้มีความรู้ในการดูแลป้องกันตัวเอง ส่วนท้องถิ่นสนับสนุนในเรื่องของบุคลากรและงบประมาณ

(2) จัดตั้งโรงเรียนครอบครัว โดยให้ศูนย์พัฒนาครอบครัวเป็นศูนย์การเรียนรู้พัฒนาสตรีและครอบครัวมีโครงการนำร่องใน 8 จังหวัดมีการพัฒนาคู ก. เป็นวิทยากรในการให้ความรู้กับศูนย์ ซึ่งหลักสูตรจะแบ่งออกเป็น 4 ระดับ

- ครอบครัวใหม่
- ครอบครัวลูกเล็ก
- ครอบครัววัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย
- ครอบครัวสูงวัย

ปัจจุบันมีผู้ผ่านการอบรมไปแล้วกว่า 30,000 คน

(3) บทบาทในฐานะประธานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ที่ 2 (ครอบครัว) จากการสรุปผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เมื่อวันที่ 1 มิถุนายนที่ผ่านมาพบว่า จะต้องกลับมาทำเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้น เนื่องจากยังไม่มีตัวแทนของฝ่ายเลขาของกรรมการชุดใหญ่เข้าประชุมและกำหนดเป้าหมายร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1.2) ข้อเสนอแนะ

(1) กระทรวงแรงงานจะต้องมีการนำหลักสูตรครอบครัวไปใช้กับสถานประกอบการในขนาดต่างๆ

(2) กระทรวงศึกษาควรจะมีการจัดการพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองเพื่อทำความเข้าใจเรื่องเพศวิถีอาจจะเป็นช่วงที่มีการประชุมผู้ปกครอง

(3) กรมการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะต้องเร่งรัดให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีนโยบายสนับสนุนศูนย์พัฒนาครอบครัวในพื้นที่

2.1.3) ปัญหาอุปสรรค

(1) การฝึกอบรมผู้ปกครอง ควรจะมีการกำหนดไว้ในการประชุมผู้ปกครองได้ จากโรงเรียนไม่ค่อยได้พบปะกับผู้ปกครองมากนัก ควรอาศัยช่องทางนี้เป็นหลัก

(2) ความเข้มข้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มักจะขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ และความเข้าใจหรือการให้ความสำคัญ ของผู้บริหารท้องถิ่นนั้นๆ บางแห่งอาจมีความเข้าใจว่าหากเน้นเรื่องนี้จะไปกระทบกับภาพลักษณ์ของท้องถิ่น ดังนั้นแนวทางการสร้างโรงเรียนครอบครัว เพื่ออบรมสตรีจะเป็นการขับเคลื่อนในทางบวกมากกว่า

(3) การตรวจสอบของสำนักงานตรวจสอบเงินแผ่นดิน ในการจัดตั้งงบประมาณ บางเรื่องได้รับการทักท้วงว่าไม่เป็นการกิจขององค์กรปกครองท้องถิ่น กำลังเสนอให้มีการแก้ไข ว่างบประมาณในส่วนของการสนับสนุนกิจกรรมครอบครัว ให้เป็นการกิจขององค์กรปกครองท้องถิ่นได้

2.1.4) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

(1) การงบประมาณศูนย์พัฒนาครอบครัว ที่ได้รับการจัดตั้งจดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณะ สามารถที่จะเขียนโครงการ ขอสนับสนุนจากกองทุน ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ ซึ่งมีหลายกองทุน อาทิเช่น กองทุนเด็กกองทุนพัฒนาสตรี

(2) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด มีบทบาทในการแนะนำท้องถิ่นในการเขียนโครงการขอทุน การผลักดันให้สร้างภาคีเครือข่ายในท้องที่ ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับความเข้มแข็งของภาคีในพื้นที่

2.2) กระทรวงวัฒนธรรม (ผู้อำนวยการสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม)

2.2.1) การดำเนินการในการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุภัณฑ์ในวัยรุ่น มีรายละเอียดดังนี้

(1) แผนปฏิบัติการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2551 มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เป้าหมายการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ โดยมีงบประมาณในการผลิตสื่อที่ดี รวมทั้งการเผยแพร่ ให้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมภารกิจของทุกกระทรวง โดยมุ่งเน้นพัฒนาเยาวชนให้ มีความเป็นไทย รักชาติ สุจริต

(2) ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรมในสถานศึกษา ภายใต้การดูแลของผู้อำนวยการโรงเรียน โดยในขณะนี้ได้จัดตั้งโรงเรียนที่ เข้าร่วม โดยทางโรงเรียนจะต้องมีกิจกรรมตั้งศูนย์ภายในโรงเรียน เพื่อเฝ้าระวังเรื่องสื่อที่ไม่เหมาะสม จัดตั้งชมรมซึ่งจะเป็นนักเรียน อาสาสมัครในการเฝ้าระวัง เมื่อค้นพบว่ามีสื่อที่ไม่เหมาะสมก็จะแจ้งผู้ประจำชั้นหรือผู้อำนวยการโรงเรียน

(3) การขับเคลื่อนระดับจังหวัด มีการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังภายในจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ระดับจังหวัด มีรูปแบบคล้ายคลึงกับคณะกรรมการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติป้องกันการแก้ไขปัญหาดังครุภัณฑ์ในวัยรุ่น

(4) ศูนย์คุณธรรม เน้นการปลูกฝังคุณธรรมทั้งในระดับครอบครัวคุณธรรม และชุมชน โดยมีหลักสูตร ปลูกฝังคุณธรรมในโรงเรียน การเข้าค่ายกิจกรรม การประกาศยกย่องเชิดชูองค์กรต้นแบบ เช่น หน่วยราชการต่างๆ

2.2.2) ปัญหาอุปสรรค

ภารกิจของศูนย์เฝ้าระวังระดับจังหวัด เดิมใช้งบประมาณขององค์กรปกครองท้องถิ่นแต่ภายหลังทางสำนักงบประมาณแจ้งว่าไม่ตรงกับภารกิจของการปกครองท้องถิ่น จึงไม่มีงบประมาณในการดำเนินการในเรื่องนี้

2.2.3) ข้อเสนอแนะ

(1) ภารกิจระดับจังหวัดของศูนย์เฝ้าระวังสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ กลุ่มเป้าหมายคือเยาวชน ก็ควรบูรณาการภารกิจกับคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครม.ในวัยรุ่น ซึ่งมีคณะทำงานส่วนใหญ่คือ 5 กระทรวงหลักเช่นเดียวกัน

(2) บทบาทของสภาเด็ก มีความเห็นว่ามีสำคัญในการขับเคลื่อน แต่หากที่มาของกรรมการ มาจากการแต่งตั้ง จะทำให้ไม่มีกำลังหรือความตั้งใจเพียงพอในการทำงาน

(3) หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับครอบครัว เช่น กรมกิจการสตรีและครอบครัว อาจให้ผู้สูงวัยเข้ามาเป็นที่ปรึกษาในศูนย์ฯ ซึ่งจะมีประสบการณ์ในการบริหารครอบครัว มาช่วยแนะนำให้กับครอบครัวที่มีปัญหา

(4) สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ควรนำเสนอโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสื่อ ในการประชุมแผนงานของยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านครอบครัว ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการศึกษากำหนดหัวข้อร่วมกัน

2.3) กระทรวงแรงงาน (ผู้บริหารกระทรวงแรงงาน)

2.3.1) การดำเนินการ มีรายละเอียดดังนี้

(1) ช่องทางการเข้าถึงสถานประกอบการของหน่วยงานกระทรวงแรงงาน คงใช้กลไกที่มีอยู่ ได้แก่ฝ่ายทรัพยากรบุคคลของสถานประกอบการ คณะกรรมการสวัสดิการฯประจำสถานประกอบการ หรือบางแห่งมีสหภาพแรงงานเป็นตัวแทนของพนักงาน โดยกลุ่มเป้าหมายคือวัยรุ่นที่เป็นลูกจ้าง และลูกจ้างที่เป็นผู้ปกครองของวัยรุ่นโดยจะสามารถนำความรู้ ไปป้องกันและแก้ไขปัญหามานพตราของตนเอง

(2) กฎกระทรวงได้มีการร่างและส่งให้กองนิติการ ส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา ยืนยันก่อนส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา ระหว่างนี้ มีการจัดสัมมนาเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครม.ในวัยรุ่นให้แก่นักวิชาการแรงงานและเจ้าหน้าที่ตรวจแรงงานทำความเข้าใจตามพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ เพื่อนำไปเผยแพร่ในระดับจังหวัดต่อไป

2.3.2) ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อน

(1) เนื่องจากสถานประกอบการ ที่กระทรวงแรงงานต้องดูแลมีมากกว่า 300,000 แห่ง ซึ่งการทำความเข้าใจและสื่อสารให้ทั่วถึง อาจต้องใช้เวลาอันยาวนาน ดังนั้นแนวทางคือ การกำหนดกลุ่มสถานประกอบการ ให้เน้นที่มีลูกจ้างมากกว่า 200 คนขึ้นไป ซึ่งจะมีสถานพยาบาล หรือพยาบาลวิชาชีพ โดยจะส่งผ่านพยาบาลเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา

(2) เนื่องจากกฎกระทรวงยังไม่มีมีการประกาศใช้ ทำให้ในพื้นที่ยังไม่ทราบข้อมูล และการประสานงาน ยังคลาดเคลื่อนโดยมีการประสานไปทางแรงงานจังหวัด ซึ่งควรจะเป็นสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัดจะถูกต้องมากกว่า

2.3.3) ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อน

(1) ควรมีการประชุมภาคีเครือข่ายอย่างใกล้ชิด และเพิ่มความรู้ให้กับทีมงานโดยในพื้นที่ควรให้ทางสวัสดิการฯ และทางสำนักงานสาธารณสุขบูรณาการ การเข้าเยี่ยมสถานประกอบการร่วมกันเช่นการชี้แจงการเข้าถึงสิทธิ์ หรือการให้บริการคุ้มครองกำเนิดถึงถาวร โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

(2) เสนอให้กรมอนามัยเป็นเจ้าภาพบูรณาการงบประมาณ ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ซึ่งหากหน่วยงานเป็นผู้ตั้งงบประมาณ ทางสำนักงบประมาณจะพิจารณาว่าไม่ใช่ภารกิจหลัก ซึ่งจะซ้ำซ้อนกับภารกิจของกรมอนามัย (ประเด็นนี้ขัดกับข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งบางอปท.สามารถดำเนินการได้ด้วยงบประมาณท้องถิ่นเอง)

3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตร

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงสาธารณสุข

3.1) กรมอนามัย (รองอธิบดีกรมอนามัย)

3.1.1) การดำเนินการ มีรายละเอียดดังนี้

(1) ให้ความสำคัญของเลขาธิการกรมการขับเคลื่อนระดับชาติ ซึ่งหน่วยงานหลักคือสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ เปลี่ยนบทบาทเป็นหน่วยงานที่แสดงความเป็น High Performance ที่ต้องประสานงานกับสำนักงานปลัดทุกกระทรวง และต้องประสานงานกับโรงพยาบาลสาธารณสุขประจำตำบล เพื่อขับเคลื่อนในพื้นที่ รวมทั้งหน่วยงานปกครองท้องถิ่นต่างๆ และกำกับคณะกรรมการขับเคลื่อนในระดับจังหวัด

(2) สนับสนุนบทบาทของโรงพยาบาล ในการเป็นที่ปรึกษา Counseling ในเรื่องการเลี้ยงดูเด็กหลังคลอด การให้ข้อมูลในการดูแลครอบครัว และให้หมายรวมถึง โรงพยาบาลทั้งหมดในระบบประกันสุขภาพ ซึ่งจะต้องประสานงานกับโรงพยาบาลเอกชนด้วย ต้องมีแนวทางในการส่งเสริมการเข้าถึงบริการ ให้จิตใจให้เยาวชนมาใช้บริการ และพัฒนาแนวทางการป้องกันตั้งครรภ์ซ้ำในการบริหารจัดการ เวชภัณฑ์ บุคลากรที่ให้บริการ

3.1.2) ปัญหาอุปสรรค

(1) การจูงใจเยาวชนมาให้บริการในศูนย์ Youth Friendly

(2) การตั้งครุฑขึ้นเนื่องจากความพร้อมในการให้บริการ การแนะนำ ขาดเวชภัณฑ์

3.1.3) ข้อเสนอแนะ

ควรมีระบบการ Counseling ในระบบโรงพยาบาล และใช้ Social Media และระบบสื่อสารมวลชน

4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบช่วยเหลือคุ้มครองและสวัสดิการทางสังคมเพื่อรองรับปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

4.1) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ผู้บริหารกองกิจการเด็กและเยาวชน)

บทบาทของกองกิจการเยาวชนเริ่มตั้งแต่ปี 2558 มีการจัดตั้งคณะกรรมการการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในการจัดทำแผนงานที่เกี่ยวข้องมีอนุกรรมการในระดับจังหวัดโดยมีงบประมาณทั้งสิ้น 4,900,000 บาทโดยได้รับงบส่งเสริมจากโครงการสายใยรัก 80,000,000 บาท แล้วนำมาจัดทำในส่วนของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีการกิจคือ การสื่อสารการรณรงค์และการจัดสวัสดิการสำหรับแม่ตั้งครรภ์ในสถานที่ต่างๆ ได้แก่บ้านพักเด็กและครอบครัว สถานสงเคราะห์ โดยมีสภาเด็กช่วยในการรณรงค์

ในปี 2559-2560 มีการปรับยุทธศาสตร์โดยของงบประมาณ โดยแบ่งออกเป็น

- งบในการป้องกันและเฝ้าระวัง
- งบในการให้ความช่วยเหลือ

4.1.1) การดำเนินการ มีรายละเอียดดังนี้

(1) การป้องกันและเฝ้าระวังผ่านทางแกนนำของสภาเด็กมีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์ส่วนแกนนำสนับสนุนให้สภาเด็กทำงานร่วมกับตำบล มีมติเจตน์ ทำหน้าที่ในการสื่อสารในช่องทางของสถานีวิทย์แห่งประเทศไทยและวิทยุชุมชนท้องถิ่นใน 55 จังหวัด ร่วมกับทางประชาสัมพันธ์จังหวัด

มีการจัดอบรมสภาเด็กและเยาวชนในจังหวัดและตำบลเพื่อให้สามารถสร้างเครือข่ายในเบื้องต้นมีการสนับสนุนงบประมาณ 3 ปีกิจกรรมหลักคือการสื่อสารวิทยุทุกสัปดาห์ตลอดทั้งปี

มีกิจกรรมการรณรงค์ผ่านวัฒนธรรมท้องถิ่นเช่นการใช้หมอลำแสดงตามตลาดนัดต่างๆ หรือตามเทศกาลประเพณีโดยสอดแทรกในเรื่องของเพศวิถี

มีการจัดประกวดกิจกรรมของสภาเด็กโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสภา อบต.

(2) การให้ความช่วยเหลือในบ้านพักเด็กและครอบครัวมีหน่วยงานที่ดูแลเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาตลอด 24 ชั่วโมงเน้นการดูแลร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในด้านปัจจัย 4 ซึ่งจะเป็นศูนย์ย่อยของจังหวัดและดูแลสภาเด็กโดยได้รับงบประมาณจากเงินอุดหนุน

ปี พ.ศ.2561 ขยายบทบาทของสภาเด็กโดยสนับสนุนให้มีการจัดทำสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายเช่นสื่อออนไลน์หนังสือสั้นความท้าทายคือเด็กจะต้องมีองค์ความรู้ในการทำงานเช่นการเป็นดีเจการประชาสัมพันธ์การมีเครือข่ายการทำงานการประสานงานกับหน่วยงานราชการสภาวัฒนธรรมต่างๆ ข้อจำกัดคือความสามารถของเด็กแต่ละคนแตกต่างกันและรวมถึงการที่จะต้องอยู่ในระหว่างการศึกษา

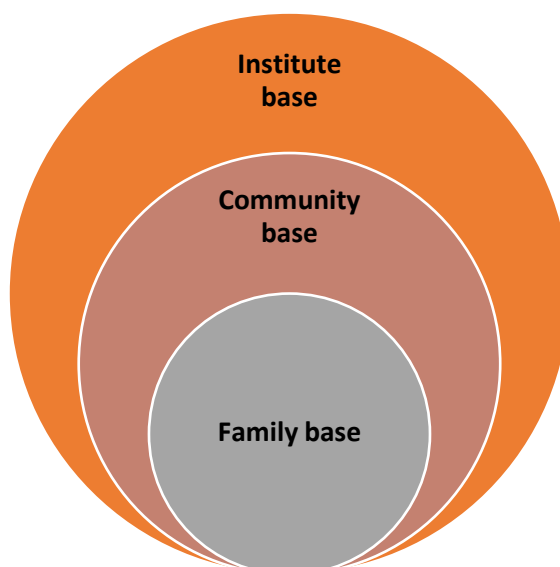
(3) การสนับสนุนบทบาทของสภาเด็กโดยให้ความรู้ให้งบประมาณผ่านบ้านพักเด็กและเยาวชนให้การสนับสนุนและประสานงานมีการจัดประชุมประจำปีเน้นให้มีการรณรงค์ขยายบทบาทในระดับตำบล

(4) การให้สวัสดิการและความช่วยเหลือ มีการจัดทำคู่มือการช่วยเหลือแม่วัยรุ่นให้กับบ้านพักเด็กและครอบครัว โดยเริ่มจากมาตรการการป้องกันการทอดทิ้งเด็ก ภารกิจก็คือการตั้งครรภ์โดยไม่พร้อมของแม่วัยรุ่นส่วนใหญ่ ผลงานที่ผ่านมาจากการสำรวจพบว่าไม่มีปัญหาในเรื่องการทอดทิ้งเด็กช่องทางส่วนใหญ่มาจากโรงพยาบาลที่เด็กไปฝากท้องและไปทำแท้ง

มีการจัดตั้งศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็กในระดับตำบล มีการเก็บข้อมูลการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและเด็กที่ควรได้รับความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก มีการให้ความช่วยเหลือในระดับตำบลก่อนหากไม่เพียงพอจึงจัดส่งมาที่บ้านพักของเยาวชน

มีการจัดอบรมโครงการคุ้มครองเด็กในระดับตำบล มีการประเมินความเสี่ยงตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กต่ำกว่า 18 ต่อการเลี้ยงดูเด็ก ประเมินความพร้อมในการช่วยเหลือเด็กหากอยู่ในกลุ่มเสี่ยงทางบ้านพักจะเข้าช่วยเหลือทันที วัตถุประสงค์คือต้องการจะให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแล

หลักการในการดูแลเด็ก เริ่มต้นที่ครอบครัว (Family Base) จากนั้นจะดูแลสนับสนุนโดยชุมชน (Community Base) และส่งต่อให้สถาบันราชการหรือองค์กรอื่นๆ (Institute Base)

การดำเนินการ มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

- การประเมินความเสี่ยงเสร็จประมาณเดือนกันยายนหลังจากนั้นมีการส่งต่อให้มีการดูแลในระดับตำบลหากไม่เพียงพอจึงจะส่งให้บ้านพักเด็ก
- การจัดสวัสดิการคุ้มครองแม่วัยรุ่นในชุมชน
- มีการสนับสนุนงบประมาณให้แก่บ้านพัก มีการจัดกิจกรรมให้แม่วัยรุ่นเช่นอบรม การเลี้ยงดูเด็ก
- มีการจัดสวัสดิการให้แม่วัยรุ่น
- แผนการให้ความช่วยเหลือ เริ่มจากมีแบบประเมินความต้องการความช่วยเหลือของบ้านพักมีการจัดทำสมุดบันทึกและแผนพัฒนารายบุคคลโดยมีการติดตามผล 3 ปีต่อเนื่อง

มิติในการให้ความช่วยเหลือ มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

- สุขภาพกายและสุขภาพจิต
- การให้ความรู้เรื่องสุขภาวะทางเพศ การคุมกำเนิดกึ่งถาวร
- การให้การดูแลเลี้ยงดูบุตร
- การช่วยเหลือให้กลับไปศึกษาต่อ
- ช่วยเหลือทางด้านสังคมให้มีการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ในด้านเศรษฐกิจการส่งเสริมการมีงานทำเช่นรวมกลุ่มทำ OTOP ผ่าน อบต. หรือขายของออนไลน์

นอกจากนี้ยังมีแผนพัฒนารายบุคคล คือสมุดบันทึกข้อมูลของคุณแม่วัยรุ่นโดยมีการทำงานผ่าน อบต. ให้ความรู้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อบต. เป็นประธาน เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถดูแลในชุมชนได้ ในการประชุมขับเคลื่อนงานในบ้านพักทุกๆภาคหลังจากที่มีพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่นออกมาแล้วจะมีการบูรณาการพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กร่วมกันเป็นเรื่องเดียวกัน และมีการติดตามผลจากกรมฯโดยสำรวจความต้องการและคัดกรองการให้ความช่วยเหลือต่างๆ ทางด้านอาชีพแก่แม่วัยรุ่นให้สามารถดูแลตัวเองได้โดยบ้านพักจะเป็นผู้พิจารณาในกรณีต่อไปนี้

- แม่ยากจนจะได้รับเงินช่วยเหลือเดือนละ 600 บาท
- สงเคราะห์เด็กในครอบครัวและอุปถัมภ์สำหรับแม่เลี้ยงเดี่ยว
- การคุ้มครองเด็กในกรณีถูกล่วงละเมิดหรือมีการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม
- เงินกองทุนสวัสดิการชุมชนรวมกลุ่มการทำอาชีพโดยให้อบตเป็นผู้ทำเรื่องยื่นของบประมาณ

4.1.2) ปัญหาอุปสรรค

สภาเด็กยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่เพียงพอต่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

4.1.3) ข้อเสนอแนะ

สภาเด็กควรได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก อปท. ที่มีงบประมาณและเป็นเจ้าภาพในพื้นที่

4.2) กระทรวงยุติธรรม (ผู้บริหารกรมพินิจและคุ้มครองเยาวชน)

บทบาทของกรมพินิจและคุ้มครองเยาวชนคือการดูแลเยาวชนหลังจากที่ได้รับคำพิพากษาโดยจะต้องนำไปฝึกอบรมในสถานพินิจ 10 แห่งซึ่งเป็นเด็กที่มีปัญหาต้องคดีอาญาโดยที่อายุไม่เกิน 18 ปีและสามารถอยู่ได้จนไม่เกินอายุ 24 ปี ในสถานแรกรับมีการควบคุมเด็กอยู่ 33 แห่ง บุคลากรประกอบไปด้วยนักวิชาชีพพยาบาลนักการศึกษานักจิตวิทยาซึ่งมีการประเมินตามวิชาชีพเพื่อพิจารณาว่าควรดำเนินการกับเด็กอย่างไรจะมีแผนพัฒนาอย่างไร มีการฝึกอบรมหรือไม่และนำเสนอให้ศาลพิจารณาว่าควรปล่อยตัวได้หรือไม่ นอกจากนั้นยังดูแลในเรื่องของสุขภาพเด็กเบื้องต้นอาทิเช่นจะต้องพบกับจิตแพทย์หรือไม่ สุขภาพโดยรวมเป็นอย่างไรจะมีการคัดแยกจำแนกเด็กและให้การดูแลเป็นรายบุคคล

4.2.1) การดำเนินการ มีรายละเอียดดังนี้

(1) งานดูแลสิทธิของเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองซึ่งเป็นแนวทางที่ดำเนินการอยู่แล้ว เช่นการดำเนินการเข้าถึงสิทธิในการฝากครรภ์ โดยดำเนินการให้มีการฝากครรภ์ในโรงพยาบาลที่ใกล้เคียงกับสถานพินิจในกรณีตั้งครรภ์ จะมีการพิจารณาว่าควรจะให้ทารกกู้กับครอบครัว หรืออยู่ในความดูแลมารดาที่ต้องโทษของสถานพินิจต่อไป นอกจากนั้นมีการดูแลในเรื่องของสุขภาพของทารกในเบื้องต้น ซึ่งจะต้องมีการประเมินความพร้อม เช่นเด็กควรจะไปอยู่ภายนอก หรือควรอยู่กัยมารดาในสถานพินิจในเรื่องของการดูแลลูกการให้นม โดยจะมีห้องเด็กแรกเกิด ซึ่งจะยังไม่เพียงพอ ปัจจุบันนี้มีเพียงที่บ้านปรานีอีก 32 แห่งยังขาดแคลนงบประมาณ

นอกจากนี้ยังมีการอบรมการเลี้ยงดูเด็กทารกสำหรับแม่วัยรุ่น

(2) งานในเชิงป้องกัน

สถิติการตั้งครรภ์ในสถานพินิจ มีแนวโน้มปัญหาเพิ่มมากขึ้นจากปี ปี พ.ศ.2559 จำนวน 35 ราย ปี พ.ศ.2560 จำนวน 72 ราย ปี พ.ศ.2561 จำนวน 76 ราย

จากสถิติของเด็กในสถานพินิจที่มีการตั้งครรภ์ ซึ่งเพิ่มขึ้นในแต่ละปี จึงมีการจัดทำ”โครงการคุณแม่วัยใส” มีการจัดอบรมเด็กทั้งชายและหญิง โดยจัดทำการสอนเพศวิถีศึกษา และปัจจุบันในอยู่ในระหว่างการพัฒนาหลักสูตร โดยรวบรวมการดำเนินการแผนงานจากกระทรวงศึกษา

มีการวางแผนครอบครัว โดยมีหลักสูตรส่งเสริมสุขภาพจิตสอนโดยพยาบาลของสถานพินิจ มีการเชื่อมโยงกับหน่วยบริการต่างๆ หลังจากที่ได้เด็กออกไปแล้ว

โครงการคุณแม่วัยใส มีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลเด็กในกระบวนการยุติธรรมทั้งหมด แบ่งออกเป็น

- เด็กที่ถูกคุมประพฤติ มีปัญหาเก็บข้อมูลการตั้งครรภ์ของกลุ่มนี้ยังไม่มีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
- เด็กในสถานพินิจ มีกิจกรรมเชิงป้องกัน ในการให้ความรู้ในด้านกฎหมายในโรงเรียนแก่นักเรียนและผู้ปกครองจำนวน 6 สถานศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยง

(3) บทบาทของคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนมีการแต่งตั้งโดยรัฐมนตรี เพื่อดูแลเด็กในสถานพินิจ การปรับตัวชีวิตของหน่วยงานให้สอดคล้องกับแผนงานของกระทรวงและมีการจัดทำแผนดำเนินการในการดูแลเด็ก ในสถานพินิจและเด็กที่ถูกปล่อยตัวไปแล้ว

4.2.2) ปัญหาอุปสรรค

ปัญหาในการดูแลทารกที่เกิดจากคุณแม่วัยใสในสถานพินิจเนื่องจากไม่ใช่ภารกิจหลักจึงไม่สามารถของบประมาณในการจัดซื้ออาหารเสริมของใช้เด็กและอุปกรณ์ที่จำเป็น

4.2.3) ข้อเสนอแนะ

การจัดเก็บข้อมูลการตั้งครรภ์ปัจจุบันมีเพียงข้อมูลการคลอด ซึ่งยังไม่เคยมีการสำรวจเรื่องการตั้งครรภ์ควรมีข้อมูลจากส่วนกลาง ที่เป็นแพลตฟอร์มที่ให้ทุกหน่วยงาน สามารถป้อนข้อมูลได้เหมือนกรณียาเสพติด (บสต.)

5) ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูล งานวิจัย และการจัดการ ความรู้

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงสาธารณสุข

5.1) กรมนานามัย (รองอธิบดีกรมอนามัย)

5.1.1) การดำเนินการ มีรายละเอียดดังนี้

(1) การสนับสนุนกระทรวงศึกษา โดยเริ่มจากการประเมินความรู้เกี่ยวกับเพศวิถี ของนักเรียนโดย อาจจะให้เขียนเรียงความ แสดงความเข้าใจต่อเรื่องเพศวิถี

(2) การใช้ Application ที่ให้ความรู้ที่เป็น Critical Knowledge สำหรับเด็กในแต่ละช่วงวัย ซึ่งจะช่วยสอนแทนครูโดยเป็นการให้ความรู้ที่ตอบสนองปัญหาในแต่ละระดับ เช่น

- ระดับ 1 ยังไม่มีเพศสัมพันธ์ ควรให้ความรู้ในเรื่องการรักษาวินัยส่วนตัว
- ระดับ 2 มีเพศสัมพันธ์แล้ว ควรให้ความรู้ในเรื่องการป้องกัน

- ระดับ 3 ตั้งครรภ์แล้ว จะทำอย่างไร การใช้สิทธิต่างๆ มีมาตรการแต่ละระดับ และการติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

(3) การจัดทำระบบการเก็บข้อมูล ซึ่งปัจจุบันสามารถเก็บได้เพียงร้อยละ 63 โดยมีความท้าทาย คือต้องมีฐานข้อมูลที่ ชัดเจนและถูกต้อง ให้กับภาคีเครือข่าย โดยมีข้อมูลที่สามารถแชร์กันในระบบสามารถเข้าถึงได้ คือการมี Digital Platform เช่น ให้เยาวชนมีการกรอกข้อมูล On-Line เพื่อขอรับคำปรึกษา โดยมีระบบ AI (Artificial Intelligence) ในการกลั่นกรองสภาพปัญหาและให้คำแนะนำตามขั้นตอน การเพิ่ม User โดยให้สภาเด็กและอาสาสมัครสาธารณสุข เป็นผู้รณรงค์และเข้ามาหาความรู้เพื่อถ่ายทอดต่อไป หรือ User ที่พบปัญหาสามารถเข้ามาหาทางออก ในระบบที่เหมาะสมกับปัญหาแต่ละคนโดยไม่เน้นการให้ความรู้กว้างๆ หรือการฝึกอบรม

ส่วนการจัดทำฐานข้อมูลและตัวชี้วัดทางยุทธศาสตร์ สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กำลังอยู่ระหว่างดำเนินการในการรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดต่างๆ ของยุทธศาสตร์

(4) กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับท้องถิ่น

กรมอนามัย โดยสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ ร่วมกับมูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง จัดทำโครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับท้องถิ่น ซึ่งได้เปิดรับสมัครส่วนราชการท้องถิ่น ที่มีความสนใจเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายการดำเนินงาน และมีความพร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นปี 2561 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมอนามัย ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับท้องถิ่น จำนวน 4 พื้นที่ดังนี้

- ภาคเหนือ
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ภาคใต้
- ภาคกลาง

โดยจัดขึ้นระหว่างวันที่ 12 กุมภาพันธ์จนถึง 30 มีนาคม พ.ศ.2561

5.1.2) ข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อน

(1) ต้องมีเป้าหมายตัวชี้วัดที่ชัดเจน ทบทวนบทบาทของแต่ละหน่วยงานว่าได้ดำเนินการไปถึงขั้นตอนใด มีการประเมินช่องว่างของการดำเนินงาน เช่น การออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อ

(2) มียุทธศาสตร์ มาตรการดำเนินงาน หรือ Action Plan

(3) บทบาทของคณะกรรมการจังหวัด ในการประชาสัมพันธ์ และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงผ่านทางสภาเด็กและ DJ Teen โดยเน้นเด็กที่อยู่นอกระบบโรงเรียน

(4) กระทรวงมหาดไทย ในฐานะการกำกับดูแล หน่วยงานปกครองท้องถิ่น ต้องมีกฎกระทรวงที่ส่งเสริมให้หน่วยงานท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

ภาคผนวก ง : ผลการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

คณะกรรมการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครรรณในวัยร่นระดับจังหวัด

วัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ของคณะกรรมการฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครรรณในวัยร่น ในระดับจังหวัด ในประเด็นแนวทางการขับเคลื่อนตามบทบาทหน้าที่ในคำสั่งแต่งตั้ง เพิ่มข้อมูลการรับรู้ ความเข้าใจ กิจกรรมส่งเสริมทั้ง 6 จังหวัด และ กทม

1. จังหวัดชลบุรี

1) ผลการประชุมกลุ่มย่อย คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครรรณในวัยร่น ระดับจังหวัด มีประเด็นการขับเคลื่อนตามบทบาทของคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดตามบทบาทในการนำเสนอแนวทางยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายัยร่นตั้งครรรณในระดับจังหวัดดังนี้

1.1) กิจกรรมที่ยังไม่ได้ดำเนินการ

(1) สวัสดิการและแรงงานยังไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการเข้าไปดำเนินการรณรงค์ ภายในสถานประกอบการ

(2) ยังไม่มีการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์สำหรับระดับจังหวัด

(3) ยังไม่มีแผนบูรณาการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในจังหวัดร่วมกัน

1.2) กิจกรรมที่อยู่ในขั้นกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

กิจกรรมการกำกับดูแล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ และการจัดทำแผนงานสำหรับหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานของเอกชนเพื่อป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไขและเยียวยาปัญหาดังครรรณในวัยร่น ปัญหาอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยร่น กำหนดให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีตั้งคณะทำงานฯ เพื่อติดตามกำกับดูแลการขับเคลื่อนของหน่วยงาน (อยู่ระหว่างขอรายชื่อคณะทำงานประจำ)

1.3) กิจกรรมที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ

สวัสดิการและแรงงาน มีกิจกรรมปัจฉิมนิเทศน์นักเรียนที่กำลังจะจบเพื่อเข้าตลาดแรงงานแต่ยังไม่เพียงพอ ส่วนสำนักงานอาชีวศึกษา มีการปฐมนิเทศน์นักศึกษา ก่อนเริ่มฝึกงาน มีการอบรมรณรงค์

สำนักงานพัฒนาสังคมร่วมกับสาธารณสุขจังหวัด มีการรณรงค์ไปตามสถานประกอบการให้ความรู้ การส่งต่อบ้านพัก การฝึกอาชีพ การให้เงินอุดหนุน ส่งรายชื่อให้สาธารณสุขจังหวัด มีทีมสหวิชาชีพดูแลการคุ้มครองเด็ก กรณีถูกข่มขืน ในทีมจะตัดสินใจเรื่องการยุติการตั้งครรรณหรือการดูแลเด็ก

การใช้สภาเยาวชน จัดทำโครงการ DJ Teen ตามโรงเรียน และให้ความรู้ความเข้าใจ สิทธิในการตั้งครรภ์สอนการคุมกำเนิด สร้างเพจกิจกรรมในสภาเด็ก

ท้องถิ่น (เทศบาลแหลมฉบัง) ประสานโรงเรียนในเขต สร้างผู้สอนเพศวิถี ในโรงเรียน หลักสูตร 4 วัน มีจัดประกวดโรงเรียนที่สอนได้ครบ 16 คาบ จัดตั้งศูนย์ Lamp Teen Center ให้บริการในวันหยุดในกิจกรรม สันทนาการในสวนสาธารณะ สร้างแกนนำวัยรุ่นช่วยสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ 20 โรงเรียนโดยใช้เทศบาล พยายามขยายไปยังองค์การปกครองท้องถิ่นอื่น มีเพิ่มการรักษาความลับ มีจำนวนวัยรุ่นมาใช้บริการประมาณ 2,500 คนต่อปี

สำนักงานสาธารณสุข ดำเนินการผ่านอาสาสมัครสาธารณสุขในการประชาสัมพันธ์การป้องกัน ทำแผนร่วมกับในท้องถิ่นเน้นการให้ความรู้ในโรงเรียน ใช้แกนนำ To Be Number One

มีคณะกรรมการแม่และเด็ก การฝังยาคุม คลินิกที่เป็นมิตรในวัยรุ่นส่วนใหญ่ใช้แผนงานแม่และเด็ก

1.4) กิจกรรมที่ดำเนินการแล้ว

กิจกรรมการรณรงค์ ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ ในสถานศึกษา สถานประกอบการ ท้องถิ่น มีการดำเนินการโดยองค์การปกครองท้องถิ่น จัดทำแผนและการอบรมในโรงเรียนใช้คณะกรรมการแม่และเด็ก สามารถรับฝากครรภ์ได้เลยทุกวัน

2) ความท้าทาย

(1) การอ่อนประสบการณ์ในกลุ่มเด็กเรียน ทำให้ไม่สามารถป้องกันตัวเองได้

(2) วัยรุ่นที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษา เช่นวัยรุ่นที่ทำงานหรือไม่เรียน โดยผ่านองค์การปกครองท้องถิ่น จัดให้ความรู้ผู้ปกครองในการดูแลวัยรุ่นให้คำปรึกษาแต่มีข้อจำกัดเรื่องเวลา และครอบครัวที่มีปัญหา หย่าร้าง แยกแยกทำให้ไม่สามารถให้คำแนะนำวัยรุ่นได้

(3) การเข้าถึงสิทธิ์ของวัยรุ่นในการฝากครรภ์ เมื่อมีการติดตามพบว่าผู้ปกครองยังไม่ทราบว่าลูกตนเองตั้งครรภ์ทำให้มีปัญหา

3) ปัจจัยความสำเร็จ

(1) การเก็บสถิติ การใช้ Facebook Live

(2) ใช้เครือข่ายเช่นอาสาสมัครสาธารณสุขในการติดตามวัยรุ่น อย่างใกล้ชิดและได้ผล

(3) การบูรณาการเริ่มจากสาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้ริเริ่มจัด NGO เข้าไปร่วมกับศูนย์วัยรุ่นของเทศบาล จากนั้นเทศบาลเข้าไปชักชวนผู้อำนวยการโรงเรียนเข้าร่วม

(4) สภาเด็กมองว่าการเข้าถึงเด็กโดยใช้การให้คำปรึกษาเชิงสร้างสรรค์ และให้กำลังใจยอมรับปัญหาร่วมกัน

- (5) การใช้เน็ตไอดอล รณรงค์ในค่านิยมใหม่หรือคนที่วัยรุ่นให้การยอมรับเป็นศูนย์ให้คำปรึกษา
- (6) การทำงานร่วมกับเครือข่ายอื่นๆ เช่นงบประมาณจาก สสส. องค์ความรู้จากสาธารณสุข
- (7) ผู้บริหารทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญและสนับสนุนรวมทั้งบูรณาการในระดับบนก่อนจนถึงผู้ปฏิบัติงาน
- (8) การให้ความสนับสนุนของครอบครัว เข้าใจบริบทที่เปลี่ยนไปต้องเปิดใจยอมรับ
- (9) นักสังคมสงเคราะห์ที่พบปัญหาครอบครัวแตกแยกต้องเป็นตัวกลางระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น และคอยติดตามผล
- (10) โครงการเยี่ยมนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4) ข้อเสนอแนะ

- (1) ใช้เทคนิคการสอนเพศวิถีที่สร้างประสบการณ์ที่ดี ไม่ปลูกฝังความคิดลบ
- (2) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมลดจุดเสี่ยง
- (3) มาตรการแนะนำเชิงสร้างสรรค์ไม่จำกัดสิทธิ์หรือบังคับการมีคู่
- (4) การจัดการกับเด็กที่ตั้งครรภ์แต่ไม่เข้าระบบแต่หาข้อมูลเองควรให้ความรู้เพศวิถีในระดับประถมศึกษา 10-12 ขวบ
- (5) การประชาสัมพันธ์เรื่องการคุมกำเนิดฟรี
- (6) การทำกิจกรรมร่วมกันของวัยรุ่น เช่น ช่วงปิดเทอม การเรียนรู้ทักษะ การฝึกงาน ค่ายเยาวชน โดยมีแผนยุทธศาสตร์ร่วมและให้ภาคีเข้าร่วมเช่น ท้องถิ่นให้งบประมาณ ภาคการศึกษาจัดกิจกรรม สภาเด็กฯ
- (7) คณะทำงานต้องทำงานเชิงจิตอาสาสมัครเป้าหมายเดียวกันไม่ต้องรอให้มีการประสานงาน

2. จังหวัดสงขลา

1) ผลการประชุมกลุ่มย่อย คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ระดับจังหวัด มีประเด็นการขับเคลื่อนตามบทบาทของคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัดตามบทบาทในการนำเสนอแนวทาง ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่นตั้งครรภ์ในระดับจังหวัดดังนี้

1.1) กิจกรรมที่อยู่ในขั้นกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

หลังจากมีการประชุมคณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด ที่ประชุมมีการดำเนินการในการแต่งตั้งคณะทำงานในแต่ละยุทธศาสตร์ ตามยุทธศาสตร์หลักระดับประเทศ คือ

(1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตที่มีคุณภาพ และมีการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

(2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมบทบาทครอบครัว ชุมชน และสถานประกอบการในการเลี้ยงดู สร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น

หน่วยงานรับผิดชอบ : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด

(3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพ และเป็นมิตร

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

(4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือการคุ้มครองสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์ และสวัสดิการทางสังคมในกลุ่มวัยรุ่น

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

(5) ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูล งานวิจัย และการจัดการความรู้

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

- หลังจากนั้นแต่ละกลุ่มจะมีการจัดทำแผนปฏิบัติการต่อไป
- จัดทำแผนบูรณาการ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ของจังหวัด

2) การกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนเพื่อป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข และเยียวยาปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ปัญหาอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น

2.1) กิจกรรมที่อยู่ในขั้นกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

คณะทำงานที่ได้รับมอบหมายตามยุทธศาสตร์ 1 (พัฒนาระบบการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษาฯ) กำลังอยู่ในระหว่างการจัดทำแผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบศึกษา การสอนเพศวิถี

ในส่วนของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูล งานวิจัย และการจัดการความรู้ ได้เร่งรัดการกำกับดูแลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ โดยใช้ทีมคณะทำงานตามยุทธศาสตร์ที่ 5 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) ในการประเมินติดตามผล

2.2) กิจกรรมที่ดำเนินการแล้ว

(1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตที่มีคุณภาพ และมีการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม

- การจัดการเรียนการสอนเพศวิถีในโรงเรียนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษา

(2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมบทบาทครอบครัว ชุมชน และสถานประกอบการในการเลี้ยงดู สร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น

- จัดอบรมวิทยากรเทศบาล ให้สามารถอบรมสร้างทักษะผู้ปกครอง สร้างได้ 30 คน (2,022 คน)
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด สนับสนุนงบประมาณในการอบรมพ่อแม่ จัดค่ายเยาวชน จัด MOU กับสถาบันเทวให้เข้มงวดกวดขันวัยรุ่นไม่ให้เข้าใช้บริการ

(3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพ และเป็นมิตร

- จะมีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรวัยรุ่นของจังหวัด มีการกำหนดตัวชี้วัดในระดับอำเภอ
- มีคลินิกเป็นมิตรวัยรุ่นในโรงพยาบาลประจำอำเภอ

(4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือการคุ้มครองสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์ และสวัสดิการทางสังคมในกลุ่มวัยรุ่น

- มีระบบการรับการส่งต่อดำเนินการแล้ว มีสถานที่รับเลี้ยงเด็กแรกเกิด
- มีการจัดตั้งสภาเด็ก 120 แห่งและสนับสนุนให้ได้รับงบประมาณส่งเสริมกิจกรรม
- จัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัว กำลังดำเนินการ ยังไม่ครบ 140 ตำบล
- จัดตั้งตำบลนำร่องเพื่อการคุ้มครองเด็ก ดำเนินการมาแล้ว 10 ตำบล
- มีการพัฒนาวิทยากรครอบครัว

3) ความท้าทายในการขับเคลื่อน

- 3.1) การฝึกอบรมผู้ปกครอง มีอุปสรรคเรื่องการใช้เวลาในการเข้าร่วม
- 3.2) ความเข้าใจคลาดเคลื่อนเรื่องกฎหมายรองรับการยุติการตั้งครรภ์ทำให้ไม่มีสถานที่รองรับ
- 3.3) ค่านิยมสังคมทำให้วัยรุ่นกล้าไม่เข้ามาใช้บริการในคลินิกวัยรุ่น
- 3.4) ข้อมูลในฐานข้อมูลประชากรหายาก
- 3.5) ความหมายให้มีครูเฉพาะที่ชัดเจนในการสอนเพศวิถีในสถานศึกษา
- 3.6) ให้มีการกำกับโรงเรียนให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ
- 3.7) ขาดแคลนนักจิตวิทยาที่ร่วมปฏิบัติงานในทีมสหวิชาชีพ

4) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

4.1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการพัฒนา อาสาสมัครสาธารณสุข จัดการฝึกอบรมเพื่อยกระดับให้อาสาสมัครชักชวนผู้ปกครองเข้ารับการฝึกอบรม และมีระบบติดตามผู้ปกครองเพื่อให้ความช่วยเหลือ

4.2) ใช้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นคณะทำงานเนื่องจากมีประสบการณ์ในการทำงานเชิงบูรณาการ

4.3) องค์การปกครองท้องถิ่นเข้ามาสนับสนุนด้านงบประมาณ การนำร่องในเรื่องครอบครัวอบอุ่น ในโครงการนำร่องได้ผลในการลดปัญหาการตั้งครรภ์

5) ข้อเสนอแนะ

5.1) ขอสนับสนุนผู้สอนจากกรมอนามัยที่มีความเชี่ยวชาญในทุกกลุ่มยุทธศาสตร์

5.2) ควรมีมาตรการให้วัยรุ่นผู้ชายเข้ามารับรู้ปัญหามากขึ้น

5.3) ให้มีการกำหนดบทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการสนับสนุนกิจกรรมถือเป็นภารกิจหนึ่ง และมีตัวชี้วัดในแบบประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองท้องถิ่น (Local Performance Agreement) กล่าวคือการใช้สถิติในการขับเคลื่อน เช่น มุ่งเน้นไปที่จุดเสี่ยง เช่น โรงงาน เด็กต่างอำเภอที่มาพักในเมืองตามลำพัง

5.4) ต้องมีแผนในการใช้งบประมาณของจังหวัดร่วมกันในการจัดซื้ออุปกรณ์ป้องกัน

3. จังหวัดกาญจนบุรี

1) ผลการประชุมกลุ่มย่อย คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด มีประเด็นการขับเคลื่อนตามบทบาทของคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัดตามบทบาทในการนำเสนอแนวทางยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่นตั้งครรภ์ในระดับจังหวัดดังนี้

1.1) กิจกรรมที่ยังไม่ได้ดำเนินการ

เนื่องจากเพิ่มเริ่มมีการประชุมคณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ระดับจังหวัด จึงยังไม่ได้มีการร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด อีกทั้งในการดำเนินงานของสภาวัดธรรม ในการรณรงค์การแต่งกาย ค่านิยมต่างๆ ยังขาดแคลนเรื่องงบประมาณส่วนหนึ่ง และความเข้าใจยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนจากส่วนกลาง

1.2) กิจกรรมที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

ในส่วนของกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนเพื่อป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข และเยียวยาปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ปัญหาอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น ที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ประกอบด้วยกิจกรรมที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กำลังดำเนินการสำรวจเด็กในกลุ่มเสี่ยง เช่น พ่อแม่ยากจน โดยส่งเสริมให้เด็กเข้าโรงเรียน ของงบประมาณโดยเฉพาะเขตพื้นที่ (เช่น ตำบลศรีมงคลซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีค่านิยมในการแต่งงานเร็ว) ผ่านองค์การบริหารส่วนตำบล โดยอาจทำเป็นโครงการนำร่องและขยายผลต่อไป

นอกจากนี้ยังอยู่ระหว่างการกำหนดนโยบายในการดำเนินการแผนประชาสัมพันธ์สำหรับสถานที่ชุมนุมของวัยรุ่น โดยใช้สื่อเสียงตามสาย เช่น ใช้เพลงฯ โดยของประมาณ จากองค์การบริหารส่วนจังหวัด อาจมีกิจกรรม ประกวดเพลงโดยผ่านสภาเด็ก

1.3) กิจกรรมที่ดำเนินการแล้ว

กิจกรรมการรณรงค์ ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ ในสถานศึกษาสถานประกอบการ ท้องถิ่นฯ ที่ดำเนินการแล้ว ได้แก่

(1) จัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัว 122 แห่งจัดตั้งครบในปี 2554 ปีนี้ให้เงินอุดหนุนท้องถิ่น 17 แห่ง มีการให้ความรู้โครงการส่งเสริมสัมพันธ์ภาพในครอบครัว ผ่านศูนย์ฯ 1150 คน

(2) ศูนย์ยุติธรรมรุนแรง ในครอบครัวอยู่ในท้องถิ่น

(3) สภาเด็ก มีสภาเด็กของประมาณ จากกองทุนคุ้มครองเด็ก/โครงการพัฒนาศักยภาพเด็ก และเยาวชน ส่งเสริมให้สภาเด็กเป็นกลไกป้องกันและแก้ไขปัญหาฯ

(4) ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด องค์การปกครองท้องถิ่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด เป็นอนุกรรมการร่วมพัฒนาเด็กประถมจังหวัด เลี้ยงดูเด็กแรกคลอดยากจน ช่วยเหลือแม่ตั้งครรภ์เป็นยอดรวม 5,424 ราย

(5) ผลิตวิทยากรกระบวนการ สร้างความเข้มแข็งในศูนย์พัฒนาครอบครัวฯ ให้ความรู้กับครอบครัว

(6) แผน 10 ปี การสร้างวิทยากร การสื่อสารทางเพศ ส่งเสริมหน่วยงานระดับท้องถิ่น อบรม การสื่อสารทางเพศให้กับพ่อแม่ กิจกรรมให้ความรู้และให้คำแนะนำปรึกษา กิจกรรมการสร้างความรู้ทักษะการดูแลบุตร ทักษะการเป็นพ่อแม่การสื่อสารสายสัมพันธ์ฯ การบริหารครอบครัว

(7) จากสถิติคดีพราญ์ผู้เยาว์สูงเป็นอันดับสอง การดูแลในสถานศึกษาไม่ดี พอมักเกิดขึ้นต้นเหตุจากฝ่ายชายเมื่อมีคดียอมความไม่ได้ ผู้ปกครองต้องดูแลให้ดี หรือมีการแก้ไข ให้ฝ่ายชายแสดงความรับผิดชอบ

2) ความท้าทาย

2.1) ค่านิยมและความเชื่อในบางกลุ่ม เช่น ตำบลศรีมงคล ผู้ปกครองจะให้ฝ่ายหญิงออกจากการศึกษาและแต่งงานเมื่อตั้งครรภ์ และกลุ่มบางศาสนาไม่นิยมการคุมกำเนิด

2.2) เด็กในสถานรองรับ (หน่วยงานพัฒนาเอกชน) ที่อยู่ชายแดน เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ มีจำนวน 600 คน

2.3) อนุสัญญาเรื่องสิทธิเด็ก การมีส่วนร่วม คัมครองสิทธิ ความท้าทายคือความรวดเร็วในการเข้าไปแก้ไขปัญหา ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การยุติการตั้งครรภ์ต้องมีผู้เชี่ยวชาญ การรับเด็กไปดูแลต้องประสานงานกับสถานสงเคราะห์ในการรับเด็กไปต่อ

2.4) เรื่องปัญหาเศรษฐกิจภายในครอบครัวทำให้ผู้ปกครองไม่มีความพร้อมในการดูแลลูกอย่างทั่วถึงเนื่องจากต้องไปทำงานบางครั้งกิจกรรมของทางราชการก็ไม่สามารถจะเข้าร่วมได้ในบางกรณีคุณพ่อไม่ได้อยู่ในพื้นที่แต่เด็กจะอยู่กับผู้นำครอบครัวแทน ทำให้ขาดตัวอย่างที่ดี

3) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

3.1) กลไกการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วม ต้องใช้คณะอนุกรรมการจังหวัดฯ ในนำเสนอข้อมูลปัญหา ขออนุมัติโครงการในแบบบูรณาการ และนำเสนอของงบประมาณให้ผู้บริหารพิจารณา จากนั้นเจ้าภาพ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) จัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนฯ

3.2) ครอบครัวที่อบอุ่น จะไม่มีปัญหาการใช้ความรุนแรง หน่วยราชการเป็นหน่วยงานส่งเสริมให้มีการพัฒนา

3.3) การสร้างทักษะชีวิตของเด็กผ่านสถานศึกษา นอกเหนือจากการสอนเพศศึกษา

4) ข้อเสนอแนะ

4.1) ควรประชาสัมพันธ์ในแง่กฎหมาย ให้รู้ว่าการมีเพศสัมพันธ์หากฝ่ายหญิงไม่ยินยอม ฝ่ายชายจะมีความผิด เพื่อคุ้มครองฝ่ายหญิงและให้เกิดการป้องกัน

4.2) สถานพินิจฯ ควรใช้สื่อที่มีอยู่กระจายไปตามกลุ่มเป้าหมายที่ดูแล การเข้มงวดกวดขันเพื่อป้องกันปัญหาเด็กถูกระงับทำให้เกิดการตั้งครรภ์ไม่พร้อมเด็กถูกล่อลวงเพราะขาดความรู้จักอายุผู้นำครอบครัวหรือถูกชักจูงในสื่อออนไลน์ ควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้

4.3) มีงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล และองค์กร UNICEF ศึกษาเรื่องการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในจังหวัดกาญจนบุรี ควรจะนำผลมาศึกษาต่อได้

4. จังหวัดภูเก็ต

1) ผลการประชุมกลุ่มย่อย คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ระดับจังหวัด มีประเด็นการขับเคลื่อนตามบทบาทของคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัดตามบทบาทในการนำเสนอแนวทางยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่นตั้งครรภ์ในระดับจังหวัดดังนี้

1.1) กิจกรรมที่ยังไม่ได้ดำเนินการ

- ช่องว่างในการสื่อสารเรื่องแผนในระดับกระทรวง ทำให้ไม่ทราบว่ามีตัวชี้วัดและแผนอย่างไร
- การจัดทำแผนงานรณรงค์และประชาสัมพันธ์ แบบบูรณาการทั้งจังหวัด

- การกำกับดูแลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯและการจัดทำแผนงานสำหรับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนเพื่อป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข และเยียวยาปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ปัญหาอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น
- การจัดทำแผนงานสำหรับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนเพื่อป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข และเยียวยาปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ปัญหาอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น

1.2) กิจกรรมที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

การกำกับดูแลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ เนื่องจากอยู่ในช่วงที่เริ่มมีการประชุมคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาฯ ระดับจังหวัด

1.3) กิจกรรมที่ดำเนินการแล้ว

การรณรงค์ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษาสถานประกอบการ ท้องถิ่นฯ โดยสภาเด็กมีการจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์ โดยใช้ DJ Teen สอดแทรกเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น นี้เข้าไปมีการทำสื่อวีดิโอหรือสอดแทรกในการแสดงท้องถิ่นอย่างหนึ่งตระกูลโดยประสานงานกับสถานีวิทยุท้องถิ่นและแผนงานกิจกรรมค่ายอื่นๆ

2) ความท้าทาย

2.1) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการฯยังมีความกังวลในเรื่องแผนงานจากส่วนกลางหรือกระทรวงต้นสังกัดและตัวชี้วัด

2.2) การใช้สื่อให้เหมาะสมสำหรับวัยรุ่นบางกลุ่ม เช่นวัยรุ่นที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษา เด็กชายขอบ-สภาวัฒนธรรม ให้ความเห็นว่า จากการสำรวจพบว่าเด็กวัยรุ่นกลุ่มนี้จะมีต้นทุนชีวิตมีผลค่อนข้างต่ำ และเด็กไม่มีความสุขในโรงเรียน

2.3) ขาดฐานข้อมูลเชิงลึกจากหน่วยงานเช่น สาธารณสุขเรื่องจำนวนนักเรียนที่มีปัญหามาจากหน่วยงานใดเพื่อจัดทำแผนป้องกันได้อย่างเหมาะสมและตรงจุดมากกว่า ไม่เป็นการบูรณาการที่สิ้นเปลืองกำลังคนและงบประมาณ

3) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

3.1) การทำแผนงานและตัวชี้วัดระดับกระทรวงที่ชัดเจนและถ่ายทอดมายังระดับพื้นที่

3.2) การใช้สภาเด็กในการรณรงค์ จะเข้าถึงและเหมาะสมกว่า

3.3) การสอนเพศวิถี กลุ่มเผ่าระวัง โดยการใช้Social media ควรสื่อด้วย content ที่น่าสนใจ สร้างความตระหนักในปัญหา

4) ข้อเสนอแนะ

- 4.1) ควรใช้สื่อและเนื้อหาผ่านทางกลุ่มเด็ก
- 4.2) ควรสอนทักษะชีวิต ให้เด็กที่ขาดประสบการณ์ทำให้เด็กดูแลตัวเองได้
- 4.3) ศูนย์พักใจของเด็กเป็นสถานที่ที่เด็กสามารถเข้ามาระบายปัญหาได้
- 4.4) มีการบูรณาการในบางเรื่องบางส่วนมีงานซ้ำซ้อนควรใช้กลไกของคณะอนุกรรมการจังหวัดเป็นแกนกลางและควรมีคณะทำงานย่อยลงไปอีก เนื่องจากบางเรื่องใช้บุคลากรชุดเดียวกัน
- 4.5) รูปแบบการณรงค์แผนประชาสัมพันธ์ของจังหวัด ควรปรับรูปแบบให้น่าสนใจ และมี Key Word ที่เข้าใจง่ายและควรประชาสัมพันธ์ในกลุ่มอื่นด้วย เช่นครอบครัวที่หลากหลาย และเน้นความรู้ทักษะชีวิตในแต่ละกลุ่มควรแยกตามกลุ่มเด็ก
- 4.6) การเปิดโอกาสให้เด็กมีกิจกรรมที่เขาสนใจ อาจมีการศึกษาดูงาน

5. จังหวัดเชียงใหม่

1) ผลการประชุมกลุ่มย่อยคณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ระดับจังหวัด มีประเด็นการขับเคลื่อนตามบทบาทของคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัดตามบทบาทในการนำเสนอแนวทางยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่นตั้งครรภ์ในระดับจังหวัดดังนี้

1.1) กิจกรรมที่ยังไม่ได้ดำเนินการ

(1) กิจกรรมในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในดำนนโยบายและงบประมาณ. รอกฎกระทรวงมหาดไทยออกมาก่อน (เกรงว่าจะมีปัญหากับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน) เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่มีพื้นที่รับผิดชอบการทำงานต้องพิจารณาว่าจะไปทับซ้อนกับองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นๆ การดำเนินงานถ้าไม่มีกฎกระทรวงออกมาชัดเจน องค์การบริหารส่วนจังหวัดเกรงว่าจะถูกสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบได้

(2) กิจกรรมสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมาย ยังไม่มีความกระจ่างหรือความเข้าใจในเรื่องกฎหมายของพรบ. เพราะไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ได้รับรู้ หรือมีการกำหนดเป็นข้อบัญญัติ เป็นบทบาทหน้าที่ ยังคงมีการดำเนินงานตามนโยบายของกรม หรือถ้ามีกฎกระทรวงออกมา จะทำให้ชัดเจนในส่วนบทบาทของท้องถิ่นมากขึ้น

(3) การให้ความรู้ตามพระราชบัญญัติฯ ให้แก่สถานประกอบการ เนื่องจากความเข้าใจว่า ยังไม่มีแนวทางการทำงานจากส่วนกลาง (กรมสวัสดิการแรงงาน) โดย กรมฯ ทำงานในส่วนของการทำงานหลังจากที่คลอดแล้ว เช่นการจัดทำมนมแม่ ตอนนีกรมฯ ยังไม่มีแนวทางการดำเนินงานในส่วนองค์กรกิจกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอย่างเป็นรูปธรรม

1.2) กิจกรรมที่อยู่ในขั้นการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

(1) การบูรณาการด้านแผนและข้อมูลโดยตั้งคณะทำงานด้านแผนและข้อมูลในเชิงคุณภาพที่มีรายละเอียดมากขึ้น

(2) กำหนดเป้าหมายร่วมกันเช่นจำนวนวัยรุ่นที่ได้รับการช่วยเหลือส่งต่อของจังหวัดเป็นเท่าไร และจะลดลงได้อย่างไร

(3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Share Best Practice ของแต่ละหน่วยงาน

(4) มีการแต่งตั้งคณะทำงานในด้านข้อมูลและด้านแผน ที่อยู่ภายใต้คณะอนุกรรมการฯ จังหวัดเชียงใหม่จะปรับจากการรวบรวมแผน ซึ่งต่อไปจะมาทำในเรื่องของข้อมูล ที่จะเพิ่มข้อมูลในเชิงคุณภาพเข้ามาแล้ว มาร่วมกันกำหนดแผนงานโครงการ เพื่อการกำกับดูแลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ

1.3) กิจกรรมที่ได้ดำเนินการแล้ว

1.3.1) กิจกรรมการรณรงค์ ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ ในสถานศึกษาสถานประกอบการท้องถิ่นฯ

มีกิจกรรมรณรงค์ 3 แบบ (มูลนิธิรักไทย เป็นคณะอนุกรรมการ เนื่องจากได้รับงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ) ดังนี้

(1) แบบที่ 1 กิจกรรมรณรงค์กับเด็กนักเรียน

- ทำกิจกรรมในโรงเรียน อ.เมือง สันทราย แม่อน สารภี ผ่านโรงเรียนประจำอำเภอ เช่น การแสดงละคร (หอพระ) มีการสอดแทรกในกิจกรรมภาคบ่ายตามนโยบาย (ลดเวลาเรียน) สารภี แม่อน มีการใส่ไปในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น ชม.คริส สารภีวิทยาคม โดยมีเจ้าหน้าที่จาก มูลนิธิรักไทย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมาช่วยสอน
- องค์กรที่รับผิดชอบในระดับอำเภอ ดำเนินการ ใน 4 อำเภอ ไปทำกิจกรรมในถนนคนเดิน แจกแผ่นพับประชาสัมพันธ์ การทำกิจกรรมผ่าน Facebook Live เช่น สารภี แม่อน

(2) แบบที่ 2 การรณรงค์ตามวันสำคัญต่าง เช่น ปีใหม่ วาเลนไทน์ ปีใหม่เมือง ลอยกระทง ซึ่งจัดเป็นรถลอยกระทงของมูลนิธิ

(3) แบบที่ 3 ทำสื่อรณรงค์ ผ่านการเป็นนักจัดรายการ ผ่าน NBT FM 100 ได้รับการสนับสนุนจาก ก.พม.

จัดกิจกรรมในวันแกลงข่าว ในวาระสำคัญที่ศาลากลาง เพื่อให้ข้อมูลกับสื่อมวลชนของจังหวัด ปี 60 ทำมา 2 ครั้ง

การทำกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่ใช่ช่วงการรณรงค์ โดยเฉพาะที่ อ.แม่อน ที่มีการทำกิจกรรมให้เข้าถึงเด็กในอำเภอ มีเพจ Facebook มีกิจกรรมการถามตอบในเฟซบุ๊ก มีแพทย์มาช่วยตอบคำถามจากเด็กที่ถามเข้ามา

1.3.2) กิจกรรมของหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนเพื่อป้องกัน ช่วยเหลือแก้ไข และ เยียวยาปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ปัญหาอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น

- (1) การให้เงินอุดหนุนช่วยเหลือดูแลเลี้ยงดูบุตร ปีนี้ได้มา 800,000 บาท
- (2) ของบแผนยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด ได้งบประมาณสนับสนุนการอบรมมา 2 รุ่น คาดว่าจะ อบรมได้ในเดือน มิถุนายน 2561
- (3) มีการอบรมครู ก. การพัฒนาบุคลากรช่วยเหลือดูแล อพม. ช่วยเหลือแม่ซึมเศร้า ที่ รวมกลุ่มแม่วัยรุ่นด้วย
- (4) การอบรมผู้ปกครองที่ลงทะเบียนอบรม พ่อแม่ที่ขอรับสิทธิเงินช่วยเหลือเลี้ยงดู บุตร จัด พค.-มีย. 2561จะเน้นเรื่องเด็กปฐมวัยมากขึ้น
- (5) ปี พ.ศ. 2559-2561 มี 14,218 รายที่ขอรับเงินอุดหนุนเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด มีแม่ อายุน้อยที่สุด คือ 14 ปี1,972 ราย เป็นวัยรุ่นอายุ ต่ำกว่า 20 ปี การให้เกณฑ์เงินอุดหนุนคือเกณฑ์รายได้ไม่เกิน 3,000 บาท/เดือน/ครอบครัว ให้เดือนละ 600 บาท จนเด็กอายุถึง 3 ปี ส่วนใหญ่จะอยู่อำเภอ แม่เอย อมก้อย ผาง
- (6) มีศูนย์ส่งเสริมพัฒนาครอบครัว มีการอบรมไปแล้ว ประมาณ 20 กว่าแห่งที่ได้รับ งบอุดหนุนและมีการดำเนินการในเรื่องนี้
- (7) ส่งเสริมคลินิกวัยรุ่น ในการพัฒนางาน Youth Friendly Health Service และ อำเภออนามัยการเจริญพันธุ์
- (8) สำนักงานวัฒนธรรมจัดค่าย 5 ศาสนาและผนวกความรู้เรื่องเพศศึกษา/โครงการ ชุมชนคุณธรรมเศรษฐกิจพอเพียง และจะนำเรื่องการตั้งครรภ์วัยรุ่น ตั้งเป้าอำเภอละ 10 ชุมชน
- (9) มีการจัดอบรมสภาเด็ก จะมีการสอดแทรกข้อมูลเรื่องการตั้งครรภ์วัยรุ่น และการ อบรมศูนย์บริการอนามัยเจริญพันธุ์
- (10) ในส่วนของ รพ.ส่งเสริมสุขภาพ ของศอ. 1 มีการดำเนินงาน YFHS ดำเนินงาน โครงการแพทย์ R-SA (การยุติการตั้งครรภ์ตามกฎหมายภายใต้หลักประกันสุขภาพ)
- (11) การดำเนินงานป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ ที่ทำได้ดีในเรื่องของการให้บริการคุมกำเนิด กิ่งถาวรหลังคลอดหลังแท้ง

2) ความท้าทาย

- (1) การเข้าถึงสวัสดิการพบว่าในอำเภอเมืองที่มีน้อยนั้น เพราะเกณฑ์ของพัฒนาสังคมและความ มั่นคงเป็นข้อจำกัด และบางส่วนก็ไม่มีข้อมูลเรื่องเงินสวัสดิการอุดหนุน (มูลนิธิรักไทย)
- (2) ยังมีกลุ่มไม่มีสัญชาติ ซึ่งมีปัญหามากพบว่าเด็กอายุน้อยๆ พ่อแม่อยากให้แต่งงานเพื่อลดภาระ ของครอบครัวให้คนอื่นมาช่วยดูแลลูก

(3) กลุ่มเด็กในชาติพันธุ์อื่นๆ ที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง เชื่อความต้องการอีกส่วนหนึ่งคือ ต้องการให้ได้สัญชาติไทย เลยมีการแต่งงานกับสามีคนไทยที่อายุมากๆ

(4) โรงเรียนยังขาดความเข้าใจในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ โดยเฉพาะการปฏิบัติต่อนักเรียน ตั้ครรภ์ (พัฒนาสังคมและความมั่นคงฯ/สวัสดิการแรงงาน)

(5) ขาดข้อมูลปัญหาชี้เฉพาะกลุ่มของจังหวัดเชียงใหม่ การขาดข้อมูลที่ชัดเจนในเรื่องสถานการณ์ ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร เพราะตามพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ มีประชากรอาศัยอยู่หลากหลายเชื้อชาติและ พวกกลุ่มชนเผ่าต่างๆ

(6) อย่างไรก็ตาม จังหวัดเชียงใหม่ได้รับความร่วมมือดีจาก NGO พื้นที่ (มูลนิธิรักไทย) ทั้งในด้าน ฐานข้อมูลและกิจกรรมร่วมกับสภาเด็ก

3) ปัจจัยความสำเร็จ

- (1) งบประมาณและกฎกระทรวง
- (2) การใช้ภาคีเครือข่ายของแต่ละหน่วยงาน เช่นอาสาสมัครสาธารณสุข
- (3) การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงอย่างต่อเนื่อง
- (4) การบูรณาการด้านแผนและข้อมูลโดยตั้งคณะทำงานด้านแผนและข้อมูลในเชิงคุณภาพที่มี รายละเอียดมากขึ้น
- (5) กำหนดเป้าหมายร่วมกันเช่นจำนวนวัยรุ่นที่ได้รับการช่วยเหลือส่งต่อของจังหวัดเป็นเท่าไรและจะ ลดลงได้อย่างไร

(6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Share best practice ของแต่ละหน่วยงาน

4) ข้อเสนอแนะ

จากภาคธุรกิจเชียงใหม่ มีแรงงานต่างด้าวมาก มีการจัดการเรียนการสอนให้กลุ่มแรงงานต่างด้าว ควร มีการจัดทำสื่อแผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ที่ เป็นภาษาที่แรงงานเข้าใจได้

6. จังหวัดชัยภูมิ

1) ผลการประชุมกลุ่มย่อย คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ระดับจังหวัด มีประเด็นการขับเคลื่อนตามบทบาทของคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัดตามบทบาทในการนำเสนอแนวทาง ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่นตั้งครรภ์ในระดับจังหวัด ดังนี้

1.1) กิจกรรมระหว่างดำเนินการ

1.1.1) กิจกรรมการรณรงค์ ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ ในสถานศึกษา สถานประกอบการ หอพักขององค์กรพัฒนาเอกชน NGO มีการทำหลักสูตรเพศศึกษาร่องในระดับประถม

1.2) กิจกรรมที่ดำเนินการแล้ว

1.2.1) การกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนเพื่อป้องกันช่วยเหลือ แก้ไข และเยียวยาปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ปัญหาอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่นดังนี้

(1) การแบ่งงานกันทำโดยนำเป้าหมายและหาเจ้าภาพ จัดทำแผนโดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เป็นแกนนำที่ทำให้เกิดความต่อเนื่อง และเป็นผู้ประสานเขตแต่ละพื้นที่ รวมทั้ง NGO ที่เป็นคนพื้นที่มีประชุมคณะทำงานอย่างสม่ำเสมอ

(2) การใช้ข้อมูลสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เป็นคนจัดทำข้อมูลให้ทีมงานเห็นปัญหาอยู่ที่จุดไหน นำวางแผนกันก่อน แล้วหาแกนนำเข้าไปแก้ปัญหา

(3) กำหนดตัวแทนคนทำงานที่แท้จริง ซึ่งคณะกรรมการฯใหญ่เกินไป จะต้องลงไปในระดับอำเภอและตำบล ควรตั้งเป้าหมายเป็นบูรณาการงานวัยรุ่น ใช้สมัชชาเยาวชน ติดตามวิถีคิดของวัยรุ่นและให้ตัวแทนไปสื่อสารกับตัวแทนสมัชชา การประทับประคองสภาเด็กให้สามารถทำงานได้ด้วยตนเอง

(4) มีทีมที่สร้างคณะทำงานเพื่อสร้างความต่อเนื่องให้กับคณะทำงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

1.2.2) กิจกรรมการรณรงค์ ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ ในสถานศึกษา สถานประกอบการ ท้องถิ่นฯ

มีการบูรณาการแผนของภาคีเครือข่ายดังนี้

(1) ศึกษาจังหวัด : มีการรณรงค์ ตอกย้ำในที่ประชุมผู้บริหารสถานศึกษา ประชุมผู้ปกครอง การสอนและอบรมครูเกือบร้อยละ 100

(2) สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด : ใช้สถานพยาบาลในสถานประกอบการ แนะนำการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ประชาสัมพันธ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น จากการประเมินโดยการตรวจแรงงาน สถานประกอบการทั้งสิ้น 108 แห่ง ไม่พบปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

(3) องค์การปกครองท้องถิ่น : มีการใช้งบประมาณท้องถิ่นและงบของสำนักงานส่งเสริมสุขภาพแห่งชาติในการประชาสัมพันธ์ร่วมกับทางสำนักงานสาธารณสุขฯ

(4) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด : มีการผลักดันผ่านทางกลไกโครงการเอดส์ ซึ่งมีแกนนำและ NGO มาทำงานเป็นเครือข่ายร่วมและจัดทำแผนงานชัดเจน

(5) บ้านพักเด็ก : มีการรณรงค์ระดับตำบล

(6) สภาวัฒนธรรม : มีการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ในโรงเรียน การจัดรายการ

(7) NGO : การรณรงค์โรคติดต่อทางเพศ จากข้อมูลมีโรคติดต่อทางเพศมากขึ้น สร้างแกนนำพี่ดูแลน้อง การกระจายอุปกรณ์ป้องกัน

(8) สถาเด็ก : มีกิจกรรมส่งเสริมตามแผนงาน เช่น กิจกรรมวัยรุ่นวันใส รณรงค์ร่วมกับโครงการยาเสพติด สร้างพื้นที่สร้างสรรค์ การประกวด Cover Dance

1.2.3) กิจกรรมของหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนเพื่อป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข และเยียวยาปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ปัญหาอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น

(1) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กำหนดแผนงานและงบประมาณมีการทำงานร่วมกันศึกษาธิการจังหวัด

(2) จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษามีการส่งต่อ ช่วยเหลือนักเรียนจนเรียนจบ

(3) มีการติดตาม ดูแลเด็กในกลุ่มเสี่ยง ครอบครัวมีปัญหา

(4) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด - มีกิจกรรมการให้บริการที่เป็นมิตร เพื่อประเมินความพร้อมของสถานพยาบาล

1.2.4) กิจกรรมการกำกับดูแลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบริหารโครงการ (Project Management) โดยมีขั้นตอนดังนี้

(1) ขอบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

(2) กลไกที่มี ภาครัฐเครือข่าย คณะทำงาน มีใครเกี่ยวข้อง วิธีคิดของคนทำงานแต่ละกรมที่แตกต่างกัน ทีมจะไม่ใหญ่มาก

(3) มีการใช้ข้อมูล เก็บตัวเลขสถิติ ตัวชี้วัดต่างๆ

(4) การใช้วิชาการสนับสนุน จากหน่วยงานศึกษา

(5) การทำแผน ข้อมูล แผน ทรัพยากรที่มี ของแต่ละหน่วยงาน

(6) การเชื่อมโยง สื่อสารกับผู้บริหาร ที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ต้องมีผู้สื่อสารกับผู้บริหารทั้ง ทางตรงและไม่เป็นทางการสรุปงานเสนอผลงานอย่างสม่ำเสมอ

2) ความท้าทาย

2.1) การเปลี่ยนแปลงครูผู้สอนวิชาเพศวิถีศึกษาทำให้ขาดความต่อเนื่อง

2.2) ครอบครัวไม่เข้าใจไม่สามารถสื่อสารกับวัยรุ่นได้

2.3) การตัดสินใจขึ้นในการทำกิจกรรมในพื้นที่ บางครั้งขึ้นอยู่กับผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดลำดับความสำคัญ

2.4) ภารกิจของหน่วยงานอื่นที่มากอยู่แล้ว

2.5) การดูแลเด็กที่อยู่นอกสถานศึกษา

2.6) โครงสร้างการบริหารโรงเรียนต้องผ่านไปที่สำนักงานเขตการศึกษาพื้นที่ ทำให้บางครั้งศึกษาธิการจังหวัดจะไม่ทราบข้อมูล

3) ปัจจัยความสำเร็จ

3.1) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน-ของสถานศึกษา ช่วยให้มีการดูแลอย่างใกล้ชิด

3.2) การใช้สื่อควรเป็นภาพเคลื่อนไหวและให้วัยรุ่นเข้าร่วมในการผลิตสื่อทำสื่อต้นแบบบน QR Code ให้เด็กสามารถสแกนดูได้ จัดทำสื่อ สติ๊กเกอร์ไลน์

3.3) ระบบพี่ดูแลน้อง การร่วมมือกับหน่วยงาน ทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง

3.4) มีการบูรณาการแผนงานที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นรวมทั้งทีมงานเครือข่าย

3.5) กำหนดเป้าหมายร่วมกันและจัดทำแผนงานที่เกี่ยวข้อง

3.6) ภาวะผู้นำ ของหัวหน้าทีมจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ในการสร้างเครือข่ายพลังร่วมภายใต้ ค่านิยมร่วม คือ “การดูแลลูกหลานของเรา”

3.7) สร้างจุดเชื่อมต่อ Linking Pin ระหว่างทีมส่วนกลาง กับพื้นที่โดยสร้าง Facilitator ส่วนกลางทำหน้าที่ให้ความรู้เป็นพี่เลี้ยงแม้มีการเปลี่ยนคนทำงานบ่อยก็ต้องลงไปสร้างทีมใหม่ตลอดเวลาเพื่อสร้างความต่อเนื่อง

3.8) ยึดหลัก ให้ความรู้แก่เยาวชนเปลี่ยนจากความรู้เป็นความรู้ เปลี่ยนความคิดเห็นที่ผิดให้เป็นความเห็นที่ถูกต้อง

3.9) การบูรณาการระหว่าง หน่วยงานหลัก ภาคีเครือข่าย NGO โดยมีเป้าหมายร่วมกัน (เป็นแผนพัฒนาเยาวชน) และมีการสร้างตัวเชื่อมกับพื้นที่ โดยการพัฒนาวิทยากรกระบวนการอย่างต่อเนื่อง มีคณะทำงานเป็นพี่เลี้ยง ทุกคนมีปรัชญาการทำงานคือการดูแลบุตรหลานในพื้นที่ในทุกปัญหา

7. กรุงเทพมหานคร (ผู้อำนวยการสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร)

7.1) แนวทางการขับเคลื่อน

(1) ขับเคลื่อนผ่านแผนงานยุทธศาสตร์ของกทม.โดยมีการประชุมเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ผลักดันตามแนวทางกลยุทธ์โดยมีการจัดตั้งอนุกรรมการย่อยในระดับพื้นที่หรือเขตโดยมองว่าแผนงานที่ชัดเจนจะช่วยให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ได้ จากประสบการณ์ที่พบครั้งที่ทำแผนการดูแลผู้สูบบุหรี่ซึ่งเมื่อไม่มีแผนงานชัดเจนจะทำให้เป็นปัญหา องค์ประกอบที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งคือการกำหนดตัวชี้วัดโดยที่มีการประเมินช่องว่าง (Gap Analysis) จากข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

(2) มีการดำเนินงานในการจัดตั้งศูนย์อนามัยวัยรุ่นในศูนย์สาธารณสุขของกทม.โดยจัดทำคู่มือการทำงานและการฝึกอบรมและมีการติดตามผลด้วยการตรวจเยี่ยม

มีการมอบหมายสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดตัว KPI Template การติดตามข้อมูลรวมทั้งประเมินผลงานร่วมกันตั้งแต่แรกโดยให้ผู้อำนวยการเขตแต่ละเขตเป็นเจ้าภาพใน

พื้นที่นั้นๆ การจัดตั้งทีมที่ประกอบไปด้วยนักจิตวิทยานักสังคมสงเคราะห์นักพยาบาลสาธารณสุขเพื่อเข้าไปให้ความรู้กับนักเรียนในโรงเรียนรวมทั้ง การศึกษาออกโรงเรียน หรือ กศน. มีการประชาสัมพันธ์จัดทำสื่อทำสื่อออนไลน์และบ้านฉุกเฉิน

(3) ในเรื่องการเข้าถึงมีการกำหนดมาตรฐานของโรงพยาบาลโดยใช้ HA คือบริการที่เป็นมิตรกับวัยรุ่นอาจมีการรวมคลินิกเอดส์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นเข้าด้วยกันซึ่งปัจจุบันมี 68 ศูนย์

(4) ยุทธศาสตร์การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในสถานศึกษามองว่าการศึกษาทั้งหมดในกทมจะต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนโดยให้มีการวิเคราะห์ Gap ว่าโรงเรียนมีการดำเนินการอย่างไร มีครูเพียงพอหรือไม่ มีตัวชี้วัดการทำงานมีการเก็บข้อมูลและติดตามผล ต้องมีการส่งเสริมครูผู้สอนสร้างแรงจูงใจให้วิทยฐานะและประเมินครูเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ

7.2) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

(1) การสร้างชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาหาช่องทางในการพัฒนา

(2) การกำหนดโครงสร้างการทำงานในระดับเขตมีการวางขอบเขตเหมือนคณะกรรมการระดับจังหวัดโดยให้อำนาจการเขตเป็นเจ้าภาพร่วมกับทางผู้อำนวยการสูงสุดเป็นเลขานุการ

7.3) การติดตามประเมินผลมี 3 รูปแบบ

(1) การประเมินจากภายในหน่วยงาน

(2) การนิเทศจากส่วนกลางการ

(3) การประเมินจากหน่วยงานภายนอกโดยนำผลวิจัยจากยุทธศาสตร์ 5 มาใช้ประเมิน

7.3) ปัญหาอุปสรรค

(1) ความเข้าใจในยุทธศาสตร์ของหน่วยงานย่อย เช่นในเรื่องขอบเขตของยุทธศาสตร์การให้ความช่วยเหลือ มีการตีความว่าเป็นการให้เงินช่วยเหลือ 600 บาท ก็เพียงพอแล้ว

(2) ตัวชี้วัดเรื่องครอบครัวเข้มแข็งจะวัดอย่างไร เช่น ควรมุ่งเน้นไปที่ครอบครัวที่มีวัยรุ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 1

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตที่มีคุณภาพและมีระบบการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม

เป้าประสงค์ที่ 1 วัยรุ่นได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต

ตัวชี้วัด 1.1 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้เพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต

1.2 ร้อยละของครู/ผู้สอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต สามารถให้คำปรึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

(1) ชื่อตัวชี้วัด	1.1.1 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้เพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต
คำนิยาม	ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้เพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต หมายถึง จำนวนสถานศึกษาในระดับช่วงชั้น ประถมศึกษา มัธยมศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ อาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ที่มีการจัดการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต ให้แก่นักเรียน/นักศึกษา ในสถานศึกษาต่อจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด ในระดับช่วงชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา
กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนสถานศึกษาทั้งหมด ในระดับช่วงชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	จัดทำแบบสำรวจ/แบบสอบถามเพื่อสำรวจข้อมูลสถานศึกษา โดยให้หน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง สำรวจสถานศึกษาในสังกัด ระดับช่วงชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาในสังกัดของหน่วยงานนั้นๆ
แหล่งข้อมูล	- การสำรวจข้อมูลจากเครือข่ายสถานศึกษา - รายงานผลการวิจัยเพื่อทบทวนการสอนเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาไทย พ.ศ.2559 ของกระทรวง ศึกษาธิการร่วมกับ Unicef
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนสถานศึกษาในระดับช่วงชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ อาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ที่มีการจัดการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต ให้แก่นักเรียน/นักศึกษา ในสถานศึกษา

รายการข้อมูล 2	B = จำนวนสถานศึกษาทั้งหมด ในระดับช่วงชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา							
รายการข้อมูล 3	-							
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$(A/B) \times 100$							
ระยะเวลาประเมินผล	ทุกปี (ปีละ 1 ครั้ง)							
วิธีการประเมินผล :	รวบรวมแบบสำรวจ/แบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ ประเมินผล							
เอกสารสนับสนุน :	รายงานผลการวิจัยเพื่อทบทวนการสอนเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาไทย พ.ศ.2559 ของกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับ Unicef							
รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน พ.ศ.					
			2558	2559	2560			
	ร้อยละของสถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้เพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต	ร้อยละ	-	-	-			
เกณฑ์การประเมินผล	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564			
	-	-	-	-	ร้อยละ 60			
เป้าหมายตามยุทธศาสตร์	เป้าหมาย		พ.ศ. 2564	2565	2566	2567	2568	2569
	ร้อยละของสถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้เพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต		ร้อยละ 60	-	-	-	-	ร้อยละ 100
ผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ/ผู้ประสานงาน	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา							

ตัวชี้วัด	สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สถาบันการพลศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักการศึกษา เมืองพัทยา มูลนิธิแพथูเฮลท์ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย (สวท.) และสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (PDA)
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ผู้รับผิดชอบการรายงานผลการดำเนินงาน	หน่วยงาน สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โทร 026286398 โทรสาร 026286398 e-mail : tujirapon@gmail.com

(2) ชื่อตัวชี้วัด	1.1.2 ร้อยละของครู/ผู้สอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต สามารถให้คำปรึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
คำนิยาม	ครูผู้สอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต หมายถึง ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ที่สามารถจัดการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตได้และให้คำปรึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น แก่นักเรียน/นักศึกษาในสถานศึกษาได้
กลุ่มเป้าหมาย	ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	จัดทำแบบสำรวจ/แบบสอบถาม เพื่อสำรวจข้อมูลสถานศึกษา โดยให้หน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง สำรวจสถานศึกษาในสังกัดระดับช่วงชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาในสังกัดของหน่วยงานนั้นๆ

แหล่งข้อมูล	- การสำรวจข้อมูลจากเครือข่ายสถานศึกษา - รายงานผลการวิจัยเพื่อทบทวนการสอนเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาไทย พ.ศ.2559 ของกระทรวง ศึกษาธิการร่วมกับ Unicef				
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนครูผู้สอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต ที่สามารถจัดการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตได้ และให้คำปรึกษา ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น แก่นักเรียน/นักศึกษาในสถานศึกษาได้				
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนครูผู้สอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตทั้งหมดในปีงบประมาณนั้นๆ				
รายการข้อมูล 3	-				
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	(A/B) X 100				
ระยะเวลาประเมินผล	ทุกปี (ปีละ 1 ครั้ง)				
วิธีการประเมินผล :	รวบรวมแบบสำรวจ/แบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ ประเมินผล				
เอกสารสนับสนุน :	รายงานผลการวิจัยเพื่อทบทวนการสอนเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาไทย พ.ศ.2559 ของกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับ Unicef				
รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน					
	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน พ.ศ.		
			2558	2559	2560
ร้อยละของครู/ผู้สอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต สามารถให้คำปรึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น	ร้อยละ	-	-	-	

เป้าประสงค์ที่ 2 วัยรุ่นได้รับการดูแล ช่วยเหลือ และคุ้มครองอย่างเป็นระบบเมื่อประสบปัญหาในสถานศึกษา

ตัวชี้วัด 2.1 ร้อยละของสถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียน/นักศึกษา

2.2 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีครูที่สามารถช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ บริการ ให้คำปรึกษาเบื้องต้นและส่งต่อ มีความเป็นมิตรต่อนักเรียน/นักศึกษา

2.3 ร้อยละของนักเรียนที่ตั้งครรภ์ได้รับการคุ้มครองให้ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยรูปแบบที่เหมาะสม

(3) ชื่อตัวชี้วัด	1.2.1 ร้อยละของสถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียน/นักศึกษา
คำนิยาม	ร้อยละของสถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียน/นักศึกษา หมายถึง จำนวนสถานศึกษาที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียน/นักศึกษา โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานให้การดูแลช่วยเหลือและคุ้มครอง มีผู้รับผิดชอบ หรือ จุดบริการให้การดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองในสถานศึกษา
กลุ่มเป้าหมาย	สถานศึกษาทั้งหมด ในระดับช่วงชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	จัดทำแบบสำรวจ/แบบสอบถาม เพื่อสำรวจข้อมูลสถานศึกษา โดยให้หน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง สำรวจสถานศึกษาในสังกัด ระดับช่วงชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาในสังกัดของหน่วยงานนั้นๆ
แหล่งข้อมูล	การสำรวจข้อมูลจากเครือข่ายสถานศึกษา
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนสถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียน/นักศึกษา
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนสถานศึกษาทั้งหมด ในระดับช่วงชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา
รายการข้อมูล 3	-
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$(A/B) \times 100$
ระยะเวลาประเมินผล	ทุกปี (ปีละ 1 ครั้ง)

วิธีการประเมินผล :	รวบรวมแบบสำรวจ/แบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ ประเมินผล									
เอกสารสนับสนุน :										
รายละเอียด ข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด			หน่วยวัด			ผลการดำเนินงาน พ.ศ.			
							2558	2559	2560	
	ร้อยละของสถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียน/นักศึกษา			ร้อยละ			-	-	-	
เกณฑ์การประเมินผล	พ.ศ. 2560		พ.ศ. 2561		พ.ศ. 2562		พ.ศ. 2563		พ.ศ. 2564	
	-		-		-		-		ร้อยละ 60	
เป้าหมายตามยุทธศาสตร์	เป้าหมาย				พ.ศ. 2564	2565	2566	2567	2568	2569
	ร้อยละของสถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียน/นักศึกษา				ร้อยละ 60					ร้อยละ 100
ผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ/ ผู้ประสานงานตัวชี้วัด	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สถาบันการพลศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กองส่งเสริมและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา มูลนิธิแพธทูเฮลท์ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย (สวท.) และสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (PDA)									
หน่วยงานประมวลผลและ จัดทำข้อมูล(ระดับส่วนกลาง)	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ									
ผู้รับผิดชอบการรายงานผล การดำเนินงาน	หน่วยงาน สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โทร 026286398 โทรสาร 026286398 e-mail : tujirapon@gmail.com									

(4) ชื่อตัวชี้วัด	1.2.2 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีครูที่สามารถช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ บริการ ให้คำปรึกษาเบื้องต้นและส่งต่อ มีความเป็นมิตรต่อนักเรียน/นักศึกษา
คำนิยาม	ร้อยละของสถานศึกษาที่มีครูที่สามารถช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ บริการ ให้คำปรึกษาเบื้องต้น และส่งต่อมีความเป็นมิตรต่อนักเรียน/นักศึกษา หมายถึง จำนวนสถานศึกษาที่มีครู หรือ ผู้สอน หรือ นักจิตวิทยาประจำโรงเรียนที่ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ให้บริการ ให้คำปรึกษาเบื้องต้น และนำนักเรียน/นักศึกษาที่ตั้งครรภ์เข้าสู่กระบวนการส่งต่อ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานให้การดูแลช่วยเหลือและส่งต่อและกำหนดเครือข่ายการส่งต่อ เช่น สถานบริการสาธารณสุขในพื้นที่ ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (One Stop Crisis Center: OSCC) องค์กร/หน่วยงานเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น
กลุ่มเป้าหมาย	สถานศึกษาทั้งหมด ในระดับช่วงชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	จัดทำแบบสำรวจ/แบบสอบถาม เพื่อสำรวจข้อมูลสถานศึกษา โดยให้หน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง สำรวจสถานศึกษาในสังกัด ระดับช่วงชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาในสังกัดของหน่วยงานนั้นๆ
แหล่งข้อมูล	การสำรวจข้อมูลจากเครือข่ายสถานศึกษา
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนสถานศึกษาที่มีครูที่สามารถช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ บริการ ให้คำปรึกษาเบื้องต้น และส่งต่อมีความเป็นมิตรต่อนักเรียน/นักศึกษา
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนสถานศึกษาทั้งหมด ในระดับช่วงชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา
รายการข้อมูล 3	-
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$(A/B) \times 100$
ระยะเวลาประเมินผล	ทุกปี (ปีละ 1 ครั้ง)
วิธีการประเมินผล :	รวบรวมแบบสำรวจ/แบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ ประเมินผล
เอกสารสนับสนุน :	

รายละเอียด ข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด		หน่วยวัด		ผลการดำเนินงาน พ.ศ.		
					2558	2559	2560
	ร้อยละของสถานศึกษาที่มีครูที่สามารถช่วยเหลือให้คำแนะนำ บริการ ให้คำปรึกษาเบื้องต้นและส่งต่อ ความเป็นมิตรต่อนักเรียน/นักศึกษา		ร้อยละ		-	-	-
เกณฑ์การประเมินผล	พ.ศ. 2560		พ.ศ. 2561		พ.ศ. 2562		พ.ศ. 2563
	-		-		-		60
เป้าหมายตามยุทธศาสตร์	เป้าหมาย			พ.ศ. 2564	2565	2566	2567
	ร้อยละของสถานศึกษาที่มีครูที่สามารถช่วยเหลือให้คำแนะนำ บริการ ให้คำปรึกษาเบื้องต้นและส่งต่อ ความเป็นมิตรต่อนักเรียน/นักศึกษา			ร้อยละ 60	-	-	-
ผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ/ ผู้ประสานงานตัวชี้วัด							

	มูลนิธิแพथทูเฮลท์ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย (สวท.) และสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (PDA)
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ผู้รับผิดชอบการรายงานผลการดำเนินงาน	หน่วยงาน สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โทร 026286398 โทรสาร 026286398 e-mail : tujirapon@gmail.com

(5) ชื่อตัวชี้วัด	1.2.3 ร้อยละของนักเรียนที่ตั้งครรภ์ได้รับการคุ้มครองให้ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยรูปแบบที่เหมาะสม
คำนิยาม	ร้อยละของนักเรียนที่ตั้งครรภ์ได้รับการคุ้มครองให้ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยรูปแบบที่เหมาะสม หมายถึง จำนวนนักเรียน/นักศึกษาที่ตั้งครรภ์ ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนจบหลักสูตรการศึกษา ด้วยวิธีการ หรือรูปแบบการศึกษาที่นักเรียน/นักศึกษาที่ตั้งครรภ์มีความประสงค์
กลุ่มเป้าหมาย	นักเรียนที่ประสบปัญหาการตั้งครรภ์ระหว่างการศึกษา ในสถานศึกษาในระดับช่วงชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	จัดทำแบบสำรวจ/แบบสอบถาม เพื่อสำรวจข้อมูลนักเรียนที่ตั้งครรภ์ในสถานศึกษา โดยให้หน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง สำรวจสถานศึกษาในสังกัด ระดับช่วงชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาในสังกัดของหน่วยงานนั้นๆ
แหล่งข้อมูล	การสำรวจข้อมูลจากเครือข่ายสถานศึกษา
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนนักเรียนที่ตั้งครรภ์ได้รับการคุ้มครองให้ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยรูปแบบที่เหมาะสม
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนนักเรียนที่ประสบปัญหาการตั้งครรภ์ระหว่างการศึกษาในพื้นที่ที่สำรวจ
รายการข้อมูล 3	-
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$(A/B) \times 100$

	เมืองพัทยา มูลนิธิแพथทูเฮลท์ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย (สวท.) และสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (PDA)
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำ ข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ผู้รับผิดชอบการรายงานผลการ ดำเนินงาน	หน่วยงาน สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โทร 026286398 โทรสาร 026286398 e-mail : tujirapon@gmail.com

ยุทธศาสตร์ที่ 2

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมบทบาทครอบครัว ชุมชน และสถานประกอบการในการเลี้ยงดู สร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น

เป้าประสงค์ที่ 1 พ่อแม่/ผู้ปกครอง มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถสื่อสารเรื่องเพศเพื่อเพิ่มสัมพันธภาพกับบุตรหลานได้

ตัวชี้วัด

1.1 ร้อยละครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง

1.2 ร้อยละของครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดี

1.3 ร้อยละของสถานประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมสวัสดิการเพื่อแรงงานครอบครัวและสังคมและมีการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์แก่ลูกจ้าง

(6) ชื่อตัวชี้วัด	2.1.1 ร้อยละครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง
คำนิยาม	ร้อยละครอบครัวที่มีคะแนนเฉลี่ยผ่านการประเมินตามมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งในภาพรวม <u>มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง</u> หมายถึง ข้อกำหนดที่ได้รับการยอมรับเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ เป็นเครื่องมือในการประเมินผลและการเทียบเคียง เพื่อแสดงถึงความเข้มแข็งของครอบครัวในสังคมไทย ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านสัมพันธภาพ หมายถึง องค์กรประกอบที่บ่งบอกความเข้มแข็งของครอบครัวด้านสัมพันธภาพ เช่น สมาชิกในครอบครัวแสดงออกถึงความรักและเอาใจใส่ ระหว่างกัน ยอมรับและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สื่อสารระหว่างกันอย่างมีคุณภาพ และมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งด้วยเหตุผลไม่ใช้ความรุนแรง 2. ด้านการทําบทบาทหน้าที่ของครอบครัว หมายถึง องค์กรประกอบที่บ่งบอกความเข้มแข็งของครอบครัวด้านการทําบทบาทหน้าที่ ได้แก่ ครอบครัวทําหน้าที่ของครอบครัวต่อสมาชิก 3. ด้านการพึ่งตนเอง หมายถึง องค์กรประกอบที่บ่งบอกความเข้มแข็งของครอบครัวด้านการพึ่งตนเอง ได้แก่ การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ การพึ่งตนเองด้านสุขภาพ การพึ่งตนเองด้านข้อมูลข่าวสารและการเรียนรู้

	4. ด้านทุนทางสังคม หมายถึง องค์ประกอบที่บ่งบอกความเข้มแข็งของครอบครัว โดยพิจารณาจากทุนทางสังคม ระบบความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมในระดับปัจเจกบุคคล กลุ่ม ชุมชน เครือข่ายทางสังคม ได้แก่ ทุนในการสร้างบรรยากาศความเป็นครอบครัว 5. ด้านการหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยงและการปรับตัวได้ในภาวะยากลำบาก หมายถึง องค์ประกอบที่บ่งบอกความเข้มแข็งของครอบครัว โดยพิจารณาความสามารถหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยงและการปรับตัวได้ในภาวะยากลำบาก
กลุ่มเป้าหมาย	ครอบครัวทั่วไปในพื้นที่ที่ทำการสำรวจในปีนั้น ๆ
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	สำรวจครอบครัวทั่วไปจาก 76 จังหวัด จังหวัดละ 1 ตำบล โดยสำรวจแบบเต็มพื้นที่ เพื่อเป็นตัวแทนของครอบครัวทั่วประเทศ จำนวนรวมไม่น้อยกว่า 60,000 ครอบครัว (โดยประมาณ) วิธีการเลือกพื้นที่/ตำบล : ขอความร่วมมือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดคัดเลือกพื้นที่ตำบลที่จะสำรวจ โดยกำหนดให้เป็นพื้นที่ตำบลที่ได้รับเงินอุดหนุนศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนในปีที่ผ่านมา และ/หรือเป็นพื้นที่ที่ได้รับเลือกให้เป็นศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัวระดับตำบล (ศปก.ต.) การจัดเก็บข้อมูล : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจัดจ้างพื้นที่ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบประเมินความเข้มแข็งของครอบครัวไทย (จำนวน 49 ข้อคำถาม) และกรอกข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูลมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งทางเว็บไซต์ stat.thaifamily.in.th โดยเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานภายใน 30 กันยายนของทุกปี
แหล่งข้อมูล	ระบบฐานข้อมูลมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งทางเว็บไซต์ stat.thaifamily.in.th
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนครอบครัวเป้าหมายที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง คือ ครอบครัวที่มีคะแนนเฉลี่ยผ่านการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งในภาพรวม เกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งในภาพรวม = 68.40 คะแนน ซึ่งมีการปรับปรุงเกณฑ์ฯ และเริ่มใช้ตั้งแต่ปี 2558
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนครอบครัวเป้าหมายของปีงบประมาณนั้น ๆ
รายการข้อมูล 3	-
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$(A/B) \times 100$

ระยะเวลาประเมินผล	ทุก 1 ปี						
วิธีการประเมินผล :	ประมวลผลโดยระบบฐานข้อมูลมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งทางเว็บไซต์ stat.thaifamily.in.th						
เอกสารสนับสนุน :	-						
รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน พ.ศ.				
			2556	2557	2558	2559	2560
	ร้อยละครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง	ร้อยละ	81.6	81.7	88.2	88.8	91.1
แหล่งที่มา : stat.thaifamily.in.th							
เกณฑ์การประเมินผล	พ.ศ. 2560		พ.ศ. 2561		พ.ศ. 2562		พ.ศ. 2563
	ร้อยละ 86		ร้อยละ 87		ร้อยละ 88		ร้อยละ 89
เป้าหมายตามยุทธศาสตร์	เป้าหมาย	พ.ศ. 2564	2565	2566	2567	2568	2569
	ร้อยละของครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง	ร้อยละ 90	-	-	-	-	ร้อยละ 90
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์						
ผู้รับผิดชอบการรายงานผลการ	ชื่อ-สกุล นางสาวพรหมณี พุ่มอิม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรการและกลไก กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว กรมกิจการสตรี						

ดำเนินงาน	และสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โทร 02-6427747 โทรสาร 02-6427747 e-mail : thaifamilylife60@gmail.com

(7) ชื่อตัวชี้วัด	2.1.2 ร้อยละของครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดี
คำนิยาม	“สัมพันธภาพ” เป็นองค์ประกอบ 1 ใน 5 องค์ประกอบของมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ซึ่งประเด็นที่บ่งบอกความเข้มแข็งของครอบครัวด้านสัมพันธภาพ ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ดังนี้ - สมาชิกในครอบครัวมีการแสดงออกถึงความรักและเอาใจใส่ระหว่างกัน มี 3 ข้อคำถาม - สมาชิกในครอบครัวมีการแสดงออกที่สื่อถึงความรักและความเอาใจใส่ในชีวิตประจำวัน เช่น สัมผัส ให้กำลังใจ โทรศัพท์ จดหมาย เป็นต้น - สมาชิกในครอบครัวมีการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระงานบ้านซึ่งกันและกัน เช่น การทำอาหาร การทำความสะอาด เป็นต้น - สมาชิกในครอบครัวมีการทำกิจกรรมประจำวันร่วมกัน เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกาย เป็นต้น - สมาชิกในครอบครัวยอมรับและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มี 3 ข้อคำถาม - สมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุยและ/หรือรับฟังซึ่งกันและกัน - สมาชิกในครอบครัวไม่ว่า เพศ อายุ การศึกษา หรือ อาชีพใด สามารถยอมรับความคิดเห็นของแต่ละคนซึ่งอาจจะแตกต่างกันได้ - สมาชิกในครอบครัวเคารพความเป็นส่วนตัวของแต่ละคน - สมาชิกในครอบครัวสื่อสารระหว่างกันอย่างมีคุณภาพ มี 8 ข้อคำถาม - สมาชิกในครอบครัวมีการพูดจาต่อกันด้วยดีและ/หรือใช้เหตุผล - สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสท้วงติง แสดงความคิดเห็นและให้คำแนะนำต่อกัน - สมาชิกในครอบครัวมีการแสดงความชื่นชมและเห็นคุณค่าซึ่งกันและกัน - สมาชิกในครอบครัวต่างดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน

	• เมื่อประสบปัญหา สมาชิกในครอบครัวสามารถหาทางออกได้ (โดยไม่ทำร้ายตนเอง และ/หรือสมาชิกในครอบครัว และ/หรือทรัพย์สิน) • สมาชิกในครอบครัวทำร้ายจิตใจ เมื่อมีความขัดแย้งต่อกัน เช่น ละเลย เพิกเฉย ทอดทิ้ง เป็นต้น • สมาชิกในครอบครัวเชื่อใจหรือไว้วางใจที่จะเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่มีปัญหาหรือไม่สบายใจให้คนในครอบครัวฟัง • สมาชิกในครอบครัวใช้อำนาจเหนือกันและกัน เช่น บังคับ ชู ออกคำสั่ง เป็นต้น 4. สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาคือขัดแย้งด้วยเหตุผลไม่ใช้ความรุนแรง มี 3 ข้อคำถาม • สมาชิกในครอบครัวร่วมตัดสินใจเรื่องสำคัญต่าง ๆ ด้วยกัน • สมาชิกในครอบครัวร่วมกันแก้ปัญหาข้อขัดแย้งด้วยเหตุผล 5. สมาชิกในครอบครัวมีการทำร้ายร่างกายกัน หรือ กระทำการที่รุนแรงในลักษณะอื่น ๆ
กลุ่มเป้าหมาย	ครอบครัวทั่วไปในพื้นที่ที่ทำการสำรวจในปีนั้น ๆ
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	สำรวจครอบครัวทั่วไปจาก 76 จังหวัด จังหวัดละ 1 ตำบล โดยสำรวจแบบเต็มพื้นที่ เพื่อเป็นตัวแทนของครอบครัวทั้งประเทศ จำนวนรวมไม่น้อยกว่า 60,000 ครอบครัว (โดยประมาณ) วิธีการเลือกพื้นที่/ตำบล : ขอความร่วมมือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดคัดเลือกพื้นที่ตำบลที่จะสำรวจ โดยกำหนดให้เป็นพื้นที่ตำบลที่ได้รับเงินอุดหนุนศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนในปีที่ผ่านมา และ/หรือเป็นพื้นที่ที่ได้รับเลือกให้เป็นศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัวระดับตำบล (ศปก.ต.) การจัดเก็บข้อมูล : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจัดจ้างพื้นที่ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบประเมินความเข้มแข็งของครอบครัวไทย (จำนวน 49 ข้อคำถาม) และกรอกข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูลมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งทางเว็บไซต์ stat.thaifamily.in.th โดยเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานภายใน 30 กันยายนของทุกปี
แหล่งข้อมูล	ระบบฐานข้อมูลมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งทางเว็บไซต์ stat.thaifamily.in.th
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนครอบครัวเป้าหมายที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งในด้านสัมพันธภาพ ครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งในด้านสัมพันธภาพ คือ ครอบครัวที่มีคะแนนเฉลี่ยด้านสัมพันธภาพผ่านการ

	ประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งในด้านสัมพันธภาพ							
	เกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งในด้านสัมพันธภาพ = 67.00 คะแนน ซึ่งมีการปรับปรุงเกณฑ์ฯ และเริ่มใช้ตั้งแต่ปี 2558							
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนครอบครัวเป้าหมายของปีงบประมาณนั้น ๆ							
รายการข้อมูล 3	-							
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	(A/B) x 100							
ระยะเวลาประเมินผล	ทุก 1 ปี							
วิธีการประเมินผล :	ประมวลผลโดยระบบฐานข้อมูลมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งทางเว็บไซต์ stat.thaifamily.in.th							
เอกสารสนับสนุน :								
รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด		หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน พ.ศ.				
				2556	2557	2558	2559	2560
	ร้อยละของครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดี		ร้อยละ	75.3	75.3	73.0	72.2	75.9
	แหล่งที่มา : stat.thaifamily.in.th							
	กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์							
เกณฑ์การประเมินผล	พ.ศ. 2560		พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564		
	ร้อยละ 72		ร้อยละ 73	ร้อยละ 74	ร้อยละ 75	ร้อยละ 76		
เป้าหมายตามยุทธศาสตร์	เป้าหมาย	พ.ศ. 2564	2565	2566	2567	2568	2569	
	ร้อยละของครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดี	ร้อยละ 76	ร้อยละ 77	ร้อยละ 78	ร้อยละ 79	ร้อยละ 80	ร้อยละ 81	
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำ	กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์							

ข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	
ผู้รับผิดชอบการรายงานผลการดำเนินงาน	ชื่อ-สกุล นางสาวพรมณี พุ่มอิม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรการและกลไก หน่วยงาน กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โทร 02-6427747 โทรสาร 02-6427747 e-mail : thaifamilylife60@gmail.com

(8) ชื่อตัวชี้วัด	2.1.3 ร้อยละของสถานประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมสวัสดิการเพื่อแรงงานครอบครัวและสังคมและมีการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์แก่ลูกจ้าง
คำนิยาม	ร้อยละของสถานประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมสวัสดิการเพื่อแรงงานครอบครัวและสังคม หมายถึง สถานประกอบกิจการที่ได้มีการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์แก่ลูกจ้าง คือ สถานประกอบกิจการทุกประเภทจัดให้มีข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์แก่ลูกจ้าง ซึ่งเป็นวิทยุร่น โดยอย่างน้อยต้องครอบคลุมในเรื่องดังต่อไปนี้ 1) การป้องกันการตั้งครรภ์และการคุมกำเนิด 2) การแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ 3) การแท้งและปัญหาภาวะแทรกซ้อนอันเนื่องจากการทำแท้ง 4) โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การติดเชื้อ เอช ไอ วี
กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไปที่ดำเนินกิจกรรม จำนวน 27,579 แห่ง โดยประมาณ
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	บันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
แหล่งข้อมูล	ข้อมูลจากระบบสารสนเทศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

รายการข้อมูล 1	A = จำนวนสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไปที่จัดให้มีข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันฯ						
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนสถานประกอบกิจการที่มีการส่งเสริมสวัสดิการเพื่อแรงงานครอบครัวและสังคม						
รายการข้อมูล 3							
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	(A/B) x 100						
ระยะเวลาประเมินผล	12 เดือน						
วิธีการประเมินผล :	รวบรวมผลงานจากระบบสารสนเทศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน						
เอกสารสนับสนุน :	-						
รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด		หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน พ.ศ.			
				2559	2560	2561	
	ร้อยละของสถานประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมสวัสดิการเพื่อแรงงานครอบครัวและสังคมและมีการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์แก่ลูกจ้าง		ร้อยละ	-	-	-	
เกณฑ์การประเมินผล	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569		
	65	70	75	80	80		
เป้าหมายตามยุทธศาสตร์	เป้าหมาย	พ.ศ. 2564	2565	2566	2567	2568	2569
	ร้อยละของสถานประกอบกิจการที่ได้มีการให้ข้อมูลข่าวสารและ	ร้อยละ 50					ร้อยละ 80

	ความรู้เกี่ยวกับ การป้องกันและ แก้ไขปัญหาการ ตั้งครรภ์แก่ลูกจ้าง อย่างถูกต้อง						
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	หน่วยงาน กองสวัสดิการแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน						
ผู้รับผิดชอบการรายงานผลการ ดำเนินงาน	ชื่อ – สกุล นางสุกสิ สีสองหาบ ตำแหน่ง นักวิชาการแรงงานชำนาญการ หน่วยงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน โทรศัพท์ 081-7340910 โทรสาร 02-2486684 e-mail : supee.s@labour.mail.go.th						

เป้าประสงค์ที่ 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นร่วมกับทุกภาคส่วนในพื้นที่

ตัวชี้วัด 2.1 ร้อยละของ อปท. ที่มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านการส่งเสริมบทบาทครอบครัวในการเลี้ยงดู สร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น

2.2 ร้อยละของ อปท. ที่มีพื้นที่และกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

(9) ชื่อตัวชี้วัด	2.2.1 ร้อยละของ อปท. ที่มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านการส่งเสริมบทบาทครอบครัวในการเลี้ยงดู สร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น
คำนิยาม	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมาย หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา ที่มีอยู่ตามฐานข้อมูลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ณ วันที่ 1 มกราคม 2560 จำนวน 7,852 แห่ง ฐานข้อมูล หมายถึง ข้อมูลที่แสดงในระบบรายงานผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local

	Performance Assessment : LPA) ประจำปี 2560 ซึ่งนำเข้าโดยทีมประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกจังหวัด เพื่อประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทั่วประเทศ ด้านการส่งเสริมสตรีและครอบครัว ทีมประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ข้าราชการในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มเป้าหมาย	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมาย หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา จำนวน 7,852 แห่ง (ตามฐานข้อมูลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ณ วันที่ 1 มกราคม 2560)
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นรวบรวมผลการดำเนินงานของทีมประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกจังหวัด โดย สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ทุกจังหวัด เพื่อนำเข้าข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศ หัวข้อ “ระบบรายงานผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) ประจำปี 2560”
แหล่งข้อมูล	ระบบรายงานผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) ประจำปี 2560
รายการข้อมูล 1	A = ผลรวมจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด
รายการข้อมูล 3	
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$(A/B) \times 100$
ระยะเวลาประเมินผล	ตุลาคม 2559 – กันยายน 2560
วิธีการประเมินผล :	1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านการส่งเสริมบทบาทครอบครัวในการเลี้ยงดู สร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น

	2. ทีมประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกจังหวัด ลงพื้นที่ตรวจประเมินการปฏิบัติงานตามเอกสารรายงานผ่านระบบสารสนเทศเพื่อรายงานผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) ประจำปี 2560						
เอกสารสนับสนุน :	แบบประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) ประจำปี 2560						
รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน พ.ศ.				
			2558	2559	2560		
	ร้อยละของ อปท.ที่มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านการส่งเสริมบทบาทครอบครัวในการเลี้ยงดู สร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น	ร้อยละ	-	-	95.36		
เกณฑ์การประเมินผล	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564		
	ร้อยละ 80	ร้อยละ 85	ร้อยละ 90	ร้อยละ 90	ร้อยละ 90		
เป้าหมายตามยุทธศาสตร์	เป้าหมาย	พ.ศ. 2564	2565	2566	2567	2568	2569
	ร้อยละของ อปท.ที่มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านการส่งเสริมบทบาทครอบครัวในการเลี้ยงดู สร้างสัมพันธภาพ	90	90	90	90	90	90

	และการสื่อสารด้าน สุขภาวะทางเพศของ วัยรุ่น						
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	หน่วยงาน ส่วนส่งเสริมการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่นกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย						
ผู้รับผิดชอบการรายงานผลการ ดำเนินงาน	ชื่อ-สกุล น.ส.สุจิตรา ดาวเรือง ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ ส่วนส่งเสริมการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่นกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โทร. 0-2241-9000 ต่อ 2112 โทรสาร 02-241-2066 e-mail : Urban2dla@gmail.com						

(10) ชื่อตัวชี้วัด	2.2.2 ร้อยละของ อปท. ที่มีพื้นที่และกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
คำนิยาม	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมาย หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล และเมือง พัทยา ที่มีอยู่ตามฐานข้อมูลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ณ วันที่ 1 มกราคม 2560 จำนวน 7,852 แห่ง ฐานข้อมูล หมายถึง ข้อมูลที่แสดงในระบบรายงานผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) ประจำปี 2560 ซึ่งนำเข้าโดยทีมประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกจังหวัด เพื่อประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทั่วประเทศ ด้านการส่งเสริมสตรี และครอบครัว ทีมประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ข้าราชการในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มเป้าหมาย	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมาย หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล และเมือง พัทยา จำนวน 7,852 แห่ง (ตามฐานข้อมูลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ณ วันที่ 1 มกราคม 2560)

วิธีการจัดเก็บข้อมูล	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นรวบรวมผลการดำเนินงานของทีมประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกจังหวัด โดย สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ทุกจังหวัด เพื่อนำเข้าข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศ หัวข้อ “ระบบรายงานผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) ประจำปี 2560”
แหล่งข้อมูล	ระบบรายงานผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) ประจำปี 2560
รายการข้อมูล 1	A = ผลรวมจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่และกิจกรรมสร้างสรรค์ฯ
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด
รายการข้อมูล 3	
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$(A/B) \times 100$
ระยะเวลาประเมินผล	ตุลาคม 2559 – กันยายน 2560
วิธีการประเมินผล :	1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านการส่งเสริมบทบาทครอบครัวในการเลี้ยงดู สร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น 2. ทีมประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกจังหวัด ลงพื้นที่ตรวจประเมินการปฏิบัติงานตามเอกสารรายงานผ่านระบบสารสนเทศเพื่อรายงานผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) ประจำปี 2560
เอกสารสนับสนุน :	แบบประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) ประจำปี 2560

ยุทธศาสตร์ที่ 3

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตร

เป้าประสงค์ที่ 1 ระบบบริการสุขภาพมีความเป็นมิตรกับวัยรุ่น

ตัวชี้วัด 1.1 ร้อยละความพึงพอใจของวัยรุ่นที่ได้รับการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

1.2 ร้อยละของโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (รพศ. รพท. รพช.) ผ่านเกณฑ์มาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน

1.3 ร้อยละของโรงพยาบาลนอกสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นต้นแบบในการจัดบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ที่ดำเนินการตามมาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน

(11) ชื่อตัวชี้วัด	3.1.1 ร้อยละความพึงพอใจของวัยรุ่นที่ได้รับการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
คำนิยาม	ร้อยละความพึงพอใจของวัยรุ่นอายุ 10-19 ปี ที่มารับบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ เช่น บริการการส่งต่อ การให้การปรึกษา การให้ความรู้และข้อมูลข่าวสาร การบริการป้องกันควบคุมโรคและการป้องกันการตั้งครรภ์ การวางแผนครอบครัว เป็นต้น ด้วยบริการที่เป็นมิตร
กลุ่มเป้าหมาย	วัยรุ่นอายุ 10-19 ปี ที่ได้รับการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในรูปแบบบริการต่างๆ ทั้งในและนอกคลินิก จากผู้ให้บริการสุขภาพที่ผ่านการอบรมการให้บริการที่เป็นมิตรกับวัยรุ่นและเยาวชน
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	รวบรวมจากฐานข้อมูลของเจ้าภาพตัวชี้วัด การสร้างระบบเชื่อมโยงข้อมูลตัวชี้วัด
แหล่งข้อมูล	- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข - กรมควบคุมโรค : วัยรุ่นที่ได้รับการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรจากแหล่งรับบริการได้แก่ DIC (Drop in center) 29 จังหวัด -- ระดับ รพสต. (แต่ระบบการจัดเก็บและการรายงานยังไม่สมบูรณ์) - สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ (สวท.) : มีการจัดเก็บแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มารับบริการ ซึ่งจัดเก็บข้อมูลรายเดือน

	โดยทั้ง 10 สาขาส่งผลการประเมินมาที่ส่วนกลาง - กรมสุขภาพจิต : หน่วยบริการสังกัดกรมสุขภาพจิต มีการเก็บความพึงพอใจในผู้รับบริการด้านสุขภาพจิต						
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนผู้รับบริการที่มีระดับความพึงพอใจในระดับมาก-ระดับมากที่สุด						
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนผู้รับบริการทั้งที่ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจในการรับบริการในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา						
รายการข้อมูล 3	-						
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$(A/B) \times 100$						
ระยะเวลาประเมินผล	ทุก 1 ปี						
วิธีการประเมินผล :	ประเมินผลระดับความสำเร็จโดยการเทียบเกณฑ์ระดับความสำเร็จที่กำหนดไว้ในแต่ละปี						
เอกสารสนับสนุน :	-						
รายละเอียด ข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด		หน่วยวัด		ผลการดำเนินงาน พ.ศ.		
					2558	2559	2560
	ร้อยละความพึงพอใจของ วัยรุ่นที่ได้รับการ สุขภาพที่เป็นมิตร		ร้อยละ		-	-	-
เกณฑ์การประเมินผล	พ.ศ. 2560		พ.ศ. 2561		พ.ศ. 2562		พ.ศ. 2563
							พ.ศ. 2564
เป้าหมายตาม ยุทธศาสตร์	เป้าหมาย		พ.ศ. 2564	2565	2566	2567	2568
	ร้อยละความพึง		ไม่น้อยกว่า				ไม่น้อยกว่า

		พอใจของวัยรุ่นที่ ได้รับบริการ สุขภาพที่เป็นมิตร	ร้อยละ 80					ร้อยละ 85
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข - หน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง							
ผู้รับผิดชอบการ รายงานผลการ ดำเนินงาน								

(12) ชื่อตัวชี้วัด	3.1.2 ร้อยละของโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (รพศ. รพท. รพช.) ผ่านเกณฑ์มาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน
คำนิยาม	ร้อยละของโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีการจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรกับวัยรุ่นและเยาวชนตามมาตรฐาน 4 องค์ประกอบและผ่านเกณฑ์การประเมินและรับรองในระดับที่ 2 ในทุกองค์ประกอบ
กลุ่มเป้าหมาย	โรงพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (รพศ. รพท. รพช.)
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	รวบรวมจากฐานข้อมูลของเจ้าภาพตัวชี้วัด การสร้างระบบเชื่อมโยงข้อมูลตัวชี้วัด
แหล่งข้อมูล	กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
รายการข้อมูล 1	A = จำนวน โรงพยาบาลที่ผ่านเกณฑ์การประเมินโรงพยาบาลและรับรองตามมาตรฐานการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและ

(ระดับส่วนกลาง)	
ผู้รับผิดชอบการรายงานผลการดำเนินงาน	นางประกายดาว พรหมพัฒน์ โทร 0-2590-4265 โทรสาร 0-2590-4171

(13) ชื่อตัวชี้วัด	3.1.3 ร้อยละของโรงพยาบาลนอกสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นต้นแบบในการจัดบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ที่ดำเนินการตามมาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน
คำนิยาม	
กลุ่มเป้าหมาย	
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	
แหล่งข้อมูล	
รายการข้อมูล 1	
รายการข้อมูล 2	
รายการข้อมูล 3	
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	
ระยะเวลาประเมินผล	
วิธีการประเมินผล :	

เอกสารสนับสนุน :							
รายละเอียด ข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ พ.ศ.				
			2557	2558	2559	2560	
	ร้อยละของโรงพยาบาลนอกสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็น ต้นแบบในการจัดบริการอนามัยการเจริญ พันธุ์ที่ดำเนินการตามมาตรฐานบริการ สุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและ เยาวชน		-	-	-	-	
เกณฑ์การประเมินผล							
เป้าหมายตามยุทธศาสตร์	เป้าหมาย	พ.ศ. 2564	2565	2566	2567	2568	2569
ผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ/ ผู้ประสานงานตัวชี้วัด							
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)							
ผู้รับผิดชอบการรายงานผล การดำเนินงาน							

เป้าประสงค์ที่ 2 วัยรุ่นเข้าถึงบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เป็นมิตร

ตัวชี้วัด 2.1 ร้อยละของวัยรุ่นที่เข้าถึงบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

2.2 ร้อยละของการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี

2.3 ร้อยละของหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี หลังคลอดหรือหลังแท้งที่คุมกำเนิดได้รับการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร

2.4 จำนวนของวัยรุ่นที่มีภาวะแทรกซ้อนจากการยุติการตั้งครรภ์

2.5 ร้อยละของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ที่ได้รับการฝากครรภ์และการคลอดอย่างมีคุณภาพ

2.6 ร้อยละของวัยรุ่นที่คลอด ได้รับการดูแลหลังคลอด 6 สัปดาห์อย่างมีคุณภาพ

2.7 ร้อยละของวัยรุ่นที่ใช้วิธีการคุมกำเนิดวิธีใดวิธีหนึ่งในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้าย

2.8 ความต้องการที่ยังไม่สมฤทธิ์สำหรับการคุมกำเนิดในวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี

(14) ชื่อตัวชี้วัด	3.2.1 ร้อยละของวัยรุ่นที่เข้าถึงบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
คำนิยาม	
กลุ่มเป้าหมาย	
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	
แหล่งข้อมูล	
รายการข้อมูล 1	
รายการข้อมูล 2	
รายการข้อมูล 3	

สูตรคำนวณตัวชี้วัด										
ระยะเวลาประเมินผล										
วิธีการประเมินผล :										
เอกสารสนับสนุน :										
รายละเอียด ข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด		หน่วยวัด		ผลการดำเนินงาน พ.ศ.					
					2558		2559		2560	
	ร้อยละของวัยรุ่นที่เข้าถึง บริการสุขภาพที่เป็นมิตร		ร้อยละ		-		-		-	
เกณฑ์การประเมินผล	พ.ศ. 2560		พ.ศ. 2561		พ.ศ. 2562		พ.ศ. 2563		พ.ศ. 2564	
เป้าหมายตาม ยุทธศาสตร์	เป้าหมาย		พ.ศ. 2564	2565	2566	2567	2568	2569		
	ร้อยละของวัยรุ่นที่เข้าถึง บริการสุขภาพที่เป็นมิตร									
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)										
ผู้รับผิดชอบการ รายงานผลการ ดำเนินงาน										

(15) ชื่อตัวชี้วัด	3.2.2 ร้อยละของการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี
คำนิยาม	ร้อยละของหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปีที่ตั้งครรภ์ตั้งแต่ครั้งที่ 2 ขึ้นไปต่อจำนวนหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปีที่มารับบริการด้วยเรื่องการคลอดทั้งการคลอดมีชีพ การคลอดไร้ชีพ และการแท้งทุกประเภท
กลุ่มเป้าหมาย	ไม่เกินร้อยละ 10
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	เก็บรวบรวมข้อมูล หญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่มารับบริการเนื่องมาจากสิ้นสุดการตั้งครรภ์ ด้วยเรื่องการคลอด และการแท้งในสถานบริการสาธารณสุข
แหล่งข้อมูล	โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทุกแห่ง และข้อมูลในระบบ Health Data Center (HDC) กระทรวงสาธารณสุข
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่มารับบริการด้วยการคลอด/แท้งบุตร จากแฟ้ม LABOR โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้ - การตั้งครรภ์สิ้นสุดลง(คลอด/แท้งบุตร)ในช่วงเวลาที่กำหนด - อายุน้อยกว่า 20 ปี ณ วันที่การตั้งครรภ์สิ้นสุด $BDATE(LABOR) - BIRTH(PERSON) \text{ ปีเศษลง } < 20 \text{ ปี}$ - เป็นการตั้งครรภ์ครั้งที่ 2 ขึ้นไป $GRAVIDA(LABOR) \geq 2$ นับเป็นจำนวนผู้มารับบริการ (record ที่ CID + BDATE ซ้ำให้ตัดออก)
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่มารับบริการด้วยการคลอด/แท้งบุตร จากแฟ้ม LABOR โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้ - การตั้งครรภ์สิ้นสุดลง(คลอด/แท้งบุตร)ในช่วงเวลาที่กำหนด - อายุน้อยกว่า 20 ปี ณ วันที่การตั้งครรภ์สิ้นสุด $BDATE(LABOR) - BIRTH(PERSON) \text{ ปีเศษลง } < 20 \text{ ปี}$ นับเป็นจำนวนผู้มารับบริการ (record ที่ CID + BDATE ซ้ำให้ตัดออก)
รายการข้อมูล 3	-

สูตรคำนวณตัวชี้วัด	(A/B) X 100									
ระยะเวลาประเมินผล	ทุก 1 ปี									
วิธีการประเมินผล :	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเก็บรวบรวมข้อมูลของแต่ละจังหวัด และรายงานข้อมูลในระบบฐานข้อมูล Health Data Center ทุก 3 เดือน									
เอกสารสนับสนุน :	ระบบการรายงาน Health Data Center จากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข									
รายละเอียด ข้อมูลพื้นฐาน		ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน ในรอบปีงบประมาณ (พ.ศ.)						
				2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561
		ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำใน หญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี	ร้อยละ (ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำ ในหญิง 10-19 ปี HDC)	-	15.62	18.16	17.88	18.02	16.96	16.04
เกณฑ์การประเมินผล ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำ		พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562		พ.ศ. 2563		พ.ศ. 2564		
		10	9.5	14.5* (*ปรับเป้าหมายใหม่ใน พ.ศ. 2562)		14.0		13.50		
เป้าหมายตาม ยุทธศาสตร์		เป้าหมาย	พ.ศ. 2564	2565	2566	2567	2568	2569		
		ร้อยละ	ไม่เกิน					ไม่เกิน		

		การตั้งครรภ์ซ้ำ ในหญิงอายุน้อย กว่า 20 ปี	ร้อยละ 13.50 (*ปรับเป้าหมาย ใหม่ใน พ.ศ. 2562)					ร้อยละ 11 (*ปรับเป้าหมาย ใหม่ใน พ.ศ. 2562)	
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ ร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข								
ผู้รับผิดชอบการรายงาน ผลการดำเนินงาน	นางปิยะรัตน์ เอี่ยมคง โทร 0 2590 4168 โทรสาร 02-590-4163 e-mail : am-piyarat@hotmail.com นางสาวอารีรัตน์ จันทร์ลำภู โทร 0 2590 4167 โทรสาร 02-590-4163 e-mail : poppysunko.j@gmail.com								

(16) ชื่อตัวชี้วัด	3.2.3 ร้อยละของหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี หลังคลอดหรือหลังแท้งที่คุมกำเนิดได้รับการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร
คำนิยาม	ร้อยละของหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี หลังคลอดหรือหลังแท้งที่มีการคุมกำเนิดและได้รับการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร (ยาฝังคุมกำเนิด/ห่วงอนามัย) ต่อหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่มารับบริการด้วยเรื่องคลอดหรือแท้งบุตร และได้รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่
กลุ่มเป้าหมาย	หญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่มารับบริการด้วยเรื่องคลอดหรือแท้งบุตรและได้รับบริการคุมกำเนิดทุกวิธีในระหว่างปีที่ทำการเก็บข้อมูล
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	
แหล่งข้อมูล	โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทุกแห่ง
รายการข้อมูล 1	A = หญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่มารับบริการด้วยเรื่องคลอดหรือแท้งบุตร และได้รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร (ยาฝังคุมกำเนิด/ห่วงอนามัย)

	ข้อมูลจาก 50 แฟ้ม แฟ้ม DIAGNOSIS_IPD และ DIAGNOSIS_OPD โดยมีเงื่อนไขดังนี้ - มารับบริการในช่วงเวลาที่กำหนด - อายุน้อยกว่า 20 ปี ณ วันที่การตั้งครรภ์สิ้นสุด - ได้รับการวินิจฉัยด้วย code ICD 10 ดังต่อไปนี้ O00-O08, O80-O84 - นับเป็นจำนวนผู้มารับบริการ (record ที่ซ้ำให้ตัดออก) ร่วมกับสามารถเชื่อมต่อกับแฟ้ม FP ภายใต้เงื่อนไขต่อไปนี้ - ได้รับการคุมกำเนิดด้วยวิธีดังต่อไปนี้ วิธีใดวิธีหนึ่ง ได้แก่ ยาฝังคุมกำเนิด หรือห่วงอนามัย (FPTYPE = 3,4) - ได้รับการบริการภายใน 6 สัปดาห์หลังคลอด (DATE_SERV(FP) – DATETIME_DISCH(ADMISSION) หรือ DATE_SERV(DIAGNOSIS_OPD) < 42 วัน
รายการข้อมูล 2	B = หญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่มารับบริการด้วยเรื่องคลอดหรือแท้งบุตร และได้รับการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ ข้อมูลจาก 50 แฟ้ม แฟ้ม DIAGNOSIS_IPD และ DIAGNOSIS_OPD โดยมีเงื่อนไขดังนี้ - มารับบริการในช่วงเวลาที่กำหนด - อายุต่ำกว่า 20 ปี ณ วันที่การตั้งครรภ์สิ้นสุด - ได้รับการวินิจฉัยด้วย code ICD 10 ดังต่อไปนี้ O00-O08, O80-O84 - นับเป็นจำนวนผู้มารับบริการ (record ที่ซ้ำให้ตัดออก) ร่วมกับสามารถเชื่อมต่อกับแฟ้ม FP ภายใต้เงื่อนไขต่อไปนี้ - ได้รับการคุมกำเนิดด้วยวิธีดังต่อไปนี้ วิธีใดวิธีหนึ่ง ได้แก่ ยาเม็ดคุมกำเนิด, ยาฉีดคุมกำเนิด, ห่วงอนามัย, ยาฝังคุมกำเนิด, ถุงยางอนามัย, หมันชาย, หมันหญิง (FPTYPE = 1-7) - ได้รับการบริการภายใน 6 สัปดาห์หลังคลอด (DATE_SERV(FP) – DATETIME_DISCH(ADMISSION) หรือ DATE_SERV(DIAGNOSIS_OPD) < 42 วัน

รายการข้อมูล 3							
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$(A/B) \times 100$						
ระยะเวลาประเมินผล	ทุก 1 ปี						
วิธีการประเมินผล :	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเก็บรวบรวมข้อมูลของแต่ละจังหวัด และรายงานข้อมูลในระบบฐานข้อมูล Health Data Center ทุก 3 เดือน						
เอกสารสนับสนุน :							
รายละเอียด ข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน ในรอบปีงบประมาณ (พ.ศ.)				
			2557	2558	2559	2560	2561
	ร้อยละของหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี หลังคลอดหรือหลังแท้งที่คุมกำเนิดได้รับการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร (แหล่งข้อมูล HDC)	ร้อยละ	10.8	27.2	49.4	65.3	-
เกณฑ์การประเมินผล	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564		
	80	80	80	80	80		

(17) ชื่อตัวชี้วัด	3.2.4 จำนวนของวัยรุ่นที่มีภาวะแทรกซ้อนจากการยุติการตั้งครรภ์
คำนิยาม	จำนวนของวัยรุ่นที่มีภาวะแทรกซ้อนจากการยุติการตั้งครรภ์ เช่น การติดเชื้อในกระแสเลือด ตกเลือด มดลูกทะลุ เป็นต้น ที่ได้รับการยุติการตั้งครรภ์จากสถานพยาบาล
กลุ่มเป้าหมาย	หญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่มารับบริการยุติการตั้งครรภ์และมีภาวะแทรกซ้อนจากการยุติการตั้งครรภ์ เช่น การติดเชื้อในกระแสเลือด ตกเลือด มดลูกทะลุ เป็นต้น
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข - ระบบการรายงานการยุติการตั้งครรภ์โดยใช้ยา (Medabon®)
แหล่งข้อมูล	- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข - สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย
รายการข้อมูล 1	
รายการข้อมูล 2	
รายการข้อมูล 3	
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$A =$ จำนวนของวัยรุ่นที่มีภาวะแทรกซ้อนจากการยุติการตั้งครรภ์
ระยะเวลาประเมินผล	ทุก 1 ปี
วิธีการประเมินผล :	
เอกสารสนับสนุน :	

(18) ชื่อตัวชี้วัด	3.2.5 ร้อยละของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ที่ได้รับการฝากครรภ์และการคลอดอย่างมีคุณภาพ
คำนิยาม	วัยรุ่นอายุ 10-19 ปีที่ตั้งครรภ์ที่ได้รับการส่งต่อเข้ารับบริการฝากครรภ์ในอายุครรภ์ที่ไม่เกิน 12 สัปดาห์ และมาฝากครรภ์อย่างน้อย 3 ครั้ง ไตรมาสละอย่างน้อย 1 ครั้ง ตลอดจนได้รับการคลอดอย่างมีคุณภาพตามระบบ ANC
กลุ่มเป้าหมาย	วัยรุ่นอายุ 10-19 ปีที่ประสงค์ตั้งครรภ์ต่อ
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	
แหล่งข้อมูล	
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนวัยรุ่นอายุ 10 – 19 ปี ที่ประสงค์ตั้งครรภ์ต่อได้เข้ารับบริการฝากครรภ์และการคลอดอย่างมีคุณภาพ
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนวัยรุ่นอายุ 10 – 19 ปี ที่มารับบริการฝากครรภ์ทั้งหมดในช่วงเวลาเดียวกัน
รายการข้อมูล 3	-
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$(A/B) \times 100$
ระยะเวลาประเมินผล	ทุก 1 ปี
วิธีการประเมินผล :	
เอกสารสนับสนุน :	

รายละเอียด ข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน					
			ในรอบปีงบประมาณ (พ.ศ.)					
			2555	2556	2557	2558	2559	
	ร้อยละของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ ต่อได้รับการฝากครรภ์และ การคลอดอย่างมีคุณภาพ	ร้อยละ - ร้อยละของสตรีอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่ได้รับการดูแลระหว่างตั้งครรภ์โดยผู้ชำนาญการ - ร้อยละของสตรีอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่คลอดโดยผู้ชำนาญการ* * ผู้ชำนาญการ หมายถึง แพทย์ พยาบาล/ผดุงครรภ์ และเจ้าหน้าที่สถานอนามัย/ผู้ช่วยพยาบาล	97.3	-	-	98.5	-	
			99.9	-	-	99.4	-	
			ข้อมูล Mics 55, 58 https://www.unicef.org/thailand/tha/Thailand_MICS_Full_Report_TH.pdf					
เกณฑ์การประเมินผล		พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564		
เป้าหมายตามยุทธศาสตร์		เป้าหมาย	พ.ศ. 2564	2565	2566	2567	2568	2569
		ร้อยละของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ต่อได้รับการฝากครรภ์และการคลอดอย่างมีคุณภาพ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ80					ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

ผู้ให้ข้อมูลทาง วิชาการ/ ผู้ประสานงานตัวชี้วัด	โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข
ผู้รับผิดชอบการ รายงานผลการ ดำเนินงาน	

(19) ชื่อตัวชี้วัด	3.2.6 ร้อยละของวัยรุ่นที่คลอดได้รับการดูแลหลังคลอด 6 สัปดาห์อย่างมีคุณภาพ
คำนิยาม	วัยรุ่นอายุ 10-19 ปีที่คลอด และได้รับการตรวจสุขภาพ ภายใน 42 วันหลังคลอด
กลุ่มเป้าหมาย	
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	
แหล่งข้อมูล	
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนวัยรุ่นอายุ 10 – 19 ปี ที่คลอด และได้รับการตรวจสุขภาพ ภายใน 42 วันหลังคลอด

รายการข้อมูล 2	B = จำนวนวัยรุ่นอายุ 10 – 19 ปี ที่มารับบริการคลอดทั้งหมดในช่วงเวลาเดียวกัน						
รายการข้อมูล 3	-						
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	(A/B) X 100						
ระยะเวลาประเมินผล	ทุก 1 ปี						
วิธีการประเมินผล :							
เอกสารสนับสนุน :							
รายละเอียด ข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน ในรอบปีงบประมาณ (พ.ศ.)				
			2555	2556	2557	2558	2559
	ร้อยละของวัยรุ่นที่คลอด ได้รับการดูแลหลังคลอด 6 สัปดาห์อย่างมีคุณภาพ	ร้อยละ ➤ ร้อยละของสตรีอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่ได้รับการ ตรวจสุขภาพ ภายใน 42 วันหลังคลอด ● ตรวจอย่างน้อย 1 ครั้ง ● ตรวจอย่างน้อย 3 ครั้ง	-	-	-	80.1	-
			-	-	-	2.6	-
			ข้อมูล Mics 58 https://www.unicef.org/thailand/tha/Thailand_MICS_Full_Report_TH.pdf				
เกณฑ์การประเมินผล	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564		

เป้าหมายตามยุทธศาสตร์	เป้าหมาย	พ.ศ. 2564	2565	2566	2567	2568	2569
	ร้อยละ ของวัยรุ่นที่คลอด ได้รับ การดูแลหลังคลอด 6 สัปดาห์อย่างมีคุณภาพ	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80					ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 90
ผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ/ ผู้ประสานงานตัวชี้วัด	โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข						
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข						
ผู้รับผิดชอบการรายงานผล การดำเนินงาน							

(20) ชื่อตัวชี้วัด	3.2.7 ร้อยละของวัยรุ่นที่ใช้วิธีการคุมกำเนิดวิธีใดวิธีหนึ่งในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้าย
คำนิยาม	
กลุ่มเป้าหมาย	นักเรียนชาย-หญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ และอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๒ ในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	โดยการสำรวจพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชาย-หญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ และอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๒
แหล่งข้อมูล	ผลการสำรวจจากระบบเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี (Behavioral Sentinel Surveillance : BSS) ในกลุ่มนักเรียนชาย-หญิงในสถานศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ และอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๒

รายการข้อมูล 1	A = จำนวนผู้ที่ตอบว่าใช้วิธีการป้องกันตัวเองเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้าย อย่างน้อย ๑ วิธี ในแต่ละจังหวัด							
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนผู้ที่สำรวจทั้งหมดที่ให้ประวัติว่ามีเคยเพศสัมพันธ์ในปีที่ผ่านมา ในแต่ละจังหวัด							
รายการข้อมูล 3								
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$(A/B) \times 100$ และนำค่าร้อยละที่ได้จากแต่ละจังหวัด มาหาค่ากลางของประเทศโดยใช้ค่ามัธยฐาน							
ระยะเวลาประเมินผล								
วิธีการประเมินผล :								
เอกสารสนับสนุน :	รายงานผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี กลุ่มนักเรียน							
รายละเอียด ข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน ในรอบปีงบประมาณ (พ.ศ.)					
			2555	2556	2557	2558	2559	2560
	ร้อยละของการคุมกำเนิดด้วยวิธีที่เชื่อถือได้เมื่อมี เพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้ายกับแฟนหรือคู่รัก	ร้อยละ						
	1. นักเรียน ม.5 ● เพศชาย ● เพศหญิง 2. นักเรียน ปวช.ชั้นปีที่ 2 ● เพศชาย		88.2	67.8	64.8	82.0	75.9	80.9
			80.0	76.6	59.5	74.6	77.8	79.5
			87.5	71.6	60.4	82.4	74.0	77.5

	● เพศหญิง		83.9	72.6	52.4	71.7	75.0	79.0
ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค 2560 หมายเหตุ: วิธีคุมกำเนิดที่เชื่อถือได้ คือ ถุงยางอนามัย ยาเม็ด/ยาฉีดคุมกำเนิด และยาคุมกำเนิดฉุกเฉิน								
เกณฑ์การประเมินผล		พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564		
		ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80				ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80		
เป้าหมายตามยุทธศาสตร์		เป้าหมาย	พ.ศ. 2564	2565	2566	2567	2568	2569
		ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80						ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
ผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ/ ผู้ประสานงานตัวชี้วัด								
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)								
ผู้รับผิดชอบการรายงานผล การดำเนินงาน								

(21) ชื่อตัวชี้วัด	3.2.8 ความต้องการที่ยังไม่สัมฤทธิ์สำหรับการคุมกำเนิดในวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี
คำนิยาม	ความต้องการที่ยังไม่สัมฤทธิ์สำหรับการคุมกำเนิด (Unmet need for contraception) หมายถึง สตรีที่สามารถมีบุตรได้และไม่ได้คุมกำเนิดแต่ต้องการที่จะเลื่อนการตั้งครรภ์ครั้งต่อไป (เว้นระยะการมีบุตร) หรือต้องการจำกัดจำนวนบุตร โดยผลรวมความต้องการที่ไม่สัมฤทธิ์สำหรับการคุมกำเนิดคือ การรวมความต้องการที่ยังไม่สัมฤทธิ์ด้านการเว้นระยะห่างและความต้องการที่ยังไม่สัมฤทธิ์ด้านการจำกัดจำนวนบุตรเข้าด้วยกัน*
กลุ่มเป้าหมาย	สตรีอายุ 15-19 ปี ซึ่งสมรสหรืออยู่กินกับชาย
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	การสำรวจ
แหล่งข้อมูล	การสำรวจข้อมูลสถานการณ์เด็กและสตรีประเทศไทย (MICS)
รายการข้อมูล 1	A = สตรีอายุ 15-19 ปี ซึ่งสมรสหรืออยู่กินกับชาย ที่สามารถมีบุตรได้และไม่ได้คุมกำเนิดแต่ต้องการที่จะเลื่อนการตั้งครรภ์ครั้งต่อไป (เว้นระยะการมีบุตร) หรือต้องการจำกัดจำนวนบุตรทั้งหมดที่สำรวจ
รายการข้อมูล 2	B = สตรีอายุ 15-19 ปี ซึ่งสมรสหรืออยู่กินกับชายทั้งหมดที่สำรวจ
รายการข้อมูล 3	
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	$(A \times B) / 100$
ระยะเวลาประเมินผล	ทุก 3 ปี
วิธีการประเมินผล :	
เอกสารสนับสนุน :	

ผู้รับผิดชอบการ รายงานผลการ ดำเนินงาน	

* นิยามจาก การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีประเทศไทย (2558), สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เป้าประสงค์ที่ 3 สถาบันอุดมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพมีการผนวกการสอน เรื่องการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ สิทธินามัยการเจริญพันธุ์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
ตัวชี้วัด ร้อยละของสถาบันอุดมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ ที่มีการจัดการเรียน การสอน เรื่องการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ สิทธินามัยการเจริญพันธุ์ และ
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(22) ชื่อตัวชี้วัด	3.3.1 ร้อยละของสถาบันอุดมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ ที่มีการจัดการเรียน การสอน เรื่องการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ สิทธิ อนามัยการเจริญพันธุ์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
คำนิยาม	(รอกำหนดนิยาม รายละเอียดวิธีการจัดเก็บข้อมูล)
กลุ่มเป้าหมาย	
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	
แหล่งข้อมูล	
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนสถาบันอุดมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ ที่มีการจัดการเรียน การสอน เรื่องการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ สิทธิ อนามัยการเจริญพันธุ์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
รายการข้อมูล 2	B = สถาบันอุดมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพทั้งหมด
รายการข้อมูล 3	-

สูตรคำนวณตัวชี้วัด	(A/B) X 100							
ระยะเวลาประเมินผล	ทุก 1 ปี							
วิธีการประเมินผล :								
เอกสารสนับสนุน :								
รายละเอียด ข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด		หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน พ.ศ.				
				2558	2559	2560		
	ร้อยละของสถาบันอุดมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ สุขภาพมีการผลิตบุคลากรด้านอนามัยการเจริญ พันธุ์ เรื่องการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ สิทธิ อนามัยการเจริญพันธุ์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง		ร้อยละ	-	-	-		
เกณฑ์การประเมินผล	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564			
เป้าหมายตาม ยุทธศาสตร์	เป้าหมาย		2564	2565	2566	2567	2568	2569
	ร้อยละของสถาบันอุดมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ สุขภาพมีการผลิตบุคลากรด้านอนามัยการเจริญ พันธุ์ เรื่องการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ สิทธิ อนามัยการเจริญพันธุ์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง		ร้อยละ 50					ร้อยละ 70
ผู้ให้ข้อมูลทาง วิชาการ/								

ผู้ประสานงานตัวชี้วัด	
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	
ผู้รับผิดชอบการ รายงานผลการ ดำเนินงาน	

ยุทธศาสตร์ที่ 4

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ การคุ้มครองสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์ และการจัดสวัสดิการสังคมในกลุ่มวัยรุ่น

เป้าประสงค์ที่ 1 วัยรุ่นตั้งครรภ์ได้รับการดูแลช่วยเหลือ และส่งต่ออย่างเป็นระบบและได้รับการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของวัยรุ่นแต่ละราย

- ตัวชี้วัด
- 1.1 ร้อยละของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และต้องการความช่วยเหลือได้รับการสวัสดิการสังคมที่ตอบสนองต่อความต้องการอย่างเหมาะสม
  - 1.2 ร้อยละความพึงพอใจของแม่วัยรุ่นที่ได้รับการบริการสวัสดิการทั้งก่อนและหลังคลอด
  - 1.3 ร้อยละของเด็กที่เกิดจากพ่อแม่วัยรุ่นและครอบครัวไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตนเองได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม
  - 1.4 ร้อยละของแม่วัยรุ่นตั้งครรภ์ที่ยากจนหรือเสี่ยงต่อความยากจนที่ได้รับสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

(23) ตัวชี้วัด	4.1.1 ร้อยละของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และต้องการความช่วยเหลือได้รับการบริการสวัสดิการสังคมที่ตอบสนองต่อความต้องการอย่างเหมาะสม
คำนิยาม	- วัยรุ่น หมายถึง บุคคลอายุเกินสิบปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึงยี่สิบปีบริบูรณ์ - บริการสวัสดิการสังคม หมายถึง บริการให้คำปรึกษา การจัดหาที่พักอาศัย การให้เงิน อุปกรณ์ของใช้ที่จำเป็น การประสานการฝึกอาชีพและการทำงาน การจัดหาครอบครัวทดแทนให้บุตรของแม่วัยรุ่น ในกรณีที่ไม่สามารถอยู่ร่วมกับครอบครัวเดิมได้ - ตอบสนองต่อความต้องการที่เหมาะสม หมายถึง การให้ความช่วยเหลือที่ผ่านกระบวนการทางสังคมสงเคราะห์ และจัดบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการ ที่จำเป็นตามบริบทปัญหาในแต่ละราย
เกณฑ์เป้าหมาย	ปี 2564 ร้อยละ 80 ปี 2569 ร้อยละ 90
ประชากรกลุ่มเป้าหมาย	วัยรุ่นกลุ่ม อายุ 10 - 19 ปี ก่อนและหลังคลอด ที่ขอรับการบริการสวัสดิการสังคมจากแหล่งให้บริการของกระทรวงการพัฒนาสังคม

	และความมั่นคงของมนุษย์ **** ให้ระบุว่า จากหน่วยงานใดของกระทรวง เช่น แม่วัยรุ่นที่รับบริการที่บ้านพักเด็กฯ/ ศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก/ ศูนย์รักเด็ก/ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน ศูนย์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ฯลฯ				
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	เก็บรวบรวมข้อมูลจากวัยรุ่นกลุ่ม อายุ 10 - 19 ปี ก่อนและหลังคลอด ที่ได้รับบริการสวัสดิการสังคมจากแหล่งให้บริการของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และ วัยรุ่นกลุ่ม อายุ 10 - 19 ปี ก่อนและหลังคลอด ที่ขอรับการรับบริการสวัสดิการสังคมจากแหล่งให้บริการของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ **** ให้ระบุหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				
แหล่งข้อมูล	ข้อมูลจาก ผู้หญิงอายุ 10 - 19 ปี ที่เข้ารับบริการกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวง พม.				
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนวัยรุ่นที่อายุ 10 - 19 ปี ก่อนและหลังคลอดที่ได้รับบริการสวัสดิการสังคม				
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนวัยรุ่นที่อายุ 10 - 19 ปี ก่อนและหลังคลอดที่ขอรับบริการสวัสดิการสังคม				
สูตรคำนวณตัวชี้วัด 1	(A/B) X 100				
หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล	กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์				
ระยะเวลาประเมินผล	ปีละ 1 ครั้ง				
รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน					
	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน ในรอบปีงบประมาณ (พ.ศ.)		
			2558	2559	2560
	วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และต้องการความช่วยเหลือได้รับการสวัสดิการสังคมที่ตอบสนองต่อความต้องการอย่างเหมาะสม	ร้อยละ	-	-	-
*หมายเหตุ จากการกลุ่มยุทธศาสตร์ที่ 2 ในการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดภายใต้ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2560-2569วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 ระบุว่าไม่มีข้อมูล					

จัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	
ผู้รายงานผลการดำเนินงาน	กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการเด็กและเยาวชน

(24) ตัวชี้วัด	4.1.2 ร้อยละความพึงพอใจของแม่วัยรุ่นที่ได้รับบริการสวัสดิการสังคมทั้งก่อนและหลังคลอด
คำนิยาม	วัยรุ่น หมายถึง บุคคลอายุเกินสิบปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึงยี่สิบปีบริบูรณ์ ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่แสดง ความชอบ ไม่ชอบ บริการการสวัสดิการสังคม หมายถึง บริการให้คำปรึกษา การจัดหาที่พักอาศัย การให้เงิน อุปกรณ์ของใช้ที่จำเป็น การประสานการฝึกอาชีพและการทำงาน การจัดหาครอบครัวทดแทนให้บุตรของแม่วัยรุ่น ในกรณีที่ไม่สามารถอยู่ร่วมกับแม่ได้
เกณฑ์เป้าหมาย	ปี 2564 ร้อยละ 80 ปี 2569 ร้อยละ 90
ประชากรกลุ่มเป้าหมาย	วัยรุ่นก่อนและหลังคลอดที่เข้ารับบริการสวัสดิการสังคมจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ **** ให้ระบุหน่วยงาน และรูปแบบการให้บริการ จากหน่วยงานใดของกระทรวง เช่น แม่วัยรุ่นที่รับบริการที่บ้านพักเด็กฯ/ ศูนย์ชุมชน คุ้มครองเด็ก/ ศูนย์รักเด็ก/ สถานสงเคราะห์เด็กก่อน ศูนย์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ฯลฯ
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	เก็บรวบรวมข้อมูลจากวัยรุ่นก่อนและหลังคลอดที่เข้ารับบริการสวัสดิการสังคมจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
แหล่งข้อมูล	หน่วยงานที่ให้บริการสวัสดิการสังคมภายใน พม.
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนวัยรุ่นก่อนและหลังคลอดที่พึงพอใจในการเข้ารับบริการสวัสดิการสังคมจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนวัยรุ่นก่อนและหลังคลอดที่เข้ารับบริการสวัสดิการสังคมจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทั้งหมด
สูตรคำนวณตัวชี้วัด 1	$(AXB) / 100$
หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล	กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ระยะเวลาประเมินผล	ปีละ 1 ครั้ง

รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน	<table border="1"> <tr> <th data-bbox="741 233 974 405" rowspan="2">ชื่อตัวชี้วัด</th> <th data-bbox="974 233 1198 405" rowspan="2">หน่วยวัด</th> <th colspan="3" data-bbox="1198 233 1700 347">ผลการดำเนินงาน ในรอบปีงบประมาณ (พ.ศ.)</th> </tr> <tr> <th data-bbox="1198 347 1366 405">2560</th> <th data-bbox="1366 347 1534 405">2561</th> <th data-bbox="1534 347 1700 405">2562</th> </tr> <tr> <td data-bbox="741 405 974 632">ร้อยละความพึงพอใจของแม่ข่ายรุ่นที่ได้รับการบริการทั้งก่อนและหลังคลอด</td> <td data-bbox="974 405 1198 632">ร้อยละ</td> <td data-bbox="1198 405 1366 632">-</td> <td data-bbox="1366 405 1534 632">-</td> <td data-bbox="1534 405 1700 632">-</td> </tr> <tr> <td colspan="5" data-bbox="741 632 1700 687">* หมายเหตุ กำลังจะดำเนินการจัดเก็บในปลายปี พ.ศ. 2561</td> </tr> </table>							ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน ในรอบปีงบประมาณ (พ.ศ.)			2560	2561	2562	ร้อยละความพึงพอใจของแม่ข่ายรุ่นที่ได้รับการบริการทั้งก่อนและหลังคลอด	ร้อยละ	-	-	-	* หมายเหตุ กำลังจะดำเนินการจัดเก็บในปลายปี พ.ศ. 2561				
	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน ในรอบปีงบประมาณ (พ.ศ.)																						
			2560	2561	2562																				
	ร้อยละความพึงพอใจของแม่ข่ายรุ่นที่ได้รับการบริการทั้งก่อนและหลังคลอด	ร้อยละ	-	-	-																				
* หมายเหตุ กำลังจะดำเนินการจัดเก็บในปลายปี พ.ศ. 2561																									
เกณฑ์การประเมิน :	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564																				
เป้าหมายตามยุทธศาสตร์	เป้าหมาย	พ.ศ. 2564	2565	2566	2567	2568	2569																		
	ร้อยละความพึงพอใจของแม่ข่ายรุ่นที่ได้รับการบริการทั้งก่อนและหลังคลอด	ร้อยละ 80					ร้อยละ 90																		
วิธีการประเมินผล :	แบบสอบถามความพึงพอใจ																								
เอกสารสนับสนุน :	ข้อมูลของหน่วยงานในสังกัดกรมกิจการเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้อง																								
ผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ/ ผู้ประสานงานตัวชี้วัด	กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการเด็กและเยาวชน																								
ผู้บันทึกข้อมูล	กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการเด็กและเยาวชน																								

(ระดับส่วนกลาง)	
หน่วยงานประมวลผลและจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการเด็กและเยาวชน
ผู้รายงานผลการดำเนินงาน	กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการเด็กและเยาวชน

(25) ตัวชี้วัด	4.1.3 ร้อยละของเด็กที่เกิดจากแม่วัยรุ่นและครอบครัวไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตนเองได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม
คำนิยาม	- แม่วัยรุ่นและครอบครัวไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตนเอง หมายถึง แม่วัยรุ่นที่ได้รับผลกระทบและมีปัญหาในการดำรงชีวิตไม่สามารถให้การดูแล อุปการะบุตร ที่เกิดได้อย่างเหมาะสม ทั้งในปัจจัยสี่และบริบทแวดล้อมรอบตัวเด็ก มีการตัดสินใจให้บุตรอยู่ในครอบครัวทดแทนแล้ว - ครอบครัวทดแทน มี 3 ประเภท ได้แก่ ครอบครัวบุญธรรม ครอบครัวอุปถัมภ์ และครอบครัวเครือญาติอุปถัมภ์ - ครอบครัวทดแทนที่ได้มาตรฐาน หมายถึง ครอบครัวทดแทนที่มีการเลี้ยงดูเด็กตามที่กระทรวงกำหนดในการประเมินครอบครัว
เกณฑ์เป้าหมาย	ปี 2564 ร้อยละ 80 ปี 2569 ร้อยละ 90
ประชากรกลุ่มเป้าหมาย	เด็กที่เกิดจากแม่วัยรุ่นและครอบครัวไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตนเองและเด็กที่เกิดจากแม่วัยรุ่นและครอบครัวไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ ที่อยู่ในครอบครัวทดแทน
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	- จัดเก็บข้อมูลประวัติเด็ก มารดาตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มอบบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมชาวไทย/ชาวต่างประเทศ - จัดเก็บข้อมูลประวัติเด็ก มารดาตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มอบบุตรให้อยู่ในความดูแลของครอบครัวอุปถัมภ์ชาวไทย - จัดเก็บข้อมูลประวัติเด็ก จากฐานข้อมูลผู้ลงทะเบียนรับเงินอุดหนุน สำหรับมารดาวัยรุ่นที่มอบบุตรให้อยู่ในความดูแลของครอบครัวเครือญาติอุปถัมภ์
แหล่งข้อมูล	ฐานข้อมูลการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ของ ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
รายการข้อมูล 1	

รายการข้อมูล 2											
สูตรคำนวณตัวชี้วัด 1											
หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล	ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม งานครอบครัวอุปถัมภ์ กองสวัสดิการเด็กและครอบครัว										
ระยะเวลาประเมินผล	รายงานผลรายไตรมาส										
รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน ในรอบปีงบประมาณ (พ.ศ.)								
			2560								
	จำนวนมารดาเด็กที่มามอบ บุตรบุญธรรมซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปี	จำนวน (คน)	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4					
			23	36	24	24					
เกณฑ์การประเมิน :		พ.ศ. 2560		พ.ศ. 2561		พ.ศ. 2562		พ.ศ. 2563		พ.ศ. 2564	
เป้าหมายตามยุทธศาสตร์		เป้าหมาย	พ.ศ. 2564	2565	2566	2567	2568	2569			
		ร้อยละของเด็ก ที่เกิดจากแม่	ร้อยละ 80						ร้อยละ 90		

(26) ตัวชี้วัด	4.1.4 ร้อยละของแม่วัยรุ่นตั้งครรภ์ที่ยากจนหรือเสี่ยงต่อความยากจนที่ได้รับสิทธิสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด								
		ครอบครัวไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตนเองได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม							
วิธีการประเมินผล :									
เอกสารสนับสนุน :	ข้อมูลประวัติเด็ก มารดาตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มอบบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมชาวไทย / ชาวต่างประเทศ								
ผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ/ ผู้ประสานงานตัวชี้วัด	ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม นางสาวขวัญตา อุดมนิยมเจริญ โทร 02-306-8912 โทรสาร 02-354-9323 งานครอบครัวอุปถัมภ์ กองสวัสดิการเด็กและครอบครัว								
ผู้บันทึกข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม นางสาวขวัญตา อุดมนิยมเจริญ โทร 02-306 8912 โทรสาร 02-354-9323 งานครอบครัวอุปถัมภ์ กองสวัสดิการเด็กและครอบครัว								
หน่วยงานประมวลผลและ จัดทำข้อมูล (ระดับ ส่วนกลาง)	ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม กองสวัสดิการเด็กและครอบครัว								
ผู้รายงานผลการ ดำเนินงาน	ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม นางสาวขวัญตา อุดมนิยมเจริญ โทร 02-306-8912 โทรสาร 02-354-9323 งานครอบครัวอุปถัมภ์ กองสวัสดิการเด็กและครอบครัว								

คำนิยาม	แม่วัยรุ่น หมายถึง หญิงตั้งครรภ์ที่คลอดบุตร อายุเกิน 10 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ จากฐานข้อมูลระบบสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข HDC แม่วัยรุ่นที่ยากจน หมายถึง หญิงตั้งครรภ์ที่คลอดบุตร อายุเกิน 10 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ จากฐานข้อมูลระบบสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข HDC ที่อยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้รวมหารสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยต่ำกว่า 3,000 บาท ต่อคนต่อเดือน หรือต่ำกว่า 36,000 บาทต่อคนต่อปี (จากฐานข้อมูลการลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ) สวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด หมายถึง เงินอุดหนุนที่ให้แก่เด็กที่เกิดตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2558 เป็นต้นไป ซึ่งได้รับเงิน 400 บาท ต่อคน ต่อเดือน ในปีงบประมาณ 2559 และได้รับเงิน 600 บาท ต่อคน ต่อเดือน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 จนอายุครบ 3 ปี (36 เดือน)
เกณฑ์เป้าหมาย	ปี 2564 ร้อยละ 90 ปี 2569 ร้อยละ 95
ประชากรกลุ่มเป้าหมาย	แม่วัยรุ่นตั้งครรภ์ที่คลอดบุตร จากฐานข้อมูลสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข (HDC) ที่มาลงทะเบียน หรือ อยู่ในครัวเรือนที่มีบุคคลมาลงทะเบียนเพื่อรับสวัสดิการแห่งรัฐ
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	โดยการเชื่อมต่อระบบฐานข้อมูล เพื่อแลกเปลี่ยน/ส่งต่อข้อมูล
แหล่งข้อมูล	1. ฐานข้อมูลการลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ 2. ฐานข้อมูลระบบบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข 3. ฐานข้อมูลโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
รายการข้อมูล 1	เลขประจำตัว 13 หลัก ของผู้มาลงทะเบียนโครงการสวัสดิการแห่งรัฐ และบุคคลในครัวเรือนที่มีอายุ ตั้งแต่ 10 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์
รายการข้อมูล 2	เลขประจำตัว 13 หลัก ของแม่วัยรุ่นที่มาคลอดบุตร และมีรายการบันทึกอยู่ในระบบสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข
รายการข้อมูล 3	เลขประจำตัว 13 หลัก ของแม่วัยรุ่นที่มาลงทะเบียนโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด กรมกิจการเด็กและเยาวชน
สูตรคำนวณ	$\frac{\text{จำนวนแม่วัยรุ่นที่ได้รับเงินอุดหนุน} \times 100}{\text{จำนวนแม่วัยรุ่นที่ยากจนที่อยู่ในระบบการลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ}}$
หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล	ศูนย์ปฏิบัติการโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

	กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์										
ระยะเวลาประเมินผล	รายปี										
รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน			ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน ในรอบปีงบประมาณ (พ.ศ.)						
					2557	2558	2559				
			จำนวนแม่วัยรุ่นยากจน ที่ได้รับเงินอุดหนุนฯ	คน	-	-	36,329				
เกณฑ์การประเมิน		พ.ศ. 2560		พ.ศ. 2561		พ.ศ. 2562		พ.ศ. 2563		พ.ศ. 2564	
เป้าหมายตามยุทธศาสตร์		เป้าหมาย	พ.ศ. 2564	2565	2566	2567	2568	2569			
		ร้อยละของแม่ วัยรุ่นตั้งครรภ์ที่ ยากจนหรือเสี่ยง ต่อความยากจน ที่ได้รับสิทธิ สวัสดิการเงิน อุดหนุนเพื่อการ เลี้ยงดูเด็กแรก เกิด	ร้อยละ 90						ร้อยละ 95		
เอกสารสนับสนุน :	รายงานผ่านทางระบบฐานข้อมูล csg.dcy.go.th										

ผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ/ ผู้ประสานงานตัวชี้วัด	นางสาวสิทธิอาพร เชยนาค
ผู้บันทึกข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	นางสาวสิทธิอาพร เชยนาค
หน่วยงานประมวลผลและ จัดทำข้อมูล (ระดับ ส่วนกลาง)	ศูนย์ปฏิบัติการโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โทร. 0 2306 8694 , 0 2306 8697
ผู้รายงานผลการดำเนินงาน	นางสาวสิทธิอาพร เชยนาค

เป้าประสงค์ที่ 2 สภาเด็กและเยาวชนสร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชนในพื้นที่เป็นแกนนำป้องกัน แก้อั และเฝ้าระวังปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
ตัวชี้วัด ร้อยละของสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด ที่เป็นแกนนำป้องกัน แก้อั และเฝ้าระวังปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

(27) ตัวชี้วัด	4.2.1 จำนวนสภาเด็กและเยาวชน/เครือข่ายเด็กและเยาวชนที่เป็นแกนนำป้องกัน แก้อั และเฝ้าระวังปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
คำนิยาม	- สภาเด็กและเยาวชน หมายถึง สภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัดและระดับอำเภอ - เครือข่ายเด็กและเยาวชนที่เป็นแกนนำป้องกัน แก้อั และเฝ้าระวังปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น หมายถึง เครือข่ายเด็กและเยาวชน DJ Teen ในระดับตำบล และจังหวัด
เกณฑ์เป้าหมาย	<u>ปีงบประมาณ 2560</u> สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด จำนวน 76 จังหวัด สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 แห่ง สภาเด็กและเยาวชนอำเภอ จำนวน 878 อำเภอ เครือข่ายเด็กและเยาวชน DJ Teen จำนวน 228 ตำบล/ 76 จังหวัด

	รวม 1,183 แห่ง (เครือข่าย)					
ประชากรกลุ่มเป้าหมาย	สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด 76 จังหวัด สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร 1 แห่ง สภาเด็กและเยาวชนอำเภอ 878 อำเภอ เครือข่ายเด็กและเยาวชน DJ Teen 228 ตำบล/ 76 จังหวัด					
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	1. รายงานผลการดำเนินงานด้านเอดส์หรืออนามัยเจริญพันธุ์ของสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานคร 2. รายงานผลการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกัน แก่ไข และเฝ้าระวังปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของเครือข่ายเด็กและเยาวชน DJ Teen					
แหล่งข้อมูล	1. กองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชนและครอบครัว 2. กองคุ้มครองเด็กและเยาวชน					
หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล	1. กองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชนและครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน 2. กองคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมกิจการเด็กและเยาวชน					
ระยะเวลาประเมินผล	ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2559 เป็นต้นไป					
รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน 1. สภาเด็กและเยาวชนที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 - ระดับจังหวัด 77 แห่ง		ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน ในรอบปีงบประมาณ (พ.ศ.)		
				2556	2557	2558
		จำนวนสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดที่ดำเนินงานด้านเอดส์หรืออนามัยการเจริญพันธุ์	เครือข่าย	-	-	14 จังหวัด(เครือข่าย)
		จำนวนเครือข่ายเด็กและเยาวชน DJ Teen ที่สื่อสารรณรงค์ป้องกัน แก่ไขและเฝ้าระวังปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นใน 2 รูปแบบ ดังนี้	เครือข่าย			76 จังหวัด /228 ตำบล 1. จัดรายการวิทยุฯ จำนวน 275 สถานี 2. จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ผ่านวัฒนธรรม

ผู้รายงานผลการ ดำเนินงาน	1. นางวารุณี ศุภนิมิตตระกูล โทรศัพท์ 02-651-6920 โทรสาร 02-651-6735 2. นางนันทกานต์ สายแวว โทรศัพท์ 02-651-6742

ยุทธศาสตร์ที่ 5

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูล งานวิจัย และการจัดการความรู้

เป้าประสงค์ที่ 1 มีศูนย์กลางฐานข้อมูลที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและปรับปรุงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม
ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของการมีฐานข้อมูล

(28) ชื่อตัวชี้วัด	5.1.1 ระดับความสำเร็จของการมีฐานข้อมูล
คำนิยาม	ระดับความสำเร็จของการมีฐานข้อมูลที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและปรับปรุงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2560-2569 ได้อย่างเหมาะสม
กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงานเจ้าภาพตัวชี้วัดภายใต้ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	รวบรวมจากฐานข้อมูลของเจ้าภาพตัวชี้วัด การสร้างระบบเชื่อมโยงข้อมูลตัวชี้วัด
แหล่งข้อมูล	รวบรวมข้อมูลจากทุกหน่วยงานเจ้าภาพตัวชี้วัด
รายการข้อมูล 1	A = จำนวนตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2560-2569 ที่มีข้อมูล
รายการข้อมูล 2	B = จำนวนตัวชี้วัดทั้งหมดตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2560-2569
รายการข้อมูล 3	
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	ร้อยละข้อมูลตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่มี = $(A/B) \times 100$

ระยะเวลาประเมินผล	ทุก 1 ปี				
วิธีการประเมินผล :	ประเมินผลระดับความสำเร็จโดยการเทียบเกณฑ์ระดับความสำเร็จที่กำหนดไว้ในแต่ละปี				
เอกสารสนับสนุน :					
รายละเอียด ข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน พ.ศ.		
			2560	2561	2562
	ระดับความสำเร็จของการมีฐานข้อมูล		มีการสำรวจสถานะของข้อมูล และมีผู้รับผิดชอบการจัดเก็บและรายงานผลข้อมูลทุกตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น	มีระเบียบขั้นตอนในการจัดเก็บ และส่งต่อข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีคำอธิบายข้อมูล (Metadata) ของแต่ละตัวชี้วัด	-
เกณฑ์การประเมินผล	ระดับค่าเป้าหมายในการดำเนินงาน การจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น				
	ระดับที่ 1	มีการสำรวจสถานะของข้อมูล และมีผู้รับผิดชอบการจัดเก็บและรายงานผลข้อมูลทุกตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น			
	ระดับที่ 2	มีระเบียบขั้นตอนในการจัดเก็บ และส่งต่อข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีคำอธิบายข้อมูล (Metadata) ของแต่ละตัวชี้วัด			
	ระดับที่ 3	มีการพัฒนาระบบการแสดงผลข้อมูลตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นบนเว็บไซต์ (Web database) ที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน สามารถเข้าถึงได้ง่าย			

	ระดับที่ 4 มีข้อมูลตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ระดับที่ 5 มีข้อมูลตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ครบถ้วนทุกตัวชี้วัด				
	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564
	เป้าหมายระดับที่ 1 มีการสำรวจสถานะของข้อมูล และมีผู้รับผิดชอบการจัดเก็บและรายงานผลข้อมูลทุกตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น	เป้าหมายระดับที่ 2 มีระเบียบขั้นตอนในการจัดเก็บ และส่งต่อข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีคำอธิบายข้อมูล (Metadata) ของแต่ละตัวชี้วัด	เป้าหมายระดับที่ 3 มีการพัฒนาระบบการแสดงผลข้อมูลตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นบนเว็บไซต์ (Web database) ที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน สามารถเข้าถึงได้ง่าย	เป้าหมายระดับที่ 4 มีข้อมูลตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	เป้าหมายระดับที่ 5 มีข้อมูลตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ครบถ้วนทุกตัวชี้วัด
หน่วยงานประมวลผลและจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	สำนักกอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย				
ผู้รับผิดชอบการรายงานผลการดำเนินงาน	นางปิยะรัตน์ เอี่ยมคง โทร 0 2590 4166 e-mail : am-piyarat@hotmail.com				

เป้าประสงค์ที่ 2 สนับสนุนการทำวิจัยและการจัดการความรู้และการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย และข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

- ตัวชี้วัด
- 2.1 มีการทำวิจัยแบบมุ่งเป้า
  - 2.2 มีการจัดการความรู้โดยการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับชาติ
  - 2.3 มีการถอดบทเรียนและศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในทุกยุทธศาสตร์
  - 2.4 จำนวนของนโยบายระดับชาติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ใช้งานวิจัยและข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการพัฒนา

(29) ชื่อตัวชี้วัด	5.2.1 มีการทำวิจัยแบบมุ่งเป้า
คำนิยาม	จำนวนการทำวิจัยแบบมุ่งเป้าหมายเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
กลุ่มเป้าหมาย	นักวิจัย นักวิชาการ บุคลากรในหน่วยงานสังกัดกรมอนามัย และหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกกระทรวงสาธารณสุข
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	จัดเก็บข้อมูลจากการรายงาน การสำรวจฐานข้อมูลงานวิจัยของหน่วยงาน
แหล่งข้อมูล	ฐานข้อมูลการวิจัยของกรมอนามัย และหน่วยงานองค์กรภาคีเครือข่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเวทีการนำเสนอผลงานวิชาการระดับต่างๆ
รายการข้อมูล 1	จำนวนหัวข้องานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมุ่งเป้าหมายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
รายการข้อมูล 2	-
รายการข้อมูล 3	-
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	
ระยะเวลาประเมินผล	ทุก 1 ปี
วิธีการประเมินผล :	ประเมินจากจำนวนจำนวนหัวข้องานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมุ่งเป้าหมายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
เอกสารสนับสนุน :	

รายละเอียด ข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน พ.ศ.		
			2560	2561	2562
	มีการทำวิจัยแบบมุ่งเป้า	เรื่อง	-	ยุทธศาสตร์ 1 21 ยุทธศาสตร์ 2 35 ยุทธศาสตร์ 3 35 ยุทธศาสตร์ 4 5 ยุทธศาสตร์ 5 45	-
หมายเหตุ : ฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น Google Scholar, PubMed, Thai-Journal Citation Index Centre (TCI), ฐานข้อมูล สกอ., ฐานข้อมูลปริญญานิพนธ์ Thai Digital Collection (TDC)					
เกณฑ์การประเมินผล	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564
	อย่างน้อยปีละ 2 เรื่อง	อย่างน้อยปีละ 2 เรื่อง	อย่างน้อยปีละ 2 เรื่อง	อย่างน้อยปีละ 2 เรื่อง	อย่างน้อยปีละ 2 เรื่อง
ผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ/ ผู้ประสานงานตัวชี้วัด	นางปิยะรัตน์ เอี่ยมคง โทร 0 2590 4166 e-mail : am-piyarat@hotmail.com				
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย				
ผู้รับผิดชอบการรายงาน ผลการดำเนินงาน	นางปิยะรัตน์ เอี่ยมคง โทร 0 2590 4166 e-mail : am-piyarat@hotmail.com				

(30) ชื่อตัวชี้วัด	5.2.2 มีการจัดการความรู้โดยการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับชาติ				
คำนิยาม	มีการจัดการความรู้โดยการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับชาติและมีการนำเสนอผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อคณะกรรมการการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น				
กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงานเจ้าภาพตัวชี้วัด กลยุทธ์ และยุทธศาสตร์ภายใต้ พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2560				
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	การรายงานแผน/กิจกรรม การดำเนินงาน				
แหล่งข้อมูล	หน่วยงานเจ้าภาพตัวชี้วัด กลยุทธ์ และยุทธศาสตร์ภายใต้ พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2560				
รายการข้อมูล 1	จำนวนครั้งในการดำเนินงานถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับชาติ				
รายการข้อมูล 2	-				
รายการข้อมูล 3	-				
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	-				
ระยะเวลาประเมินผล	ทุก 1 ปี				
วิธีการประเมินผล :	จากเอกสารการประชุมการจัดการความรู้โดยการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับชาติจากหน่วยงานผู้จัดการประชุม				
เอกสารสนับสนุน :	เอกสารการประชุม				
รายละเอียด ข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน พ.ศ.		
			2560	2561	2562
	มีการจัดการความรู้โดยการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับชาติ	ครั้ง	มีการจัดการความรู้โดยการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 1 ครั้ง จากการจัดประชุมการจัดการฐานข้อมูล ภายใต้ยุทธศาสตร์ส่งเสริม	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับชาติเรื่ององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่เป็นต้นแบบในการดำเนินงานป้องกันและ	-

(31) ตัวชี้วัด	5.2.3 มีการถอดบทเรียนและศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในทุกยุทธศาสตร์
คำนิยาม	หน่วยงานที่มีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์มีการดำเนินงานเพื่อถอดบทเรียนและศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในทุกยุทธศาสตร์ และมีการนำผลจากการถอดบทเรียนไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน โดยควรเป็นการถอดบทเรียนการดำเนินงานที่สำเร็จและไม่สำเร็จ
กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงานที่มีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	การรายงานแผน/กิจกรรม การดำเนินงาน
แหล่งข้อมูล	หน่วยงานที่มีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์
รายการข้อมูล 1	จำนวนครั้งในการดำเนินงานเพื่อถอดบทเรียนและศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในทุกยุทธศาสตร์ และมีการนำผลจากการถอดบทเรียนไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน
รายการข้อมูล 2	-
รายการข้อมูล 3	-
สูตรคำนวณตัวชี้วัด	-
ระยะเวลาประเมินผล	ปีละ 1 ครั้ง
วิธีการประเมินผล :	การบันทึกข้อมูล ผลการประชุมถอดบทเรียน และการใช้ประโยชน์จากการถอดบทเรียน
เอกสารสนับสนุน :	เอกสารสรุปการประชุมถอดบทเรียน

รายละเอียด ข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน พ.ศ.		
			2560	2561	2562
	มีการถอดบทเรียนและ ศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ในทุกยุทธศาสตร์	ครั้ง	มีการถอดบทเรียนและ ศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ในทุกยุทธศาสตร์ ใน ระดับชาติ จำนวน 1 ครั้ง	มีการทดลองถอด บทเรียนและศึกษาวิธี ปฏิบัติที่เป็นเลิศในทุก ยุทธศาสตร์ ในระดับ จังหวัด จำนวน 6 จังหวัด	-
เกณฑ์การประเมินผล	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564
	มีการถอดบทเรียนและ ศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ปีละ 1 ครั้ง	มีการถอดบทเรียนและ ศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ปีละ 1 ครั้ง	มีการถอดบทเรียนและ ศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ปีละ 1 ครั้ง	มีการถอดบทเรียนและ ศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ปีละ 1 ครั้ง	มีการถอดบทเรียนและ ศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ปีละ 1 ครั้ง
ผู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ/ ผู้ประสานงานตัวชี้วัด	นางปิยะรัตน์ เอี่ยมคง โทร 0 2590 4166 e-mail: am-piyarat@hotmail.com				
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล (ระดับส่วนกลาง)	สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย				
ผู้รับผิดชอบการรายงาน ผลการดำเนินงาน	นางปิยะรัตน์ เอี่ยมคง โทร 0 2590 4166 e-mail : am-piyarat@hotmail.com				

(32) ชื่อตัวชี้วัด	5.2.4 จำนวนของนโยบายระดับชาติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ใช้งานวิจัยและข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการพัฒนา			
คำนิยาม	จำนวนของนโยบายระดับชาติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ใช้งานวิจัยและข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการพัฒนา			
กลุ่มเป้าหมาย				
วิธีการจัดเก็บข้อมูล	การสำรวจข้อมูล			
แหล่งข้อมูล				
รายการข้อมูล 1	จำนวนของนโยบายระดับชาติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ใช้งานวิจัยและข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการพัฒนา			
รายการข้อมูล 2				
รายการข้อมูล 3				
สูตรคำนวณตัวชี้วัด				
ระยะเวลาประเมินผล	ทุก 1 ปี			
วิธีการประเมินผล :	การวิเคราะห์ข้อมูลหลักฐานการใช้ข้อมูลงานวิจัย เป็นฐานในการพัฒนานโยบายระดับชาติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นทั้งหมด			
เอกสารสนับสนุน :				
รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงาน พ.ศ.	
			2560	2561
			2562	
	จำนวนของนโยบายระดับชาติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ใช้งานวิจัยและข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการพัฒนา	เรื่อง (ข้อมูลสะสม)	2	4
				-

เกณฑ์การประเมินผล	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564
	มีนโยบายระดับชาติในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภในวัยรุ่นที่ใช้งานวิจัยและ ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการพัฒนา เพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง	มีนโยบายระดับชาติในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภในวัยรุ่นที่ใช้งานวิจัยและ ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการพัฒนา เพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง	มีนโยบายระดับชาติในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภในวัยรุ่นที่ใช้งานวิจัยและ ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการพัฒนาเพิ่มขึ้น อย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง
หน่วยงานประมวลผล และจัดทำข้อมูล (ระดับ ส่วนกลาง)	สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย		
ผู้รับผิดชอบการรายงาน ผลการดำเนินงาน	นางปิยะรัตน์ เอี่ยมคง โทร 0 2590 4166 e-mail : am-piyarat@hotmail.com		

บรรณานุกรม

1. กรมอนามัย. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมตามแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพมหานคร : (ม.ป.พ.). 2559. [https://www.anamai.moph.go.th/.../แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบฯ \(040560\).pdf](https://www.anamai.moph.go.th/.../แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบฯ (040560).pdf)
2. กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ ประเทศไทย (UNFPA Thailand). **คู่มือพัฒนาเยาวชนสู่การเป็นผู้พิทักษ์สิทธิทางเพศวัยรุ่น**. กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ ร่วมกับ สสส. กรมอนามัย และมูลนิธิริรักษ์ไทย. ธันวาคม 2560.
3. กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA Thailand) และศาสตราจารย์ โรเจอร์ อิงแฮม ศูนย์วิจัยด้านสุขภาวะทางเพศ มหาวิทยาลัยเซาท์แธมป์ตัน. รายงานการทบทวนเชิงกลยุทธ์และข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นภายใต้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559. (ม.ป.ท.). 2560.
4. กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ ประเทศไทย (UNFPA Thailand). **แนวคิดและตัวอย่างการทำงานพัฒนาเยาวชนโดยมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย**. กรุงเทพมหานคร : website 3cteen.org ภายใต้กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ ประเทศไทย (UNFPA Thailand). 6 ธันวาคม 2560.
5. กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว. **คู่มือจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.)**. กรุงเทพมหานคร : กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. กันยายน 2560. www.dwf.go.th
6. ศิริพร จิรวัดน์กุล และคณะ. รายงานวิจัยเรื่องการประเมินผลการดำเนินงานเชิงบูรณาการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. ขอนแก่น : หจก.โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา. 1 มิถุนายน 2561.
7. ศิริพร จิรวัดน์กุล และคณะ. **โครงการการดำเนินงานเชิงบูรณาการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (An Integration Approach for Prevention and Dealing with Teenage Pregnancy)**. (ม.ป.ท.). 2560.
8. ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข สวัสดิการและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. รายงานผลการวิจัยเพื่อทบทวนการสอนเพศวิถีในสถานศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. พฤษภาคม 2560.

9. ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย. แนวทางการยุติการตั้งครรภ์เพื่อป้องกันการแท้งที่ไม่ปลอดภัย. กรุงเทพมหานคร : ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทยและข้อบังคับแพทยสภา ตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2548. (ม.ป.ป.).
10. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย. คู่มือพัฒนาทักษะการสื่อสาร เรื่องเพศระหว่างวัยรุ่นกับครอบครัว. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ปิยอนด์พับลิชชิง จำกัด. ธันวาคม 2559.
11. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย. ท้องถิ่นเข้มแข็ง เข้าใจวัยรุ่น คู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นสำหรับองค์กรปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 1 ธันวาคม 2558.
12. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย. พระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น 2559. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. 2559.
13. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย. ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2560-2569 ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น 2559. (ม.ป.พ.). 9 กรกฎาคม 2560 http://rh.anamai.moph.go.th/download/all_file/index/actionplan_tp
14. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย. รายงานการประเมินผลการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ปี 2560 ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559. (ม.ป.ท.). 2560.
15. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย. สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น. (ม.ป.ท.). 2 กันยายน 2560. http://rh.anamai.moph.go.th/download/all_file/index/RH@2559.pdf.
16. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย และสำนักสนับสนุนการควบคุมปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ สสส. แนวทางการสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับท้องถิ่น. (ม.ป.ป.).
17. สำนักบริหารการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. โครงการประเมินผลแผนยุทธศาสตร์สำนักบริหารการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (ม.ป.ป.).